

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ (ΤΕΙ)
ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ**

**ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΣΤΗΝ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ
ΕΛΙΑΣ ΑΠΟ ΟΜΑΔΑ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ «ΝΗΛΕΑΣ» ΣΤΗ
ΧΩΡΑ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ**

**Πτυχιακή εργασία
της σπουδάστριας ΜΠΟΥΝΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑΣ**

ΚΑΛΑΜΑΤΑ, Οκτώβριος 2004

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ (ΤΕΙ)
ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ**

**ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΣΤΗΝ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ
ΕΛΙΑΣ ΑΠΟ ΟΜΑΔΑ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ «ΝΗΛΕΑΣ» ΣΤΗ
ΧΩΡΑ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ**

**Πτυχιακή εργασία
Της σπουδάστριας ΜΠΟΥΝΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑΣ**

**Επιβλέπων καθηγητές: ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ
Επίκουρος Καθηγητής και ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΑΛΕΥΡΑΣ
Εργαστηριακός Συνεργάτης**

ΚΑΛΑΜΑΤΑ, Οκτώβριος 2004

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	5
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	6

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

**Η ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΩΝ
ΩΣ ΜΕΘΟΔΟΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ**

1.1. ΟΡΙΣΜΟΣ.....	13
1.2. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ.....	15
1.3. ΣΥΜΒΑΤΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ – ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ – ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΩΝ.....	15
1.4. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΥΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ.....	19
1.5. ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗ ΜΕΧΡΙ ΤΩΡΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ.....	23
1.6. ΟΦΕΛΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ.....	28

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

**Η ΟΜΑΔΑ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ «ΝΗΛΕΑΣ» ΣΤΗ
ΧΩΡΑ ΤΡΙΦΥΛΙΑΣ**

2.1. ΓΕΝΙΚΑ.....	31
2.2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣΟΝΤΩΝ.....	35
2.3. ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΜΕ ΤΟΝ ΠΡΟΕΔΡΟ Κ. ΓΕΩΡΓΙΟ ΚΟΚΚΙΝΟ	37
2.4. ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΜΕ ISO 14001.....	47

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

ΚΑΛΛΙΕΡΓΗΤΙΚΕΣ ΦΡΟΝΤΙΔΕΣ

3.1. ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ.....	51
3.2. ΓΕΝΙΚΕΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΗΤΙΚΕΣ ΦΡΟΝΤΙΔΕΣ.....	51
3.3. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥ ΕΔΑΦΟΥΣ.....	53
3.3.1. Σχέδιο διαχείρισης του εδάφους.....	53
3.3.2. Τοπογραφικό σκαρίφημα.....	53

3.3.3. Καταλληλότητα και βελτίωση αγρού.....	53
3.3.4. Οργανική ουσία.....	53
3.3.5. Μηχανική κατεργασία.....	54
3.3.6. Συμπίεση του εδάφους.....	55
3.3.7. Διάβρωση του εδάφους.....	55
3.4. ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ.....	59
3.5. ΘΡΕΨΗ ΤΩΝ ΦΥΤΩΝ (ΛΙΠΑΝΣΗ).....	62
3.5.1. Σχέδιο λίπανσης.....	62
3.5.2. Απαιτήσεις σε θρεπτικά στοιχεία.....	62
3.5.3. Συστάσεις για τη ποσότητα και τον τύπο του λιπάσματος.....	62
3.5.4. Αρχεία της εφαρμογής.....	62
3.5.5. Χρόνος και συχνότητα της εφαρμογής λιπασμάτων....	62
3.5.6. Επίπεδα νιτρικών και φωσφορικών αλάτων στα νερά.....	63
3.5.7. Αποθήκευση του λιπάσματος.....	63
3.5.8. Κοπριά και οργανική λίπανση.....	63
3.6. ΑΡΔΕΥΣΗ.....	71
3.6.1. Σχέδιο διαχείρισης νερού.....	71
3.6.2. Υπολογισμός των απαιτήσεων σε νερό.....	71
3.6.3. Μέθοδος άρδευσης.....	71
3.6.4. Ποιότητα αρδευτικού νερού.....	72
3.6.5. Παροχή του αρδευτικού νερού.....	72

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΦΥΤΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

4.1.1. Σχέδιο διαχείρισης της φυτοπροστασίας.....	80
4.1.2. Μέθοδοι και μέσα φυτοπροστασίας.....	80
4.1.3. Αντιμετώπιση εχθρών με σύστημα Ολοκληρωμένης Φυτοπροστασίας.....	80
4.1.4. Επιλογή φυτοπροστατευτικού μέσου.....	81
4.1.5. Συστάσεις για την ποσότητα, τύπο και χρόνο εφαρμογής του φυτοπροστατευτικού μέσου.....	82
4.1.6. Καταγραφές εφαρμογών.....	82
4.1.7. Μέσα ατομικής προστασίας.....	83
4.1.8. Χρόνος αναμονής πριν τη συγκομιδή.....	83
4.1.9. Μέσα εφαρμογής των φυτοπροστατευτικών προϊόντων.....	83
4.1.10. Απόρριψη του πλεονάσματος του ψεκαστικού	

υγρού – ξέπλυμα βυτίου	84
4.1.11. Αναλύσεις υπολειμμάτων των φυτοπροστατευτικών προϊόντων	84
4.1.12. Φύλαξη των φυτοπροστατευτικών μέσων.....	84
4.1.13. Κενά συσκευασίας φυτοπροστατευτικών προϊόντων	85
4.1.14. Δηγμένα φυτοπροστατευτικά προϊόντα	86

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

ΣΥΓΚΟΜΙΔΗ ΚΑΙ ΜΕΤΑΣΥΛΛΕΚΤΙΚΟΙ

ΧΕΙΡΙΣΜΟΙ

5.1.1. Χρόνος συγκομιδής.....	94
5.1.2. Υγιεινή των εργαζομένων	94
5.1.3. Πλύσιμο μετά τη συγκομιδή	95
5.1.4. Χρήση χημικών μέσων μετά τη συγκομιδή	95
5.1.5. Συσκευασία προϊόντων	95
5.1.6. Αποθήκευση	95
5.2. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ.....	99
5.3. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΡΥΠΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ	101
5.3.1. Εντοπισμός των ρύπων και της πηγής προέλευσής τους.....	101
5.3.2. Σχέδιο διαχείρισης των ρύπων	101
5.4. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ – ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑ	103
5.4.1. Επιδράσεις της γεωργικής δραστηριότητας στο περιβάλλον.....	103
5.4.2. Διατήρηση της άγριας ζωής & Βιοποικιλότητα	103
5.4.3. Μη παραγωγικοί χώροι της γεωργικής εκμετάλλευσης.....	103
5.5. ΥΓΕΙΑ, ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ	107
5.5.1. Κανόνες υγιεινής.....	107
5.5.2. Κατάρτιση	107
5.5.3. Χειρισμός φυτοπροστατευτικών προϊόντων	107
5.5.4. Χρήση του γεωργικού εξοπλισμού	107

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	111
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	112

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Στα πλαίσια της πρακτικής μου άσκησης, στο Κέντρο Ελέγχου Πιστοποίησης Πολλαπλασιαστικού Υλικού και Ελέγχου Λιπασμάτων (ΚΕΠΠΥΕΛ) του νομού Μεσσηνίας, είχα την ευκαιρία να γνωρίσω την ομάδα του ΝΗΛΕΑ και κυρίως το αξιόλογο έργο τους το οποίο με ώθησε να ασχοληθώ με αυτό στην πτυχιακή μου εργασία.

Οι δυσμενείς επιδράσεις που προκλήθηκαν στο περιβάλλον από τη συμβατική γεωργία αλλά και η αύξηση της ζήτησης πιστοποιημένων προϊόντων οδήγησαν στην εφαρμογή της Ολοκληρωμένης Διαχείρισης των καλλιεργειών η οποία βασίζεται στην ορθή χρήση των φυσικών πόρων (έδαφος, νερό, ενέργεια), χημικών φυτοπροστατευτικών προϊόντων (φυτοφάρμακα) και λιπασμάτων.

Στο σημείο αυτό θα ήθελα να εκφράσω τις ευχαριστίες μου στο πρόεδρο του ΝΗΛΕΑ κ. Γεώργιο Κόκκινο και στον επιβλέποντα γεωπόνο του ΝΗΛΕΑ κ. Φώτη Αγγελόπουλο οι οποίοι με βοήθησαν στη συλλογή των απαραίτητων στοιχείων για την εκπόνηση της παρούσης μελέτης. Επίσης ένα μεγάλο ευχαριστώ στους εισηγητές αυτής της μελέτης κ. Αναστάσιο Ηλιόπουλο και κ. Παναγιώτη Αλευρά.

Καλαμάτα 2004
Μπούνα Κωνσταντίνα

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η ολοκληρωμένη φυτοπροστασία σε συνδυασμό με την ολοκληρωμένη θρέψη των φυτών (integrated plant nutrition) και την περιβαλλοντικά συμβατή εφαρμογή της βιοτεχνολογίας (environmentally compatible application of biotechnology) θεωρούνται ως τα βασικότερα στοιχεία για την επιτυχή άσκηση φιλοπεριβαλλοντικής, οικονομικά βιώσιμης και κοινωνικά αποδεκτής γεωργίας. Η προσέγγιση όμως των στόχων αυτών μπορεί να γίνει μόνο μέσα από τρόπους άσκησης ή συστήματα γεωργίας που διέπονται από αρχές ολοκληρωμένης αντιμετώπισης των προβλημάτων που παρατηρούνται κατά την παραγωγή γεωργικών προϊόντων. Τέτοια συστήματα ή τρόποι άσκησης γεωργίας έχουν είδη αναπτυχθεί και εφαρμόζονται σε πολλές χώρες και μάλιστα με διάφορες ορολογίες. Ειδικότερα, στις Η.Π.Α. ξεκίνησαν ως Αειφορική Γεωργία (SA, Sustainable Agriculture). Αντίθετα, στην Ευρώπη ξεκίνησαν ως Ολοκληρωμένη Παραγωγή (IP, Integrated Production) και πρόσφατα έγιναν ευρέως αποδεκτά ως Ολοκληρωμένη Διαχείριση της Παραγωγής (ICM, Integrated Crop Management). Αξίζει να αναφερθεί ότι οι διαφορές μεταξύ των προαναφερθέντων συστημάτων εντοπίζονται κυρίως στο είδος των μέσων και στην έκταση της εφαρμογής τους (καλλιέργεια, πολλές καλλιέργειες, περιοχή). Αντίθετα, όλα τα συστήματα αυτά διέπονται από τις ίδιες βασικές αρχές, αφού αποσκοπούν στην άσκηση φιλικότερης στον άνθρωπο και το περιβάλλον γεωργίας μέσω της ορθής διαχείρισης των φυσικών πόρων (νερό, έδαφος) και της ορθής χρήσης των εισροών (νερό, λίπασμα, φυτοπροστατευτικά προϊόντα, ενέργεια, γεωργικά εφόδια).

«Ολοκληρωμένη διαχείριση της παραγωγής» είναι ο τρόπος άσκησης της γεωργίας όπου η παραγωγή των προϊόντων βασίζεται στην ορθή χρήση νερού, ενέργειας, χημικώς συντηθεμένων φυτοπροστατευτικών προϊόντων (γεωργικών φαρμάκων, φυτοφαρμάκων) και λιπασμάτων. Οι λόγοι που οδήγησαν στην εφαρμογή της ήταν οι διαπιστώσεις δυσμενών επιδράσεων που προκλήθηκαν από την άσκηση της συμβατικής γεωργίας και οι οποίες οφείλονταν κυρίως στη μη ορθή διαχείριση των φυσικών πόρων (έδαφος, νερό) και στη μη ορθή χρήση των εισροών (νερό, φυτοφάρμακα, λιπάσματα, ενέργεια). Ειδικότερα η μη ορθή και αλόγιστη χρήση νερού, φυτοπροστατευτικών προϊόντων και λιπασμάτων σε ορισμένες περιπτώσεις είχε ως συνέπεια:

- 1) την έλλειψη νερού,
- 2) την υποβάθμιση εδαφών,
- 3) τις επιδράσεις σε οργανισμούς μη στόχους,

- 4) την ανάπτυξη εχθρών με ανθεκτικότητα στα φυτοπροστατευτικά προϊόντα,
- 5) την εμφάνιση νέων εχθρών στα καλλιεργούμενα φυτά,
- 6) τη ρύπανση του περιβάλλοντος και,
- 7) την παρουσία υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών προϊόντων στα γεωργικά προϊόντα.

Η διαπίστωση όλων αυτών των ανεπιθύμητων επιδράσεων και κυρίως η προσπάθεια για περαιτέρω περιορισμό τους είχε ως αποτέλεσμα την ανάπτυξη δύο φιλικότερων στον άνθρωπο και το περιβάλλον εναλλακτικών τρόπων παραγωγής γεωργικών προϊόντων.

Ο πρώτος τρόπος είναι της βιολογικής γεωργίας (οικολογική, οργανική), όπου, κατά την παραγωγή των γεωργικών προϊόντων απαγορεύεται η χρήση των χημικώς συντιθέμενων φυτοπροστατευτικών προϊόντων και λιπασμάτων, αλλά αντί αυτών συνιστάται η συνδυασμένη εφαρμογή φυσικών μεθόδων (ανθεκτικές ποικιλίες, καλλιεργητικά μέτρα, βιολογικά μέσα κ.α.) και φυσικώς συντιθέμενων φυτοπροστατευτικών προϊόντων και λιπασμάτων. Οι αρχές βάσει των οποίων μπορούν να παραχθούν και να πιστοποιηθούν τα βιολογικά προϊόντα εμπεριέχονται στην υπ' αριθ. 2092/91 οδηγία της ΕΟΚ «Περί του βιολογικού τρόπου παραγωγής προϊόντων», ενώ οι προϋποθέσεις οικονομικών ενισχύσεων στις οδηγίες 2078/92 και 1257/99.

Η αντιμετώπιση των εντομολογικών προβλημάτων της φυτοπροστασίας στη βιολογική γεωργία γίνεται, σύμφωνα με τις αρχές που περιγράφονται στην 2092/91 οδηγία, με βιολογικά σκευάσματα, φερομόνες, λάδια, παρασκευάσματα φυτών. Οι δυνατότητες βέβαια αντιμετώπισής τους με βιολογικά σκευάσματα είναι περιορισμένες, αφού, όπως είναι ευρέως γνωστό, ελάχιστα τέτοια (βιολογικά) σκευάσματα υπάρχουν, ενώ όσον αφορά τη χρήση φερομονών και λαδιών αυτά ήδη χρησιμοποιούνται στη συμβατική γεωργία και κατ' επέκταση δεν είναι κάτι καινούργιο. Η χρήση παρασκευασμάτων φυτών (δηλαδή τα φυσικώς συντιθέμενα φυτοπροστατευτικά προϊόντα), όπως για παράδειγμα το πύρεθρο από χρυσάνθεμο και η ροτενόνη από το *Derris eliptika*, ελάχιστα προβλήματα των καλλιεργούμενων φυτών μπορούν να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά, ενώ δεν αποκλείεται η επικινδυνότητά τους στον άνθρωπο και η τοξικότητά τους στα ψάρια. Η συνιστώμενη χρήση θείου και χαλκού για την αντιμετώπιση των ασθενειών (μύκητες) δεν αποτελεί νέα μέθοδο αφού αυτά ήδη χρησιμοποιούνται και στη συμβατική γεωργία. Οι δυνατότητες αντιμετώπισης των ζιζανίων είναι επίσης ελάχιστες στη βιολογική γεωργία, αφού αυτή βασίζεται στα μηχανικά μέσα. Είναι προφανές λοιπόν ότι στη βιολογική γεωργία γίνεται μια προσπάθεια αντικατάστασης 278 εγκεκριμένων δραστικών ουσιών (εντομοκτόνα, ακαρεοκτόνα, μυκητοκτόνα, ζιζανιοκτόνα) που χρησιμοποιούνται στη χώρα μας για την αντιμετώπιση των προβλημάτων φυτοπροστασίας με τα ελάχιστα μέσα που

προαναφέρθηκαν. Επομένως η αντιμετώπιση όλων των προβλημάτων φυτοπροστασίας στη βιολογική γεωργία είναι πολύ δύσκολη και γίνεται πρακτικά αδύνατη αν αναλογιστούμε ότι, σύμφωνα με τα διεθνή δεδομένα, μόνο το 1% των προβλημάτων φυτοπροστασίας παγκοσμίως αντιμετωπίζονται με εναλλακτικές μεθόδους, ενώ το υπόλοιπο 99% με τα χημικώς συντιθέμενα φυτοπροστατευτικά προϊόντα.

Η προοπτική για άσκηση βιολογικής γεωργίας στη χώρα μας είναι μικρή. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι η άσκησή της βασίζεται σε εμπειρικές γνώσεις και όχι σε επιστημονικά δεδομένα (είναι ελάχιστα), απαιτεί πολύ χειρωνακτική εργασία, έχει υψηλότερο κόστος παραγωγής προϊόντων από ό,τι η συμβατική γεωργία, χαμηλότερες αποδόσεις, και μεγάλο ρίσκο κατά την άσκησή της. Αξίζει να αναφερθεί ότι ακόμη και στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής δεν υπάρχει έντυπο υλικό με συνταγές – οδηγίες άσκησης βιολογικής γεωργίας. Επίσης, κεφάλαια δεν έχουν επενδυθεί ακόμη στον τομέα αυτό και δεν έχουν δημιουργηθεί οι απαιτούμενες υποδομές που θα διευκόλυναν τη διάθεση των βιολογικών προϊόντων στους καταναλωτές. Η βιολογική γεωργία, παρά τα όσα προαναφέρθηκαν, θα μπορούσε να εφαρμοστεί με ικανοποιητική επιτυχία σε περιοχές (κατά ζώνες) και για καλλιέργειες που έχουν ελάχιστα και μικρά προβλήματα φυτοπροστασίας.

Τα βιολογικά προϊόντα είναι απαλλαγμένα από υπολείμματα χημικώς συντιθέμενων φυτοπροστατευτικών προϊόντων, αλλά δεν υπάρχουν δεδομένα αν και κατά πόσο είναι επικίνδυνα λόγω της παρουσίας υπολειμμάτων από τα ήδη χρησιμοποιούμενα φυσικώς συντιθέμενα φυτοφάρμακα (δεν έχουν μελετηθεί ακόμη). Επίσης, είναι αναμφίβολα ακριβότερα, αφού παράγονται σε μικρότερες ποσότητες, και δεν προορίζονται για όλους τους καταναλωτές και για όλες τις εποχές.

Είναι προφανές από όσα προαναφέρθηκαν ότι η βιολογική γεωργία, αν και αποκλείει τις δυσμενείς επιδράσεις των χημικώς συντιθέμενων λιπασμάτων και φυτοπροστατευτικών προϊόντων (αφού απαγορεύει τη χρήση τους), αδυνατεί να εγγυηθεί την πλήρη προστασία της αγροτικής παραγωγής από τους εχθρούς (έντομα, μύκητες, ζιζάνια κ.α.) και τις πιθανές δυσμενείς επιδράσεις από τη χρήση των φυσικώς συντιθέμενων λιπασμάτων και φυτοπροστατευτικών προϊόντων. Το ερώτημα που αναδεικνύεται μετά τις προαναφερθείσες δυσκολίες εφαρμογής της βιολογικής γεωργίας είναι αν υπάρχει άλλος τρόπος άσκησης γεωργίας. Η απάντηση είναι καταφατική, αφού υπάρχει και ήδη εφαρμόζεται το σύστημα της ολοκληρωμένης διαχείρισης της παραγωγής, όπου η παραγωγή των προϊόντων, όπως προαναφέρθηκε, βασίζεται στην ορθή χρήση νερού, ενέργειας, φυτοπροστατευτικών προϊόντων και λιπασμάτων. Δηλαδή, το σύστημα αυτό δεν αποδέχεται την άποψη της βιολογικής γεωργίας που θέλει τη μείωση της ρύπανσης του περιβάλλοντος και των προϊόντων να πραγματοποιείται μόνο μέσω της μη χρήσης των αιτιών που την προκάλεσαν (φυτοπροστατευτικά προϊόντα και λιπάσματα), αλλά αντί αυτού υποστηρίζει ότι μείωση της

ρύπανσης μπορεί να προκύψει και μέσω της ορθότερης χρήσης των εισροών. Αυτό γίνεται περισσότερο κατανοητό από το επόμενο. Η αζωτούχος λίπανση, όπως είναι γνωστό, σε αρδευόμενες – με καταιονισμό – καλλιέργειες, που είναι εγκατεστημένες σε επικλινή εδάφη γειτνιάζοντα με λίμνες, αυξάνει την πιθανότητα ρύπανσης των λιμνών λόγω της έκπλυσης των νιτρικών. Αυτό (η ρύπανση της λίμνης), σύμφωνα με τις αρχές της βιολογικής γεωργίας, μπορεί να περιοριστεί μόνο με απαγόρευση της χρήσης αζωτούχων λιπασμάτων στις αρδευόμενες καλλιέργειες, ενώ σύμφωνα με εκείνες της ολοκληρωμένης διαχείρισης της παραγωγής μπορεί να γίνει και μέσω της ορθότερης εφαρμογής της αζωτούχου λίπανσης και του καταλληλότερου τρόπου άρδευσης των καλλιεργειών. Ειδικότερα, η ρύπανση από νιτρικά μπορεί να μειωθεί με αλλαγή καλλιεργούμενου φυτού (μη αρδευόμενο) ή αλλαγή του τρόπου άρδευσης – λίπανσής του (αζωτούχος λίπανση μέσω της στάγδην άρδευσης).

Η λίπανση στην ολοκληρωμένη διαχείριση των καλλιεργειών γίνεται με βάση τα στοιχεία εδαφολογικής ανάλυσης, τη φυλλοδιαγνωστική, τη μικροσκοπική παρατήρηση και το ιστορικό της καλλιέργειας, καθώς επίσης και τις κλιματολογικές συνθήκες της περιοχής. Έτσι, ειδικότερα για το άζωτο, συνιστάται να εφαρμόζεται όταν αναμένεται βροχόπτωση (καλύτερη αξιοποίηση) ή, αν υπάρχει η δυνατότητα, με το νερό της στάγδην άρδευσης. Επίσης, η εφαρμογή του γίνεται τμηματικά ομοιόμορφα και γραμμικά στην καλλιέργεια όπως και των άλλων βασικών θρεπτικών στοιχείων.

Η αντιμετώπιση των προβλημάτων της φυτοπροστασίας (τα σπουδαιότερα κατά την παραγωγή των γεωργικών προϊόντων) στην ολοκληρωμένη διαχείριση της παραγωγής συνιστάται να γίνεται μέσω προγραμμάτων ολοκληρωμένης φυτοπροστασίας, όπου προστασία των καλλιεργούμενων φυτών από εχθρούς, ασθένειες και ζιζάνια γίνεται με την ελάχιστη χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων (φυτοφαρμάκων), και κυρίως με τη μικρότερη διατάραξη του περιβάλλοντος. Επομένως, για να συμβούν αυτά, η φυτοπροστασία θα πρέπει να βασιστεί σε συνδυασμένη εφαρμογή μεθόδων και με την προϋπόθεση ότι οι μη χημικές (καλλιεργητικά, μηχανικά και βιολογικά μέσα) αποτελούν την πρώτη επιλογή ή οι χημικές (φυτοπροστατευτικά προϊόντα) περιορίζονται στο απολύτως απαραίτητο. Αυτό για να επιτευχθεί θα πρέπει η επιλογή των φυτοπροστατευτικών προϊόντων να γίνεται με βάση τον τρόπο δράσης, το φάσμα δράσης, την εκλεκτικότητα για το καλλιεργούμενο φυτό, τους ειδικούς τοπικούς περιβαλλοντικούς στόχους, τις επιδράσεις σε οργανισμούς μη στόχους, τη συνδυαστικότητα με άλλα φυτοπροστατευτικά προϊόντα, το κόστος και την υπολειμματική τους διάρκεια. Γενικότερα, όπου είναι δυνατό, χρησιμοποιούνται βιολογικά σκευάσματα ή φυτοπροστατευτικά προϊόντα που έχουν:

- 1) μέγιστη αποτελεσματικότητα για τον οργανισμό – στόχο,

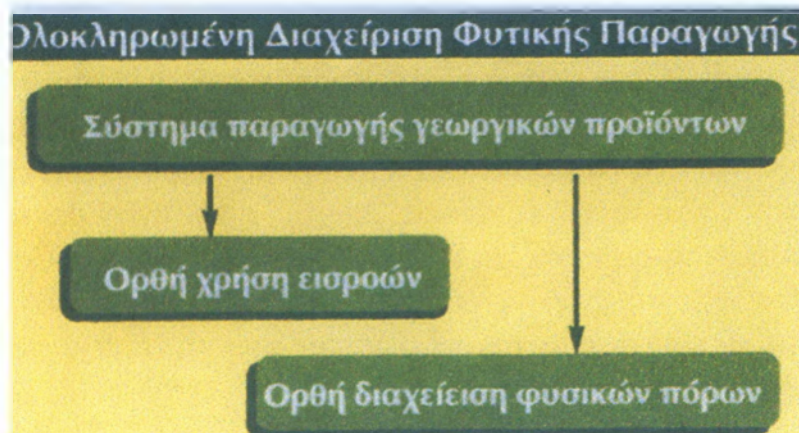
- 2) ελάχιστη επίδραση στους οργανισμούς – μη στόχους (χειριστές, καταναλωτές, μέλισσες, ωφέλιμα αρθρόποδα, πτηνά, ψάρια κ.λπ.),
 - 3) συμβατά με τη «στρατηγική διαχείρισης της ανθεκτικότητας των εχθρών»,
 - 4) μικρό βαθμό έκπλυσης, και
 - 5) ταχύ ρυθμό αποικοδόμησης – διάσπασης σε μη τοξικές ουσίες.
- Επιπρόσθετα, λαμβάνεται μέριμνα ώστε ο χειριστής των ψεκαστικών μηχανημάτων να είναι καταρτισμένος, να φορά ειδικά ρούχα κατά την εφαρμογή των φυτοφαρμάκων και σποσδήποτε να χρησιμοποιεί μεγάλης ακρίβειας ψεκαστικά μηχανήματα και να έχουν ελεγχθεί για το αόριστο της εφαρμογής. Τέλος, συνιστάται να γίνεται υποχρεωτικός έλεγχος των παραγόμενων προϊόντων πριν διατεθούν στην αγορά, για να διαπιστωθεί η παρουσία ή μη υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών προϊόντων πάνω από τα ανώτατα αποδεκτά όρια.

Η σύγκριση των τριών τρόπων άσκησης γεωργίας (ολοκληρωμένη διαχείριση της παραγωγής, βιολογική γεωργία, συμβατική γεωργία) με βάση τα κριτήρια εργασίας, εισροές και υπηρεσίες (επιστημονική τεχνική υποστήριξη) δείχνει ότι η ολοκληρωμένη διαχείριση της παραγωγής πλεονεκτεί έναντι των άλλων δύο μορφών γεωργίας, αφού βασίζεται σε επιστημονική τεχνική υποστήριξη (υπηρεσίες) και όχι σε εμπειρική (βιολογική, συμβατική), απαιτεί ενδιάμεση χειρωνακτική εργασία (ελάχιστη στη συμβατική και πολλή στη βιολογική) και ενδιάμεση χρήση εισροών (μηδενική στη βιολογική γεωργία και μεγάλη στη συμβατική γεωργία). Επομένως, η ολοκληρωμένη διαχείριση της παραγωγής είναι η γεωργία του μέτρου και όχι των υπερβολών, κατ' επέκταση εφικτός τρόπος άσκησης γεωργίας και γι' αυτό έγινε ευρέως αποδεκτή από την επιστημονική κοινότητα και τους παραγωγούς. Αξίζει να αναφερθεί ότι, σύμφωνα με τα δεδομένα της διεθνούς βιβλιογραφίας, η ολοκληρωμένη διαχείριση της παραγωγής στη Γερμανία καταλαμβάνει το 90%, η βιολογική γεωργία το 2% και η συμβατική γεωργία το 8%. Στις Η.Π.Α., το 24,8% καταλαμβάνει η συμβατική γεωργία, το 75% η ολοκληρωμένη διαχείριση της παραγωγής και το 0,2% η βιολογική γεωργία.

Η ολοκληρωμένη διαχείριση της παραγωγής για να ασκηθεί χωρίς προβλήματα σε μία περιοχή προϋποθέτει την ύπαρξη συγκεντρωμένων ανά περιοχή αγροτεμαχίων όπου όλοι οι παραγωγοί θα αποδεχτούν το σύστημα αυτό. Αυτό είναι αναγκαίο επειδή μία τέτοιας μορφής (μεγάλη) εκμετάλλευση παρέχει τη δυνατότητα μετρήσιμης βελτίωσης του περιβάλλοντος (απαίτηση του συστήματος), καλύτερης διαπραγματευτικής ικανότητας των παραγωγών κατά τη διάθεση των προϊόντων, κάλυψη των αναγκών της αγοράς σε προϊόντα (επάρκεια) και διάχυσης των εξόδων εφαρμογής του συστήματος. Επίσης, η εφαρμογή της προϋποθέτει εκπαιδευμένο και καταρτισμένο εμπλεκόμενο προσωπικό, γραμματειακή και κυρίως τεχνική (γεωπονική) υποστήριξη.

Η αναγκαιότητα για παραγωγή προϊόντων βάσει των αρχών της ολοκληρωμένης διαχείρισης της παραγωγής οφείλεται στο γεγονός ότι την επιβάλλουν οι καταναλωτές, οι οποίοι ζητούν πλέον προϊόντα υψηλής ποιότητας, ασφαλή από υγεινής πλευράς και, αν είναι δυνατόν, πιστοποιημένα. Το σύστημα παραγωγής βιολογικών προϊόντων ή προϊόντων ολοκληρωμένης διαχείρισης της παραγωγής, παρέχει τη δυνατότητα πιστοποίησής του, και όταν αυτό πιστοποιηθεί με ορθό και αντικειμενικό τρόπο, τότε είναι σαν να πιστοποιείται και το προϊόν που παράγεται με το σύστημα αυτό. Έτσι, όπως είναι ευρέως γνωστό, ένα πιστοποιημένο προϊόν γίνεται εύκολα αναγνωρίσιμο (επώνυμο), αγοράζεται με εμπιστοσύνη από τους καταναλωτές (χωρίς να χρειάζεται διαφήμιση για να πωληθεί) και ορισμένες φορές σε υψηλότερη τιμή.

Τα προϊόντα της ολοκληρωμένης διαχείρισης της παραγωγής ή της βιολογικής γεωργίας για να τύχουν όμως της ευρύτερης αποδοχής εκ μέρους του καταναλωτικού κοινού θα πρέπει να γίνουν γνωστά μέσω τις κατάλληλης ενημέρωσης. Αυτό είναι αναγκαίο επειδή οι καταναλωτές δυστυχώς επιλέγουν τα προϊόντα με κριτήρια (εμφάνιση, μέγεθος, χρώμα) που ευνοούν την επιλογή των προϊόντων της συμβατικής γεωργίας ή της ολοκληρωμένης διαχείρισης της παραγωγής και όχι της βιολογικής γεωργίας. Η προτίμησή τους όμως αλλάζει μετά από ενημέρωση σχετικά με τον τρόπο παραγωγής αυτών των προϊόντων. Συγκεκριμένα, σε μία έρευνα όπου ενημερώθηκαν οι καταναλωτές για την πιθανότητα ύπαρξης υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών ουσιών στα προϊόντα της συμβατικής γεωργίας, η προτίμησή τους γι' αυτά άλλαξε και αποτέλεσαν την τελευταία τους επιλογή, ενώ τα προϊόντα της ολοκληρωμένης διαχείρισης της παραγωγής έγιναν πρώτη επιλογή και της βιολογικής γεωργίας δεύτερη. Αυτό σημαίνει ότι δεν αρκεί μόνο να παραχθούν τα βιολογικά προϊόντα ή της ολοκληρωμένης διαχείρισης της παραγωγής αλλά θα πρέπει να γίνει ενημέρωση των καταναλωτών για τον τρόπο παραγωγής τους ώστε να τύχουν της προτίμησής τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

Η ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΩΝ ΩΣ ΜΕΘΟΔΟΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

1.1. ΟΡΙΣΜΟΣ

Ως Ολοκληρωμένη διαχείριση Καλλιεργειών μπορεί να θεωρηθεί ο καθορισμός ιδεών και στόχων, οι οποίοι «μεταφρασμένοι» σε μεθοδολογία μπορούν να εφαρμοστούν από τους παραγωγούς. Προς το παρόν δεν υπάρχει ένας «συμφωνημένος» ορισμός της Ολοκληρωμένης Διαχείρισης, τόσο σε εθνικό όσο και σε Ευρωπαϊκό επίπεδο. Υπάρχουν διάφοροι και ποικιλόμορφοι ορισμοί της Ολοκληρωμένης Διαχείρισης Καλλιεργειών, προερχόμενοι από διάφορες πηγές. Ενδεικτικά αναφέρω τον ορισμό της EISA (Ευρωπαϊκής Πρωτοβουλίας για την αειφόρο ανάπτυξη της Γεωργίας):

«Η Ολοκληρωμένη Διαχείριση Καλλιεργειών αποτελεί μία λογική προσέγγιση διαχείρισης ολόκληρης της γεωργικής εκμετάλλευσης, η οποία συνδυάζει την οικολογική φροντίδα ενός ποικιλόμορφου και υγιούς περιβάλλοντος με τις οικονομικές απαιτήσεις της γεωργίας με στόχο την εξασφάλιση της συνεχούς παραγωγής υγιεινών και οικονομικά προσιτών τροφίμων.»

Η ολοκληρωμένη διαχείριση καλλιεργειών εμφανίζεται ως η πιο εξελιγμένη οδός προς την αειφόρο ανάπτυξη. Είναι μια μέθοδος και μια νέα κατεύθυνση στη διαχείριση αγροτικής εκμετάλλευσης που συμπεριλαμβάνει σε όλη τη διαδικασία μια μακροπρόθεσμη στρατηγική.

Είναι ένα δυναμικό, πολυδιάστατο και ευέλικτο σύστημα που αφορά την λήψη μέτρων, σύμφωνα με τη φύση και το μέγεθος του προβλήματος, περιλαμβάνει το σύνολο των στοιχείων της γεωργικής εκμετάλλευσης, χρησιμοποιεί όλες τις διαθέσιμες μεθόδους, καταγράφει και τεκμηριώνει με στόχο την πιστοποίηση.

Είναι σύστημα παραγωγής γεωργικών προϊόντων το οποίο προϋποθέτει αριστοποίηση εισροών και ορθή διαχείριση φυσικών πόρων. Ενδιαφέρεται για όλα τα στάδια, από την πρωτογενή παραγωγή μέχρι το τελικό προϊόν, συνδυάζοντας βιολογικές, φυσικές, τεχνολογικές και χημικές μεθόδους και μειώνοντας στο ελάχιστο τις αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον.

Οι τάσεις της αγοράς σήμερα είναι:

- Αυξάνεται η ζήτηση για προϊόντα υψηλών καταναλωτικών προτύπων
- Η προστασία του περιβάλλοντος αποτελεί πλέον επιτακτική ανάγκη, επηρεάζει και θα επηρεάζει την παραγωγή των προϊόντων ποιοτικά και ποσοτικά

- Η ταυτότητα και η εμφάνιση θα επηρεάζει άμεσα τον καταναλωτή
- Αυξημένες απαιτήσεις για προϊόντα ποιότητας με ενσωματωμένη την περιβαλλοντική μέριμνα.

Η ολοκληρωμένη διαχείριση καλλιεργειών δίνει λύσεις και προϋποθέσεις εφαρμογής Ολοκληρωμένης Διαχείρισης.

Η γεωργική εκμετάλλευση που εφαρμόζει Ολοκληρωμένη Διαχείριση και θέλει πιστοποίηση:

- Υποχρεούται: Να συμμορφώνεται προς την ισχύουσα νομοθεσία (περιβάλλον, προϊόν).
- Πρέπει: Να συμμορφώνεται προς τις αρχές της ορθής γεωργικής πρακτικής.
- Συνιστάται: Να επιλέγει σημεία – στόχους για συνεχή βελτίωση.

Δηλαδή οι απαιτήσεις του συστήματος για πιστοποίηση είναι:

- Νομικές
- Ορθής γεωργικής πρακτική
- Προτάσεις για συνεχή βελτίωση

Θα πρέπει να πληρούν τις παραπάνω απαιτήσεις σε όλους τους τομείς της παραγωγικής διαδικασίας. Από το πολλαπλασιαστικό υλικό, το έδαφος, τη λίπανση, την άρδευση, τον εξοπλισμό, την φυτοπροστασία, την συγκομιδή, ως τους εργαζόμενους, το περιβάλλον και τον καταναλωτή.

Τα βήματα μέχρι την Πιστοποίηση

1. Σύσταση εκμετάλλευσης
2. Ορισμός επικεφαλής
3. Ορισμός επιβλέποντα
4. Διερεύνηση υπάρχουσας κατάστασης
5. Καθορισμός πολιτικής
6. Καθορισμός σκοπών και στόχων
7. Καθορισμός ευθυνών – αρμοδιοτήτων
8. Σχεδιασμός συστήματος
9. Εφαρμογή συστήματος
10. Εκπαίδευση εμπλεκόμενων
11. Εσωτερικές επιθεωρήσεις
12. Διορθωτικές ενέργειες
13. Ανασκοπήσεις από τη διοίκηση
14. Αίτηση στον οίκο πιστοποίησης
15. Επιθεώρηση
16. Διόρθωση αποκλίσεων
17. Πιστοποίηση

1.2. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Κατά το πρόσφατο παρελθόν, συστήματα σαν την Ολοκληρωμένη Διαχείριση Καλλιεργειών φάνταζαν ουτοπικά στους κύκλους της γεωπονικής επιστήμης. Η ιδέα ότι εχθροί και ασθένειες των καλλιεργειών μπορούσαν να περιοριστούν χωρίς τη χρήση μεγάλων ποσοτήτων φυτοπροστατευτικών ουσιών καθώς και με τη βοήθεια άλλων φιλικότερων προς το περιβάλλον χειρισμών, ερχόταν σε πλήρη αντίθεση με ότι διδασκόταν εκείνη την εποχή. Επιπλέον, αναφορές στο περιβάλλον, καθώς και σε έννοιες όπως αειφορία, ποιότητα, ασφάλεια και υγεία περιορίζονταν σε καθαρά θεωρητικό επίπεδο.

Σήμερα η Ολοκληρωμένη Διαχείριση Καλλιεργειών όχι μόνο γίνεται αποδεκτή από σχεδόν το σύνολο των παραγόντων που εμπλέκονται στο χώρο της γεωργίας, αλλά αποτελεί πρωτεύοντα στόχο αναπτυξιακών πολιτικών της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Οι πρόσφατες συνταρακτικές εξελίξεις στη Βορειοδυτική Ευρώπη, η ραγδαία αύξηση του πληθυσμού της γης, τα πλέον φανερά σε όλους περιβαλλοντικά προβλήματα και η αυξημένη ευαισθητοποίηση της κοινωνίας απαιτούν ριζικότερες αλλαγές στον χώρο της αγροτικής παραγωγής.

Ήδη, η πλειοψηφία των σπουδαιότερων αντιπροσώπων της πρωτογενούς παραγωγής, της βιομηχανίας, του χονδρεμπορίου και λιανεμπορίου, των αρμόδιων κρατικών και ιδιωτικών φορέων και πάνω από όλα των καταναλωτών εκφράζουν όλο και περισσότερο τους δικούς τους κανόνες, όσον αφορά στη διατροφική αλυσίδα. Κανόνων όπως:

1. Της απαίτησης για μια περισσότερο φιλοπεριβαλλοντική γεωργία, με στόχο κατά κύριο λόγο τη μείωση των φυτοπροστατευτικών προϊόντων, και
2. Της απαίτησης ασφαλών προϊόντων, οικονομικά εφικτών για όλους, φρέσκων, δίχως ελαττώματα από έντομα και ασθένειες και τέλειων σε εμφάνιση και μέγεθος.

1.3. ΣΥΜΒΑΤΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ – ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ – ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΩΝ

Σύμφωνα με τις παραπάνω απαιτήσεις, η συμβατική γεωργία ουσιαστικά ανταποκρίνεται στο δεύτερο και η βιολογική γεωργία στο πρώτο, καμία όμως δε φαίνεται να καλύπτει πλήρως και τις δύο.

Η Ολοκληρωμένη Διαχείριση Καλλιεργειών αντίθετα, μπορεί να θεωρηθεί ως ένας τρόπος γεωργικής παραγωγής κάπου μεταξύ της συμβατικής και βιολογικής γεωργίας, ως «συμβιβασμός» μεταξύ των δύο μεθόδων παραγωγής, με στόχο την πλήρη κάλυψη των απαιτήσεων του σύγχρονου καταναλωτή.

Σε επίπεδο θεμελιωδών αρχών, τα συστήματα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης, βρίσκονται κοντύτερα στις αρχές της βιολογικής γεωργίας παρά σε αυτές της συμβατικής, με την έννοια ότι και οι δύο αποτελούν μεθόδους παραγωγής που στοχεύουν στην μείωση των αρνητικών περιβαλλοντικών επιδράσεων. Για το λόγο αυτό, το περιβάλλον συμπεριλαμβάνεται πλέον μέσα στην ίδια την παραγωγική διαδικασία και δεν αποτελεί ξεχωριστό κομμάτι, όπως συμβαίνει με τον απλό χειρισμό των περιθωρίων και ακαλλιέργητων γειτονικών εκτάσεων στην συμβατική γεωργία.

Εν τούτοις παρά τις ομοιότητες μεταξύ βιολογικής γεωργίας και ολοκληρωμένης διαχείρισης, οι δύο μέθοδοι παρουσιάζουν διαφορές στη σχέση τους με τη συμβατική γεωργία.

Η βιολογική γεωργία ξεκίνησε κατά πολλούς από μία μικρή ριζοσπαστική ομάδα περιβαλλοντικά ευαισθητοποιημένων ανθρώπων, αποτελώντας ουσιαστικά μια αντίθεση ενάντια στη συμβατική γεωργία και ειδικότερα στη χρήση χημικά παραγόμενων εισροών. Σήμερα όμως η βιολογική γεωργία εκφράζει πολλά περισσότερα από μια απλή κριτική στάση. Αποτελεί μια ευρέως αναγνωρισμένη μέθοδο παραγωγής, εκφρασμένη νομοθετικά από την Ε.Ε. και χρησιμοποιείται από πληθώρα παραγωγών περισσότερο ως εργαλείο marketing παρά ως καθεαυτό ιδεολογία. Καθαρά ιδεολόγοι παραγωγοί λογικά δε θα καλλιεργούσαν καθόλου συμβατικά και θα αντιδρούσαν στους υπάρχοντες μηχανισμούς εμπορίας, στοχεύοντας σε ένα αποκεντρωμένο σύστημα διακίνησης και σε μία στενότερη σχέση παραγωγού – καταναλωτή. Βιοκαλλιεργητές, όμως οι οποίοι λειτουργούν με εμπορικά κριτήρια δε σημαίνει ότι ασπάζονται αυτή τη θέση, αλλά στοχεύουν κυρίως σε ένα σαφή διαχωρισμό της βιολογικής και συμβατικής γεωργίας με στόχο καλύτερα οικονομικά αποτελέσματα.

Η Ολοκληρωμένη Διαχείριση από την άλλη μεριά, ενώ πηγάζει και αυτή από τους προβληματισμούς που δημιούργησαν οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις της συμβατικής γεωργίας, αποτελεί λιγότερο ριζοσπαστική προσέγγιση από τη βιολογική γεωργία. Χωρίς να προβάλλει ως μία διαφορετική, «εναλλακτική», μορφή καλλιέργειας, στοχεύει στον εντοπισμό των προβλημάτων της συμβατικής γεωργίας και στη διαχείρισή τους στα πλαίσια της Ορθής Γεωργικής Πρακτικής. Η Ολοκληρωμένη Διαχείριση Καλλιεργειών αφορά στο σύνολο της γεωργικής παραγωγής και αυτό επιβεβαιώνεται από την ήδη ενεργό συμμετοχή σε αυτήν χημικών βιομηχανιών και παραγόντων εμπορίας και διακίνησης.

Παρά του ότι στη βιολογική γεωργία οι εισροές χημικών υποβαθμίζονται και τα συνθετικά προϊόντα απαγορεύονται, η

Ολοκληρωμένη Διαχείριση τα θεωρεί ως επιζήμια μόνο στην υπερβολή τους, στοχεύοντας περισσότερο στον περιορισμό παρά στην εξάλειψή τους. Επιπλέον, το σκεπτικό της μείωσης των εισροών σχετίζεται περισσότερο με τη μείωση κόστους και/ή την βελτιστοποίηση της αποτελεσματικότητας παρά σε καθαρά περιβαλλοντικά κριτήρια. Τέλος, αν και η Ολοκληρωμένη Διαχείριση δεν επιζητεί να διαφοροποιηθεί από τα ήδη υπάρχοντα συστήματα διακίνησης και εμπορίας της συμβατικής παραγωγής, απαιτεί τη διαφοροποίησή τους (ιχνηλασιμότητα – ασφάλεια και υγιεινή). Ο παρακάτω πίνακας αναφέρει σε γενικές γραμμές τις διαφορές των τριών μεθόδων παραγωγής.

Πίνακας 1.1. : Διαφορές των τριών μεθόδων παραγωγής.

	Βιολογική γεωργία	Σύστημα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης	Συμβατική γεωργία
Μέθοδοι παραγωγής	Μη χρήση ανόργανων εισροών. Έμφαση στην αειφόρο χρησιμοποίηση των πηγών και στην ευημερία της πανίδας.	Συνδυασμός τεχνολογικά εντατικών μεθόδων παραγωγής με εξ' ίσου έμφαση σε περιβάλλον, γεωργικό εισόδημα και ποιότητα τροφίμων.	Έμφαση στην εφαρμογή τεχνολογίας με στόχο αύξηση της παραγωγικότητας, ποσότητας και κέρδους.
Διάρθρωση αγοράς	Ειδικές αγορές (niche markets).	Κυρίως σε αγορές ευρείας κατανάλωσης, με δυνατότητα ξεχωριστής τοποθέτησης και εμπορίας μέσω συστημάτων διασφάλισης ποιότητας και σχετικής σήμανσης.	Αγορές ευρείας κατανάλωσης συμβατικών προϊόντων.
Σχέσεις μέσα στη διατροφική αλυσίδα	Στοχεύει στη σύνδεση του παραγωγού με τον καταναλωτή. Δυνατότητα στον παραγωγό να αποκτήσει μεγαλύτερη εξουσία στην αλυσίδα μέσω «εναλλακτικών» μεθόδων διακίνησης, υψηλότερες τιμές.	Η Ο.Δ.Κ. αποτελεί κομμάτι των προβληματισμών του καταναλωτή σε ότι αφορά τις συμβατικές μεθόδους παραγωγής. Δυνατότητα σύνδεσης παραγωγών με τους καταναλωτές μέσω ειδικών σημάνσεων. Βελτίωση της θέσης των παραγωγών στην αλυσίδα μέσω συστημάτων διασφάλισης ποιότητας (πιστοποίηση).	Μη σύνδεση παραγωγού – καταναλωτή. Περιθωριοποίηση των παραγωγών μέσα στην διατροφική αλυσίδα.

1.4. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΥΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

Πρώτα από όλα, πρέπει να γίνει ο εξής διαχωρισμός: τα συστήματα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης Καλλιεργειών καθώς και οποιαδήποτε άλλα συστήματα ποιότητας, όσον αφορά στην εφαρμογή και ανάπτυξή τους, σε δύο μεγάλες κατηγορίες, πρώτον σε συστήματα ή εφαρμογές που δεν απαιτούν την πιστοποίηση από κάποιο οργανισμό πιστοποίησης και δεύτερον στα πιστοποιημένα συστήματα.

Η πρώτη κατηγορία αφορά σε συστήματα τα οποία δεν επιζητούν την «επιβεβαίωση» της αξιοπιστίας τους από κάποιο αναγνωρισμένο φορέα πιστοποίησης. Είναι συστήματα, τα οποία είτε λειτουργούν σύμφωνα με τα δικά τους πρότυπα και τους δικούς τους κανόνες, είτε εφαρμόζονται πάνω σε αναγνωρισμένα και καθορισμένα πρότυπα και πρωτόκολλα, αλλά δεν στοχεύουν στην επίσημη πιστοποίησή τους.

Η δεύτερη κατηγορία, η οποία ενδιαφέρει και περισσότερο, αφορά στα συστήματα, τα οποία ζητούν την πιστοποίησή τους από τρίτους και ανεξάρτητους φορείς. Είναι συστήματα, τα οποία βασίζονται πάνω σε συγκεκριμένους και προκαθορισμένους κανόνες και προδιαγραφές που θέτουν φορείς πιστοποίησης, έτσι ώστε να μπορούν να επιθεωρηθούν και να πιστοποιηθούν από αυτούς.

Έχοντας υπόψη ότι η σημερινή κατάσταση της αγοράς, αλλά και οι θέσεις των κυριότερων παραγόντων της διατροφικής αλυσίδας επιζητούν όλο και περισσότερο την ύπαρξη συγκεκριμένων κανόνων που θα διασφαλίζουν την ποιότητα και ασφάλεια στα τρόφιμα, η πρακτική εφαρμογή της Ολοκληρωμένης Διαχείρισης μέσω της εφαρμογής ορθών και ελέγξιμων παραγωγικών διαδικασιών προβάλλει σήμερα ως απαραίτητη προϋπόθεση για την ανταγωνιστικότητα της παραγωγής στις ποιοτικές και κατά κοινή ομολογία πλέον προσοδοφόρες ευρωπαϊκές και παγκόσμιες αγορές.

Ήδη, συστήματα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης (και πιστοποίησης) εφαρμόζονται στην Ελλάδα εδώ και περίπου 3 χρόνια. Ο αριθμός των στρεμμάτων που εντάσσονται κάτω από συστήματα πιστοποίησης στην Ελλάδα υπολογίζεται σε 180.000 (στοιχεία 2002) και περιλαμβάνουν δενδρώδεις καλλιέργειες (ροδάκινα, κεράσια, αχλάδια, ακτινίδια), τομάτες, κολοκύθια, σταφύλια (επιτραπέζια και οινοποιήσιμα), αγγούρια, βαμβάκι, καλαμπόκια κ.α.

Αυτή τη στιγμή στην Ελλάδα υπάρχουν δύο δυνατότητες «επίσημης» πιστοποίησης της γεωργικής φυτικής παραγωγής. Βάσει των προτύπων

AGRO 2.1. & AGRO 2.2. του AGROCERT και βάση του πρωτοκόλλου EUREPGAP της FoodPlus. Συγκριτικά τα δύο συστήματα εμφανίζουν πολύ περισσότερες ομοιότητες από ότι διαφορές. Συνοπτικά θα μπορούσαμε να πούμε ότι το πρότυπο AGRO 2 περιλαμβάνει τις κυριότερες απαιτήσεις του πρωτοκόλλου EUREPGAP, δίνοντας μεγαλύτερη έμφαση στο περιβάλλον και στον αγρό (εμπεριέχει βασικές αρχές του ISO 14000), ενώ το EUREPGAP από τη πλευρά του πληρεί τις κυριότερες αρχές του AGRO 2.2., με έμφαση στον έλεγχο των εισροών και το συσκευαστήριο. Οι διαφορές και ομοιότητες των δύο προτύπων αναφέρονται εν συντομία στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 1.2.: Συστήματα πιστοποίησης φυτικής παραγωγής.

AGRO 2.1. & AGRO 2.2.		EUREPGAP	
ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΩΝ (ICM)		ΟΡΘΗ ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ (GAP)	
Πιστοποίηση συστήματος γεωργικής παραγωγής Έμφαση σε περιβάλλον / αειφορία Δυναμικό σύστημα (συνεχής βελτίωσης) Δυνατότητα εφαρμογής και στην μεταποίηση (κρασί, λάδι, πρώτη μεταποίηση)		Πιστοποίηση γεωργικού προϊόντος Έμφαση σε έλεγχο εισροών Στατικό σύστημα (σταθερές απαιτήσεις) Εφαρμογή μόνο σε νωπά προϊόντα	
ΥΠΕΡ	ΚΑΤΑ	ΥΠΕΡ	ΚΑΤΑ
<ul style="list-style-type: none"> Χαμηλό κόστος σε ομαδικές πιστοποιήσεις Εμφανές σήμα στο τελικό προϊόν Επιδότηση (2200/96, Γ'ΚΠΣ) 	<ul style="list-style-type: none"> Δυσκίνητο σε επίπεδο ατομικής πιστοποίησης 	<ul style="list-style-type: none"> Χαμηλό κόστος σε ατομικές πιστοποιήσεις 	<ul style="list-style-type: none"> Δυσκίνητο σε επίπεδο ομαδικής πιστοποίησης Δεν επιδοτείτε Σήμανση μέχρι το supermarket

Πίνακας 1.3. : Πιστοποιημένοι φορείς κατά AGRO 2.1. & AGRO 2.2. (1/2003)

1	ΖΕΥΣ ΑΚΤΙΝΙΔΙΑ Α.Ε.	Παραγωγή ακτινιδίων.
2	Α.Σ. ΝΑΟΥΣΑΣ	Παραγωγή ροδάκινων για βιομηχανική μεταποίηση, επιτραπέζιων ροδάκινων και νεκταρινιών.
3	Α.Σ. ΞΕΧΑΣΜΕΝΗΣ	Παραγωγή ροδάκινων για βιομηχανική μεταποίηση, επιτραπέζιων ροδάκινων και νεκταρινιών.
4	Α.Σ. ΒΕΡΟΙΑΣ VENUS	Παραγωγή ροδάκινων για βιομηχανική μεταποίηση, επιτραπέζιων ροδάκινων και νεκταρινιών.
5	ΤΣΑΝΤΑΛΗΣ Α.Ε.	Παραγωγή οινοποιήσιμων σταφυλιών.
6	ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ ΑΣΟ ΑΛ.Μ.ΜΕ.	Παραγωγή ροδάκινων για βιομηχανική μεταποίηση, επιτραπέζιων ροδάκινων και νεκταρινιών.
7	Α.Σ. ΟΠΩΡΟΚΗΠΕΥΤΙΚΩΝ ΝΗΣΙΟΥ	Παραγωγή αχλαδιών για βιομηχανική μεταποίηση.
8	ΟΜΑΔΑ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΣΕΡΚΟ	Παραγωγή τομάτας για βιομηχανική μεταποίηση.
9	ΜΑΥΡΙΔΗΣ – ΑΓΓΟΥΡΙΑ ΘΕΡΜΟΚΗΠΟΥ	Παραγωγή αγγουριών θερμοκηπίου.
10	Α.Σ. ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΚΗΠΕΥΤΙΚΩΝ ΚΟΥΝΤΟΥΡΑΣ	Παραγωγή τομάτας θερμοκηπίου.
11	Α.Σ. ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΟΠΩΡΟΚΗΠΕΥΤΙΚΩΝ ΡΑΧΗΣ	Παραγωγή κερασιών.
12	ΑΣΕΠΙΟΠ ΒΕΛΒΕΝΤΟΥ	Παραγωγή επιτραπέζιων ροδάκινων και νεκταρινιών.
13	ΚΤΗΜΑ ΓΕΡΟΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΟΙΝΟΠΟΙΑ	Παραγωγή οινοποιήσιμων σταφυλιών.
14	Α.Σ. ΟΠΩΡΟΚΗΠΕΥΤΙΚΩΝ ΔΗΜΗΤΡΑ	Παραγωγή βιομηχανικών και επιτραπέζιων ροδάκινων.
15	Ε.Α.Σ. ΑΛΜΩΠΙΑΣ	Παραγωγή βιομηχανικών ροδάκινων.
16	ΚΑΣΟ ΚΥΡΡΟΥ “ΚΥΡΡΟΣ FRUIT”	Παραγωγή επιτραπέζιων νεκταρινιών και βιομηχανικών ροδάκινων.
17	Ε.Α.Σ. ΒΕΡΟΙΑΣ	Παραγωγή ροδάκινων για βιομηχανική μεταποίηση.
18	ΟΜΑΔΑ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΣΤΑΦΥΛΙΩΝ ΚΑΣΚΑΠ «ΜΕΓΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ»	Παραγωγή επιτραπέζιων σταφυλιών.
19	«ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΓΕΩΡΓΙΑ»	Παραγωγή βιομηχανικής τομάτας.

	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ	
20	Α.Σ. ΒΕΛΒΕΝΤΟΥ «Η ΔΗΜΗΤΡΑ»	Παραγωγή επιτραπέζιων ροδάκινων και νεκταρινιών.
21	ΜΑΡΩΝΕΙΑ Α.Ε.	Παραγωγή οινοποιήσιμων σταφυλιών.
22	Σ.Ε.Π.Ο.ΒΡΥΤΤΩΝ – ΠΕΛΛΑΣ	Παραγωγή κερασιών.
23	Ν. ΔΟΥΡΟΣ – Ι. ΛΑΓΓΑΣ Ο.Ε.	Παραγωγή επιτραπέζιων ελιών.
24	ΕΝΩΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΚΑΤΩ ΑΪ ΓΙΑΝΝΗ	Παραγωγή συμπύρηνων ροδάκινων και βερίκοκων.
25	ΟΜΑΔΑ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΣΟΔ ΓΕΝΙΚΗΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ	Αρακά, φασόλι.
26	ΑΓΣ ΒΕΡΟΙΑΣ «ΝΕΑ ΑΛΦΑ»	Ροδάκινα (βιομηχανικά και επιτραπέζια) και νεκταρίνια.
27	ΑΓΣ ΕΙΡΗΝΟΥΠΟΛΗΣ «Η ΟΜΟΝΟΙΑ»	Ροδάκινα (βιομηχανικά και επιτραπέζια) και νεκταρίνια.
28	ΣΥΝ.ΠΑΡ. ΑΓΡ. ΠΡ. ΣΥΡΟΥ «Ο ΑΓΡΟΣ»	Τομάτα, κολοκύθι (θερμοκηπίου)

1.5. ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗ ΜΕΧΡΙ ΤΩΡΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Συμπερασματικά μπορούμε να πούμε πως η ανάπτυξη και πλήρης εφαρμογή ενός συστήματος ποιότητας σε όλο το φάσμα της παραγωγικής διαδικασίας αποτέλεσε μία προσέγγιση συνεχούς και μεγάλης προσπάθειας από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς. Για να επιτευχθεί η πλήρης συμμόρφωση με τις απαιτήσεις των προτύπων απαιτήθηκε μια ριζική αλλαγή φιλοσοφίας αλλά και πρακτικής τακτικής από την πλευρά του οργανισμού εφαρμοστή, ο οποίος έπρεπε να αναθεωρήσει εκ βαθέων όλες του τις λειτουργίες αλλά και συνήθειες.

Α. Όσον αφορά στην γεωτεχνική, επιστημονική πλευρά της ανάπτυξης των συστημάτων παρατηρήθηκαν τα εξής:

- Υπήρξε θετική ανταπόκριση των εφαρμοστών στις απαιτήσεις των προτύπων. Οι μέθοδοι φυτοπροστασίας, λίπανσης, άρδευσης, και όλων των υπολοίπων καλλιεργητικών φροντίδων που προτάθηκαν, έγιναν αποδεκτές και εφαρμόστηκαν κατά κανόνα με μεγάλη αποτελεσματικότητα. Σε αυτό συνέβαλε και το γεγονός ότι ακολουθήθηκε μία ομαλή και με μέτρο μετάβαση από τις υφιστάμενες «συμβατικές» τακτικές σε μία «ολοκληρωμένη» προσέγγιση της καλλιέργειας, δίχως να υπάρξουν α ριγοί και χωρίς αιτιολογία αφορισμοί μεθόδων και πρακτικών.
- Ο ρόλος του επιβλέποντα γεωπόνου ήταν ο πλέον σημαντικός για την επιτυχία ή μη των συστημάτων. Η πρακτική εμπειρία πάνω στη καλλιέργεια σε συνδυασμό με την επάρκεια γνώσης της γεωπονικής επιστήμης θεωρήθηκαν ως τα ουσιαστικότερα στοιχεία επιτυχίας ανάπτυξης των συστημάτων.
- Μεγάλο ρόλο στην επιτυχή πορεία των συστημάτων έδειξε ότι παίζει η δέσμευση και ενεργός συμμετοχή της διοίκησης. Μόνο όταν η διοίκηση πίστεψε η ίδια στο σύστημα κατάφερε να περάσει το μήνυμα αυτό και σε επίπεδο παραγωγών. Η λειτουργία της διοίκησης ως κατευθυντήριο δύναμη και μέσο πίεσης προς τους παραγωγούς βοήθησε τα μέγιστα στην ομαλή και επιτυχημένη πορεία εφαρμογής των συστημάτων.
- Το σύνολο των ενταγμένων παραγωγών αντιμετώπισε το σύστημα θετικά, ακολουθώντας κατά γράμμα τις υποδείξεις και συμβουλές των

επιβλεπόντων γεωπόνων. Το σύνολο των παραγωγών εξέφρασε την ικανοποίησή του για τη συνεχή παρουσία των γεωπόνων στο χωράφι, αναγνωρίζοντας τα οφέλη του συστήματος σε επίπεδο γεωτεχνικής υποστήριξης. Ιδιαίτερα δε, όταν έγινε συνείδηση σε επίπεδο παραγωγών ότι η αδιάλειπτη παρουσία του γεωπόνου στο χωράφι, δεν αποσκοπούσε σε ίδια οφέλη και δεν υποκινούταν από εμπορικά κριτήρια, αλλά είχε ως μοναδικό σκοπό τη βελτιστοποίηση της παραγωγικής διαδικασίας και το συμφέρον του ιδίου του παραγωγού, τότε η αποδοχή και πίστη στο σύστημα αλλά και στον ίδιο το γεωπόνο αυξήθηκε κατακόρυφα. Δεν είναι τυχαίο το ότι, σύμφωνα με στοιχεία της NOVACERT (οργανισμός πιστοποίησης), η χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων στο Νομό Ημαθίας και στην καλλιέργεια του ροδάκινου μειώθηκε κατά περίπου 20%, γλιτώνοντας τους παραγωγούς από 3 ως 4 ψεκασμούς συγκριτικά με προηγούμενες «συμβατικές» χρονιές.

- Μεγαλύτερη βαρύτητα από πλευράς παραγωγών δόθηκε καταρχήν στον τομέα της φυτοπροστασίας, όπου η συμμετοχή στο σύστημα υπήρξε καθολική.

Προβλήματα παρουσιάστηκαν στους παρακάτω τομείς:

- Το μεγαλύτερο πρόβλημα, τουλάχιστον όσον αφορά στη προσαρμοστικότητα και δεκτικότητα των εφαρμοστών στο σύστημα, ήταν η κατανόηση των απαιτήσεων των προτύπων σχετικά με τη χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων. Όλοι οι παράγοντες που συμμετείχαν στα συγκεκριμένα συστήματα (παραγωγοί, γεωπόνοι, διοικήσεις) εξέφρασαν από την αρχή την ανησυχία τους, όσον αφορά σε μία ενδεχόμενη αδυναμία εξασφάλισης της τελικής παραγωγής λόγω πιθανών απαγορεύσεων ή αποκλεισμών συγκεκριμένων φυτοπροστατευτικών ουσιών στο σύστημα. Εδώ πρέπει να γίνει μια και καλή η εξής διευκρίνιση: **Δεν υπάρχει συγκεκριμένη λίστα φυτοπροστατευτικών προϊόντων που να υπαγορεύουν τα εν λόγω συστήματα.** Τα συστήματα αυτά λειτουργούν σύμφωνα με τις αρχές της ολοκληρωμένης καταπολέμησης, η οποία επιτρέπει τη χρήση όλων των νομίμων (εγκεκριμένων) φυτοπροστατευτικών προϊόντων, αρκεί η χρήση τους να τεκμηριώνεται και να αιτιολογείται επαρκώς.

- Σε αρκετές περιπτώσεις παρουσιάστηκαν αντιδράσεις από ηλικιωμένους κυρίως παραγωγούς, των οποίων η ένταξη σε αυτή τη νέα τάξη πραγμάτων ήταν χρονοβόρος, με αποτέλεσμα τη χρονική καθυστέρηση της πορείας του όλου συστήματος.

- Τα στοιχεία του συστήματος που δεν αφορούσαν στη φυτοπροστασία, αλλά σε άλλες πλευρές της παραγωγικής διαδικασίας, αντιμετωπίστηκαν το πρώτο έτος εφαρμογής από τους παραγωγούς με μειωμένη ενεργητικότητα και θέληση. Σε θέματα προστασίας του περιβάλλοντος, προστασίας της υγείας του ίδιου του παραγωγού, καθώς σε άλλα θέματα που δεν αφορούσαν «άμεσα» το τελικό προϊόν, δε δόθηκε από την αρχή η αρμόζουσα προσοχή και σημασία. Στο τομέα αυτό μεγάλο ρόλο έπαιξε η εκπαίδευση και ενημέρωση όλων των εφαρμοστών, ώστε να καταστούν σαφείς οι απαιτήσεις των εν λόγω συστημάτων. Σε συστήματα που λειτουργούν περισσότερο από μία καλλιεργητική περίοδο η περίοδος των φιλοπεριβαλλοντικών δράσεων ήταν εμφανής. Εδώ πρέπει να τονίσω ότι η ολοκληρωμένη διαχείριση δεν είναι ταυτόσημος όρος με την ολοκληρωμένη καταπολέμηση, αλλά αποτελεί ένα ευρύτερο πεδίο διαχείρισης μιας παραγωγικής διαδικασίας, περιλαμβάνοντας εκτός της ολοκληρωμένης καταπολέμησης και άλλους τομείς

- Αρνητικά αποτελέσματα δημιούργησε ο πολυτεμαχισμός των αγροτεμαχίων (μέσος όρος αγροτεμαχίου 5 στρέμματα) καθώς και η ακανόνιστη διασπορά τους ανά παραγωγό. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα αφενός μεν ένα μεγάλο βαθμό δυσκολίας ως προς τον έλεγχο όλων των αγροτεμαχίων που ήταν ενταγμένα στο σύστημα, αφετέρου δε τη διόγκωση της γραφειοκρατίας μέσω των καταγραφών που απαιτούνται.

Β. Όσον αφορά στην λειτουργική πλευρά ανάπτυξης και εφαρμογής του συστήματος παρατηρήθηκαν τα εξής:

- Παρατηρήθηκε μία καταρχήν αδυναμία των γεωργικών φορέων να αναπτύξουν και να εφαρμόσουν το σύστημα αυτόνομα.

- Οι επιβλέποντες γεωπόνοι, αν και ήταν κατά κανόνα άριστοι γνώστες της καλλιέργειας στην οποία εφαρμοζόταν το σύστημα, παρουσίασαν μεγάλες ελλείψεις σε γνώση εφαρμογής και ανάπτυξης συστημάτων ποιότητας.

- Η συστηματοποίηση της παραγωγικής διαδικασίας μέσω προκαθορισμένων μεθόδων ελέγχου και καταγραφών δημιούργησε μεγάλα προβλήματα λειτουργικότητας. Η ελλιπής γνώση μεθοδολογίας των συγκεκριμένων συστημάτων από τους εφαρμοστές καθώς και η δυσκολία αποδοχής και εφαρμογής τους – τουλάχιστον κατά τα αρχικά στάδια – αποτέλεσαν το μεγαλύτερο λειτουργικό πρόβλημα στις περισσότερες περιπτώσεις.

- Θετικά αποτελέσματα απέδειξαν φορείς, οι οποίοι ήδη εφάρμοζαν άλλα είδη συστημάτων διαχείρισης (όπως συστήματα της σειράς ISO 9000, ISO 14000, HACCP κ.λπ.). Οι συγκεκριμένοι φορείς έδειξαν να κατανοούν της απαιτήσεις των συστημάτων Ολοκληρωμένης Διαχείρισης πολύ πιο εύκολα, παρουσιάζοντας θετικά αποτελέσματα σε σαφώς γρηγορότερο χρονικό διάστημα.

- Ένα επιπλέον πρόβλημα ήταν το στάδιο της επιθεώρησης αξιολόγησης. Κατά τη διάρκεια των επιθεωρήσεων αξιολόγησης, πραγματοποιήθηκε συνολική αξιολόγηση των συστημάτων με στόχο τη πιστοποίησή τους, σύμφωνα με τα πρότυπα AGRO 2.1. & AGRO 2.2. Πρόβλημα και σημείο τριβής αποτέλεσε ο μεγάλος όγκος των καταγραφών και γραπτών αποδείξεων που απαιτήθηκε να παρουσιάσουν οι εφαρμοστές ως τεκμηρίωση της σωστής και πλήρους εφαρμογής των συστημάτων. Η μέχρι τώρα εμπειρία δείχνει ότι το σύστημα (απαιτείται να) στηρίζεται σε έναν αρκετά μεγάλου βαθμού αριθμό καταγραφών, ο οποίος πολλές φορές αποτελεί τροχοπέδη στη λειτουργικότητα και αποτελεσματικότητα του συστήματος. Η τόσο μεγάλη εμμονή σε γραπτές αποδείξεις από πλευράς του φορέα πιστοποίησης οφείλεται πιθανότατα στην προσπάθεια εδραίωσης και ποιοτικής τοποθέτησης των εν λόγω πιστοποιημένων συστημάτων στην αγορά. Θεωρώ όμως ότι στα πλαίσια μελλοντικής αναθεώρησης και επαναπροσδιορισμού της συγκεκριμένης διαδικασίας αλλά και συνολικής δράσης από τον Ο.Π.Ε.ΓΕ.Π., η εφαρμογή των συστημάτων αυτών θα τροποποιηθεί αρκετά, έτσι ώστε αναβαθμιζόμενα τα συστήματα αυτά να αποτελέσουν ακόμα πιο χρήσιμο εργαλείο στα χέρια του Έλληνα αγρότη. Ήδη η εταιρία NOVACERT (σύβουλος πιστοποίησης) έχει κάνει μεγάλες προσπάθειες σε αυτό το τομέα διερευνώντας τον τρόπο μιας πραγματικά “γραφειοκρατικά” βιώσιμης προσέγγισης των συστημάτων Ολοκληρωμένης Διαχείρισης Καλλιεργειών. Σε συνεργασία με την εταιρία EPILEKTRON ανέπτυξε ένα πρωτοποριακό και ειδικά αναπτυγμένο δυναμικό software (ΓΕΩΓΝΩΣΙΣ), μέσω του οποίου δύναται να τηρηθεί και να ελέγχεται ολόκληρος ο όγκος των καταγραφών και ελέγχων των συστημάτων Ολοκληρωμένης Διαχείρισης Καλλιεργειών. Στις περιπτώσεις όπου έγινε εφαρμογή του συγκεκριμένου λογισμικού πακέτου, είχαμε ριζική μείωση των απαιτήσεων σε χρήματα και ανθρώπινο δυναμικό, προσφέροντας έτσι λύσεις οικονομικές και πάνω από όλα εύχρηστες και εφαρμόσιμες.

- Σύμφωνα με τα προηγούμενα, ο ρόλος της εταιρίας NOVACERT αλλά και γενικότερα κάθε εξειδικευμένου συμβούλου στη συγκεκριμένη προσπάθεια των φορέων εφαρμοστών, αποδεικνύεται περισσότερο από αναγκαίος. Δυστυχώς, η μέχρι τώρα μορφή των συγκεκριμένων συστημάτων διαχείρισης έχει δείξει ότι δεν επιτρέπει την επιτυχημένη εφαρμογή τους δίχως την ύπαρξη εξειδικευμένης τεχνογνωσίας σε θέματα ανάπτυξης και υποστήριξης συστημάτων διαχείρισης. Για το λόγο αυτό θεωρείται απαραίτητο και επιβεβλημένο στοιχείο ενός συστήματος Ολοκληρωμένης

Διαχείρισης, η ύπαρξη ενός σοβαρού και αξιόπιστου τεχνικού συμβούλου. Μέχρι σήμερα έχει αποδειχτεί ότι μεμονωμένες προσπάθειες από φορείς, δίχως την απαραίτητη γνώση και εμπειρία σε θέματα εφαρμογής συστημάτων διαχείρισης, απέτυχαν εν μέρει ή συνολικά, μη μπορώντας να επιτύχουν τη πιστοποίησή τους.

Γ. Όσον αφορά στην αποδοχή των συστημάτων από την αγορά

- Η εφαρμογή των συγκεκριμένων συστημάτων επικροτήθηκε από σχεδόν όλους τους εμπλεκόμενους φορείς στο χώρο της ελληνικής γεωργίας. Δεν είναι τυχαίο, ότι η Ολοκληρωμένη Διαχείριση Καλλιεργειών αποτελεί σήμερα πρωταρχικό θέμα συζήτησης σε ολόκληρο το χώρο της ελληνικής γεωργίας, όντας πρωτεύοντας στόχος αναπτυξιακών πολιτικών τόσο της Ελλάδας όσο και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

- Θετική ήταν η αντιμετώπιση από το χώρο και τους φορείς εμπορίας, η οποία όμως δε μεταφράστηκε σε όλες τις περιπτώσεις με την παροχή υψηλότερων τιμών. Σύμφωνα με τα μέχρι στιγμής δεδομένα, η ανάπτυξη και η εν συνεχεία πιστοποίηση των εν λόγω συστημάτων φαίνεται να καταλήγει περισσότερο σε έμμεσα οικονομικά κέρδη μέσω της αυξημένης ζήτησης των παραγόμενων προϊόντων και της εισόδου σε ποιοτικότερες αγορές παρά στην άμεση απόδοση υψηλότερων τιμών συγκριτικά με τα «συμβατικά» προϊόντα. Παρά ταύτα, δεν ήταν λίγες οι περιπτώσεις, όπου οι παραγωγοί απήλαυσαν υψηλότερες τιμές για την παραγωγή που είχαν ενταγμένη στο σύστημα. Επιπλέον, αναμένεται σαφής διαφοροποίηση της τακτικής του εμπορίου ύστερα από την κυκλοφορία των πρώτων προϊόντων καθημερινής κατανάλωσης προερχόμενα από πιστοποιημένα συστήματα ολοκληρωμένης διαχείρισης. Ήδη έχει παρουσιαστεί έντονο ενδιαφέρον από μεγάλες αλυσίδες Supermarkets του εσωτερικού και εξωτερικού, οι οποίες από τώρα σχεδιάζουν τη τροφοδοσία τους με τα εν λόγω πιστοποιημένα προϊόντα. Τέλος δε θα πρέπει να παραγνωρίζουμε το γεγονός, ότι η προστιθέμενη αξία οποιουδήποτε προϊόντος ή συστήματος εξαρτάται άμεσα και από τις επιχειρηματικές ικανότητες και γνώσεις marketing του κατόχου. Η Ολοκληρωμένη Διαχείριση Καλλιεργειών ως σύστημα και η πιστοποίησή τους ως αντικειμενική απόδειξη αυτού δεν αποτελεί από μόνη της πανάκεια. Θα πρέπει να αντιμετωπιστεί ως ένα δυνατό εργαλείο και ως ένα συγκριτικό πλεονέκτημα απέναντι στη συμβατική γεωργία και μόνο τότε θα μπορέσει να αποδώσει τα άμεσα κέρδη σε τιμές που όλοι προσδοκούμε.

- Βέβαια, όσον αφορά στα προηγούμενα δε θα πρέπει να παραλείψουμε την ανάγκη στήριξη/διαφήμισης των συγκεκριμένων συστημάτων και τη γνωστοποίησή τους στο ευρύ καταναλωτικό κοινό, το οποίο δυστυχώς δεν έχει ακόμα την ενημέρωση που απαιτείται. Η γνωστοποίηση και η σωστή προώθηση είναι ίσως εκείνα τα στοιχεία που πρόκειται να δώσουν τη επιζητούμενη προστιθέμενη αξία στα προϊόντα ολοκληρωμένης διαχείρισης. Στο θέμα αυτό, μεγάλο μερίδιο έχει μεταξύ άλλων το υπουργείο γεωργίας, το οποίο, εκτός των διαφόρων μορφών επιδοτήσεων και ενισχύσεων που προβλέπει μέσω του 3^{ου} ΚΠΣ για τις προσπάθειες αυτές, θα πρέπει να τις διαφημίσει με τον καλύτερο τρόπο και όσον το δυνατόν περισσότερο, συμβάλλοντας και αυτό με τη σειρά του τα μέγιστα στην αναβάθμιση της ελληνικής γεωργίας.

1.6. ΟΦΕΛΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Για τον αγρότη παραγωγό η Ολοκληρωμένη Διαχείριση Καλλιεργειών αποδεικνύεται ως ο καλύτερος συνδυασμός καλλιεργητικών, βιολογικών και χημικών μεθόδων, ο οποίος εξασφαλίζει την οικονομικότερη, περιβαλλοντικά φιλικότερη και κοινωνικά πιο αποδεκτή μέθοδο διαχείρισης της γεωργικής παραγωγικής διαδικασίας που μπορεί να εφαρμοστεί, κάτω από συγκεκριμένες τοπικές συνθήκες.

Για τους φορείς μεταποίησης, διακίνησης και εμπορίας αποτελεί την εξασφάλιση της ποιότητας της παραγόμενης πρώτης ύλης μέσω προκαθορισμένων συστημάτων ασφαλείας και διαφάνειας, ενώ σε επίπεδο καταναλωτή προσφέρει την επιζητούμενη ιχνηλασιμότητα ελαχιστοποιώντας τους ενδοιασμούς του ως προς τις μεθόδους παραγωγής των προϊόντων που καταναλώνει.

Μια σωστή εφαρμογή Ολοκληρωμένης Διαχείρισης Καλλιεργειών:

1. Αυξάνει την εμπιστοσύνη του καταναλωτή όσον αφορά στην ποιότητα του προϊόντος και στη σωστή χρήση αγροχημικών.
2. Αυξάνει την αποδοτικότητα και την κερδοφορία της καλλιέργειας που δεν χρησιμοποιεί με αποτελεσματικό τρόπο τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα και τηρεί ελλιπή μέτρα καταγραφής και ελέγχου εχθρών και ασθενειών.
3. Δίνει σταθερή και αξιόπιστη απόδοση και παραγωγή, αυξάνοντας την αποδοτικότητα της βιομηχανίας.

4. Μειώνει το μέγεθος και τη σοβαρότητα των προσβολών από εχθρούς και ασθένειες.
5. Μειώνει τις πιθανότητες εμφάνισης προβλημάτων ανθεκτικότητας.
6. Διασφαλίζει το γεωργικό περιβάλλον για τις επόμενες γενεές.
7. Δημιουργεί νέες δυνατότητες για τις υπάρχουσες καλλιέργειες, προϊόντα και τεχνολογίες.

Συνοψίζοντας:

Η εφαρμογή συστημάτων Ολοκληρωμένης Διαχείρισης και η πιστοποίησή τους από αναγνωρισμένους πιστοποιημένους φορείς υπόσχεται να δώσει στην ευρωπαϊκή διατροφική αλυσίδα το ζητούμενο και επιβεβλημένο χαρακτηριστικό της ποιότητας. Η Ολοκληρωμένη Διαχείριση διεκδικεί σήμερα τον τίτλο του ισχυρότερου παράγοντα αναγνώρισης της ποιότητας στα τρόφιμα, βελτιώνοντας την άποψη της κοινής γνώμης όσον αφορά στη γεωργία και το κατά πόσο αυτή σήμερα σέβεται το περιβάλλον και αποτελεί ασφαλή διαδικασία. Το γεγονός αυτό φαίνεται να γίνεται σιγά σιγά βίωμα στους εμπλεκόμενους φορείς, οι οποίοι μετά τις αρχικές τους αμφιβολίες και επιφυλάξεις, αποδέχονται όλο και περισσότερο το σύστημα της Ολοκληρωμένης Διαχείρισης, θεωρώντας το ως μονόδρομο για την επιβίωση της παραγωγής τους στις αγορές του άμεσου μέλλοντος.

Σίγουρα η μετάβαση από μία «συμβατική» προσέγγιση της γεωργίας σε μία φιλοπεριβαλλοντική, «αιεφόρο» ανάπτυξη μέσω της εφαρμογής αναγνωρισμένων συστημάτων διαχείρισης αποτελεί χρονοβόρα και κοπιαστική διαδικασία, της οποίας η αποδοχή και πλήρης τήρηση προϋποθέτει ειδικές και εξειδικευμένες γνώσεις, καταγραφές, συνεχή έλεγχο και προγραμματισμό. Η μέχρι τώρα όμως εμπειρία από τα επί μέρους κράτη μέλη δείχνει ότι αποτελεί παράλληλα και μία εφικτή και προσοδοφόρα προσπάθεια.

Στοίχημα όλων μας είναι να εξελιχθεί και να καθιερωθεί αντικαθιστώντας σιγά σιγά τις «συμβατικές» τακτικές, που τόσο έχουν προβληματίσει το γεωργικό κλάδο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

Η ΟΜΑΔΑ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ «ΝΗΛΕΑΣ» ΣΤΗ ΧΩΡΑ ΤΗΣ ΤΡΙΦΥΛΙΑΣ

2.1.ΓΕΝΙΚΑ

Στη Χώρα Τριφυλίας εδώ και ένα χρόνο εφαρμόζεται η Ολοκληρωμένη διαχείριση στην καλλιέργεια της ελιάς για παραγωγή ελαιολάδου, από μια ομάδα νέων πρωτοπόρων παραγωγών με ανησυχίες και προβληματισμούς.

Στην ομάδα αυτή με το όνομα «ΝΗΛΕΑΣ» (Νηλέας ονομαζόταν ο πατέρας του βασιλιά της αρχαίας Πύλου Νέστορα) συμμετέχουν 45 παραγωγοί με συνολική καλλιεργούμενη έκταση 2500 στρέμματα με μέση παραγωγή που ξεπερνά τους 250 τόνους ελαιολάδου.

Η προσπάθεια αυτή ξεκίνησε από την ομάδα μετά από προβληματισμό των μελών της όσον αφορά την τύχη του εξαιρετικού extra παρθένου ελαιολάδου που παράγεται στην περιοχή.

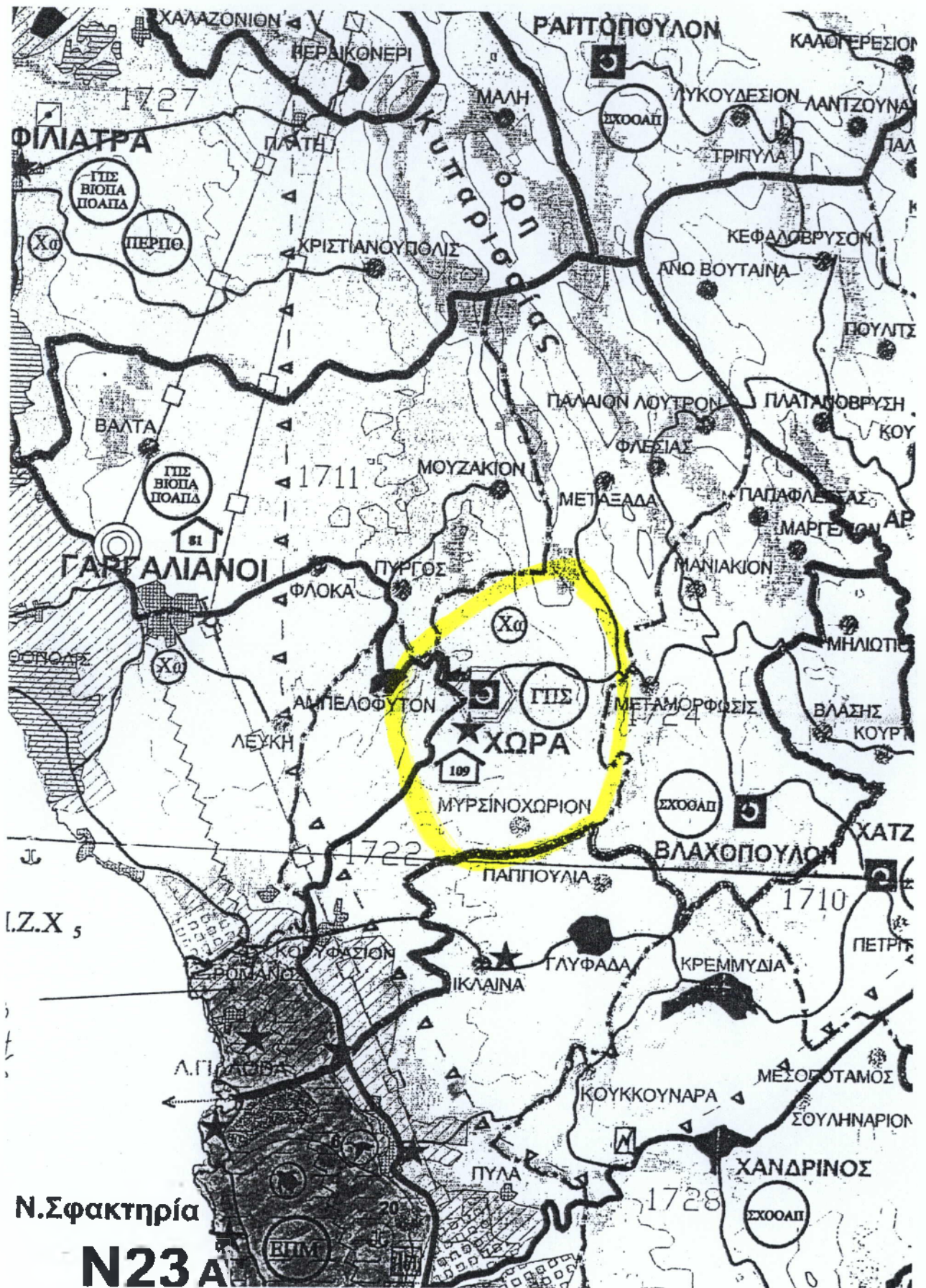
Το ξεκίνημα αυτής της προσπάθειας συνδέθηκε με την οργάνωση ημερίδας με θέμα: «Ολοκληρωμένη παραγωγή ελαιολάδου» στα πλαίσια των εορτών «Νεστόρια» και της εκκίνησης του караβανιού των «Δρόμων του Λαδιού» από το παλάτι του βασιλιά Νέστορα στη Χώρα Τριφυλίας και περνά από όλες τις ελαιοπαραγωγικές χώρες της Μεσογείου.

Οι ελαιοπαραγωγοί γνωρίζουν από πρώτο χέρι, ότι αυτό που θα μπορούσαμε να χαρακτηρίσουμε συμβατική καλλιέργεια εδώ και μερικά χρόνια βρίσκεται σε βαθιά κρίση. Οι τιμές παραγωγού παραμένουν σταθερές, ενώ το κόστος συνεχώς αυξάνεται, με αποτέλεσμα πολλά νοικοκυριά που ασχολούνται αποκλειστικά με την ελαιοκαλλιέργεια να βρίσκονται σε απόγνωση, αφού σχεδόν όλο το προϊόν σε πολλές περιπτώσεις έρχεται να καλύψει το κόστος παραγωγής και η επιδότηση είναι αυτή που στην ουσία είναι το κέρδος. Οι αιτίες είναι πολλές με κύρια την εξάρτηση που έχουμε από την Ιταλία, αφού εξάγουμε το καλύτερο ίσως ελαιόλαδο στον κόσμο χύμα προς αυτήν. Εδώ θεωρώ σκόπιμο να αναφερθώ στον Αγροτικό Σύλλογο Χώρας μιας και η όλη προσπάθεια ξεκίνησε απ' αυτόν. Το καλοκαίρι του 2000 μια ομάδα νέων αγροτών επαναδραστηριοποίησε τον Αγροτικό Σύλλογο Χώρας. Ο Αγροτικός Σύλλογος Χώρας ιδρύθηκε το 1931 και απ' ότι μαρτυρούν τα αρχεία του σε διάφορες εποχές είχε παίξει πρωταγωνιστικό ρόλο στο αγροτικό συνδικαλιστικό κίνημα στη Μεσσηνία, ιδιαίτερα στο σταφιδικό πρόβλημα αφού η κορινθιακή σταφίδα έως και πριν δυο τρεις δεκαετίες ήταν το κύριο εξαγωγικό αγροτικό προϊόν της περιοχής μας. Ο Αγροτικός Σύλλογος λοιπόν από το καλοκαίρι του 2000 απέκτησε γραφεία, πολλά νέα μέλη, και εξοπλίστηκε με κομπιούτερ, fax, και έπιπλα ικανά να φιλοξενήσουν ικανοποιητικό αριθμό μελών, σε εκδηλώσεις επιμορφωτικού χαρακτήρα, συνδικαλιστικού, αλλά και απλής συνεύρεσης μελών αφού ταυτόχρονα

λειτουργεί και σαν στέκι. Εκεί λοιπόν στα γραφεία άρχισε να αναπτύσσεται ένας έντονος προβληματισμός για το μέλλον του αγροτικού επαγγέλματος, και ειδικότερα για το μέλλον του ελαιολάδου, μιας και το προϊόν αυτό στηρίζει σχεδόν αποκλειστικά την οικονομία των περισσότερων νοικοκυριών, και ταυτόχρονα στηρίζει σε πολύ μεγάλο βαθμό την οικονομία της περιοχής. Κοινή πεποίθηση πολλών μελών του συλλόγου, ήταν ότι πρέπει να αναπτύξουμε νέες μορφές γεωργίας, τέτοιες, που να ανταποκρίνονται στις νέες συνθήκες που διαμορφώνονται στην αγορά αγροτικών προϊόντων, ύστερα από τις διατροφικές κρίσεις. Δηλαδή παραγωγή αγροτικών προϊόντων με διαδικασία παραγωγής φιλική προς το περιβάλλον, με προϊόντα επώνυμα που να εμπιστεύεται ο καταναλωτής και που να δίνουν την δυνατότητα καλύτερης τιμής. Η ευκαιρία δόθηκε με μια εκδήλωση που διοργάνωσε ο Αγροτικός Σύλλογος Χώρας ύστερα από πρόταση του τοπικού γεωπόνου Φώτη Αγγελόπουλου στο πλαίσιο του πολιτιστικού οδοιπορικού «Οι Δρόμοι του Λαδιού και της Ελιάς» στις 20 Ιουλίου του 2001 με θέμα την «ολοκληρωμένη διαχείριση ελαιοκαλλιέργειας και την πιστοποίηση του ελαιολάδου».

Το ελαιόλαδο της περιοχής είναι στο σύνολό του εξαιρετικό παρθένο, αρίστης ποιότητας, διακινείται όμως χύμα χωρίς ταυτότητα, χωρίς πιστοποίηση, χωρίς σήμανση ΠΟΠ ή ΠΓΕ, με συνέπεια οι παραγωγοί να μην απολαμβάνουν τις τιμές που αξίζει αυτό το λάδι, και να αντιμετωπίζουν προβλήματα βιωσιμότητας στις εκμεταλλεύσεις τους. Αυτά λοιπόν τα προβλήματα οδήγησαν την ομάδα να στραφεί σε νέους δρόμους και νέες μορφές γεωργίας όπως η ολοκληρωμένη διαχείριση.

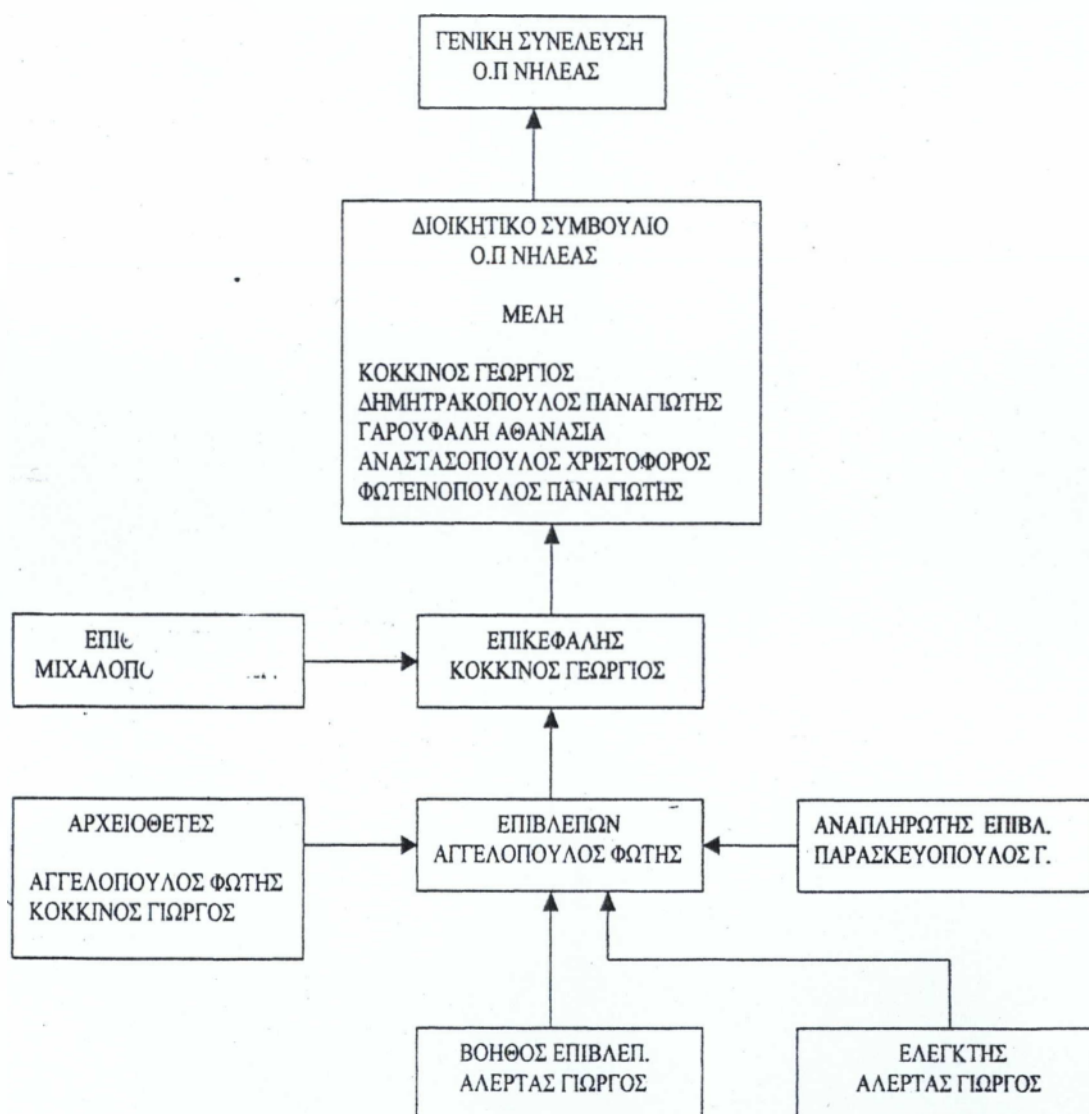
Χάρτης 2.1: Περιοχή αγροτεμαχίων του Νηλέα

ΟΜΑΔΑ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ
ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
'ΝΗΛΕΑΣ'

Έντυπο Ρ4.1-FO2

ΟΡΓΑΝΟΓΡΑΜΜΑ

2.2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΝΤΩΝ

Επικεφαλής: Ασκεί τη διοίκηση ως προς την συμμόρφωση προς το πρότυπο AGRO-2. Μεριμνά, ειδικά, για την εξασφάλιση μέσων και πόρων και την σύμπλευση των εργαζομένων και των παραγωγών προς την πολιτική της εκμετάλλευσης.

Προσόντα: Καλές διοικητικές ικανότητες.

Επιβλέπων: 1. Συντάσσει τα Σχέδια διαχείρισης και έχει την ευθύνη της τεχνικής παρακολούθησης της καλλιέργειας και των παραγωγών (κατάρτιση κ.λπ.). Έχει επίσης την ευθύνη για την επίβλεψη και τον έλεγχο της ορθής εφαρμογής των οδηγιών και τον χειρισμό των μη συμμορφώσεων.

2. Εξασφαλίζει την ικανοποίηση των απαιτήσεων του συστήματος Ολοκληρωμένης Διαχείρισης, σύμφωνα με το πρότυπο AGRO 2-1.

3. Ενημερώνει τον επικεφαλής για την καταλληλότητα και αποτελεσματικότητα του συστήματος, ως ανασκόπηση και ως βάση για τη βελτίωση του συστήματος.

Προσόντα: Γεωπόνος με εμπειρία στην καλλιέργεια της ελιάς και κατάρτιση για τις απαιτήσεις του συστήματος.

Τεχνικός Σύμβουλος: Συμβουλεύει τον επιβλέποντα στη σύνταξη των Σχεδίων Διαχείρισης.

Προσόντα: Επιστημονική πληρότητα για την καλλιέργεια της ελιάς.

Αναπληρωτής επιβλέπωντος: Βοηθά τον επιβλέποντα στην άσκηση των δύο πρώτων από τα καθήκοντά του.

Προσόντα: Γεωπόνος με κατάρτιση για τις απαιτήσεις του συστήματος.

Βοηθός επιβλέπωντος: Βοηθά τον επιβλέποντα στην κατάρτιση, την εσωτερική επικοινωνία, την επίβλεψη (μετρήσεις) και τον έλεγχο εφαρμογής των οδηγιών.

Προσόντα: Γεωπόνος με κατάρτιση για τις απαιτήσεις του συστήματος.

Υπεύθυνος εσωτερικών επιθεωρήσεων: Προγραμματίζει και εκτελεί το πρόγραμμα εσωτερικών επιθεωρήσεων για την επιβεβαίωση της καλής λειτουργίας του συστήματος.

Προσόντα: Εκπαίδευση για επιθεωρήσεις σύμφωνα με τα πρότυπα EN 45004 & EN 45004. Εκπαίδευση για την Ολοκληρωμένη Διαχείριση.

Υπεύθυνος αρχείου: Τηρεί το αρχείο σε τέτοια κατάσταση που να γίνεται εύκολα και γρήγορα η ανεύρεση εγγράφων, συμπληρωμένων εντύπων κ.λπ.

Προσόντα: Μεγάλη προσοχή και επιμέλεια, ικανότητα στο χειρισμό Η/Υ.

Παραγωγοί: Εφαρμόζουν τις οδηγίες του επιβλέποντος και το επιβεβαιώνουν γραπτά.

Ο επιβλέπων γωπνος Φώτης Αγγελόπουλος

Από αριστερά: Γεώργιος Παφρασιάνουλος, αναπληρωτής επιβλέπων γωπνος, Φώτης Αγγελόπουλος, επιβλέπων γωπνος - Γεώργιος Μιχαλόπουλος, τυχικός σύμβουλος - Γεώργιος Κάκσανος, πρόεδρος του ΝΦΑΕΑ

2.3. ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΜΕ ΤΟΝ ΠΡΟΕΔΡΟ Κ. ΓΕΩΡΓΙΟ ΚΟΚΚΙΝΟ

1. Πώς σας ήρθε η ιδέα της Ολοκληρωμένης Διαχείρισης;

Η αρχική επιδίωξη, και ας μην κρυβόμαστε στο πρώτο στάδιο τουλάχιστον, είναι η επιδίωξη μιας καλύτερης τιμής για το προϊόν. Αν τα πράγματα στο χώρο της ελαιοκαλλιέργειας ήταν άψογα η Ο.Π. Νηλέας δεν θα υπήρχε. Όλα λοιπόν ξεκινάνε από την αγωνία, που έχει ο καθένας μας για το προϊόν που παράγει και τις τιμές που απολαμβάνει για να ζήσει. Η πρωτοβουλία μερικών νέων ανθρώπων μπορεί να παρασύρει και κάποιους άλλους ώστε να έχουμε έναν πυρήνα που θα αρχίσει να τολμά. Αναγκαία συνθήκη η ύπαρξη ατόμων που μιλάνε την «ίδια γλώσσα». Στη συνέχεια η αναζήτηση ενός καλού συμβούλου και παράλληλα η αναζήτηση συνεργατών σε φορολογικά ασφαλιστικά και άλλα θέματα που θα προκύψουν.

2. Πόσος χρόνος χρειάστηκε για την αρχική προετοιμασία και πόσος από τότε που έμπρακτα ξεκίνησε μέχρι να φτάσετε να πάρετε το πιστοποιητικό;

Η ιδέα για τη δημιουργία μιας ομάδας παραγωγών που θα εφαρμόζει σύστημα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης ξεκίνησε τον Ιούλιο του 2001. Τον Μάιο του 2002, αφού είχε προηγηθεί η επαφή με τον κύριο Μιχαλόπουλο, συστήθηκε η μη κερδοσκοπική εταιρία με την επωνυμία Ομάδα Παραγωγών Ελαιολάδου Ολοκληρωμένης Διαχείρισης «Νηλέας», με πενήντα τέσσερα ιδρυτικά μέλη. Στις 10 και 11 Ιουλίου του 2003 ο ΕΛΟΤ επιθεωρεί τον Νηλέα, και διαπιστώνει ότι το σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης που εφαρμόζει, ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του προτύπου ISO 14001.

3. Για την εφαρμογή του προτύπου ποιες ήταν οι δυσκολίες που αντιμετωπίσατε;

Οι δυσκολίες σε γενικές γραμμές ήταν:

Α. Παρ' ότι φαίνεται απλό, υπήρξε μια σημαντική δυσκολία από τα μέλη να συμμορφωθούν με τις απαιτήσεις του προτύπου, όσον αφορά την συγκεκριμένη οδηγία που επέτρεπε να λαμβάνουν από τον επιβλέποντα γεωπόνο προκειμένου να πραγματοποιήσουν κάποια εργασία στο αγροτεμάχιό τους. Χρειάστηκαν πολλές συστάσεις και επισημάνσεις μη συμμόρφωσης από τον επιβλέποντα γεωπόνο για να υπάρξει η απαραίτητη πειθαρχία.

Β. Έλλειψη συμμετοχής των μελών στις δραστηριότητες της ομάδας (εκπαιδεύσεις, γενικές συνελεύσεις, καταρτίσεις κ.λπ.). Το ελπιδοφόρο μήνυμα είναι ότι όσο εξελίσσεται το σύστημα, αυξάνεται η συμμετοχή των μελών. (Έχω μια συγκρατημένη αισιοδοξία ότι στο κομμάτι της ελληνικής γεωργίας που θα εφαρμοστούν συστήματα διαχείρισης, θα αυξηθεί η συμμετοχή των μελών και σε άλλες κοινωνικές δραστηριότητες).

Γ. Δυσκολία υπήρξε επίσης στη διαχείριση φυτοπροστατευτικών προϊόντων και φυτοφαρμάκων. Το κάθε μέλος έπρεπε να κατασκευάσει ή να εφοδιαστεί κατάλληλους χώρους, σύμφωνα με το πρότυπο, γι' αυτά τα προϊόντα.

Δ. Ο συντονισμός των μελών στην αντιμετώπιση εχθρών και ασθενειών αποδείχτηκε δύσκολη υπόθεση, γιατί ως τότε ο καθένας είχε μάθει να αυτοσχεδιάζει ή να παρακολουθεί το γείτονα.

Ε. Η γραφειοκρατία που απαιτεί το σύστημα αποδείχτηκε αρκετά δύσκολη στην εφαρμογή.

4. Η εφαρμογή του προτύπου συνεπάγεται για τον παραγωγό αυξημένο κόστος σε χρήμα και χρόνο;

Η εφαρμογή του προτύπου συνεπάγεται, σε πρώτη φάση τουλάχιστον, αυξημένο κόστος για τον παραγωγό, το οποίο όμως αποσβένεται σχετικά γρήγορα από την μείωση των εισροών. Το κόστος είναι αντιστρόφως ανάλογο των συμμετεχόντων μελών. Ενδεικτικά μια ομάδα 50-60 παραγωγών χρειάζεται 30.000 ευρώ στη περίπτωση που πληρωθούν όλοι κανονικά, (σύμβουλος, γεωπόνος, γραμματειακή υποστήριξη). Επίσης, στην αρχή, ο χρόνος που αφιερώνει το κάθε μέλος για την εφαρμογή του προτύπου φαντάζει μεγάλος, στην ουσία όμως όταν επιτυγχάνεται η κατανόηση του συστήματος γίνεται ρουτίνα.

5. Υπήρξε διαφορά στη χρήση εισροών (λιπάσματα, φάρμακα...); Στην παραγόμενη ποσότητα; Στην ποιότητα του ελαιολάδου;

Οι εισροές όσον αφορά τα λιπάσματα, εξειδικεύτηκαν ανά αγροτεμάχιο σύμφωνα με την ανάλυση εδάφους που είχε προηγηθεί. Αποδείχτηκε στην πράξη ότι ο Νηλέας χρειάστηκε αισθητά μικρότερο όγκο λιπάσματος σε σχέση με πριν.

Όσον αφορά τα φυτοφάρμακα και αυτά μειώθηκαν αφού πλέον κάνουμε έλεγχο πληθυσμών πριν δοθεί οδηγία για ψεκασμό.

Όσον αφορά την ποιότητα του ελαιολάδου είναι κάτι που δεν το έχουμε καταγράψει ακόμα.

6. Και τώρα, ποια είναι τα επόμενα βήματα;

Απαραίτητη προϋπόθεση είναι να αποκτήσει η Ο.Π. Νηλέας νομική υπόσταση, που θα της επιτρέψει να λειτουργήσει επιχειρηματικά και να αξιοποιήσει δυνατότητες χρηματοδοτικών προγραμμάτων κ.λπ. Σήμερα είναι μια μη κερδοσκοπική εταιρία, εξετάζουμε όμως όλα τα ενδεχόμενα, από συνεταιριστική οργάνωση έως και ανώνυμη εταιρία.

Ο στόχος είναι να αποκτήσει το προϊόν μας επώνυμο, ώστε τυποποιημένο να φθάσει στους καταναλωτές σε τιμή ανάλογη με την ποιότητά του, με προστιθέμενη αξία που να αντισταθμίζει την επένδυση που έχουμε κάνει, τους κόπους που καταβάλλουμε και να δίνει μια βιώσιμη προοπτική για το μέλλον.

Πίνακας 2.1. Μελών Ο.Π. «Νηλέας» παραγωγών και αγροτεμαχίων

ΠΙΝΑΚΑΣ ΜΕΛΩΝ Ο.Π. «ΝΗΛΕΑΣ» ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΚΑΙ ΑΓΡΟΤΕΜΑΧΙΩΝ

/α	Επώνυμο	Όνομα	Πατρώνυμο	Ποιστικά	Κωδικ. Παρ.	Κωδικ. Αγρ.	Έκτ. Αγρ. Στρ.	Αριθμός δένδρων		Παραγ/γή 2001-02 kg		Παραγ/γή 2002-03 kg		Καλλιέργεια	
								Βάτσικες	Μαυριλιές	Βάτσικες	Μαυρολιές	Βάτσικες	Μαυρολιές	Φρέζ	Ζι
	ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ	ΦΩΤΙΟΣ	ΓΕΩΡΓ		7	01	15	120	50	250	550	492	500		
						02	10	130	-	360	-	716	-		
	ΑΝΑΣΤΑΣΟΠΟΥΛΟΣ	ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ		√	10	01	10	100	50	535	518	661	804	√	
				√		02	5,5	30	45	138	291	266	643	√	√
				√		03	6	35	60	494	179	687	259		√
				√		04	10								
						05	5								
						06	3	35	10	170	130	152	73	√	
						07	8	-	120	-	724	-	941	√	
	ΑΝΑΣΤΑΣΟΠΟΥΛΟΣ	ΚΩΝ/ΝΟΣ	ΓΕΩΡΓ		9	01	10	90	70	350	400	340	470		√
						02	3	4	23	30	240	50	300	√	
						03									
						04	10	130	40	620	870	740	620		√
						05	10	70	20	680	300	500	520		√
	ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ	ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ			22	01	6								
						02	8,5								
						03	2								
						04	4								
						05	2								
						06	3,5								
						07									
	ΑΝΔΡΙΝΟΠΟΥΛΟΣ	ΓΕΩΡΓΙΟΣ	ΑΝΤ.		42	01	4								
						02	6								
						03	5								
						04	6								
						05	4								
						06	25								

ΠΙΝΑΚΑΣ ΜΕΛΩΝ Ο.Π. «ΝΗΛΕΑΣ» ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΚΑΙ ΑΓΡΟΤΕΜΑΧΙΩΝ

Α/α	Επώνυμο	Όνομα	Πατρώνυμο	Ποιστικά	Κωδικ. Παρ.	Κωδικ. Αγρ.	Έκτ. Αγρ. Στρ.	Αριθμός δένδρων		Παραγ/γή 2001-02 kg		Παραγ/γή 2002-03 kg		Καλλιέργεια	
								Βάτσικες	Μαυριλιές	Βάτσικες	Μαυρολιές	Βάτσικες	Μαυρολιές	Φρέζ	Ζι
	ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ	ΦΩΤΙΟΣ	ΓΕΩΡΓ		7	01	15	120	50	250	550	492	500		
						07	6								
						08	5								
						09	25								
	ΑΝΔΡΙΝΟΠΟΥΛΟΣ	ΓΕΩΡΓΙΟΣ	ΙΩΑΝ.		19	01	40								
						02	6								
						03	17								
						04	1,5								
						05	2								
						06	2,5								
						07	8								
						08	6								
						09	25								
	ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ	ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ			17	01	3	40	27	200	200	418	485		√
						02	10	179	11	900	100	2028	174		√
						03	9	149	21	900	200	1710	270		√
						04	13	220	80	1470	1000	2020	1180		√
						05	6	72	15	350	220	720	318		√
						06	3	21	24	180	180	230	305		√
						07	6	60	100	100	100	150	105	√	
	ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ	ΧΡΗΣΤΟΣ	ΚΩΝ.		37	01	4								
						02	4								
						03	3								
						04	1,2								
						05	12	54	180	567	1105	907	1418	√	
						06	16	35	197						
	ΔΟΥΡΟΣ	ΓΕΩΡΓΙΟΣ			21	01	25	300	200	300	1200	350	2000		√
						02	7	100	60	750	750	1000	1100		√

ΠΙΝΑΚΑΣ ΜΕΛΩΝ Ο.Π. «ΝΗΛΕΑΣ» ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΚΑΙ ΑΓΡΟΤΕΜΑΧΙΩΝ

/α	Επώνυμο	Όνομα	Πατρώνυμο	Ποιτιστικά	Κωδικ. Παρ.	Κωδικ. Αγρ.	Έκτ. Αγρ. Στρ.	Αριθμός δένδρων		Παραγ/γή 2001-02 kg		Παραγ/γή 2002-03 kg		Καλλιέργεια	
								Βάτσικες	Μαυριλιές	Βάτσικες	Μαυρολιές	Βάτσικες	Μαυρολιές	Φρέζ	Ζι
	ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ	ΦΩΤΙΟΣ	ΓΕΩΡΓ		7	01	15	120	50	250	550	492	500		
						03	1,5	31	5	150	50	250	70		√
						04	2,5	2	48	20	200	20	220	√	√
						05	2	-	50	-	180	-	288	√	√
	ΘΕΟΔΩΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ	ΧΡΙΣΤΙΝΑ			48	01	20	100	300	200	450	450	1100		
	ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ	ΣΤΑΣΙΝΟΣ	ΠΑΝ.		27	01	2	36	4	150		170			
						02	4,5	45	25		350	300	270		
						03	6	40	60	130	350	400	350		
						04	10	6	164		750		1100		
						05	2,5	22	8	40		200			
						06	8	35	65		650	200	650		
	ΚΑΡΑΤΖΑ	ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ		√	13	01	11	150	90	600	500	800	640	√	
						02	5	-	150	-	800	-	1200		√
				√		03	3	50	50	500	500	500	500	√	
	ΚΟΚΚΙΝΟΣ	ΓΕΩΡΓΙΟΣ	ΚΩΝ.		8	01	22								
						02	4								
						03	35								
						04	20								
	ΜΑΘΙΟΠΟΥΛΟΣ	ΑΝΔΡΕΑΣ		√	59	01	35	280	110	1275	903	2369	1244		√
				√		02	15	40	200	555	243	1075	411		√
						03	13	191	1	1131	18	1453	20	√	√
				√		04	15	33	160	188	1180	271	1907	√	√
	ΜΑΤΣΑΚΑΣ	ΚΥΡΙΑΚΟΣ			23	01	7	105	-	850	-	1650	-		√
						02	18	260	140	2200	2800	2300	2700		√
						03	7	123	7	1000	70	1400	100		√
						04	4	70	2	360	20	700	50		√
	ΜΕΝΕΓΟΣ	ΙΩΑΝΝΗΣ			40	01	18								
						02									

ΠΙΝΑΚΑΣ ΜΕΛΩΝ Ο.Π. «ΝΗΛΕΑΣ» ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΚΑΙ ΑΓΡΟΤΕΜΑΧΙΩΝ

α	Επώνυμο	Όνομα	Πατρώνυμο	Ποτιστικά	Κωδικ. Παρ.	Κωδικ. Αγρ.	Έκτ. Αγρ. Στρ.	Αριθμός δένδρων		Παραγωγή 2001-02 kg		Παραγωγή 2002-03 kg		Καλλιέργεια	
								Βάτσικες	Μαυριλιές	Βάτσικες	Μαυρολιές	Βάτσικες	Μαυρολιές	Φρέζ	Ζι
	ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ	ΦΩΤΙΟΣ	ΓΕΩΡΓ		7	01	15	120	50	250	550	492	500		
						03	17								
						04	10								
						05	9								
						06									
						07									
	ΜΙΓΓΑ	ΓΕΩΡΓΙΑ		√	5	01	40	440	60						
	ΜΠΑΧΟΥΜΑ	ΣΩΤΗΡΙΑ			51	01		230	-	1700	-	1950	-		
						02		167	40	1207	300	1530	470		
						03		66	5	300	50	544	72		
						04		50	110	133	1164	300	1300		
						05		32	2	90	-	158	-		
						06		39	7	250	90	356	120		
						07		79	7	700	50	810	64		
						08		12	-	90	-	104	-		
	ΜΠΑΧΟΥΜΑΣ	ΝΙΚΟΛΑΟΣ			14	01	23	140	260	1600	2000	1700	2100		√
						02	30	230	250	2500	2900	3000	3000		√
						03	12	100	20	700	300	1800	400		√
	ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ	ΝΙΚΟΛΑΟΣ			28	01	3,5	25	35	200	400	350	450	√	
						02	6	-	120	-	900	-	1350	√	
						03	6	20	100	50	600	200	600	√	
	ΠΑΝΤΑΖΟΠΟΥΛΟΣ	ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ			26	01	25	250	50	1500	500	1500	500		√
	ΠΑΝΤΑΖΟΠΟΥΛΟΥ	ΔΗΜΗΤΡΑ			36	01	12	233	17	2000	200	2000	200		√
						02	25	150	350	1500	3500	1500	3500		√
	ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΣ	ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ			15	01	100	2130	70					√	
						02	10								

ΠΙΝΑΚΑΣ ΜΕΛΩΝ Ο.Π. «ΝΗΛΕΑΣ» ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΚΑΙ ΑΓΡΟΤΕΜΑΧΙΩΝ

/α	Επώνυμο	Όνομα	Πατρώνυμο	Ποτιστικά	Κωδικ. Παρ.	Κωδικ. Αγρ.	Έκτ. Αγρ. Στρ.	Αριθμός δένδρων		Παραγ/γή 2001-02 kg		Παραγ/γή 2002-03 kg		Καλλιέργεια	
								Βάτσικες	Μαυριλιές	Βάτσικες	Μαυρολιές	Βάτσικες	Μαυρολιές	Φρέζ	Ζι
	ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ	ΦΩΤΙΟΣ	ΓΕΩΡΓ		7	01	15	120	50	250	550	492	500		
						03	14								
	ΠΑΡΙΣΟΥ	ΑΙΜΙΛΙΑ			2	01	14	221	9	1940	80	1166	76		√
						02	5	15	50	81	373	122	636		√
						03	4	4	51	30	320	46	402		√
						04	10	10	50	160	215	450	217		√
						05	2	20	20	16	37	72	63	√	
						06	1,5	15	15	10	10	137	70		√
	ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΣ	ΙΩΑΝΝΗΣ	ΓΕΩΡΓ		3	01	4	-	50	-	270	-	350	√	
						02	2	20	25	145	145	160	160		
						03	20	100	200	300	700	300	300	√	
						04	8	147	10	1100	100	1300	100	√	√
						05	11	60	110	600	1200	600	1600		√
	ΠΟΔΑΡΑΣ	ΝΙΚΟΛΑΟΣ			54	01	25	300	75	1800	1200	2200	1000	√	√
	ΠΟΛΟΠΟΥΛΟΣ	ΓΕΩΡΓΙΟΣ			16	01	7	120	30	-	-	480	300		√
	ΡΕΚΟΥΝΤΗΣ	ΝΙΚΟΛΑΟΣ			43	01	6								
						02	12								
						03	4								
						04	6								
						05	4								
	ΣΟΥΡΕΛΗΣ	ΙΩΑΝΝΗΣ		√	38	01	22	440	40	2800	316	2000	400	√	
						02	14	195	55	1130	500	2000	440	√	
						03	8	72	80	1200	800	1000	540	√	
						04	6	78	-	1450	-	1650	-	√	
				√		05	4	35	30	200	200	200	217	√	
				√		06	6	75	-	827	-	-	762	√	
	ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΥ	ΣΟΦΙΑ		√	33	01	4,5	43	38	230	235	350	335		√
						02	4	35	33	250	200	240	447		√

ΠΙΝΑΚΑΣ ΜΕΛΩΝ Ο.Π. «ΝΗΛΕΑΣ» ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΚΑΙ ΑΓΡΟΤΕΜΑΧΙΩΝ

Α/Α	Επώνυμο	Όνομα	Πατρώνυμο	Ποτιστικά	Κωδικ. Παρ.	Κωδικ. Αγρ.	Εκτ. Αγρ. Στρ.	Αριθμός δένδρων		Παραγ/γή 2001-02 kg		Παραγ/γή 2002-03 kg		Καλλιέργεια	
								Βάτσικες	Μαυριλιές	Βάτσικες	Μαυρολιές	Βάτσικες	Μαυρολιές	Φρέζ	Ζι
	ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ	ΦΩΤΙΟΣ	ΓΕΩΡΓ		7	01	15	120	50	250	550	492	500		
						03	8	110	57	300	500	620	400	√	
1	ΜΑΡΙΝΗΣ	ΙΩΑΝΝΗΣ		√	32	01	30	350	100	-	-	1795	438	√	
2	ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ	ΣΤΕΦΑΝΟΣ			47	01	4,5	43	38	230	235	350	335		√
						02	4	35	33	250	200	240	447		√
						03	8	110	57	300	500	620	400	√	
3	ΤΖΩΡΤΖΙΝΗ	ΧΡΥΣΟΥΛΑ			44	01	8	64	36	200	100	600	400		√
						02		1	72	1000	-	1000	-		√
4	ΤΖΩΡΤΖΙΝΗΣ	ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ			45	01	6	50	50	300	700	1200	700		√
5	ΤΣΑΓΓΑΡΗΣ	ΝΙΚΟΛΑΟΣ			25	01	6								
						02	6								
						03	14								
						04	25								
6	ΤΣΕΚΟΥΡΑΣ	ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ		√	24	01	11	550	50						
						02	8								
						03	2								
						04	12								
						05	10								
	ΤΣΟΠΕΛΑΣ	ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ			55	01	20	290	20	1942	150	2024	170	√	√
						02	6	60	50	280	340	370	367	√	
				√		03	60			664	1500	600	1700	√	√
						04	5	15	60	215	470	230	600		√
						05	7	10	103	70	837	100	930		√
						06	1,5	14	2	50	10	50	10		√
						07	11			450	487	700	620		√
						08	2,5	40	-	-	-	30	-	√	
	ΦΡΑΓΚΟΣ	ΤΖΑΝΕΤΟΣ		√	12	01	10	120	40	230	500	558	745	√	
				√		02	13,5	135	40	350	300	1100	520	√	
				√		03	7	70	26	300	200	817	575	√	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΜΕΛΩΝ Ο.Π. «ΝΗΛΕΑΣ» ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΚΑΙ ΑΓΡΟΤΕΜΑΧΙΩΝ

/α	Επώνυμο	Όνομα	Πατρώνυμο	Ποσοτικά	Κωδικ. Παρ.	Κωδικ. Αγρ	Εκτ. Αγρ. Στρ.	Αριθμός δένδρων		Παραγ/γή 2001-02 kg		Παραγ/γή 2002-03 kg		Καλλιέργεια	
								Βάτοικες	Μαυριλιές	Βάτοικες	Μαυρολιές	Βάτοικες	Μαυρολιές	Φρέζ	Ζι
	ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ	ΦΩΤΙΟΣ	ΓΕΩΡΓ		7	01	15	120	50	250	550	492	500		
				√		04	6	64	10	300	180	513	181	√	
	ΦΩΤΕΙΝΟΠΟΥΛΟΣ	ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ			1	01	4	18	37	140	345	270	545		
						02	7	15	75	93	599	120	841		√
						03	14	141	28	1102	190	1467	224		√
						04	4	44	21	361	198	427	232		√
				√		05	34	384	90	2528	698	4631	1226		√
				√		06	5	37	40	238	215	467	450		√
	ΓΑΡΟΥΦΑΛΗ	ΑΘΑΝΑΣΙΑ			6	01	20	550							
	ΚΟΝΤΟΒΑΣΙΛΑΚΗ	ΖΑΧΑΡΟΥΛΑ			58	01	12	140	90	600	500	1500	1100	√	
						02	2,5	17	23	150	150	200	300	√	
						03	1	10	5	50	100	50	100	√	
						04	3,5	47	23	0	0	300	350	√	
						05	3,5	40	30	0	0	250	400	√	
						06	1	18	2	70	10	130	20	√	
						07	2,5	32	8	300	50	350	70	√	

2.4. ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΜΕ ISO 14001

Η 15^η Νοεμβρίου 2003 ήταν μια ιστορική ημέρα για τους 43 ελαιοπαραγωγούς της Ομάδας Παραγωγών Ελαιολάδου Ολοκληρωμένης Διαχείρισης «Ο ΝΗΛΕΑΣ».

Σε ειδική εκδήλωση που οργάνωσαν στη Χώρα Τριφυλλίας, ο ΕΛΟΤ (Ελληνικός Οργανισμός Τυποποίησης) τους απένειμε το πιστοποιητικό ISO 14001, το πρώτο παγκοσμίως πιστοποιητικό που χορηγείται για την περιβαλλοντική διαχείριση ελαιώνα.

Ίσως, μετά από λίγα χρόνια αποδειχθεί ότι ήταν μια ιστορική ημέρα και για τους έλληνες ελαιοπαραγωγούς, την ελιά και το ελαιόλαδό τους. Αρκεί ο ΝΗΛΕΑΣ να υποστηριχθεί και να αποτελέσει το παράδειγμα, που θα φέρει εκατοντάδες «Νηλέες» με αρκετές χιλιάδες τόνους πιστοποιημένου προϊόντος.

Απονομή του πιστοποιητικού ISO 14001 στον πρόεδρο του ΝΗΛΕΑ Γ.Κόκκινο. Από την ομιλία του Στ. Μπένου δεξιά του είναι ο Φ. Αγγελόπουλος και ο Γ. Κόκκιнос.

Στις άμεσες προτεραιότητες του «NHΛEA» είναι να πιστοποιηθεί και το προϊόν κατά ISO 9000 το οποίο παρέχει τα εξής πλεονεκτήματα:

Εσωτερικά πλεονεκτήματα

- Νέα μέθοδος διοίκησης, με την οποία βελτιώνεται η ποιότητα χωρίς νέες επενδύσεις
- Εκσυγχρονίζει την εσωτερική οργάνωση και λειτουργία
- Αποσαφηνίζει και καθορίζει τις ευθύνες και τους λειτουργικούς κανόνες μειώνοντας στο ελάχιστο τον αυτοσχεδιασμό από τους εργαζομένους
- Παρέχει σαφείς οδηγίες σε όλο το προσωπικό της επιχείρησης
- Προσφέρει μια ορθολογική και συστηματική προσέγγιση στην επιμόρφωση και εκπαίδευση του προσωπικού όλων των βαθμίδων
- Το ανώτερο και ανώτατο προσωπικό έχει το χρόνο να ασχοληθεί με σημαντικά τεχνολογικά και ερευνητικά ζητήματα αφού τα κοινά τα έχουν αναθέσει στο κατώτερο προσωπικό
- Η ευαισθησία του προσωπικού σε θέματα ποιότητας αυξάνεται
- Με την αποσαφήνιση των εργασιών οι σχέσεις των εργαζομένων μεταξύ των βελτιώνονται
- Οι συχνές, περιοδικές επιθεωρήσεις του συστήματος εξαλείφουν τις ελλείψεις, τα ελαττώματα και τις δραστηριότητες που δεν προσφέρουν προστιθέμενη αξία
- Εμφανίζεται μείωση των ελαττωματικών, των επανακατεργασιών και των επιστροφών
- Διατήρηση αρχείων όπου καταγράφονται όλες οι μετρήσεις και έτσι είναι ανιχνεύσιμα τα τυχόν προβλήματα και τις αποφάσεις για μελλοντικά προβλήματα
- Το ISO 9000 είναι το ορθολογικότερο υπόβαθρο για όποιον έχει σκοπό να εφαρμόσει ένα σύστημα Ολικού Ποιοτικού Ελέγχου.

Εξωτερικά προβλήματα

- Παρέχει ικανοποίηση της ζήτησης ή πίεσης της αγοράς
- Η σταθερή ποιότητα δημιουργεί ικανοποιημένους και έλκει νέους πελάτες

- Βελτιώνει την αξιοπιστία, τη φήμη και την εμπιστοσύνη στα προϊόντα της επιχείρησης
- Διευκολύνει και απλοποιεί τις σχέσεις προμηθευτή – πελάτη
- Ελαχιστοποιεί ή εξαλείφει τις απορρίψεις των προϊόντων της από τους πελάτες
- Οι πελάτες με απλή επιθεώρηση επιβεβαιώνουν τη συμμόρφωση της παραγωγικής διαδικασίας με τις προδιαγραφές
- Καλύτερη και ευκολότερη αξιολόγηση των προμηθευτών λόγω σαφών και εξειδικευμένων κριτηρίων αξιολόγησης
- Μειώνει το κόστος ελέγχου των εισερχόμενων υλικών
- Διευκολύνει και υποστηρίζει τις εξαγωγές όπου υπάρχουν και βοηθά στη διείσδυση σε νέες και αύξηση του μεριδίου στις υπάρχουσες
- Δημιουργεί ένα πακέτο ομοιόμορφων και σταθερών διαδικασιών λειτουργίας, στοιχείων και απαιτήσεων που εφαρμόζονται παγκοσμίως
- Παρέχει μια βάση για το σχεδιασμό, την αξιολόγηση, την εξακρίβωση και την πιστοποίηση ενός συστήματος διοίκησης/διασφάλισης της ποιότητας
- Με ευρεία υιοθέτησή της θα δημιουργηθεί μια κοινή γλώσσα στο διεθνές εμπόριο με τις αρχές της διασφάλισης της ποιότητας
- Προσφέρει ισχυρό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα σε σχέση με τις επιχειρήσεις που δεν έχουν πιστοποιηθεί.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

ΚΑΛΛΙΕΡΓΗΤΙΚΕΣ ΦΡΟΝΤΙΔΕΣ

3.1. ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

Χρησιμοποιούνται υποκείμενα και ποικιλίες που έχουν τεκμηριωμένα καλή προσαρμοστικότητα στις τοπικές εδαφοκλιματικές συνθήκες. Τεκμηριώνεται ότι εξασφαλίζουν την καλύτερη ποιότητα και εμπορική αξία του γεωργικού προϊόντος. Επίσης, επιλέγονται υποκείμενα και ποικιλίες σε σχετική αντοχή σε οικονομικά σημαντικούς και δυσχερώς αντιμετωπίσιμους εχθρούς ή ασθένειες.

Για την εγκατάσταση νέας φυτείας, η γεωργική εκμετάλλευση χρησιμοποιεί δενδρύλλια από αναγνωρισμένα φυτώρια που λειτουργούν με άδεια του Υπουργείου Γεωργίας της χώρας μας ή της χώρας προελεύσεως. Τα φυτώρια χρησιμοποιούν τις απαραίτητες τεχνικές, ώστε τα φυτά να είναι απαλλαγμένα από ιούς, μύκητες, βακτήρια, ζωικούς εχθρούς και λοιπούς οργανισμούς καραντίνας. Επίσης, η γεωργική εκμετάλλευση τεκμηριώνει την απουσία άλλων παθογόνων οργανισμών και την πιστότητα της κάθε ποικιλίας. Η τεκμηρίωση για όλα τα παραπάνω στηρίζεται σε έγκυρα πιστοποιητικά που τηρούνται σε αρχείο της εκμετάλλευσης.

3.2. ΓΕΝΙΚΕΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΗΤΙΚΕΣ ΦΡΟΝΤΙΔΕΣ

Οι καλλιεργητικές φροντίδες που δεν σχετίζονται άμεσα με το περιβάλλον αλλά έχουν καθοριστική σημασία για την ποιότητα των προϊόντων (π.χ. κλάδεμα, αραίωμα, υποστήριξη κ.λπ.) συνιστώνται ανάλογα με τις απαιτήσεις του πολλαπλασιαστικού υλικού και με τέτοιο τρόπο ώστε να εξασφαλίζεται η άριστη (όσο είναι δυνατόν) ποιότητα των γεωργικών προϊόντων.

Στο σχέδιο γενικών καλλιεργητικών φροντίδων περιγράφονται τα τρέχοντα καλλιεργητικά μέτρα και να δίνονται οδηγίες για τις γενικές καλλιεργητικές φροντίδες που απαιτούνται για την εξασφάλιση της ποιότητας των παραγομένων προϊόντων.

Η ομάδα του Νηλέα εφαρμόζει βασικό κλάδεμα κατά τη συγκομιδή και κλαδοκάθαρο μετά το Μάρτιο μέχρι και Ιούλιο. Αν προκύψει ανάγκη για περιορισμό των ζημιών από καρκίνωση ή για την αποκατάσταση των δένδρων, τα μέλη της ομάδας ακολουθούν ειδικές οδηγίες τις οποίες εκδίδει ο επιβλέπωντας.

Πίνακας 3.1: Σχέδιο διαχείρισης γενικών καλλιεργητικών φροντίδων

ΝΗΛΕΑΣ		ΣΧΕΔΙΟ MPL02-ΤΕΛΙΚΟ: Διαχείριση Γενικών Καλλιεργητικών Φροντίδων	
Υπεύθυνος Σύνταξης		Υπεύθυνος Έγκρισης	
Όνομα: ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ ΦΩΤΗΣ		Όνομα: ΚΟΚΚΙΝΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	
Τίτλος: Επιβλέπων		Τίτλος: Επικεφαλής	
Υπογραφή:		Υπογραφή:	
		Έκδοση:	01
		Ημερομηνία:	30/3/03
		Αναθεώρηση:	Ετησίως
		Σελίδα:	1/1

Πολιτική: Η προσαρμογή των καλλιεργητικών φροντίδων στις απαιτήσεις του πολλαπλασιαστικού υλικού για άριστη υγεία των φυτών & ποιότητα των προϊόντων

Απαιτήσεις & (Θέματα)	Κωδ.	Ενέργειες-Μετρήσεις-Ελεγχοί ¹	Παραπομπές ²	Καταγραφές ³ στο αρχείο MPL02- ΤΕΛΙΚΟ ⁴	Πεδίο Εφαρμογής	Εμπλεκόμενοι
1. ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΚΡΙΣΙΜΩΝ ΚΑΛΛΙΕΡΓ ΦΡΟΝΤΙΔΩΝ (παρ. 4.2 του AGRO 2-2)	2A.1.1	Προσδιορισμός των κρίσιμων καλλιεργητικών φροντίδων που πρέπει να γίνονται με ελεγχόμενο τρόπο	4	MPL02.F01: Έκθεση επιβλέποντος για τις καλλιεργητικές φροντίδες.	Όλη η εκμετάλλευση	Επιβλέπων
	2A.1.2	Καθορισμός τρόπων εκτέλεσης των κρίσιμων καλλιεργητικών φροντίδων		MPL02.F03: Οδηγία για το χειμερινό κλάδεμα Βιβλιογραφία P4.2 Κατάρτιση (αρχείο P4.2) P5.1 Έλεγχος (Αρχείο P5.1)	Όλη η εκμετάλλευση	Επιβλέπων Παραγωγόι

¹ Αξιολόγηση της σημασίας της ενέργειας για την ικανοποίηση της απαίτησης της πρώτης στήλης.

² Η κωδικός με bold αναφέρεται σε έγγραφο που παράγεται για την αξιοπιστία της παρούσας διαδικασίας, κατά την πρώτη αναγνώση τους (οι επόμενες αναφορές στο ίδιο έγγραφο δεν είναι με bold)

³ Όταν το έγγραφο κυριαρχικής είναι το ίδιο με το έγγραφο καταγραφής (π.χ. οδηγία για συμπλήρωση από τους παραγωγούς) οι δύο χίρτοι είναι αναπονημένοι.

⁴ Αρχείο σε παρένθεση: Το έγγραφο βρίσκεται στο αρχείο που αναφέρεται στην παρένθεση, εκτός δηλαδή του τρέχοντος Σχεδίου Διαχείρισης

3.3. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥ ΕΔΑΦΟΥΣ

3.3.1. Σχέδιο διαχείρισης του εδάφους

Το σχέδιο διαχείρισης του εδάφους συντάσσεται από τον επιβλέποντα, μετά από συνεργασία με τους καλλιεργητές και με βάση τα παρακάτω στοιχεία.

Ειδικότερα, περιλαμβάνει τα περιβαλλοντικά θέματα και τις πιθανές περιβαλλοντικές επιδράσεις (θετικές ή αρνητικές) που αναγνωρίζεται ότι σχετίζονται με τον τρόπο διαχείρισης του εδάφους στη συγκεκριμένη περιοχή.

3.3.2. Τοπογραφικό σκαρίφημα

Το αρχείο που περιλαμβάνει τις πληροφορίες για το αγροτεμάχιο έχει και ένα τοπογραφικό σκαρίφημα, στο οποίο τα αγροτεμάχια αποτυπώνονται ακόμη και πρόχειρα. Έτσι, διευκολύνεται η συλλογή και καταγραφή στοιχείων, τα οποία είναι απαραίτητα για την επιλογή του τρόπου καλλιέργειας και του είδους των καλλιεργητικών επεμβάσεων, αλλά κυρίως των πιθανών επιδράσεών τους στα ίδια ή και σε γειτονικά αγροτεμάχια. Επίσης διατηρούνται στο αρχείο του παραγωγού όλα τα έγγραφα ιδιοκτησίας ή ενοικίασης των αγροτεμαχίων της εκμετάλλευσης.

3.3.3. Καταλληλότητα και βελτίωση αγρού

Προκειμένου να κριθεί η καταλληλότητα ενός αγροτεμαχίου ή να σχεδιαστεί η βελτίωσή του, και στην περίπτωση έλλειψης πληροφοριών σχετικά με το ιστορικό ενός αγροτεμαχίου και των επεμβάσεων που είχε δεχθεί, γίνεται ανάλυση του εδάφους (μηχανική σύσταση, θρεπτικά στοιχεία). Επίσης, γίνεται εξέταση για ύπαρξη εδαφογενών προβλημάτων, αλάτων, καθώς και οργάνων αναπαραγωγής δυσεξόντων ζιζανίων, εδαφογενών παθογόνων κ.λπ. Επιπροσθέτως περιγράφεται πλήρες η εδαφοτομή.

3.3.4. Οργανική ουσία

Λαμβάνονται μέτρα με στόχο τη διατήρηση και την αύξηση της οργανικής ουσίας και της βιολογικής δραστηριότητας του εδάφους.

Αποφεύγεται η καύση των υπολειμμάτων των καλλιεργειών και της λοιπής ξηρής βλάστησης εκτός και αν τεκμηριώνεται ως αναγκαία για την καταπολέμηση ασθενειών, εχθρών ή ζιζανίων. Στην περίπτωση αυτή η εκμετάλλευση υποχρεούται τηρεί τις νόμιμες διαδικασίες.

Αναφέρονται ενδεικτικά, ως μέθοδοι για την διατήρηση και αύξηση της οργανικής ουσίας, η χλωρά λίπανση, η ενσωμάτωση των φυτικών

υπολειμμάτων, η μειωμένη κατεργασία του εδάφους κ.λπ. Για την επιλογή της μεθόδου λαμβάνεται υπόψη η αποφυγή εμπλουτισμού του εδάφους με μολύσματα παθογόνων μικροοργανισμών.

Δεν υπάρχει πρόβλημα οργανικής ουσίας στο πλείστον των εδαφών του Νηλέα, αλλά όπου χρειαστεί χρησιμοποιούνται οργανοχημικά λιπάσματα των τύπων 12-12-12 συν 10% οργανική ουσία και 8-8-10 συν 30% οργανική ουσία.

3.3.5. Μηχανική κατεργασία

Εφόσον αποδεικνύεται η ανάγκη για μηχανική κατεργασία, το είδος και ο τύπος των μηχανημάτων επιλέγονται με κριτήριο την κατά το δυνατόν μικρότερη αρνητική επίδρασή τους στη δομή του εδάφους.

Τα μέλη του Νηλέα, με ειδική οδηγία και εφαρμόζοντας τους κώδικες ορθής γεωργικής πρακτικής, αποφεύγουν τη χρήση φρέζας στα επίκλινη εδάφη, προς αποφυγή της διάβρωσης και εφαρμόζουν χορτοκοπή / καταστροφείας ή ζιζανιοκτονία εκεί που δεν μπορεί να γίνει χορτοκοπή. Στόχος τους είναι η μείωση των ζιζανιοκτόνων και η εφαρμογή φυτοκάλυψης με απότερο σκοπό την ακαλλιέργεια των εδαφών (σπορά με *Trifolium repens* και *Trifolium alexantriano*).

3.3.6. Συμπίεση του εδάφους

Παίρνονται μέτρα για την αποφυγή της συμπίεσης του εδάφους. Όπου ο κίνδυνος συμπίεσης είναι μεγάλος, αποφεύγεται η χρήση βαρέων μηχανημάτων κατεργασίας, καθώς και το ψιλοχωμάτισμα. Ενθαρρύνεται η μειωμένη κατεργασία ή και η ακαλλιέργεια (μη κατεργασία εδάφους).

3.3.7. Διάβρωση του εδάφους

Εφαρμόζονται τεχνικές διαχείρισης του εδάφους που περιορίζουν σημαντικά την πιθανότητα διάβρωσης (π.χ. όργωμα παράλληλα και όχι κάθετα προς τις ισοϋψείς, παρατεταμένη κάλυψη του εδάφους με ελεγχόμενη βλάστηση ή με φυτικά υλικά). Αποφεύγεται το ψιλοχωμάτισμα, με μειωμένη ή και μη κατεργασία του εδάφους (ακαλλιέργεια), ή ο περιορισμός της μηχανικής κατεργασίας μόνο μεταξύ των γραμμών. Ειδικά στις ζώνες με υψηλό δυναμικό διάβρωσης, εφαρμόζεται το ειδικό σχέδιο δράσης για την καταπολέμηση της απερήμωσης (Πρόγραμμα του Υπουργείου Γεωργίας).

Η βαθιά άροση του εδάφους αποφεύγεται. Μπορεί κατ' εξαίρεση να γίνει σε αιτιολογημένες ειδικές περιπτώσεις, αλλά να μη φτάνει στο μητρικό πέτρωμα, εκτός και αν δικαιολογείται επαρκώς.

Πίνακας 3.2: Σχέδιο διαχείρισης εδάφους

		ΣΧΕΔΙΟ MPL03: Διαχείριση Εδάφους				
Υπεύθυνος Σύνταξης		Υπεύθυνος Έγκρισης		Έκδοση:	01	
Όνομα: ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ ΦΩΤΗΣ		Όνομα: ΚΟΚΚΙΝΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ		Ημερομηνία:	15/11/02	
Τίτλος: Επιβλέπων		Τίτλος: Επικεφαλής		Αναθεώρηση:	Ετησίως	
Υπογραφή:		Υπογραφή:		Σελίδα:	1/3	
<i>Πολιτική: Η ελαχιστοποίηση της διατάραξης του εδάφους, και συνεχής βελτίωση της γονιμότητας του με απώτερο σκοπό την αιφορία του.</i>						
Απαιτήσεις & (Θέματα)	Κωδ.	Ενέργειες-Μετρήσεις-Ελεγχοί ¹	Παραπομπές ²	Καταγραφές ³ στο αρχείο MPL03 ⁴	Πεδίο Εφαρμογής	Εμπλεκόμενοι
1. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ (παρ. 4.3.1 του AGRO 2-2)	3A.1	Καταγραφή περιβαλλοντικών θεμάτων και επιπτώσεων		P3.1 Περιβαλλοντικά θέματα (αρχείο P3.1)	Όλη η εκμετάλλευση	Επιβλέπων
				MPL03.F01 Έκθεση για το έδαφος και την καταλληλότητα του για την καλλιέργεια		
2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΠΕΔΙΟΥ (παρ. 4.3.2 του AGRO 2-2)	3A.2.1	Είναι διαθέσιμα όλα τα στοιχεία ιδιοκτησίας ή νόμιμης χρήσης γής	1	P1 Σύσταση της εκμετάλλευσης (αρχείο P1)	Όλη η εκμετάλλευση	Επιβλέπων
	3A.2.2	Πλήρης περιγραφή της θέσης της εκμετάλλευσης στο χώρο, και πλήρης περιγραφή του κάθε αγροτεμαχίου και των γειτονικών του στοιχείων.	1			
3. ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΗΤΑ ΕΔΑΦΟΥΣ (παρ. 4.3.3 του AGRO 2-2)	3A.3	Αξιολόγηση του εδάφους	3	MPL05.F02 Οδηγία Δειγματοληψίας. P4.6 Αξιολόγηση εργαστηρίων (αρχεία P4.6)	Εργ. αναλύσεις	
				MPL03.F01 Έκθεση		
	3A.4	χωρίς εμπλουτισμό του εδάφους με παθογόνα		P5.1 Έλεγχος-Μετρήσεις (αρχεία P5.1)		

¹ Αξιολόγηση της σημασίας της ενέργειας για την ικανοποίηση της απαιτήσης της πρώτης στήλης

² Οι κωδικοί με **bold** αναφέρονται σε έγγραφα που παράγονται για την εξουπλήρωση της παρούσας διαδικασίας, κατά την πρώτη αναγραφή τους (οι επόμενες αναφορές στο ίδιο έγγραφο δεν είναι με **bold**).

³ Όταν το έγγραφο παραπομπής είναι το ίδιο με το έγγραφο καταγραφής (π.χ. οδηγία για συμπερίληψη από τους παραγωγούς) οι δύο χόροι είναι ενσωματωμένοι.

⁴ Αρχείο σε παρένθεση: Το έγγραφο βρίσκεται στο αρχείο που αναφέρεται στην παραπομπή.

Υπεύθυνος Σύνταξης		Υπεύθυνος Έγκρισης	
Όνομα: ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ ΦΩΤΗΣ	Όνομα: ΚΟΚΚΙΝΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	Έκδοση:	01
Τίτλος: Επιβλέπων	Τίτλος: Επικεφαλής	Ημερομηνία:	15/11/02
Υπογραφή:	Υπογραφή:	Αναθεώρηση:	Ετησίως
		Σελίδα:	2/3

Πολιτική: Η ελαχιστοποίηση της διατάραξης του εδάφους, και συνεχής βελτίωση της γονιμότητας του με αιώτερο σκοπό την αειφορία του.

Απαιτήσεις & (Θέματα)	Κωδ.	Ενέργειες-Μετρήσεις-Ελεγχος ¹	Παραπομπές ²	Καταγραφές ³ στο αρχείο MPL03 ⁴	Πεδίο Εφαρμογής	Εμπλεκόμενοι	
5. ΜΕΙΩΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ (παρ. 4.3.4 4.3.5 4.3.6 4.3.7 του AGRO 2-2)	3A.5.1	Μέτρηση / ιεράρχηση επιπτώσεων		P3.1 Περιβαλλοντικά θέματα MPL03.F01 Έκθεση αξιολόγησης στοιχείων εδάφους	(Αρχείο P3.1)	Όλη η εκμετάλλευση	Επιβλέπων
	3A.5.2	Λήψη μέτρων για μείωση επιπτώσεων	2	MPL03.F03 Γενική Οδηγία για το χει- ρισμό του εδάφους P5.1 Έλεγχος	(αρχείο P5.1)	Αγροτεμάχια στα οποία υπάρχει κίνδυνος επιπ- τώσεων	Επιβλέπων Παραγωγοί
	3A.5.4	Αποφυγή βαθείας άροσης όχι κάτω απο το μητρικό πέτρωμα	2	MPL03.F03 Γενική Οδηγία για το χει- ρισμό του εδάφους P4.2 Κατάρτιση P5.1 Έλεγχος	(αρχείο P4.2) (αρχείο P5.1)	Όλη η εκμετάλλευση	Επιβλέπων Παραγωγοί

Αξιολόγηση της σημασίας της ενέργειας για την ικανοποίηση της απαίτησης της πρώτης στήλης

Οι κωδικοί με **bold** αναφέρονται σε έγγραφα που παράγονται για την εξυπηρέτηση της παρούσας διαδικασίας, κατά την πρώτη αναγραφή τους (οι επόμενες αναφορές στο ίδιο έγγραφο δεν είναι με **bold**)

(Όταν το έγγραφο παραπομπής είναι το ίδιο με το έγγραφο καταγραφής (π.χ. οδηγία για συμμελέρωση από τους παραγωγούς) οι δύο χώροι είναι ενσωματωμένοι

Αρχείο σε παρένθεση: Το έγγραφο βρίσκεται στο αρχείο που αναφέρεται στην παρένθεση, εκτός δηλαδή του τρέχοντος Σχεδίου Διαχείρισης

		ΣΧΕΔΙΟ MPL03: Διαχείριση Εδάφους	
Υπεύθυνος Σύνταξης		Υπεύθυνος Έγκρισης	
Όνομα: ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ ΦΩΤΗΣ	Όνομα: ΚΟΚΚΙΝΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	Έκδοση:	01
Τίτλος: Επιβλέπων	Τίτλος: Επικεφαλής	Ημερομηνία:	15/11/02
Υπογραφή:	Υπογραφή:	Αναθεώρηση:	Ετησίως
		Σελίδα:	3/3

Πολιτική: Η ελαχιστοποίηση της διατάραξης του εδάφους, και συνεχής βελτίωση της γονιμότητας του με απώτερο σκοπό την αειφορία του.

Απαιτήσεις & (Θέματα)	Κωδ.	Ενέργειες-Μετρήσεις-Ελεγχοί ¹	Παραπομπές ²	Καταγραφές ³ στο αρχείο MPL03 ⁴	Πεδίο Εφαρμογής	Εμπλεκόμενοι

¹ Αξιολόγηση της σημασίας της ενέργειας για την ικανοποίηση της απαίτησης της πρώτης στήλης

² Οι κωδικοί με **bold** αναφέρονται σε έγγραφα που παράγονται για την εξυπηρέτηση της παρούσας διαδικασίας, κατά την πρώτη αναγραφή τους (οι ακόλουθες αναφορές στο ίδιο έγγραφο δεν είναι με **bold**)

³ Όταν το έγγραφο παραπομπής είναι το ίδιο με το έγγραφο καταγραφής (π.χ. οδηγία για συμπλήρωση από τους παραγωγούς) οι δύο χώροι είναι ενοποιημένοι.

⁴ Αρκεί οι καθιέρωση. Το έντονο βρίσκεται στο αρχείο που αναφέρεται στην παρένθεση, εκτός δηλαδή του τρέχοντος Σχεδίου Διαχείρισης

3.4. ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΩΝ ΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Παρακολουθείται το κλιματολογικό ιστορικό της περιοχής από τον πλησιέστερο μετεωρολογικό σταθμό. Σε περίπτωση που η απόσταση από το σταθμό ή τα γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά της περιοχής καθιστούν τα δεδομένα του σταθμού μη αντιπροσωπευτικά για την περιοχή της εκμετάλλευσης λαμβάνονται συμπληρωματικά μέτρα παρακολούθησης από την εκμετάλλευση.

Η παρακολούθηση των μετεωρολογικών δεδομένων από την ομάδα παραγωγών του Νηλέα γίνεται από τον Μετεωρολογικό σταθμό της Μεθώνης.

Πίνακας 3.3: Σχέδιο μετεωρολογικών δεδομένων

ΝΗΛΕΑΣ		ΣΧΕΔΙΟ MPL04-1: Μετεωρολογικά δεδομένα	
Υπεύθυνος Σύνταξης		Υπεύθυνος Έγκρισης	
Όνομα: ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ ΦΩΤΗΣ	Όνομα: ΚΟΚΚΙΝΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	Έκδοση:	01
Τίτλος: Επιβλέπων	Τίτλος: Επικεφαλής	Ημερομηνία:	
Υπογραφή:	Υπογραφή:	Αναθεώρηση:	Ετησίως
		Σελίδα:	1/2

Πολιτική: Ο σχεδιασμός των ενεργειών στην εκμετάλλευση, ως προς το επικρατούντα καιρικά δεδομένα για την ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων στην υγεία των ιενδρών καθώς και στην ποσότητα και την ποιότητα των προϊόντων.

Απαιτήσεις & (Θέματα)	Κωδ.	Ενέργειες-Μετρήσεις-Ελεγχοί ¹	Παραπομπές ²	Καταγραφές ³ στο αρχείο MPL04-1 ⁴	Πεδίο Εφαρμογής	Εμπλεκόμενοι
1. Βελτίωση ΠΑΡΑΚΟΛΟΥ-ΘΗΣΗ ΚΛΙΜΑ-ΤΟΛΟΓΙΚΟΥ ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ	4A.1.1	Λήψη στοιχείων από τον πλησιέστερο μετεωρολογικό σταθμό.	4	* Μετεωρολογικά δεδομένα 20 ετίας * P4.3 Επικοινωνία * Τρέχοντα μετεωρολογικά δεδομένα	Όλη η εκμετάλλευση από την επόμενη καλλιεργητική περίοδο(2003-2004)	Επιβλέπων
	4A.1.2	Λήψη συμπληρωματικών μέτρων από την εκμετάλλευση	0	P4.6.3 Αξιολόγηση προμηθευτών	Τεχνικά χαρακτηριστικά	Επιβλέπων
1. Κρίσεις	4K.1	Αξιολόγηση κρίσεων από κλιματολογικά φαινόμενα		P3.1-F01 Καταγραφή περιβαντ και άλλων θεμάτων και επιπτώσεων.	(Αρχείο P4.7) Όλα τα αγροτεμάχια	Επιβλέπων
ΠΑΓΕΤΟΣ	4K.1.1	Λήψη μέτρων πρόληψης	1	MPL06 Αρδευση (Επιλογή μεθόδου) MPL07 Σχέδ. διαχ. Φυτοπρ. MPL08 Σχέδ. διαχ. Συγκομιδής	Αγροτεμάχια σε παγετόπληκτες περιοχές.	Επιβλέπων Παραγωγοί
ΠΛΗΜΜΥΡΑ	4K.1.2.1	Λήψη μέτρων πρόληψης	1	MPL03 Σχέδιο Διαχ. Εδάφους	Αγροτεμάχια 38-01 και 49-01	Επιβλέπων Παραγωγοί
ΧΙΟΝΙ	4K.1.2.2	Λήψη μέτρων αντιμετώπισης	1			
ΧΑΛΑΖΙ	4K.1.3.1	Λήψη μέτρων πρόληψης	1	P4.3 Επικοινωνία (βομβαρδ. νεφών)	M/E	Όλα τα αγροτεμάχια
	4K.1.3.2	Λήψη μέτρων αντιμετώπισης	1	MPL07 Σχέδιο Διαχ. Φυτοπροστ.		Όλα τα αγροτεμάχια
ΑΝΕΜΟΘΥΕΛΛΑ	4K.1.4	Λήψη μέτρων αντιμετώπισης	1	MPL02: Έκθεση για τις γενικές		Όλα τα αγροτεμάχια

Αξιολόγηση της σημασίας της ενέργειας για την ικανοποίηση της απαίτησης της πρώτης επιλογής.
Οι κωδικοί με **bold** αναφέρονται σε έγγραφα που παράγονται για την εξυπηρέτηση της παρούσας Ολοκληρωμένης Πρώτης Αναγραφής τους (οι επόμενες αναφορές στο ίδιο έγγραφο δεν είναι με **bold**).

¹ Όταν το έγγραφο παραπομπής είναι το ίδιο με το έγγραφο καταγραφής (π.χ. οδηγία για συμπλήρωση από τους παραγωγούς) οι δύο χόροι είναι ενσωματωμένοι.

⁴ Αρχείο σε παρένθεση. Το έγγραφο βρίσκεται στο αρχείο που αναφέρεται στην παρένθεση, εκτός δηλαδή του τρέχοντος Σχεδίου Διαχείρισης.

ΝΗΛΕΑΣ		ΣΧΕΔΙΟ ΜΡ104-1: Μετεωρολογικά δεδομένα	
Υπεύθυνος Σύνταξης		Υπεύθυνος Εγκρισης	Έκδοση: 01
Όνομα: ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ ΦΩΤΗΣ		Όνομα: ΚΟΚΚΙΝΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	Ημερομηνία:
Τίτλος: Επιβλέπων		Τίτλος: Επκεφαλής	Αναθεώρηση: Ετησίως
Υπογραφή:		Υπογραφή:	Σελίδα: 2/2

Πολιτική: Ο σχεδιασμός των ενεργειών στην εκμετάλλευση, ως προς το επικρατούντα καιρικά δεδομένα για την ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων στην υγεία των δένδρων καθώς και στην ποσότητα και την ποιότητα των προϊόντων.

Απαιτήσεις & (Θέματα)	Κωδ.	Ενέργειες-Μετρήσεις-Ελεγχoi ¹	Παραπομπές ²	Καταγραφές ³ στο αρχείο ΜΡ1.04-1 ⁴	Πεδίο Εφαρμογής	Εμπλεκόμενοι
ΚΑΥΣΩΝ	4Κ.1.5	Λήψη μέτρων αντιμετώπισης	2		Όλα τα αγροτεμάχια	
				Ασκήσεις ετοιμότητας	Όλα τα αγροτεμάχια	

Αξιολόγηση της σημασίας της ενέργειας για την ικανοποίηση της απαιτήσης της πρώτης στήλης

Οι κωδικοί με **bold** αναφέρονται σε έγγραφα που παράγονται για την εξυπηρέτηση της παρούσας διαδικασίας, κατά την πρότυπη αναγραφή τους (οι επόμενες αναφορές στο ίδιο έγγραφο **δεν** είναι με **bold**).

¹ Όταν το έγγραφο παραπομπής είναι το ίδιο με το έγγραφο καταγραφής (π.χ. οδηγία για συμπλήρωση από τους παραγωγούς) οι δύο χωροί είναι εντοκιμημένοι.

² Αρχείο σε παράρτηση. Το έγγραφο βρίσκεται στο αρχείο που αναφέρεται στην παράρτηση, εκτός διημιδή του τρέχοντος Σχεδίου Διαχείρισης.

Α. ΜΡ1 04-1 ΕΥΧ. 17/03/00

3.5. ΘΡΕΨΗ ΤΩΝ ΦΥΤΩΝ (ΛΙΠΑΝΣΗ)

3.5.1. Σχέδιο λίπανσης

Το σχέδιο λίπανσης συντάσσεται από τον επιβλέποντα μετά από συνεργασία με τον παραγωγό.

3.5.2. Απαιτήσεις σε θρεπτικά στοιχεία

Η εφαρμογή των λιπασμάτων βασίζεται στον υπολογισμό των απαιτήσεων της καλλιέργειας για θρεπτικά στοιχεία, μετά από προσδιορισμό των θρεπτικών στοιχείων στο έδαφος. Το τελευταίο γίνεται τουλάχιστον κάθε 3-5 χρόνια και να συνδυάζεται, όπου θεωρείται αναγκαίο, με φυλλοδιαγνωστική. Η μακροσκοπική παρατήρηση αλλά και το ιστορικό λαμβάνονται σοβαρά υπόψη.

3.5.3. Συστάσεις για την ποσότητα και τον τύπο του λιπάσματος

Αυτές δίνονται από έμπειρους επιβλέποντες, αξιολογημένους από το Σύστημα Πιστοποίησης. Σε περίπτωση που ο επιβλέπων δεν έχει την απαραίτητη εμπειρία για τη λίπανση της καλλιέργειας, την αναζητεί μέσω ειδικής εκπαίδευσης ή να συμβουλευέται ειδικούς.

Ακολουθούνται οι οδηγίες της ετικέτας του λιπάσματος.

3.5.4. Αρχεία της εφαρμογής

Όλα τα στοιχεία σχετικά με τις εφαρμογές λιπασμάτων στο έδαφος ή στο φύλλωμα καταγράφονται και φυλάσσονται στο αρχείο. Στις περιγραφές περιλαμβάνονται στοιχεία για το αγροτεμάχιο, την ημερομηνία εφαρμογής, τον τύπο και την ποσότητα του λιπάσματος, τη μέθοδο εφαρμογής, τον χειριστή και τις καιρικές συνθήκες που επικράτησαν μετά την εφαρμογή.

3.5.5. Χρόνος και συχνότητα της εφαρμογής λιπασμάτων

Η λίπανση, προκειμένου να έχει τη μέγιστη θετική επίδραση στην καλλιέργεια αλλά και τις μικρότερες απώλειες, γίνεται και τεκμηριώνεται σύμφωνα με τις ανάγκες της καλλιέργειας και τις κλιματολογικές συνθήκες. Εξετάζεται προσεκτικά η ποσότητα, ο τύπος λιπάσματος και ο χρόνος εφαρμογής. Σε ζώνες με ειδικούς περιβαλλοντικούς περιορισμούς η λιπαντική πρακτική προσαρμόζεται στα ειδικά προγράμματα δράσης για τις ζώνες αυτές.

Η επιφανειακή λίπανση εφαρμόζεται σε δύο τουλάχιστον δόσεις και μάλιστα στα καταλληλότερα βλαστικά στάδια του καλλιεργούμενου

φυτού. Σε περίπτωση εφαρμογής μεγάλων ποσοτήτων αζωτούχων λιπασμάτων χρησιμοποιούνται λιπάσματα αργής αποδέσμευσης ή τμηματικής εφαρμογής (split application).

3.5.6. Επίπεδα νιτρικών και φωσφορικών αλάτων στα νερά

Η εκμετάλλευση συμβάλλει στη μη υπέρβαση των εθνικών ή των διεθνών ορίων ως προς τη συγκέντρωση φωσφορικών ή νιτρικών αλάτων στα υπόγεια και επιφανειακά νερά.

Οι ποσότητες και οι τύποι των λιπασμάτων που επιλέγονται, καθώς ο χρόνος και η μέθοδος εφαρμογής τους δεν ευνοούν την έκπλυση νιτρικών.

Επομένως, ο σχεδιασμός αλλά και η υλοποίηση του σχεδίου λίπανσης εξασφαλίζει την εφαρμογή των λιπασμάτων με βάση το ισοζύγιο των θρεπτικών στοιχείων και το σημαντικό περιορισμό της μετακίνησης νιτρικών στους υδροφόρους ορίζοντες.

Για να μειωθεί η έκπλυση (μετακίνηση) νιτρικών προς τα υπόγεια νερά στο σχέδιο λίπανσης λαμβάνεται υπόψη ο ρυθμός ανοργανοποίησης των οργανικών λιπασμάτων, της οργανικής ουσίας του εδάφους, αλλά και η δυνατότητα των επιφανειακών νερών να απομακρύνουν τα πλεονάσματα των θρεπτικών συστατικών.

Χρησιμοποιούνται ζώνες ασφαλείας που συμβάλουν στη μείωση των κινδύνων ρύπανσης των επιφανειακών νερών με νιτρικά.

3.5.7. Αποθήκευση του λιπάσματος

Τα λιπάσματα καλύπτονται με πλαστικό και αποθηκεύονται σε καθαρούς και ξηρούς χώρους. Επίσης, η αποθήκευσή τους δεν γίνεται σε χώρους όπου υπάρχει κίνδυνος ρύπανσης των υδατικών πηγών, αλλά ούτε στους ίδιους χώρους που αποθηκεύονται τα φυτοφάρμακα, το πολλαπλασιαστικό υλικό, τα νωπά γεωργικά προϊόντα ή τα τρόφιμα. Σε περίπτωση όμως που αυτό δεν είναι πρακτικά εφαρμόσιμο, αποθηκεύονται σε ξεχωριστά σημεία του χώρου, που φέρουν ευδιάκριτη σήμανση για τα φυτοφάρμακα και τα λιπάσματα.

3.5.8. Κοπριά και οργανική λίπανση

Η κοπριά είναι απαλλαγμένη από επικίνδυνα παθογόνα, έντομα εδάφους ή/και σπόρους δυσεξόντων ζιζανίων.

Η προσθήκη της κοπριάς γίνεται μόνο εφόσον είναι χωνεμένη, και μετά από αναλύσεις για την περιεκτικότητά της σε θρεπτικά συστατικά,

βαρέα μέταλλα και άλλους ενδεχόμενους ρύπους, εκτός αν είναι γνωστής προελεύσεως. Επίσης, λαμβάνεται υπόψη και η συνεισφορά της σε θρεπτικά συστατικά. Η προσθήκη της κοπριάς γίνεται με άμεση ενσωμάτωση στο έδαφος, σε χρόνο που καθορίζεται από τον επιβλέποντα και σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία.

Η αποθήκευση/διατήρηση της κοπριάς γίνεται με τρόπο που να μη δημιουργεί κίνδυνο για το περιβάλλον.

Κατά τον επιβλέποντα του Νηλέα η λίπανση γίνεται ανάλογα με το έδαφος:

A) όξυνα εδάφη: 26-0-0 0,8-1 μονάδα N / δένδρο
Θεικό κάλι 0,8-1 μονάδα / δένδρο
Φώσφορος 0,5-1 μονάδα / δένδρο

B) αλκαλικά εδάφη: θεική αμμωνία 21-0-0 0,8-1 μονάδα / δένδρο
Φώσφορος 0,5-0,6 μονάδα / δένδρο
Θεικό κάλι ή θεικό καλιομαγνήσιο 0,8-1
μονάδα / δένδρο
θεικό κάλι 0-0-50
θεικό καλιομαγνήσιο 0-0-30/10

Σε συνάρτηση με αναλύσεις εδαφών ανά τριετία και φυλλοδιαγνωστική όπου χρειάζεται. Όσον αφορά τα ιχνοστοιχεία γίνεται προσθήκη βόρακα 10 gr. ανά έτος ηλικίας όπου προκύπτει έλλειψη.

Πίνακας 3.4: Σχέδιο διαχείρισης θρέψης φυτών

ΝΗΑΒΑΣ		ΣΧΕΔΙΟ MPL05: Διαχείριση Θρέψης Φυτών		
Υπεύθυνος Σύνταξης		Υπεύθυνος Έγκρισης		Έκδοση: 01
Όνομα: ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ ΦΩΤΗΣ		Όνομα: ΚΟΚΚΙΝΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ		Ημερομηνία: 01/12/02
Τίτλος: Επιβλέπων		Τίτλος: Επικεφαλής		Αναθεώρηση: Ετησίως
Υπογραφή:		Υπογραφή:		Σελίδα: 2/2

Πολιτική: Η ισορροπη θρέψη των φυτών σύμφωνα με τις ανάγκες τους, με ελάχιστη διακινδύνευση του περιβάλλοντος και της ποιότητας του ελαιολάδου

Απαιτήσεις & (Θέματα)	Κωδ.	Ενέργειες-Μετρήσεις-Ελεγχoi ¹	Παραπομπές ²	Καταγραφές ³ στο αρχείο MPL05-ελιες ¹	Πεδίο Εφαρμογής	Εμπλεκόμενοι
-----------------------	------	--	-------------------------	---	-----------------	--------------

1. ΕΠΑΡΚΕΙΣ ΓΝΩΣΕΙΣ ΕΠΙ-ΒΛΕΠΟΝΤΟΣ (παρ 4.5.1 & 4.5.3 του Αγρο 2-2)	5A.1	Σύνταξη Σχεδίου απο εμπειρο (και αξιολογημένο) επιβλέποντα ή απο ειδικό, σε συνεργασία με τους παραγωγούς	0	P4.1 Οργάνωση & αρμοδιότητες P4.3 Επικοινωνία με παραγωγούς	(αρχείο P 4.1) (αρχείο P 4.3)	M/E	Επικεφαλής Επιβλέπων
		Συνεχής εκπαίδευση του επιβλέποντος	0	Βιογραφικό σημείωμα επιβλέποντος & συμβούλων του			
2. ΘΡΕΨΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ & ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ (παρ. 4.5.2, 4.5.4, 4.5.6 -για το ισοζύγιο- & του Αγρο 2-2)	5A.2.1	Προσδιορισμός αναγκών φυτών	3	Βιβλιογραφία για τις ανάγκες της καλλιέργειας MPL05.F01 Έκθεση επιβλέποντος για θρέψη		Όλη η εκμετάλλευση	Επιβλέπων Παραγωγοί Εργαστήριο
		Δειγματοληψία εδάφους και φύλλων (φυλλο-διαγνωστική) και στο νερό άρδευσης	3	MPL05.F02 Οδηγία Δειγματοληψίας Εδάφους / φύλλων	Αναλύσεις εργαστηρίου		
		Προσδιορισμός των θρεπτικών συστατικών	0	MPL06.F02	(Αρχείο MPL06.F02)		
	5A.2.2	Θρέψη σύμφωνα με τις Ανάγκες των Φυτών (ισοζύγιο θρεπτικών στοιχείων) & Κλιματολογικές συνθήκες	3	MPL05.F03 Οδηγία λίπανσης MPL02 Μετεωρολογικά Δεδομένα P4.2 Κατάρτιση P4.6 Αξιολόγηση προμ P5.1 Έλεγχος	(αρχείο MPL02) (αρχείο P4.6) (αρχείο P5.1)	Αγροτεμάχια στα οποία έχει προηγηθεί ανάλυση εδάφους.	Επιβλέπων Παραγωγοί Προμηθευτές
5A.2.3	Συγκέντρωση στοιχείων: Συνέχιση πρακτικής των παραγωγών, μέχρι να γίνει ανάλυση εδάφους	0	MPL05.F04 Καταγραφή λίπανσης απο τον παραγωγό Μετεωρολογικά δεδομένα Ετικέτα λιπάσματος		Όπου η χρήση λιπασμάτων δεν γίνεται βάσει οδηγιών απο τον επιβλέποντα	Παραγωγοί	

ΝΗΛΕΑΣ		ΣΧΕΔΙΟ MPL05: Διαχείριση Θρέψης Φυτών	
Υπεύθυνος Σύνταξης		Υπεύθυνος Έγκρισης	Έκδοση: 01
Όνομα: ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ ΦΩΤΗΣ		Όνομα: ΚΟΚΚΙΝΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	Ημερομηνία: 01/12/02
Τίτλος: Επιβλέπων		Τίτλος: Επικεφαλής	Αναθεώρηση: Ετησίως
Υπογραφή:		Υπογραφή:	Σελίδα: 2/2

Πολιτική: Η ισόρροπη θρέψη των φυτών σύμφωνα με τις ανάγκες τους, με ελάχιστη διακινδύνευση του περιβάλλοντος και της ποιότητας του ελαιολάδου

Απαιτήσεις & (Θέματα)	Κωδ.	Ενέργειες-Μετρήσεις-Ελεγχοί ¹	Παραπομπές ²	Καταγραφές ³ στο αρχείο MPL05-ελιές ⁴	Πεδίο Εφαρμογής	Εμπλεκόμενοι	
				P5.1 Έλεγχος (Αρχείο P5.1)			
3 ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΘΕΣΜΟΘΕΤ. ΜΕΤΡΩΝ (παρ. 4.7.2.1 του Agro 2-2)	5A.3	Εφαρμογή του Ειδικού Προγράμματος Δράσης(δεν υπάρχει)	0	MPL05.F01 Έκθεση εκβιλέποντος για την θρέψη P3.2 Νομικές απαιτ P5.1 Έλεγχος	Ζώνη με ειδικούς περιβαλλοντικούς περιορισμούς (αρχείο P3.2) (αρχείο P5.1)	Επιβλέπων Παραγωγοί	
4 ΜΕΙΩΣΗ ΑΠΩΛΕΙΩΝ ΘΡ ΣΥΣΤΑΤΙΚΩΝ (παρ 4.5.2 σημ. 4.5.3 & 4.5.5 του AGRO 2-2)	5B.4	Εφαρμογή με αρδευτικό νερό-Τμηματική εφαρμογή μέρους του αζώτου	4	MPL03 Σχ. Διαχ. Εδ. MPL05.F01 Έκθεση MPL05.F03 Οδηγία P3.1 Περιβ. θέματα P4.2 Κατάρτιση P5.1 Έλεγχος	Εκθεση Οδηγία (αρχείο P3.1) (αρχείο P4.2) (αρχείο P4.6) (αρχείο P5.1)	Σε 4 αγροτεμάχια που βρίσκονται εντός της περιοχής NATURA.	Επιβλέπων Παραγωγοί
		Λιπάσματα βραδείας αποδεσμεύσης	0	P4.6 Αξιολόγηση προμηθευτών P3.1 Περιβ. θέματα			
5. ΜΗ ΥΠΕΡΒΑΣΗ ΟΡΙΩΝ ΝΙΤΡΙΚΩΝ και ΦΩΣΦΩΡΙΚΩΝ ΑΛΑΤΩΝ (παρ 4.5.6 του Agro 2-2)	5A.5.1	Επιλογή ποσοτήτων και τύπων λιπασμάτων & χρόνου εφαρμογής, ώστε να μην ευνοείται η έκλυση αλάτων.	3	MPL05.F01 Έκθεση MPL05.F03 Οδηγία P3.1 Περιβ. θέματα P3.2 Νομικές απαιτ. P4.6 Αξιολόγηση	Ολη η εκμετάλλευση (αρχείο P3.1) (αρχείο P3.2) (αρχείο P4.6)	Επιβλέπων Παραγωγοί	
	5A.5.2	Υπολογισμός της ανοργανοποίησης των οργανικών λιπασμάτων και οργανικής ουσίας του εδάφους		MPL05.F01 Έκθεση MPL05.F03 Οδηγία			Θα εφαρμοστεί σε όλα αγροτεμάχια έχουν οργανική ουσία <1,5% την επόμενη καλλιεργητική περίοδο.

ΝΗΑΕΑΣ		ΣΧΕΔΙΟ MPL05: Διαχείριση Θρέψης Φυτών	
Υπεύθυνος Σύνταξης		Υπεύθυνος Εγκρισης	Έκδοση: 01
Όνομα: ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ ΦΩΤΗΣ	Όνομα: ΚΟΚΚΙΝΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	Ημερομηνία:	01/12/02
Τίτλος: Επιβλέπων	Τίτλος: Επικεφαλής	Αναθεώρηση:	Ετησίως
Υπογραφή:	Υπογραφή:	Σελίδα:	2/2

Πολιτική: Η ισόρροπη θρέψη των φυτών σύμφωνα με τις ανάγκες τους, με ελάχιστη διακινδύνευση του περιβάλλοντος και της ποιότητας του ελαιολάδου

Απαιτήσεις & (Θέματα)	Κωδ.	Ενέργειες-Μετρήσεις-Ελεγκοί ¹	Παραπομπές ²	Καταγραφές ³ στο αρχείο MPL05- ελιές ⁴	Πεδίο Εφαρμογής	Εμπλεκόμενοι
	5A 5.3	Εκτίμηση δυνατότητας επιφανειακών νερών να απομακρύνουν πλεονάσματα θρεπτικών συστατικών.	MPL05.F01 Έκθεση MPL05.F03 Οδηγία	(αρχεία P3.1)		
			P3.1 Περιβ Θέματα			

ΝΗΛΕΑΣ		ΣΧΕΔΙΟ MPL05: Διαχείριση Θρέψης Φυτών	
Υπεύθυνος Σύνταξης		Υπεύθυνος Εγκρισης	
Όνομα: ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ ΦΩΤΗΣ		Όνομα: ΚΟΚΚΙΝΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	Έκδοση: 01
Γίτλος: Επιβλέπων		Τίτλος: Επικεφαλής	Ημερομηνία: 01/12/02
Υπογραφή:		Υπογραφή:	Αναθεώρηση: Ετησίως
			Σελίδα: 2/2

Τολμική: Η ισορροπη θρέψη των φυτών σύμφωνα με τις ανάγκες τους, με ελάχιστη διακινδύνευση του περιβάλλοντος και της ποιότητας του ελαιολάδου

Απαιτήσεις & (Θέματα)	Κωδ.	Ενέργειες-Μετρήσεις-Ελεγχοί ¹	Παραπομπές ²	Καταγραφές ³ στο αρχείο MPL05- ελιες ⁴	Πεδίο Εφαρμογής	Εμπλεκόμενοι
5. ΜΗ ΥΠΕΡΒΑΣΗ ΟΡΙΩΝ ΝΙΤΡΙΚΩΝ και ΦΩΣΦΩΡΙΚΩΝ ΑΛΑΤΩΝ (συνέχεια)	5A.5.4	Εκτίμηση δυνατότητας των νιτρικών να κινούνται στους υδροφόρους ορίζοντες		MPL05.F01 Έκθεση MPL05.F03 Οδηγία	Όλη η εκμετάλλευση	Επιβλέπων Παραγωγοί
6. ΟΡΘΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΛΙΠΙΑΝΣΗΣ (παρ. 4.5.7 του AGRO 2-2)	5A.6.1	Συντήρηση & Ρύθμιση Λιπασματοδιανομών	5	MPL05.F05 Οδηγία για την συντήρηση και την ρύθμιση του λιπασματοδιανομέα P4.6 Αξιολόγηση συνεργειών (αρχείο P4.6) P5.1 Έλεγχος (αρχείο P5.1) P5.2.2 Μη συμμορφώσεις (αρχείο P5.2.2)	Η λίπανση γίνεται με το χέρι και δεν χρησιμοποιούνται λιπασματοδιανομείς	
7. ΟΡΘΗ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ (παρ. 4.5.8 του AGRO 2-2)	5A.6.1	Ασφαλής αποθήκευση	5	MPL07.F12 Οδηγία για την σωστή αποθήκευση των φυτοφαρμάκων και λιπασμάτων	Όπου αποθηκεύονται λιπάσματα από τον παραγωγό	Επιβλέπων Παραγωγοί

ΝΗΛΕΑΣ		ΣΧΕΔΙΟ MPL05: Διαχείριση Θρέψης Φυτών	
Υπεύθυνος Σύνταξης		Υπεύθυνος Έγκρισης	
Όνομα: ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ ΦΩΤΗΣ	Όνομα: ΚΟΚΚΙΝΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	Έκδοση:	01
Τίτλος: Επιβλέπων	Τίτλος: Επακεφαλής	Ημερομηνία:	01/12/02
Υπογραφή:	Υπογραφή:	Αναθεώρηση:	Ετησίως
		Σελίδα:	2/2

Πολιτική: Η ισόρροπη θρέψη των φυτών σύμφωνα με τις ανάγκες τους, με ελάχιστη διακινδύνευση του περιβάλλοντος και της ποιότητας του ελαιολάδου

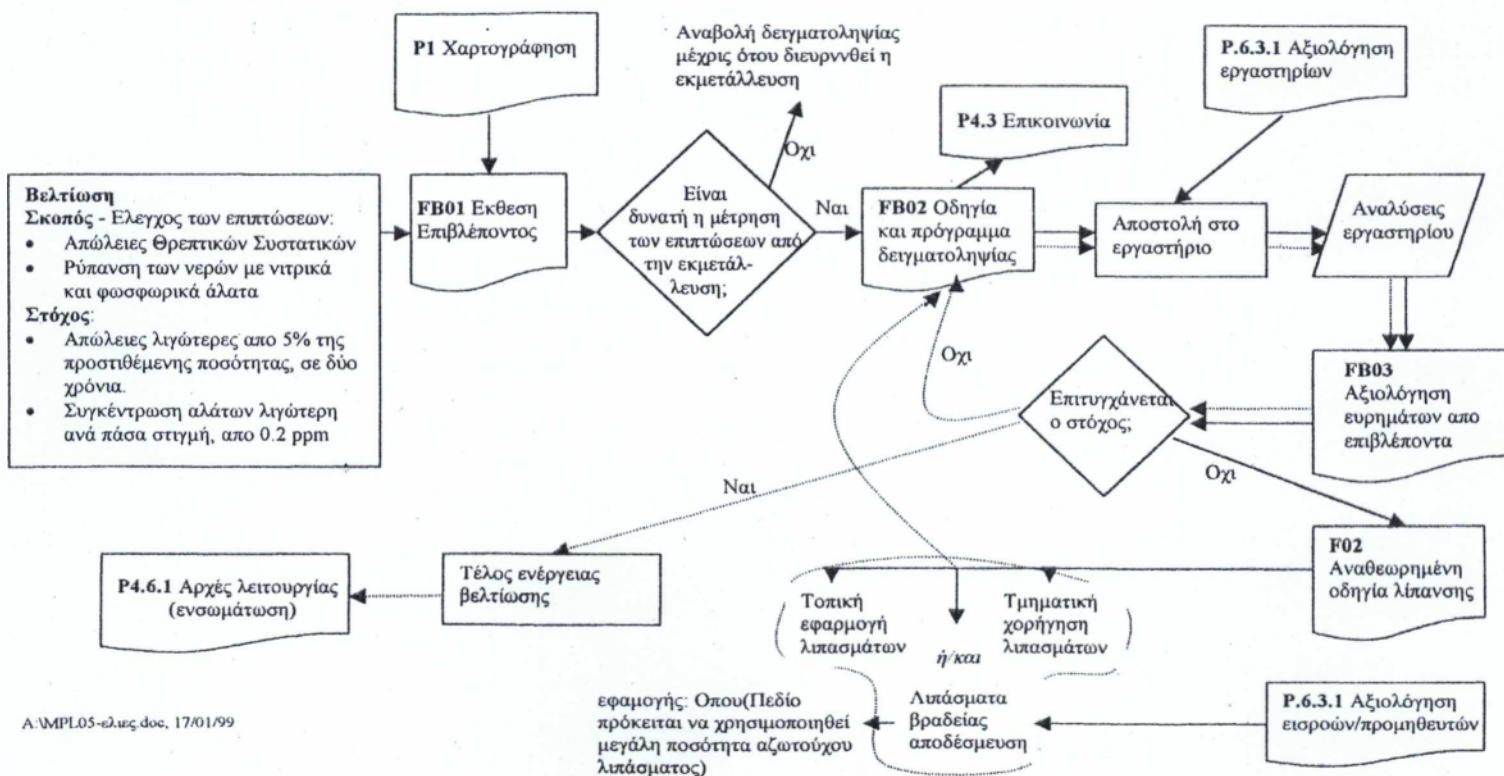
Απαιτήσεις & (Θέματα)	Κωδ.	Ενέργειες-Μετρήσεις-Ελεγχοί ¹	Παραπομπές ²	Καταγραφές ³ στο αρχείο MPL05- ελαις ⁴	Πεδίο Εφαρμογής	Εμπλεκόμενοι
-----------------------	------	--	-------------------------	--	-----------------	--------------

8 ΑΣΦΑΛΗΣ ΧΡΗΣΗ ΚΟΠΡΙΑΣ (παρ. 4.5.9 του AGRO 2-2)	5A.6.1	Εξέταση κινδύνων από την κοπριά (παθογόνα), και τρόπος χρήσης/αποθήκευσής της. Απαγόρευση χρήσης ανεπεξέργαστων λυμάτων, υγρών αποβλήτων, και μη ελεγχμένης λάσπης βιολογικού καθαρισμού.	4	MPL05.F06 Οδηγία για εξέταση / χρήση και αποθήκευση της κοπριάς	Εάν χρησιμοποιηθούν κοπρές σε όσα αγροτεμάχια έχουν οργανική ουσία <1,5%	Παραγωγοί Προμηθευτές κοπριάς
				P3.1 Περιφ. Θέματα P5.1 Ελεγχος		
9 Κρίση - Ρύπανση περιβάλλοντος	5K.8.1	Μέτρα πρόληψης αντιμετώπισης κρίσης κατά την μεταφορά των λυτασμάτων και κατά την αποθήκευση(πυρκαϊά)	3	P3.1 Περιφ. Θέματα P4.7 Κρίσεις P4.1 Οργάνωση & Αρμοδιότητες	(αρχείο P3.1) (αρχείο P4.7) Καταγραφή ασκήσεων ετοιμότητας	Όλη η εκμετάλλευση • Μέλη Ομάδων Ετοιμότητας • Επιβλέπων • Παραγωγοί
				MPL11.F01 MPL05.F06 Οδηγία για μέτρα πρόληψης και αντιμετώπισης κρίσης.		

ΝΗΛΕΑΣ		ΣΧΕΔΙΟ MPL05: Διαχείριση Θρέψης Φυτών	
Υπεύθυνος Σύνταξης		Υπεύθυνος Εγκρισης	
Όνομα: ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ ΦΩΤΗΣ	Όνομα: ΚΟΚΚΙΝΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	Έκδοση:	01
Τίτλος: Επιβλέπων	Τίτλος: Επκεφαλής	Ημερομηνία:	01/12/02
Υπογραφή:	Υπογραφή:	Αναθεώρηση:	Ετησίως
		Σελίδα:	2/2

Πολιτική: Η ισορροπη θρέψη των φυτών σύμφωνα με τις ανάγκες τους, με ελάχιστη διακινδύνευση του περιβάλλοντος και της ποιότητας του ελαιολάδου

Απαιτήσεις & (Θέματα)	Κωδ.	Ενέργειες-Μετρήσεις-Ελεγχoi ¹	Παραπομπές ²	Καταγραφές ³ στο αρχείο MPL05- ελιές ⁴	Πεδίο Εφαρμογής	Εμπλεκόμενοι
-----------------------	------	--	-------------------------	--	-----------------	--------------

3.6. ΑΡΔΕΥΣΗ

3.6.1. Σχέδιο διαχείρισης νερού

Ο επιβλέπων συντάσσει ένα σχέδιο διαχείρισης νερού, σε συνεργασία με τον επικεφαλής της γεωργικής εκμετάλλευσης. Ο επιβλέπων συμπεριλαμβάνει στο σχέδιο τις νόμιμες και ρυθμιστικές διαδικασίες για την άντληση και χρήση νερού, στις οποίες ο παραγωγός υποχρεούται να συμμορφώνεται. Στο σχέδιο διαχείρισης νερού λαμβάνονται υπόψη οι συνιστώμενες από το Υπουργείο Γεωργίας ποσότητες.

3.6.2. Υπολογισμός των απαιτήσεων σε νερό

Οι απαιτήσεις σε νερό προσδιορίζονται με βάση το ανάγλυφο της περιοχής, τον τύπο του εδάφους και τις λοιπές συνθήκες του περιβάλλοντος και με στοιχεία που συλλέγονται με τη βοήθεια επιστημονικά αναγνωρισμένων μεθόδων και μέσων. Η εξάτμιση, η διαπνοή των φυτών και οι πιθανές βροχοπτώσεις λαμβάνονται υπόψη κατά τον προσδιορισμό των απαιτήσεων σε νερό. Οι καλλιεργητές συνιστάται να παρακολουθούν τις μετεωρολογικές προβλέψεις και, όπου είναι δυνατή η ύπαρξη βροχομέτρων, καταγράφονται σε καθημερινή βάση τα βροχομετρικά στοιχεία, έτσι ο σχεδιασμός της άρδευσης καθίσταται πιο εύκολος, αλλά κυρίως πιο αξιόπιστος στην εφαρμογή.

3.6.3. Μέθοδος άρδευσης

Η μέθοδος άρδευσης επιλέγεται με βάση το κόστος και την αποτελεσματικότητα αξιοποίησης του νερού. Η μέθοδος της κατάκλυσης αποφεύγεται, επειδή έχει το μεγαλύτερο συντελεστή απώλειας νερού, εκτός αν δικαιολογείται για τη βελτίωση των παθογενών εδαφών. Η άρδευση με καταιονισμό περιορίζεται μόνο σε περιπτώσεις σποράς, κατευθείαν φύτευσης στον αγρό ή μεταφύτευσης. Μετά την εγκατάσταση τις καλλιέργειας συνιστάται η στάγδην άρδευση, ως πρώτη επιλογή για τους καλλιεργητές.

Η μέθοδος και η ποσότητα άρδευσης περιλαμβάνονται στο σχέδιο διαχείρισης νερού που συντάσσει ο επιβλέπων. Επίσης, εξετάζεται η πιθανότητα άρδευσης κατά τη νύχτα, συντήρησης του δικτύου άρδευσης (μείωση των διαρροών), αποθήκευσης των αρδευτικών μέσων κατά το χειμώνα (αποφυγή φθοράς) και συλλογής βρόχινου νερού σε καλυμμένες δεξαμενές. Όλοι οι καλλιεργητές τηρούν ημερολόγιο άρδευσης και την ποσότητα χρήσης νερού ανά αγροτεμάχιο.

3.6.4. Ποιότητα αρδευτικού νερού

Αν έχει εκτιμηθεί κάποια πιθανότητα κινδύνου ως προς τις πηγές του νερού για άρδευση, ή αν το νερό προέρχεται από επεξεργασμένες εκροές βιολογικών καθαρισμών, τότε αυτό ελέγχεται περιοδικά ως προς το μικροβιακό του φορτίο και τις συγκεντρώσεις των επιμέρους παραμέτρων ρύπανσης (αλατότητα, βαρέα μέταλλα, χημικοί-βιοχημικοί ρυπαντές κ.λπ.). Σε περίπτωση επιβάρυνσης του αρδευτικού νερού με νιτρικά άλατα λαμβάνεται υπόψη η περιεκτικότητά του κατά την κατάρτιση του σχεδίου λίπανσης. Ο έλεγχος της ποιότητας του νερού γίνεται και σε συνεργασία με τις υγειονομικές Αρχές και τους αρμόδιους Φορείς διαχείρισης υδάτινων πόρων. Τα αποτελέσματα των αναλύσεων συγκρίνονται με τα αποδεκτά όρια. Σε περίπτωση υπέρβασης των αποδεκτών ορίων στο νερό, γίνεται αμέσως διορθωτική ενέργεια. Το νερό των υπονόμων δεν χρησιμοποιείται ποτέ για άρδευση.

3.6.5. Παροχή του αρδευτικού νερού

Η εκμετάλλευση δεν χρησιμοποιεί νερό προερχόμενο από πηγές που δεν ανανεώνεται.

Επίσης χρησιμοποιείται υδρόμετρο στις γεωτρήσεις.

Το σχέδιο διαχείρισης νερού περιλαμβάνει ειδική μέριμνα για τα νερά των προστατευόμενων υδροτόπων. Επίσης, αυτό εναρμονίζεται με το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την καταπολέμηση της απερίημωσης στις ζώνες υφαλμύρωσης, στις ζώνες με αρνητικό υδατικό ισοζύγιο και στις ζώνες με υψηλό δυναμικό διάβρωσης.

Αρδεύεται το 30% των αγροτεμαχίων του Νηλέα, τηρείται ημερολόγιο άρδευσης και εφαρμόζεται οδηγία όσον αφορά τις ανάγκες του δένδρου σε νερό. Στόχος τους είναι η εφαρμογή της στάγδην άρδευσης.

Πίνακας 3.5: Σχέδιο διαχείρισης άρδευσης

ΝΗΑΕΑΣ		ΣΧΕΔΙΟ MPL06: Διαχείριση Άρδευσης	
Υπεύθυνος Σύνταξης		Υπεύθυνος Έγκρισης	
Επιβλέπων: Αγγελόπουλος Φώτης		Όνομα: Κόκκινος Γεώργιος	Έκδοση: 01
Υπογραφή:		Τίτλος: Επικεφαλής	Ημερομηνία: 15/03/03
Αν. Επιβλέπων: Παρασκευόπουλος Γιώργος		Υπογραφή:	Αναθεώρηση: Ετησίως
Υπογραφή:			Σελίδα: 1/5

Πολιτική: Η ισόρροπη άρδευση των φυτών σύμφωνα με τις ανάγκες τους, με ελάχιστη διακινδύνευση του περιβάλλοντος και της ποιότητας τους

Απαιτήσεις & (Θέματα)	Κωδ.	Ενέργειες-Μετρήσεις-Έλεγχοι ¹	Παραπομπές ²	Καταγραφές ³ στο αρχείο MPL06 ⁴	Πεδίο Εφαρμογής	Εμπλεκόμενοι	
1. ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΩΝ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ (παρ. 4.6.1 & 4.6.5 του AGRO 2-2)	6A.1.1	Συγκέντρωση/Καταγραφή των νομικών και ρυθμιστικών διατάξεων για την άντληση	-	P3.2.1 Νομικές και άλλες απαιτήσεις	(αρχείο P3.2.1)	Σχέδιο Διαχείρισης	Επιβλέπων
	6A.1.2	Έλεγχος της εφαρμογής των διατάξεων	-	P5.1.1 Έλεγχος	(πρόγραμμα ελέγχων) Αδειες λειτουργίας (αρχείο παραγωγού)	Αντλητικές εγκαταστάσεις	• Επιβλέπων • Οι παραγωγοί που αντλούν νερό
	6A.1.3	Αναζήτηση εγκυκλίου Υπουργείου Γεωργίας για τις ποσότητες νερού	-	P3.2.1 Νομικές και άλλες απαιτήσεις	(αρχείο P3.2.1)	Όλα τα αδρευόμενα αγροτεμάχια	• Επιβλέπων • Παραγωγοί
	6A.1.4	Έλεγχος της εφαρμογής της εγκυκλίου	-	P5.1.1 Έλεγχος	(πρόγραμμα ελέγχων) Ευρήματα ελέγχου		
2. ΟΡΘΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΛΥΨΗ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΤΩΝ ΦΥΤΩΝ ΣΕ ΝΕΡΟ (παρ. 4.6.2 του AGRO 2-2)	6A.2.1	Αξιολόγηση απαιτήσεων της καλλιέργειας σε νερό, βάσει: • Είδους καλλιέργειας • Ανάγλυφο της περιοχής • Τύπος του εδάφους • Στοιχεία περιβάλλοντος • Λοιπά στοιχεία	3	MPL06.F01 Έκθεση αξιολόγησης των στοιχείων της άρδευσης, από τον επιβλέποντα	Όλη η εκμετάλλευση	Επιβλέπων	
				Χάρτης περιοχής και αγροτεμαχίων			(αρχείο P1)
Εδαφολ. Ανάλυση	(αρχείο αγροτεμαχίου)						
P3.1.1 Περιβαλλοντικά θέματα και επιπτώσεις	(αρχείο P3.1.1)						
6A.2.2	Εκτίμηση εξάτμισης - διαπνοής	1	Μέθοδος Blaney-Griddle				

¹ Αξιολόγηση της σημασίας της ενέργειας για την ικανοποίηση της απαίτησης της πρώτης στήλης.

² Οι κωδικοί με bold αναφέρονται σε έγγραφα που παράγονται για την εξουσιοθέτηση της παρούσας διαδικασίας, κατά την πρώτη αναγραφή τους (οι επόμενες αναφορές στο ίδιο έγγραφο δεν είναι με bold)

³ Όταν το έγγραφο καταχωρημένο είναι το ίδιο με το έγγραφο καταγραφής (π.χ. οδηγία για συμπλήρωση ιακω τους παραγωγούς) οι δύο χώροι είναι ενσωματωμένοι.

⁴ Αρχείο σε παρένθεση. Το έγγραφο βρίσκεται στο αρχείο που αναφέρεται στην παρένθεση, εντός δηλαδή του τρέχοντος Σχεδίου Διαχείρισης.

ΝΗΛΕΑΣ		ΣΧΕΔΙΟ MPL06: Διαχείριση Άρδευσης	
Υπεύθυνος Σύνταξης		Υπεύθυνος Εγκρίσης	
Επιβλέπων: Αγγελόπουλος Φώτης Υπογραφή: Αν. Επιβλέπων: Παρασκευόπουλος Γιώργος Υπογραφή:		Όνομα: Κόκκινος Γεώργιος	Έκδοση: 01
		Τίτλος: Επικεφαλής	Ημερομηνία: 15/03/03
		Υπογραφή:	Αναθεώρηση: Ετησίως
			Σελίδα: 2/5

Πολιτική: Η ισόρροπη άρδευση των φυτών σύμφωνα με τις ανάγκες τους, με ελάχιστη διακινδύνευση του περιβάλλοντος και της ποιότητας τους.

Απαιτήσεις & (Θέματα)	Κωδ.	Ενέργειες-Μετρήσεις-Ελεγχοί ¹	Παραπομπές ²	Καταγραφές ³ στο αρχείο MPL06 ⁴	Πεδίο Εφαρμογής	Εμπλεκόμενοι	
3. ΕΠΙΛΟΓΗ ΜΕΘΟΔΟΥ ΑΡΔΕΥΣΗΣ (παρ. 4.6.3 του AGRO 2-2)	6A.3.1	Εκτίμηση αποτελεσματικότητας των διαφόρων μεθόδων και του κόστους τους.	3	MPL06.F01 Έκθεση αξιολόγησης των στοιχείων της άρδευσης από τον επιβλέποντα	Όλα τα αγροτεμάχια	Επιβλέπων Παραγωγοί	
	6A.3.2	Καταγραφή της προτεινόμενης μεθόδου και ποσότητας νερού.	1	P4.7 Πρόληψη και Αντιμετώπιση Κρίσεων (παγετός)	Όλα τα αγροτεμάχια		
4. ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΝΕΡΟΥ ΑΡΔΕΥΣΗΣ (παρ. 4.6.4 του AGRO 2-2)	6A.4.1	Αξιολόγηση κινδύνων	-	MPL06.F01 Έκθεση αξιολόγησης Ιστορικό αναλύσεων νερού	Πηγές νερού για άρδευση		
	6A.4.2	Αξιολόγηση ποιότητας νερού	1	MPL06.F02 Οδηγία Δειγματοληψίας P4.6.3 Αξιολόγηση προμηθευτών (εργαστηρίων)	<ul style="list-style-type: none"> • Ευρήματα ανάλυσης • MPL06.F01 Έκθεση αξιολόγησης στοιχείων της άρδευσης 		Πηγές νερού για άρδευση
	6A.4.3	<ul style="list-style-type: none"> • Σύγκριση προς τα όρια, & • Διόρθωση (αν αποκλίνει) 	-	P5.1 Έλεγχος -Μετρήσεις	(πρόγραμμα ελέγχων)		Πηγές νερού για άρδευση
	6A.4.4		-	P5.2.2 Χειρισμός μη συμμορφώσεων MPL05 (νιτρικά)	Ευρήματα ελέγχων		
6A.4.5	Έλεγχος για μη χρήση νερού υπονόμων	-					
5. ΜΕΙΩΣΗ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΤΗΣ ΑΡΔΕΥΣΗΣ στο ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ (παρ. 4.6.5 του AGRO 2-2)	6A.5.1	Εφαρμογή στοιχείων Σχεδίου Δράσης ευαίσθητων ζωνών υφαλμύρωσης, διάβρωσης κλπ καθώς και για προστατευόμενους υγρότοπους.	-	P3.2.1 Νομικές και άλλες απαιτήσεις	MPL06.F01 Έκθεση αξιολόγησης... (αρχείο P3.2.1)	Όλη η εκμετάλλευση	Επιβλέπων Παραγωγοί
			-	MPL06.F03 Οδηγία άρδευσης P5.1.1 Έλεγχος			

¹ Αξιολόγηση της σημασίας της ενέργειας για την ικανοποίηση της απαίτησης της πρώτης στήλης.

² Οι κωδικοί με bold αναφέρονται σε έγγραφα που παράγονται για την εξυπηρέτηση της παρούσας διαδικασίας, κατά την πρώτη αναγραφή τους (οι επόμενες αναφορές στο ίδιο έγγραφο δεν είναι με bold).

³ Όταν το έγγραφο παραπομπής είναι το ίδιο με το έγγραφο καταγραφής (π.χ. οδηγία για συμπλήρωση από τους παραγωγούς) οι δύο χώροι είναι ενσωματωμένοι.

⁴ Αρχείο σε κεντρική θέση: Το έγγραφο βρίσκεται στο αρχείο που αναφέρεται στην παρένθεση, εκτός δηλαδή του τρέχοντος Σχεδίου Διαχείρισης.

ΝΗΑΕΑΣ		ΣΧΕΔΙΟ MPL06: Διαχείριση Αρδευσης	
Υπεύθυνος Σύνταξης		Υπεύθυνος Έγκρισης	Έκδοση: 01
Επιβλέπων: Αγγελόπουλος Φώτης		Όνομα: Κόκκινος Γεώργιος	Ημερομηνία: 15/03/03
Υπογραφή:			Τίτλος: Επικεφαλής
Αν. Επιβλέπων: Παρασκευόπουλος Γιώργος		Υπογραφή:	Σελίδα: 3/5
Υπογραφή:			

Πολιτική: Η ισόρροπη άρδευση των φυτών σύμφωνα με τις ανάγκες τους, με ελάχιστη διακινδύνευση του περιβάλλοντος και της ποιότητας τους

Απαιτήσεις & (Θέματα)	Κωδ.	Ενέργειες-Μετρήσεις-Ελεγχοί ¹	Παραπομπές ²	Καταγραφές ³ στο αρχείο MPL06 ⁴	Πεδίο Εφαρμογής	Εμπλεκόμενοι
	6A.5.2	Προστασία μη ανανεώσιμων πηγών νερού	-	MPL06.F03 Οδηγία P5.1 Έλεγχος	(Αρχείο P5 1)	Γεωτρήσεις παραγωγών

¹ Αξιολόγηση της σημασίας της ενέργειας για την ικανοποίηση της απαιτησης της κρήνης στήλης

² Οι κωδικοί με **bold** αναφέρονται σε έγγραφα που παράγονται για την εξυπηρέτηση της παρούσας διαδικασίας, κατά την πρώτη αναγραφή τους (οι ακόλουθες αναφορές στο ίδιο έγγραφο δεν είναι με **bold**).

³ Όταν το έγγραφο παραπομπής είναι το ίδιο με το έγγραφο καταγραφής (π.χ. οδηγία για συμπλήρωση από τους παραγωγούς) οι δύο χώροι είναι ενοποιημένοι.

⁴ Αποθηκεύονται στο αρχείο που αναφέρεται στην παραπομπή, εκτός εάν ορίσει διαφορετικά ο Υπεύθυνος Διαχείρισης.

ΝΗΛΕΑΣ		ΣΧΕΔΙΟ MPL06: Διαχείριση Αρδευσης	
Υπεύθυνος Σύνταξης		Υπεύθυνος Έγκρισης	
Επιβλέπων: Αγγελόπουλος Φώτης		Όνομα: Κόκκινος Γεώργιος	
Υπογραφή:		Τίτλος: Επικεφαλής	
Αν. Επιβλέπων: Παρασκευόπουλος Γιώργος		Υπογραφή:	
		Έκδοση:	01
		Ημερομηνία:	15/03/03
		Αναθεώρηση:	Ετησίως
		Σελίδα:	4/5

Πολιτική: Η ισόρροπη άρδευση των φυτών σύμφωνα με τις ανάγκες τους, με ελάχιστη διακινδύνευση του περιβάλλοντος και της ποιότητας τους.

Απαιτήσεις & (Θέματα)	Κωδ.	Ενέργειες-Μετρήσεις-Έλεγχοι ¹	Παραπομπές ²	Καταγραφές ³ στο αρχείο MPL06 ⁴	Πεδίο Εφαρμογής	Εμπλεκόμενοι	
1. Βελτίωση: ΑΡΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΑΡΔΕΥΣΗΣ (παρ 4.6.2 4.6.3 4.6.4 & 4.6.5 του AGRO 2-2)	6B.1.1	Παρακολούθηση μετεωρολογικού δελτίου	3	Ειδήσεις από ΜΜΕ	Δεν υπάρχουν	Όλη η εκμετάλλευση	Όλοι οι παραγωγοί
		Παρακολούθηση βροχομέτρων	-	MPL06.F01 Εκθεση... (Παράρτημα 1)			Επιβλέπων
	6.B.1.2	Επιλογή της στάγδην άρδευσης ως πρώτης επιλογής μετά την εγκατάσταση της καλλιέργειας.	-	MPL06.F03 Οδηγία άρδευσης P4.2 Κατάρτιση P5.1 Έλεγχος			
	6.B.1.3	Τήρηση ημερολόγιου άρδευσης με τη ποσότητα χρήσης του νερού ανά αγροτεμάχιο.	3	MPL06.F03 Οδηγία άρδευσης P4.2 Κατάρτιση P5.1 Έλεγχος	Αγροτεμάχια που πτίζονται	Όλοι οι παραγωγοί που ποτίζουν	
	6.B.1.4	Χρησιμοποίηση υδρόμετρου στις γεωτρήσεις.	-				
6.B.1.5	Ο έλεγχος της ποιότητας του νερού γίνεται σε συνεργασία με τις Υγειονομικές Αρχές και τους αρμόδιους Φορείς διαχείρισης υδάτινων πόρων.	1	MPL06.F02 Δειγματοληψία νερού P4.3 Επικοινωνία	Αλληλογραφία με τους φορείς	M/E	Επιβλέπων	
2. Βελτίωση: ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΠΕΡΙ- ΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΕ ΑΣΒΕΣΤΙΟ	6B.2.1	Αξιολόγηση ποιότητας νερού	-	MPL06.F02	Ευρήματα ανάλυσης MPL06.F01 Εκθεση και προτάσεις		

¹ Αξιολόγηση της σημασίας της ενέργειας για την ικανοποίηση της απαιτήσης της πρώτης στήλης

² Οι κωδικοί με **bold** αναφέρονται σε έγγραφα που παράγονται για την εξυπηρέτηση της παρούσας διαδικασίας, κατά την πρώτη αναγραφή τους (οι επόμενες αναφορές στο ίδιο έγγραφο δεν είναι με **bold**)

³ Όταν το έγγραφο παραπομπής είναι το ίδιο με το έγγραφο καταγραφής (π.χ. οδηγία για συμπεριφορά από τους παραγωγούς) οι δύο χώροι είναι ενοποιημένοι

⁴ Αρχείο σε κεντρική θέση. Το έγγραφο βρίσκεται στο αρχείο που αναφέρεται στην παρένθεση, εκτός δηλαδή του τρέχοντος Σχεδίου Διαχείρισης.

ΝΗΑΕΑΣ		ΣΧΕΔΙΟ MPL06: Διαχείριση Αρδευσης	
Υπεύθυνος Σύνταξης		Υπεύθυνος Εγκρισης	
Επιβλέπων: Αγγελόπουλος Φώτης Υπογραφή:	Αν. Επιβλέπων: Παρασκευόπουλος Γιώργος Υπογραφή:	Όνομα: Κόκκινος Γεώργιος	Έκδοση: 01
		Τίτλος: Επκεφαλής	Ημερομηνία: 15/03/03
		Υπογραφή:	Αναθεώρηση: Ετησίως
			Σελίδα: 5/5

Πολιτική: Η ισόρροπη άρδευση των φυτών σύμφωνα με τις ανάγκες τους, με ελάχιστη διακινδύνευση του περιβάλλοντος και της ποιότητας τους.

Απαιτήσεις & (Θέματα)	Κωδ.	Ενέργειες-Μετρήσεις-Ελεγχoi ¹	Παραπομπές ²	Καταγραφές ³ στο αρχείο MPL06 ⁴	Πεδίο Εφαρμογής	Εμπλεκόμενοι
1. Κρίση: ΛΕΙΨΥΔΡΙΑ ΛΟΓΩ ΒΛΑΒΗΣ ΓΕΩΤΡΗΣΕΩΝ	0K 1 1	Επικοινωνία για συντήρηση κοινόχρηστων γεωτρήσεων σε συνεργασία με δήμο, ΕΥΑΘ, ΓΟΕΒ κοκ.	P4:3 Επικοινωνία P5.1 Έλεγχος ???	Αλληλογραφία (Αρχείο P5 1)	Όλη η εκμετάλλευση	Επκεφαλής Επιβλέπων

¹ Αξιολόγηση της σημασίας της ενέργειας για την καινοποίηση της εκπαίδευσης της πρώτης στήλης.

² Οι κωδικοί με bold αναφέρονται σε έγγραφα που παράγονται για την εξυπηρέτηση της παρούσας διαδικασίας, κατά την πρώτη αναγραφή τους (οι επόμενες αναφορές στο ίδιο έγγραφο δεν είναι με bold).

³ Όταν το έγγραφο παραπομπής είναι το ίδιο με το έγγραφο καταγραφής (π.χ. οδηγία για συμμελέρωση από τους παραγωγούς) οι δύο χώροι είναι ενοποιημένοι.

⁴ Αρχείο σε παρή-θεση: Το έγγραφο βρίσκεται στο αρχείο που αναφέρεται στην παρά-θεση, εκτός δηλαδή του τρέχοντος Σχεδίου Διαχείρισης.

ΝΗΔΕΑΣ		ΣΧΕΔΙΟ MPL06: Διαχείριση Αρδευσης	
Υπεύθυνος Σύνταξης		Υπεύθυνος Έγκρισης	
Επιβλέπων: Αγγελόπουλος Φώτης		Όνομα: Κόκκινος Γεώργιος	Έκδοση: 01
Υπογραφή:		Τίτλος: Επικεφαλής	Ημερομηνία: 15/03/03
Αν. Επιβλέπων: Παρασκευόπουλος Γιώργος		Υπογραφή:	Αναθεώρηση: Ετησίως
Υπογραφή:			Σελίδα: 6/5

Πολιτική: Η ισόρροπη άρδευση των φυτών σύμφωνα με τις ανάγκες τους, με ελάχιστη διακινδύνευση του περιβάλλοντος και της ποιότητας τους.

Απαιτήσεις & (Θέματα)	Κωδ.	Ενέργειες-Μετρήσεις-Ελεγχοί ¹	Παραπομπές ²	Καταγραφές ³ στο αρχείο MPL06 ⁴	Πεδίο Εφαρμογής	Εμπλεκόμενοι
-----------------------	------	--	-------------------------	--	-----------------	--------------

¹ Αξιολόγηση της σημασίας της ενέργειας για την ικανοποίηση της ακαίτησης της κρήνης στήλης.

² Οι κωδικοί με **bold** αναφέρονται σε έγγραφα που παράγονται για την εξυπηρέτηση της παρούσας διαδικασίας, κατά την κρήνη αναγραφή τους (οι επόμενες αναφορές στο ίδιο έγγραφο δεν είναι με **bold**).

³ Όταν το έγγραφο παρακομής είναι το ίδιο με το έγγραφο καταγραφής (π.χ. οδηγία για συμπλήρωση από τους παραγωγούς) οι δύο χώροι είναι ενσωματωμένοι.

⁴ Αρχείο σε παρένθεση. Το έγγραφο βρίσκεται στο αρχείο που αναφέρεται στην παρένθεση, εκτός δηλαδή του τρέχοντος Σχεδίου Διαχείρισης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΦΥΤΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

4.1.1. Σχέδιο διαχείρισης της φυτοπροστασίας

Το σχέδιο διαχείρισης της φυτοπροστασίας αξιολογεί για κάθε οργανισμό στόχο, την πιθανότητα εμφάνισης, την επίπτωσή του, και αν είναι δυνατόν, τον τρόπο μέτρησης αυτής της επίπτωσης, αλλά και παραθέτει μέτρα και μεθόδους αντιμετώπισής του. Άλλες πληροφορίες που περιλαμβάνονται στο σχέδιο αναφέρονται στις επόμενες παραγράφους. Επίσης, το σχέδιο περιλαμβάνει και μέτρα έκτακτης ανάγκης για την αντιμετώπιση απότομης και μη προβλέψιμης πληθυσμιακής έξαρσης ενός επιβλαβούς οργανισμού.

Σε περίπτωση που ο επιβλέπων δεν έχει την ειδική εμπειρία και γνώση για τη σύνταξη του σχεδίου και την εφαρμογή της Ολοκληρωμένης Φυτοπροστασίας σε μία καλλιέργεια, την αναζητεί μέσω ειδικής εκπαίδευσης ή να συμβουλευτεί ειδικούς.

4.1.2. Μέθοδοι και μέσα φυτοπροστασίας

Η φυτοπροστασία βασίζεται σε συνδυασμένη εφαρμογή μεθόδων, αλλά με την προϋπόθεση ότι οι μη χημικές (καλλιεργητικά, μηχανικά και βιολογικά μέσα) να αποτελούν την πρώτη επιλογή. Η απόφαση για επέμβαση με φυτοπροστατευτικά μέσα τεκμηριώνεται.

Ως προς τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα, οι καλλιεργητές τηρούν την κείμενη νομοθεσία σχετικά με τη μεταφορά, αποθήκευση, εφαρμογή, διαχείριση των μη χρησιμοποιηθέντων και καταστροφή των κενών μέσων συσκευασίας τους.

Η προστασία των καλλιεργειών από εχθρούς, ασθένειες και ζιζάνια επιτυγχάνεται με την ελάχιστη χήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων (μείωση δόσης εφαρμογής και αριθμού επεμβάσεων), αλλά κυρίως με τη μικρότερη διατάραξη του περιβάλλοντος.

4.1.3. Αντιμετώπιση εχθρών με Συστήματα Ολοκληρωμένης Φυτοπροστασίας

Οι καλλιεργητές υιοθετούν το Σύστημα Ολοκληρωμένης Φυτοπροστασίας. Επίσης ενημερώνονται συχνά και λαμβάνουν βοήθεια από έμπειρους επόβλεπτες. Οι τελευταίοι έχουν αξιολογηθεί από τον Οργανισμό Πιστοποίησης και βρίσκονται σε συνεχή συνεργασία με τα ακαδημαϊκά και ερευνητικά ιδρύματα, από όπου θα λαμβάνουν συνεχή ενημέρωση και εκπαίδευση.

4.1.4. Επιλογή φυτοπροστατευτικού μέσου

Η επιλογή των φυτοπροστατευτικών μέσων γίνεται με βάση την αποτελεσματικότητα, τον τρόπο δράσης, το φάσμα δράσης, την εκλεκτικότητα για το καλλιεργούμενο φυτό, την ασθένεια ή ζωικό εχθρό ή ζιζάνιο, τις πιθανές επιπτώσεις, τους ειδικούς τοπικούς περιβαλλοντικούς στόχους, τη συνδυαστικότητα με άλλα φυτοπροστατευτικά προϊόντα, το κόστος, την ευχέρεια χρησιμοποίησης των μέσων ατομικής προστασίας από τον χειριστή, τα υπολείμματα στο γεωργικό προϊόν, και την υπολειμματική διάρκεια. Γενικότερα, όπου είναι δυνατό, χρησιμοποιούνται βιολογικά σκευάσματα ή φυτοπροστατευτικά προϊόντα, μεγάλης εκλεκτικότητας, δηλαδή αυτά που έχουν μέγιστη αποτελεσματικότητα για τον οργανισμό – στόχο, ελάχιστη επίδραση στους οργανισμούς – μη στόχους (χειριστές, καταναλωτές, μέλισσες, ωφέλιμα αρθρόποδα, πτηνά, ψάρια κ.λπ.), μικρό βαθμό έκπλυσης στα νερά και ταχύ ρυθμό αποδόμησης σε μη τοξικές ουσίες.

Η επιλογή των φυτοπροστατευτικών προϊόντων γίνεται με βάση τις πληροφορίες που διατίθενται από τη Διευθυνση Προστασίας Φυτών του Υπουργείου Γεωργίας.

Η επιλογή τους είναι συμβατή με τη “στρατηγική διαχείρισης της ανθεκτικότητας των εχθρών”, η οποία σχεδιάζεται για τη συγκεκριμένη ή για την ευρύτερη περιοχή και περιλαμβάνεται στο σχέδιο διαχείρισης της φυτοπροστασίας που συντάσσεται από τον επιβλέποντα.

Οι παραγωγοί:

- Χρησιμοποιούν μόνον εγκεκριμένα για την καλλιέργεια φυτοπροστατευτικά προϊόντα.
- Ακολουθούν τις οδηγίες της ετικέτας κατά την εφαρμογή των φυτοπροστατευτικών προϊόντων ή των βιολογικών σκευασμάτων.
- Δεν χρησιμοποιούν φυτοπροστατευτικά προϊόντα που είναι απαγορευμένα στην Ευρωπαϊκή Ένωση.
- Λαμβάνουν υπόψη τους περιορισμούς που υπάρχουν σχετικά με τα υπολείμματα ορισμένων φυτοπροστατευτικών προϊόντων στις χώρες όπου διατίθενται τα προϊόντα τους.
- Συμβουλεύονται τους αγοραστές των προϊόντων τους για τυχόν πρόσθετους εμπορικούς περιορισμούς.

Σε περιπτώσεις που δεν υπάρχει έγκριση κυκλοφορίας ενός σκευάσματος στην Ελλάδα, αλλά υπάρχει αντίστοιχη για τις χώρες της Ε.Ε., τότε, αν δεν είναι δυνατή η αντιμετώπιση ενός εχθρού, ή μιας ασθένειας ή ενός ζιζανίου με άλλα μέσα στη χώρα μας, ο επιβλέπων μπορεί και ζητά ειδική άδεια από τη Διευθυνση Προστασίας Φυτών του Υπουργείου Γεωργίας αιτιολογώντας την αναγκαιότητα χρήσης του.

Ο επιβλέπων συμπεριλαμβάνει στο σχέδιο διαχείρισης της φυτοπροστασίας αναλυτικό πίνακα με όλα τα εγκεκριμένα φυτοπροστατευτικά προϊόντα για κάθε καλλιέργεια που έχει ο παραγωγός στην εκμετάλλευσή του. Ο πίνακας αυτός είναι διαθέσιμος στον παραγωγό και ενημερώνεται συνεχώς με όλες τις μεταβολές που γίνονται στην έγκριση των φυτοπροστατευτικών προϊόντων και στη σχετική νομοθεσία.

4.1.5. Συστάσεις για την ποσότητα, τύπο και χρόνο εφαρμογής του φυτοπροστατευτικού μέσου

Αυτές, γενικά, συμπεριλαμβάνονται στο σχέδιο διαχείρισης της φυτοπροστασίας. Ο επιβλέπων βασίζεται στα δελτία των γεωργικών προϋδοποιήσεων για τις καλλιέργειες και τις περιοχές που καλύπτονται από το σχετικό δίκτυο του Υπουργείου Γεωργίας.

Οι καλλιεργητές/χειριστές παίρνουν από τον επιβλέποντα συγκεκριμένες γραπτές οδηγίες για κάθε εφαρμογή, δηλαδή για το είδος του φυτοπροστατευτικού μέσου, το χρόνο, τη δόση, τη ποσότητα, την πυκνότητα του διαλύματος και την τεχνική που θα ακολουθηθεί κατά την εφαρμογή. Επίσης, οδηγίες δίνονται για τα μέσα ατομικής προστασίας, τον τρόπο ανάμιξης και εφαρμογής του φυτοπροστατευτικού μέσου. Οι παραγωγοί επιβεβαιώνουν τη συμμόρφωση των χειριστών προς τις οδηγίες αυτές.

Επίσης, γίνεται ειδική κατάρτιση των παραγωγών και των χειριστών, από τον επιβλέποντα, για κάθε νέα χρήση φυτοπροστατευτικού μέσου. Η κατάρτιση αυτή τεκμηριώνεται.

Ειδικά, οι επιλογές ως προς τα ζιζανιοκτόνα για την καταπολέμηση των ζιζανίων στα επικλινή εδάφη γίνονται με την πρόβλεψη να διατηρείται η φυτοκάλυψη του εδάφους κατά την περίοδο των βροχοπτώσεων.

4.1.6. Καταγραφές εφαρμογών

Η εφαρμογή κάθε φυτοπροστατευτικού μέσου καταγράφεται με τα εξής στοιχεία:

- 1) Αγροτεμάχιο.
- 2) Ημερομηνία και ώρα εφαρμογής.
- 3) Στόχος και αιτιολογία εφαρμογής.
- 4) Είδος, συγκέντρωση και συνολική ποσότητα του κάθε φυτοπροστατευτικού προϊόντος (αν έγινε μίγμα) ή άλλου μέσου.
- 5) Όγκος ψεκαστικού υγρού που χρησιμοποιήθηκε.

- 6) Τύπος ψεκαστικού μηχανήματος, είδος μπέκ, πίεση ψεκασμού, μέση ταχύτητα κατά τον ψεκασμό, όνομα του χειριστή του ψεκαστικού μηχανήματος.
- 7) Χρόνος αναμονής πριν τη συγκομιδή.

4.1.7. Μέσα ατομικής προστασίας

Οι χειριστές ψεκαστικών μηχανημάτων χρησιμοποιούν τα μέσα προστασίας που προβλέπονται στις οδηγίες που δίνονται από τον επιβλέποντα. Όταν δεν υπάρχουν οι ειδικές οδηγίες, τότε αυτοί συμμορφώνονται προς τα μέτρα που υποδεικνύονται στην ετικέτα των φυτοπροστατευτικών προϊόντων.

Κατά την ανάμιξη των φυτοπροστατευτικών προϊόντων (πριν τον ψεκασμό) είναι διαθέσιμα όλα τα παρακάτω απαραίτητα μέσα για:

- 1) μέτρηση και ανάμιξη των φυτοπροστατευτικών προϊόντων,
- 2) πλύσιμο του χειριστή σε περίπτωση εκθεσής του στο φυτοπροστατευτικό προϊόν – ιδιαίτερα στο πυκνό – από ατύχημα (καθαρό νερό για πλύσιμο των ματιών, χεριών κ.λπ.).

Τα μέσα, μετά από κάθε χρήση, πλένονται και φυλάσσονται χωριστά από τα φυτοφάρμακα ή τα λιπάσματα.

3.1.8. Χρόνος αναμονής πριν τη συγκομιδή

Οι καλλιεργητές τηρούν τον προβλεπόμενο χρόνο αναμονής πριν τη συγκομιδή, ο οποίος αναγράφεται στην ετικέτα του φυτοπροστατευτικού προϊόντος και στο σχέδιο διαχείρισης φυτοπροστασίας.

4.1.9. Μέσα εφαρμογής των φυτοπροστατευτικών προϊόντων

Η συντήρηση, ο έλεγχος και η ρύθμιση των ψεκαστικών μέσων γίνεται μια φορά το χρόνο τουλάχιστον και να συνοδεύεται από πιστοποιητικό (ή βεβαίωση) ελέγχου. Το συνεργείο όπου γίνεται η συντήρηση ή η ρύθμιση ή ο έλεγχος έχει τον κατάλληλο εξοπλισμό, και είναι πιστοποιημένο για τέτοιες εργασίες. Εάν δεν υπάρχει συνεργείο για τα παραπάνω και η συντήρηση γίνεται από προσωπικό της εκμετάλλευσης, τότε τηρούνται τεκμηριωμένα οι οδηγίες του κατασκευαστή.

Τα ακροφύσια (μπέκ) και η πίεση ψεκασμού επιλέγονται με βάση τις ανάγκες ομοιομορφίας κατανομής του ψεκαστικού υγρού. Σύσταση για την επιλογή του μπέκ μπορεί να δώσει ο επιβλέπων. Τα ακροφύσια και τα φίλτρα τους αντικαθίστανται όταν φθείρονται, ώστε να εξασφαλίζεται η ακρίβεια στην εφαρμογή των σκευασμάτων.

Η σειρά ανάμιξης των φυτοπροστατευτικών προϊόντων και ο όγκος του ψεκαστικού υγρού γίνονται σύμφωνα με τις οδηγίες που αναγράφονται στην ετικέτα. Ο χώρος γεμίσματος του ψεκαστικού δοχείου (βυτίου) είναι τέτοιος ώστε να ελαχιστοποιεί τον κίνδυνο ρύπανσης του περιβάλλοντος και των δικτύων ύδρευσης και άρδευσης.

Τοποθετείται στα ψεκαστικά μέσα ειδική υποδοχή για το σκεύασμα, που λειτουργεί ταυτόχρονα ως σύστημα καθαρισμού των κενών δοχείων των φυτοπροστατευτικών προϊόντων με ελάχιστη χρήση νερού.

4.1.10. Απόρριψη του πλεονάσματος του ψεκαστικού υγρού – ξέπλυμα βυτίου

Το πλεόνασμα διατίθεται, σύμφωνα με σχετική πρόβλεψη, η οποία περιλαμβάνεται στο σχέδιο διαχείρισης της φυτοπροστασίας.

Ο τρόπος ξεπλύματος του ψεκαστικού δοχείου (βυτίου) και ο χώρος απόρριψης των ξεπλυμάτων προβλέπεται στο σχέδιο διαχείρισης φυτοπροστασίας, όπως και ο χώρος γεμίσματος του ψεκαστικού δοχείου (βυτίου).

4.1.11. Αναλύσεις υπολειμμάτων των φυτοπροστατευτικών προϊόντων

Οι αναλύσεις υπολειμμάτων των φυτοπροστατευτικών προϊόντων γίνονται από αναγνωρισμένα εργαστήρια και τα στοιχεία των μετρήσεων είναι διαθέσιμα για οποιονδήποτε έλεγχο ή ζήτηση από τις αρμόδιες αρχές ή όσους έχουν έννομο συμφέρον. Τα ευρήματα των μετρήσεων υπολειμμάτων συσχετίζονται πάντοτε με:

- 1) το χρόνο εφαρμογής του φυτοπροστατευτικού προϊόντος,
- 2) το χρόνο δειγματοληψίας,
- 3) το αγροτεμάχιο από όπου πάρθηκε το δείγμα και φυσικά,
- 4) με τον παραγωγό.

Η διαδικασία και η συχνότητα της δειγματοληψίας για έλεγχο προσδιορίζεται από τον επιβλέποντα, στο Σχέδιο Διαχείρισης της Φυτοπροστασίας.

4.1.12. Φύλαξη των φυτοπροστατευτικών μέσων

Οι καλλιεργητές αποθηκεύουν τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα καθώς και τα βιολογικά σκευάσματα, σύμφωνα με τις υποδείξεις που αναγράφονται στην ετικέτα. Επιπρόσθετα, κατά την αποθήκευσή τους θα πρέπει να πληρούνται οι παρακάτω ελάχιστες προϋποθέσεις:

1. Τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα φυλάσσονται σε πυρασφαλή κατά το δυνατόν χώρο, καλά αεριζόμενο, μακριά από τρόφιμα, σπόρους, λιπάσματα, ζωοτροφές και άλλα υλικά, και προστατευμένο από ακραίες θερμοκρασίες.

2. Τα βιολογικά σκευάσματα φυλάσσονται σύμφωνα με τις οδηγίες των παρασκευαστών τους.

3. Η αποθήκη των φυτοπροστατευτικών προϊόντων είναι έτσι κατασκευασμένη ώστε να συγκρατεί υγρά σε περίπτωση ατυχήματος και αποτρέπει τη ρύπανση γειτονικών πηγών νερού (πηγάδια κ.λπ.). Αυτό μπορεί να γίνει ή με υπερυψωμένο στεγανό πάτωμα (συνεχές σοβατεπί) ή με κάλυψη με άφθονο πριονίδι.

4. Η είσοδος στο χώρο φύλαξης των φυτοπροστατευτικών προϊόντων έχει σήμανση κινδύνου.

5. Η πρόσβαση στο χώρο φύλαξης των φυτοπροστατευτικών προϊόντων περιορίζεται στο προσωπικό που έχει εκπαιδευτεί στο χειρισμό τους.

6. Τα τηλέφωνα πρώτης ανάγκης (γιατρός, πυροσβεστική, κέντρο δηλητηριάσεων) βρίσκονται σε ευανάγνωστη πινακίδα, που θα είναι τοποθετημένη σε εμφανές σημείο του χώρου φύλαξης των φυτοπροστατευτικών προϊόντων. Επίσης, σε προσβάσιμο χώρο της αποθήκης υπάρχουν και οι βασικές οδηγίες αντιμετώπισης προβλημάτων εκτάκτου ανάγκης (περίπτωση ατυχήματος).

7. Στα αρχεία της εκμετάλλευσης σημειώνεται η κίνηση των φυτοπροστατευτικών προϊόντων στο χώρο φύλαξης.

8. Όλα τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα αποθηκεύονται στην αρχική τους συσκευασία.

9. Τα στερεάς μορφής σκευάσματα (σκόνες, βρέξιμοι κόκκοι) φυτοπροστατευτικών προϊόντων αποθηκεύονται πάντοτε στα ράφια που βρίσκονται πάνω από εκείνα στα οποία αποθηκεύονται τα υγρής μορφής φυτοπροστατευτικά προϊόντα.

10. Τα ράφια είναι κατασκευασμένα από μη απορροφητικά υλικά.

4.1.13. Κενά συσκευασίας φυτοπροστατευτικών προϊόντων

Η συσκευασία, μετά το άδειασμα, ξεπλένεται τουλάχιστον τρεις φορές με νερό και το ξέπλυμα προστίθεται στο ψεκαστικό δοχείο (βυτίο).

Οι καλλιεργητές καταστρέφουν τα κενά συσκευασίας των φυτοπροστατευτικών προϊόντων σύμφωνα με την ισχύουσα εθνική νομοθεσία, όπως περιγράφεται στην ετικέτα, ώστε να μην επαναχρησιμοποιούνται.

Η απόρριψη ή η καταστροφή των κενών συσκευασίας φυτοπροστατευτικών προϊόντων γίνεται με τέτοιο τρόπο που συμβάλλει στη μείωση της ρύπανσης του περιβάλλοντος και της έκθεσης των ανθρώπων σ' αυτά. Το σχέδιο διαχείρισης της φυτοπροστασίας προβλέπει τον τρόπο απόρριψης ή καταστροφής των κενών συσκευασίας.

4.1.14. Ληγμένα φυτοπροστατευτικά προϊόντα

Τα ληγμένα ή για οποιονδήποτε άλλο λόγο μη χρησιμοποιηθέντα φυτοπροστατευτικά προϊόντα καταστρέφονται σύμφωνα με τα προβλεπόμενα από τους ισχύοντες νόμους. Συμπληρωματικά μέτρα για την καταστροφή τους συμπεριλαμβάνονται και στο σχέδιο διαχείρισης της φυτοπροστασίας.

Κατά τον επιβλέποντα γεωπόνο του Νηλέα, λαμβάνονται τα εξής μέτρα για τα έντομα:

Δάκο

Λόγω του ότι στην περιοχή καλλιεργείται σε μεγάλο ποσοστό Μαυρολιά, η οποία συγκομίζεται νωρίς (15 Οκτωβρίου) – ωρίμανση από 15 Αυγούστου και μετά – δεν έχουμε προσβολές σ' αυτήν την ποικιλία από δάκο και ως εκ τούτου δεν γίνονται επεμβάσεις στην ποικιλία αυτή. Η δακοπροσβολή εντοπίζεται μόνο σε λίγα εδαφοτεμάχια της ομάδας που βρίσκονται στην παράλια ζώνη και στον κάμπο του Κορυφασίου, που αφού εντοπιστεί πληθυσμός με την παρακολούθηση παγίδων Mc Phail, γίνεται καταπολέμηση όταν χρειαστεί με Dimethoait. Στόχος στα αγροτεμάχια αυτά είναι να γίνει καταπολέμηση με παγίδες καταπολέμησης του δάκου (Eco-trap).

Ρυγχίτη

Εμφάνιση εντόμου από 15 Απριλίου με έξαρση 20 Μαΐου όπου και αφού ανιχνευθούν οι πληθυσμοί με τήναγμα κλάρας σε πανί ή με Sodaz (ψεκασμός με φάρμακο), με αριθμό ατόμων ανά κλάρα 3 γίνεται καταπολέμηση με συνθετικές πυρετρίνες (Karate ή Desis).

Καλόκορης

Εμφάνιση πληθυσμού από 1 Μαρτίου μέχρι 10 ανάλογα τις περιοχές. Καταπολέμηση με τον ίδιο τρόπο που ακολουθείται στο Ρυγχίτη.

Πυρηνοτρήτης

Καταπολεμείται με τους ψεκασμούς που γίνονται για Καλόκορη και Ρυγχίτη.

Για τις ασθένειες:

Κεκόσπορα

Την τελευταία τριετία παρατηρείται εμφάνιση στην περιοχή σε φύλλα και καρπό που πολλές φορές μπορεί να φτάσει σε ζημιά 70% από πτώση καρπού και υποβάθμιση της ποιότητας του προϊόντος. Τεράστιο πρόβλημα για την περιοχή που χρήζει μελέτης από επιστημονικά ιδρύματα. Στον Νηλέα εφαρμόζουν καλλιεργειτικά μέτρα (κλάδεμα) προς περιορισμό της μόλυνσης. Σε έξαρση της προσβολής, μετά από διάφορες δοκιμές, κατάληξαν στην καταπολέμηση με σκευάσματα που είναι εγκεκριμένα για την ελιά και είναι Maneb – Mancozeb.

Γλοιοσπόριο και Κυκλοκόνιο

Δεν αποτελούν προβλήματα στην περιοχή.

Καρκίνωση

Μέγιστο πρόβλημα το οποίο στον Νηλέα αντιμετωπίζεται με καλλιεργητικά κυρίως μέτρα και προληπτικά και ψεκασμούς με χαλκούχα την άνοιξη.

Ίσκα

Μέγιστο πρόβλημα κυρίως στα όξινα εδάφη λόγω εξάντλησης και μη κανονικής πρόσληψης των στοιχείων από τα δένδρα (κάλιο, φώσφορος και βόριο). Εφαρμόζονται μέτρα περιορισμού της προσβολής κατά το κλάδεμα, απολύμανση εργαλείων και κλάδεμα ασθενών δένδρων στο τέλος.

Συνεχής η παρουσία του υπεύθυνου γεωπόνου στους ελαιώνες.

Πίνακας 4.1: Σχέδιο διαχείρισης φυτοπροστασίας

		ΣΧΕΔΙΟ MPL07: Διαχείριση Φυτοπροστασίας					
Υπεύθυνος Σύνταξης		Υπεύθυνος Έγκρισης		Έκδοση:	01		
Όνομα:		Όνομα:		Ημερομηνία:			
Τίτλος: Επιβλέπων		Τίτλος: Επικεφαλής		Αναθεώρηση:	Ετησίως		
Υπογραφή:		Υπογραφή:		Σελίδα:	1/6		
<i>Πολιτική: Η ισόρροπη φυτοπροστασία, με ασφάλεια για τον καταναλωτή & τον χειριστή, άριστη ποιότητα προϊόντων & ελάχιστη διακινδύνευση του περιβάλλοντος.</i>							
Απαιτήσεις & (Θέματα)	Κωδ.	Ενέργειες-Μετρήσεις-Ελεγχoi ¹	Παραπομπές ²	Καταγραφές ³ στο αρχείο MPL07 ⁴	Πεδίο Εφαρμογής	Εμπλεκόμενοι	
1. ΕΠΑΡΚΕΙΣ ΓΝΩΣΕΙΣ ΕΠΙΒΛΕΠΟΝΤΟΣ Παράγ 4.7.1 και 4.7.2.1 του AGRO 2-2	7A.1.1	Σύνταξη Σχεδίου από έμπειρο επιβλέποντα ή από ειδικό	4	P4.1 Οργανόγραμμα Βιογραφικό σημείωμα επιβλέποντος/συμβούλων	(Αρχείο P4.1)	Μ/Ε	Επικεφαλής Επιβλέπων Σύμβουλοι
	7A.1.2	Συνεχής εκπαίδευση του επιβλέποντος	4				
2. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΣΤΟΧΩΝ ΦΥΤΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ Παράγρ. 4.7.1 του AGRO 2-2 και ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΜΕΘΟΔΩΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ Παράγρ. 4.7.1 του AGRO 2-2	7A.2.1	Προσδιορισμός των στόχων φυτοπροστασίας και των κρίσιμων παραμέτρων που ευνοούν την αύξηση του πληθυσμού τους ή και την περίπτωση κρίσης από εκτός ορίων έξαρση του πληθυσμού.	4	P5.1 Ελεγχος & Μετρήσεις MPL07.F01 Καταγραφή προβλημάτων υγείας των δένδρων και κρίσιμων παραμέτρων.	Κάθε αγροτεμάχιο	Επιβλέπων	
				MPL07.F02 Καταγραφή ιστορικού εχθρών και ασθενειών, και των...			Ευρύτερη περιοχή
	7A.2.2	Αποτύπωση τρέχουσας πρακτικής ανά στόχο	4	... τρεχουσών μεθόδων αντιμετώπισης,			
	7A.2.3	Αναζήτηση και αξιολόγηση των διαθέσιμων μη-χημικών μεθόδων και μέσων, ανά στόχο.	4	... εκτός της χρήσης χημικών, δηλαδή με τα καλλιεργητικά μέτρα, με βιολογικά μέσα όπως ωφέλιμους οργανισμούς κλπ,			
	7A.2.4	Καταγραφή χημικής μεθόδου για την αντιμετώπιση του κάθε στόχου	4	... και καταγραφή παρούσας κατάστασης για χημική αντιμετώπιση. Πίνακας με τα εγκεκριμένα φυτοφάρμακα	Ευρύτερη περιοχή	Επιβλέπων	
7A.2.5	Καταγραφή κάθε επεμβάσεως φυτοπροστασίας, χημικής ή μη.	4	MPL07.F03 Έντυπο καταγραφής επεμβάσεων που δεν έχουν ακόμα βγει οδηγίες. P5.1 Έλεγχος	Εφαρμογές πριν της συντάξως οδηγίων	Επιβλέπων Παραγωγοί		

¹ Αξιολόγηση της σημασίας της ενέργειας για την υλοποίηση της σκοπιμότητας της πρώτης στήλης

² Ο κωδικός με **bold** αναφέρεται σε έγγραφα που παράγονται για την εξοικονόμηση της παρούσας διαδικασίας, κατά την πρώτη αναγραφή τους (σε επόμενες αναφορές στο ίδιο έγγραφο δεν είναι με **bold**)

³ Εάν το έγγραφο περιλαμβάνει είναι το ίδιο με το έγγραφο καταγραφής π.χ. οδηγία για συμπλήρωση από τους παραγωγούς και δύο χόρτοι είναι απαιτούμενοι

⁴ Αρχείο στο οποίο είναι...

ΣΧΕΔΙΟ MPL07: Διαχείριση Φυτοπροστασίας			
Υπόθυνος Σύνταξης		Υπεύθυνος Έγκρισης	
Όνομα:	Όνομα:	Έκδοση:	01
Τίτλος: Επιβλέπων	Τίτλος: Επικεφαλής	Ημερομηνία:	
Υπογραφή:	Υπογραφή:	Αναθεώρηση:	Ετησίως
		Σελίδα:	2/6

Πολιτική: Η ισόρροπη φυτοπροστασία, με ασφάλεια για τον καταναλωτή & τον χειριστή, άριστη ποιότητα προϊόντων & ελάχιστη διακινδύνευση του περιβάλλοντος.

Απαιτήσεις & (Θέματα)	Κωδ.	Ενέργειες-Μετρήσεις-Ελεγχoi ¹	Παραπομπές ²	Καταγραφές ³ στο αρχείο MPL07 ⁴	Πεδίο Εφαρμογής	Εμπλεκόμενοι	
3 ΧΡΗΣΗ ΜΗ ΧΗΜΙΚΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ Παράγρ. 4.7.2 & 4.7.2.1 του AGRO 2-2	7A.3.1	Προώθηση, μέσω κατάρτισης, της εφαρμογής μη-χημικών, προληπτικών, προστατευτικών και κατασταλτικών μέτρων φυτοπροστασίας	3	MPL07.F04 Οδηγία εφαρμογής προληπτικών μέτρων P4.2 Κατάρτιση P5.1 Έλεγχος	(Αρχείο P4.2) (Αρχείο P5.1)	M/E	Επιβλέπων Παραγωγοί Γεωργικές Προειδοποιήσεις Ειδικοί επιστήμονες
	7A.3.2	Εφαρμογή Ολοκληρωμένης Φυτοπροστασίας	0	AGRO 2-2: Παρ. Β. MPL07.F01 MPL07.F02 MPL07.F04 MPL07.F05 MPL07.F06 MPL07.F07 MPL07.F08 P4.1 Επικοινωνία P4.2 Κατάρτιση P5.1 Έλεγχος	MPL07.F05: Έκθεση επιβλέποντος για την φυτοπροστασία (Αρχείο P4.1) (Αρχείο P4.2) (Αρχείο P5.1)	Κάθε αγροτεμάχιο ή ομάδες τους ή σύνολο της εκμετάλλευσης	Παραγωγοί εταιρείες φυτοφαρμάκων
	7A.3.3	Διαχείριση ζιζανίων	3	MPL07.F04			
4 ΕΠΙΛΟΓΗ ΚΑΙ ΧΡΗΣΗ ΤΗΣ ΧΗΜΙΚΗΣ ΦΥΤΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ Παράγρ. 4.7.2, 4.7.3, 4.7.4 και 4.7.5 του AGRO 2-2	7A.4.1	Τεκμηρίωση της απόφασης για χρήση χημικής φυτοπροστασίας	4	MPL07.F05 Διάγραμμα ροής για λήψη απόφασης			
	7B.4.1	Σύμφωνα με τις Γ.πρ/ποιήσεις	0	MPL07.F05	Γεωφ. Προειδοποιήσεις	Σύνολο της εκμετάλλευσης	Επιβλέπων Γεωργικός Προειδοποιήσεις Ειδικοί επιστήμονες Παραγωγοί εταιρείες φυτοφαρμάκων
	7B.4.2	Προτεραιότητα σε βιολογικά σκευάσματα ή φυτοφάρμακα εκλεκτικά, ήπια στο περιβάλλον	0	MPL07.F06 Επιλογή φυτοφαρμάκου (δραστική ουσία και σκεύασμα) • Βιβλιογραφία			

¹ Δεδομένης της σημασίας της ενέργειας για την ικανοποίηση της απαίτησης της πρώτης στήλης.

² Οι κωδικοί με bold αναφέρονται σε έγγραφο που παράγεται για την εξοικονόμηση της παρούσας διαδικασίας, κατά την πρώτη αναγραφή τους (ο επόμενος αναφοράς στα ίδια έγγραφα δεν είναι με bold).

³ Όταν το έγγραφο παρακολουθεί είναι το ίδιο με το έγγραφο καταγραφής (π.χ. οδηγία για συμπλήρωση από τους παραγωγούς) οι δύο χοροί είναι ανακοινημένοι.

⁴ Αρχείο σε παράρτησή: Το έγγραφο βρίσκεται στο αρχείο που αναφέρεται στην παράρτησή, εκτός όλης της του τρέχοντος Σχεδίου Διαχείρισης.

ΣΧΕΔΙΟ MPL07: Διαχείριση Φυτοπροστασίας			
Υπεύθυνος Σύνταξης		Υπεύθυνος Έγκρισης	
Όνομα:	Όνομα:	Έκδοση:	01
Τίτλος: Επιβλέπων	Τίτλος: Επικεφαλής	Ημερομηνία:	
Υπογραφή:	Υπογραφή:	Αναθεώρηση:	Ετησίως
		Σελίδα:	3/6

Πολιτική: Η ισόρροπη φυτοπροστασία, με ασφάλεια για τον καταναλωτή & τον χειριστή, άριστη ποιότητα προϊόντων & ελάχιστη διακινδύνευση του περιβάλλοντος.

Απαιτήσεις & (Θέματα)	Κωδ.	Ενέργειες-Μετρήσεις-Ελεγχoi ¹	Παραπομπές ²	Καταγραφές ³ στο αρχείο MPL07 ⁴	Πεδίο Εφαρμογής	Εμπλεκόμενοι
				P4.1 Επικοινωνία P4.6 Αξιολόγηση πρ.		
				(Αρχείο P4.1) (Αρχείο P4.6)		
4. ΕΠΙΛΟΓΗ ΚΑΙ ΧΡΗΣΗ ΤΗΣ ΧΗΜΙΚΗΣ ΦΥΤΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ (συνέχεια) Παράγρ. 4.7.2, 4.7.3, 4.7.4, 4.7.5 & 4.7.13 του AGRO 2-2	7A.4.2	Επιλογή φυτοφαρμάκου με βάση έγκυρες πληροφορίες για την τήρηση των κριτηρίων του Agro 2-2, και κυρίως...	3	MPL07.F05: Έκθεση επιβλέποντος για την φυτοπροστασία Βιβλιογραφία	Σύνολο της εκμετάλλευσης	Επιβλέπων
	7A.4.3	την χρήση της μικρότερης δυνατής δόσης και ελάχιστη διατάραξη του περιβάλλοντος.	2	P3.1 Περιβαλλοντικά θέματα & επιπτώσεις P3.2 Νομικές & άλλες απαιτήσεις		
	7A.4.4	την στρατηγική για την ανθεκτικότητα	3	P4.1 Επικοινωνία: Αλληλογραφία με ειδικούς και παραγωγούς εταιρείες		
	7A.4.5	τα υπολείμματα/περιορισμούς	2	P4.6 Αξιολόγηση προμηθευτών & εισροών MPL07.F06 Επιλογή φυτοφαρμάκου		
	7A.4.6	το αίτημα για άδεια χρήσεως σε περίπτωση ανάγκης για μη εγκεκριμένο φυτοφάρμακο	4	MPL07.F05: Έκθεση επιβλέποντος για την φυτοπροστασία	Αγροτεμάχια με ειδικό πρόβλημα φυτοπροστασίας	
	7A.4.7	Εφαρμογή επιλεγείσας λύσεως, κατά τις απαιτήσεις Agro 2-2 και καταγραφή των δεδομένων εφαρμογής.	4	MPL07.F07 Οδηγία για τη χρήση επιλεγέντος σκευάσματος	Κάθε αγροτεμάχιο ή ομάδες τους ή σύνολο της εκμετάλλευσης	Επιβλέπων Παραγωγοί
				P5.1 Έλεγχος-Μετρ. (Αρχείο P5.1)		
	7A.4.8	Εκτίμηση ή μέτρηση του αποτελέσματος στους στόχους, τους οργανισμούς μη-στόχους και την καλλιέργεια	4	P5.1 Έλεγχος-Μετρήσεις MPL07.F08 Μέτρηση αποτελέσματος		
PK.A1	Πολύμηνη/Αναθεωρημένη έκδοση Κατάσταση Αερίων/Αερίων Έκθεσης	0	MPL07.F01		Επιβλέπων Παραγωγοί	

¹ Αξιολόγηση της σημασίας της ενέργειας για την ικανοποίηση της αούτησης της πρώτης στήλης.

² Οι κωδικοί με **bold** αναφέρονται σε έγγραφο που παράγεται για την εξουσιοθέτηση της παρακολούθησης διαδικασίας, κατά την πρώτη τελεγραφή τους (οι επομείς αναφορές στο ίδιο έγγραφο δεν είναι με **bold**).

³ Όταν το έγγραφο παραπομπής είναι το ίδιο με το έγγραφο καταγραφής (π.χ. οδηγία για παρακολούθηση) οι δύο κομμάτια είναι ενσωματωμένα.

⁴ Αρχείο σε παραπομπή. Το έγγραφο βρίσκεται στο αρχείο που αναφέρεται στην παραπομπή, εκτός άμεσης τρέχουσας Σχεδίου Διαχείρισης.

ΣΧΕΔΙΟ MPL07: Διαχείριση Φυτοπροστασίας			
Υπεύθυνος Σύνταξης	Υπεύθυνος Έγκρισης	Έκδοση:	01
Όνομα:	Όνομα:	Ημερομηνία:	
Τίτλος: Επιβλέπων	Τίτλος: Επικεφαλής	Αναθεώρηση:	Ετησίως
Υπογραφή:	Υπογραφή:	Σελίδα:	4/6

Πολιτική: Η ισορροπη φυτοπροστασία, με ασφάλεια για τον καταναλωτή & τον χειριστή, άριστη ποιότητα προϊόντων & ελάχιστη διακινδύνευση του περιβάλλοντος.

Απαιτήσεις & (Θέματα)	Κωδ.	Ενέργειες-Μετρήσεις-Ελεγχοί ¹	Παραπομπές ²	Καταγραφές ³ στο αρχείο MPL07 ⁴	Πεδίο Εφαρμογής	Εμπλεκόμενοι	
5. ΑΣΦΑΛΗΣ ΧΡΗΣΗ ΦΥΤΟΦΑΡΜΑΚΩΝ Παράγρ. 4.7.4 & 4.7.6 του AGRO 2-2	7A.5.1	Τήρηση κανόνων ασφαλείας κατά τη χρήση φυτοφαρμάκων	1	MPL07.F09 Γενική οδηγία για ασφαλή χρήση φυτοφαρμάκων Ενημερωτικό Φυλλάδιο ΠΑΣΕΒΙΓΕ (GIFAP)	M/E	Επιβλέπων Παραγωγοί & λοιποί (εργάτες) χειριστές φυτοφαρμάκων	
	7B.5.1	Εφοδιασμός με καλής ποιότητας μέσα ατομικής προστασίας για την ανάμιξη και την εφαρμογή των φυτοφαρμάκων	1	P4.1 Επικοινωνία P4.2 Κατάρτιση P5.1 Έλεγχος	(Αρχεία P4.1) (Αρχεία P4.2) (Αρχεία P5.1)		
				P4.6.3 Αξιολόγηση προμηθευτών	(Αρχεία P4.6.3)	M/E	Επιβλέπων Παραγωγοί & λοιποί (εργάτες) χειριστές φυτοφαρμάκων
6. ΕΛΕΓΧΟΣ ΥΠΟΛΕΙΜΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΦΥΤΟΦΑΡΜΑΚΩΝ Παράγρ. 4.7.7 & 4.7.10 του AGRO 2-2	7A.6.1	Εκτίμηση υπολειμμάτων στα γεωργικά προϊόντα.	2	MPL07.F10 Πρόγραμμα & Οδηγία δειγματοληψίας για υπολείμματα	Σύμφωνα με το πρόγραμμα, καθώς και αγροτεμάχια #, ## στα οποία, κοντά στην συγκομιδή, έχει γίνει εφαρμογή φυτοφαρμάκου απο τον παραγωγό. Είτε απο drift εφαρμογής που έκανε ο γείτονας του, με γνωστό φυτοφάρμακο	Επιβλέπων Παραγωγοί (όλοι)	
				MPL07.F07 Οδηγία εφαρμογής φυτοφαρμάκου			
				P3.2 Νομικές απαιτ. P4.3 Επικοινωνία και P4.6.3 Αξιολόγηση προμηθευτών P4.8 Ιζηλασιμότητα P5.1 Έλεγχος P5.2 Μη συμ/φώσεις	(Αρχεία P3.2) (Αρχεία P4.6.3) (Αρχεία P4.8) (Αρχεία P5.1) & (Αρχεία P5.2) Αναλύσεις εργαστηρίου		
				MPL08 Συγκομιδή	(Αρχείο MPL08.F01)		

¹ Δεκωλόγηση της σημασίας της ενέργειας για την ικανοποίηση της απαιτήσης της πρώτης στήλης.

² Η κωδικός με **bold** αναφέρονται σε έγγραφα που παράγονται για την εξοικονόμηση της παροχής διαδικασιών, κατά την πρώτη αναγνώριση τους (οι επόμενες αναφορές στο ίδιο έγγραφο δεν είναι με **bold**).

³ Όταν το έγγραφο παραπομπής είναι το ίδιο με το έγγραφο καταγεγραμμένο (π.χ. οδηγία για συμπλήρωση στο τμήμα παραγωγής) οι δύο πόροι είναι ενσωματωμένοι.

⁴ Αρχείο σε παραπομπή: Το έγγραφο βρίσκεται στο αρχείο που αναφέρεται στην παράθεση, εκτός διευκρίνιση, εκτός διευκρίνιση του τρέχοντος Σχεδίου Διαχείρισης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

ΣΥΓΚΟΜΙΔΗ ΚΑΙ ΜΕΤΑΣΥΛΛΕΚΤΙΚΟΙ ΧΕΙΡΙΣΜΟΙ

5.1.1. Χρόνος συγκομιδής

Ο τρόπος και ο χρόνος συγκομιδής εξασφαλίζουν την ποιότητα του προϊόντος. Εφόσον υπάρχουν ειδικές απαιτήσεις για τον τρόπο συγκομιδής προηγείται κατάρτιση των παραγωγών και των εργατών συγκομιδής. Όταν εκδίδονται εγκύκλιοι από τις τοπικές υπηρεσίες για την ημερομηνία έναρξης της συγκομιδής, τότε αυτές να τηρούνται επακριβώς.

Καταγράφεται ο χρόνος και η ποσότητα που συγκομίζεται κάθε φορά, ανά αγροτεμάχιο, για διευκόλυνση της ιχνηλασιμότητας.

5.1.2. Υγιεινή των εργαζομένων

Εξασφαλίζεται η πρόσβαση των εργατών που βοηθούν στη συγκομιδή σε τουαλέτα ή/και σε χώρο όπου μπορούν να πλυθούν.

Όταν οι εργάτες συγκομιδής ασχολούνται με νωπά γεωργικά προϊόντα, τότε έχουν πάρει βασική εκπαίδευση σε θέματα υγιεινής και να ενημερώνουν τον εργοδότη τους σε περίπτωση που είναι φορείς μεταδοτικών μολυσματικών ασθενειών. Αυτό τους στερεί την εργασία κοντά σε νωπά τρόφιμα που προορίζονται για ανθρώπινη χρήση, χωρίς προηγούμενη επεξεργασία.

5.1.3. Πλύσιμο μετά τη συγκομιδή

Η πηγή του νερού που χρησιμοποιείται για το πλύσιμο των προϊόντων ανήκει στο τοπικό δίκτυο πόσιμου νερού ή η χρήση της επιτρέπεται από την κείμενη νομοθεσία. Το νερό που ανακυκλώνεται επαναχρησιμοποιείται μόνο μετά από φιλτράρισμα για απομάκρυνση των επικίνδυνων χημικών ουσιών και παθογόνων (π.χ. μετασυλλεκτικές σήψεις).

5.1.4. Χρήση χημικών μέσων μετά τη συγκομιδή

Οι χημικές επεμβάσεις μετά τη συγκομιδή ελαχιστοποιούνται με λήψη μέτρων προ και μετά τη συγκομιδή. Αν δεν υπάρχει εναλλακτική λύση για την εξασφάλιση καλής ποιότητας, τότε τα χημικά μέσα χρησιμοποιούνται σύμφωνα με την ετικέτα του προϊόντος. Όλες οι μετασυλλεκτικές εφαρμογές χημικών καταγράφονται και να αρχειοθετούνται. Η καταγραφή περιλαμβάνει το αγροτεμάχιο από το οποίο προέρχεται το προϊόν, τη θέση όπου γίνεται η εφαρμογή, την ημερομηνία, το λόγο για τον οποίο γίνεται η εφαρμογή, το είδος και η ποσότητα του χρησιμοποιηθέντος χημικού, ο εξοπλισμός που χρησιμοποιήθηκε και το όνομα του χειριστή.

5.1.5. Συσκευασία προϊόντων

Τα υλικά συσκευασίας φυλάσσονται σε αποθήκες ώστε να μη μολύνονται από επιβλαβείς οργανισμούς. Αν η συσκευασία γίνεται στο ύπαιθρο τότε τα υλικά συσκευασίας δεν παραμένουν τη νύχτα εκτεθειμένα, γιατί μεγαλώνει ο κίνδυνος μόλυνσης. Αν το υλικό συσκευασίας πρόκειται να ξαναχρησιμοποιηθεί, πλένεται ενδιάμεσα ώστε να απομακρυνθούν οι ξένες ύλες που μπορεί να έχουν δυσμενή επίδραση στο προϊόν ή/και στην υγεία των καταναλωτών.

5.1.6. Αποθήκευση

Οι αποθήκες είναι κατάλληλες για την αποθήκευση του συγκεκριμένου προϊόντος, και πληρούν τις νομικές προϋποθέσεις.

Επίσης καταγράφονται οι ποσότητες και οι χρόνοι εισαγωγής και εξαγωγής του γεωργικού προϊόντος, και γενικά, λαμβάνονται τα απαραίτητα μέτρα για τη διατήρηση της ιχνηλασιμότητας.

Πίνακας 5.1: Σχέδιο διαχείρισης συγκομιδής

ΝΗΛΕΑΣ		ΣΧΕΔΙΟ MPL08-1: Διαχείριση Συγκομιδής	
Υπεύθυνος Σύνταξης		Υπεύθυνος Εγκρισης	
Όνομα: ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ ΦΩΤΗΣ	Όνομα: ΚΟΚΚΙΝΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	Έκδοση:	01
Τίτλος: Επιβλέπων	Τίτλος: Επικεφαλής	Ημερομηνία:	20/10/02
Υπογραφή:	Υπογραφή:	Αναθεώρηση:	Ετησίως
		Σελίδα:	1/2

Πολιτική: Η προστασία της υγείας του καταναλωτή, η επίτευξη της καλύτερης δυνατής ποιότητας των γεωργικών προϊόντων που συγκομίζονται ανα αγροτεμάχιο.

Απαιτήσεις & (Θέματα)	Κωδ.	Ενέργειες-Μετρήσεις-Ελεγχοί ¹	Παραπομπές ²	Καταγραφές ³ στο αρχείο MPL08-1 ⁴	Πεδίο Εφαρμογής	Εμπλεκόμενοι
1. ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΥ ΣΥΓΚΟΜΙΔΗΣ ΠΟΥ ΕΞΑΣΦΑΛΙΖΕΙ ΤΗΝ ΑΡΙΣΤΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΠΡΟΙΟΝΤΟΣ	8A.1.1	Επιλογή άριστου χρόνου συγκομιδής	1	MPL08.F01 Οδηγία για εκτίμηση κινδύνου και άδεια συγκομιδής σε όσα αγροτεμάχια έχει γίνει ψεκασμός τους δύο τελευταίους μήνες. MPL07 Φυτοπρ/σία (Αρχείο MPL07.F07)	Όλα τα αγροτεμάχια	Επιβλέπων
	8A.1.2	Αναζήτηση και συμμόρφωση προς εγκυκλίους τοπικών αρχών	0	Εγκύκλιοι τοπικών αρχών (αποδεικτικά συγκομιδής, δεξ παρακάτω 8A)	M/E	Επιβλέπων Παραγωγοί
	8A.1.3	Καθορισμός κρίσιμων παραμέτρων συγκομιδής, και	0	Οδηγία για τρόπο συγκομιδής...	M/E	Όλοι οι παραγωγοί & Όλοι οι εργάτες συλλογής
				P4.2 Κατάρτιση P5.1 Έλεγχος		
8A.3.2	Φιλτράρισμα ανακυκλούμενου νερού	0	P5.1 Έλεγχος	(αρχείο P5.1)	M/E	Επιβλέπων Παραγωγοί
2. ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΙΧΝΗΛΑΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ - ΣΥΣΧΕΤΙΣΗ ΜΕ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΠΟΣΟΤΗΤΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ	8A.4.1	Σήμανση των μέσων συσκευασίας ανά αγροτεμάχιο	2	MPL08.F02 Οδηγία για σήμανση των μέσων συσκευασίας και για τη διασφάλιση του περιεχομένου τους από την ανάμιξη με προϊόν από άλλα αγροτεμάχια, μέχρι να παραδωθεί στο χώρο συγκέντρωσης. Τα σακιά της παράδοσης της κάθε ημέρας ζυγίζονται και συνθλιβονται ανεξάρτητα από άλλη παράδοση	Αγροτεμάχιο και χώρος συγκέντρωσης	Παραγωγοί

¹ Οι ενέργειες της ενότητας για την ικανοποίηση της απαίτησης της πρώτης στήλης

² Οι κωδικοί με **bold** αναφέρονται σε έγγραφα που παράγονται για την εξασφάλιση της ποιότητας διαδικασίας, κατά την πρώτη αναγραφή τους (οι επόμενες αναφορές στο ίδιο έγγραφο δεν είναι με **bold**)

³ Όταν το έγγραφο παραπομπής είναι το ίδιο με το έγγραφο καταγραφής (π.χ. οδηγία για συμπλήρωση από τους παραγωγούς) οι δύο χώροι είναι ισοτιμημένοι

⁴ Αρχείο σε παραπομπή - Το έγγραφο βρίσκεται στο αρχείο που αναφέρεται στην πρώτη στήλη

ΝΗΛΕΑΣ		ΣΧΕΔΙΟ MPL08-1: Διαχείριση Συγκομιδής	
Υπεύθυνος Σύνταξης		Υπεύθυνος Έγκρισης	
Όνομα: ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ ΦΩΤΗΣ	Όνομα: ΚΟΚΚΙΝΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	Έκδοση:	01
Τίτλος: Επιβλέπων	Τίτλος: Επικεφαλής	Ημερομηνία:	20/10/02
Υπογραφή:	Υπογραφή:	Αναθεώρηση:	Ετησίως
		Σελίδα:	2/2

Πολιτική: Η προστασία της υγείας του καταναλωτή, η επίτευξη της καλύτερης δυνατής ποιότητας των γεωργικών προϊόντων που συγκομίζονται ανα αγροτεμάχιο.

Απαιτήσεις & (Θέματα)	Κωδ.	Ενέργειες-Μετρήσεις-Ελεγχοί ¹	Παραπομπές ²	Καταγραφές ³ στο αρχείο MPL08-1 ⁴	Πεδίο Εφαρμογής	Εμπλεκόμενοι
			P4.8-F01 Ιχνηλασιμότητα P5.1 Έλεγχος σημαν- σης των μέσων	(Αρχείο P4.8) (Αρχείο P5.1)		
	8A.4.2	Καταγραφή χρόνου, ποιότητας και ποσότητας που παραδίδεται	2	MPL08.F03 Εγγραφο παράδοσης του προϊόντος σε χώρο συγκέντρωσης ομάδας. P4.1 Οργάνωση και αρμοδιότητες P5.1 Έλεγχος & Μετρήσεις	Χώρος συγκέντρωσης του προϊόντος	Υπεύθυνος συγκέντρωσης
	8A.5	Διατήρηση ιχνηλασιμότητας κατά την αποθήκευση και μεταφορά μέχρι τον αγοραστή	3	MPL08.F05 Οδηγία για τη διατήρηση της ιχνηλασιμότητας μετά την παραλαβή P5.1 Έλεγχος (Αρχείο P5.1)	Εφαρμογή με την έναρξη της ελαιosuλλογής.	Επικεφαλής Επιβλέπων

¹ Αξιολόγηση της σημασίας της ενέργειας για την ικανοποίηση της απαίτησης της πρώτης στήλης.

² Οι κωδικοί με **bold** αναφέρονται σε έγγραφα που παράγονται για την εξιστορήση της παρούσας διαδικασίας, κατά την πρώτη αναγραφή τους (οι επόμενες αναφορές στο ίδιο έγγραφο δεν είναι με **bold**).

³ (Ότι το έγγραφο παραπομπής είναι το ίδιο με το έγγραφο καταγραφής (π.χ. οδηγία για συμπλήρωση) με τους περιορισμούς) οι δύο χώροι είναι ανεπισημάντοι.

⁴ Αρχείο σε περιεχτική: Το έγγραφο βρίσκεται στο αρχείο που αναφέρεται στην παράθεση, εκτός διπλάδι του πρώτου της Σελίδας Διαχείρισης.

5.2. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Ο εξοπλισμός (μηχανήματα, εργαλεία, κατασκευές κ.λπ.) λειτουργεί και συντηρείται σύμφωνα με τις οδηγίες του κατασκευαστή και τις κείμενες νομικές διατάξεις.

Γίνεται η μέτρηση και η καταγραφή της κατανάλωσης ενέργειας (καύσιμα, ηλεκτρικό ρεύμα) κατά λειτουργία ή κατά φάση παραγωγής, όπου είναι δυνατόν.

Λαμβάνεται μέριμνα για τη μείωση της χρήσης ενέργειας, αλλά και περιέχεται σε κάθε επιμέρους σχέδιο διαχείρισης αξιολόγηση για την ορθολογική χρήση της ενέργειας.

Η εξοικονόμηση ενέργειας λαμβάνεται υπόψη ως κριτήριο για την αγορά, μετατροπή, συντήρηση (έλεγχος των φθορών) και χρήση (π.χ. πίεση των ελαστικών, πίεση των ψεκαστικών κ.λπ.) του εξοπλισμού.

Επίσης εξετάζεται η χρήση εναλλακτικών πηγών ενέργειας και ιδιαίτερα αυτών που αξιοποιούν ως καύσιμα τις εκροές της εκμετάλλευσης (π.χ. σκουπίδια, φυτικά υπολείμματα, φυτικά έλαια, αλκοόλη, βιοντήζελ κ.λπ.).

Πίνακας 5.2: Σχέδιο διαχείρισης εξοπλισμού & ενέργειας

ΝΗΔΕΑΣ		ΣΧΕΔΙΟ ΜΡΛ09-ΤΕΛΙΚΟ: Διαχείριση Εξοπλισμού & Ενέργειας	
Υπεύθυνος Σύνταξης		Υπεύθυνος Έγκρισης	
Όνομα: ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ ΦΩΤΗΣ	Όνομα: ΚΟΚΚΙΝΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	Έκδοση:	01
Τίτλος: Επιβλέπων	Τίτλος: Επικεφαλής	Ημερομηνία:	31/03/03
Υπογραφή:	Υπογραφή:	Αναθεώρηση:	Ετησίως
		Σελίδα:	1/1

Πολιτική: Η ισόρροπη θρόψη των φυτών σύμφωνα με τις ανάγκες τους, με ελάχιστη διακινδύνευση του περιβάλλοντος και της ποιότητας των προϊόντων

Απαιτήσεις & (Θέματα)	Κωδ.	Ενέργειες-Μετρήσεις-Ελεγχοί ¹	Παραπομπές ²	Καταγραφές ³ στο αρχείο ΜΡΛ09-ΤΕΛΙΚΟ ⁴	Πεδίο Εφαρμογής	Εμπλεκόμενοι
1. ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ (παρ. 4.9 του AGRO 2-2)	9A.1.1	Εκτίμηση οικονομίας σε ενέργεια κατά την επιλογή κλπ εξοπλισμού Αποφυγή προμήθειας ενεργοβόρων μηχανημάτων	2	MPL09.F01 Οδηγία για εξοπλισμό/ενέργεια Τεχνικές προδιαγραφές εξοπλισμού P4.6.3 Αξιολόγηση προμηθευτών και εισροών	Υφιστάμενος και νέος εξοπλισμός	Επιβλέπων Παραγωγοί Προμηθευτές
	9A.1.2	Λειτουργία και συντήρηση εξοπλισμού σύμφωνα με οδηγίες του κατασκευαστή	2	MPL09.F01 Οδηγία για εξοπλισμό/ενέργεια P5.1 Έλεγχος	Αρχεία P4.6.3 Αρχεία P5.1	
	9A.1.3	Μέτρηση/καταγραφή κατανάλωσης ενέργειας	0	MPL09.F01 Οδηγία για εξοπλισμό/ενέργεια	Εξοπλισμός	Παραγωγοί
	9B.1.4	Εξοικονόμηση χρήσης ενέργειας σε κάθε επιμέρους λειτουργία της εκμετάλλευσης	0	MPL03 MPL05 MPL06 MPL07 MPL09.F01		
	9B.1.5	Χρήση εναλλακτικών πηγών ενέργειας	0	MPL09.F01 Οδηγία εξοπλισμού και ενέργειας P4.6.3 Αξιολόγηση προμηθευτών και εισροών	(Αρχεία P4.6.3)	

¹ Αξιολόγηση της σημασίας της ενέργειας για την ικανοποίηση της σκοπιμότητας της πρώτης στήλης

² Η κωδικός με **bold** αναφέρονται σε έγγραφα που παραγονται για την εδωκτικότητα της παρούσας διαδικασίας, κατά την πρώτη αναγραφή τους (οι επόμενες αναφορές στο ίδιο έγγραφο δεν είναι με **bold**)

³ Όταν το έγγραφο περιπλοκής είναι το ίδιο με το έγγραφο καταγραφής (π.χ. οδηγία για συμβάλειση από τους παραγωγούς) οι δύο χρονοί είναι ανακαταμειναι.

⁴ Αρχείο σε παρακάτω: Το αρχείο βρίσκεται στο αρχείο...

5.3. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΡΥΠΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ

5.3.1. Εντοπισμός των ρύπων και ⁽¹⁾τις πηγής προέλευσής τους

Γίνεται ο εντοπισμός όλων των πιθανών απορριμμάτων και ρύπων (χαρτιά, χαρτόνια, πλαστικά, φυτικά υπολείμματα, λάδια, πετρέλαια, υαλοβάμβακας, κοινά σκουπίδια, κενά συσκευασίας φυτοπροστατευτικών προϊόντων, αποσίγαρα), όπως επίσης και οι πιθανές πηγές ρύπανσης και μόλυνσης της γεωργικής εκμετάλλευσης.

5.3.2. Σχέδιο διαχείρισης των ρύπων

Όταν εντοπίζονται ρύποι, μολύσματα και οι πηγές προέλευσής τους, σχεδιάζεται και εκτελείται ένα σχέδιο για τη μείωσή τους και, όπου είναι δυνατόν, για την επαναχρησιμοποίηση ή την ανακύκλωσή τους.

Πίνακας 5.3: Σχέδιο διαχείρισης ρύπων & ανακύκλωσης

ΝΗΛΕΑΣ		ΣΧΕΔΙΟ MPL10-ΤΕΛΙΚΟ: Διαχείριση Ρύπων & Ανακύκλωσης				
Υπεύθυνος Σύνταξης		Υπεύθυνος Εγκρισης		Έκδοση:	01	
Όνομα: ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ ΦΩΤΗΣ		Όνομα: ΚΟΚΚΙΝΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ		Ημερομηνία:	31/03/03	
Τίτλος: Επιβλέπων		Τίτλος: Επικεφαλής		Αναθεώρηση:	Ετησίως	
Υπογραφή:		Υπογραφή:		Σελίδα:	1/1	
<i>Πολιτική: Η ισορροπη θρέψη των φυτών σύμφωνα με τις ανάγκες τους, με ελάχιστη διακινδύνευση του περιβάλλοντος και της ποιότητας των προϊόντων</i>						
Απαιτήσεις & (Θέματα)	Κωδ.	Ενέργειες-Μετρήσεις-Ελεγχoi ¹	Παραπομπές ²	Καταγραφές ³ στο αρχείο MPL10- ΤΕΛΙΚΟ ⁴	Πεδίο Εφαρμογής	Εμπλεκόμενοι
1. ΕΝΤΟΠΙΣΜΟΣ /ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΡΥΠΩΝ (παρ. 4.10.1 και 4.10.2 του AGRO 2-2)	10B.1.1	Γίνεται εντοπισμός απορριμμάτων και ρύπων & των πηγών προέλευσής τους, και απομάκρυνση τους.	2 MPL10.F01 Γενική Οδηγία για ρύπους και σκουπίδια P4.6 Αξιολόγηση προμηθευτών βαρελιών P3.1 Περιβ. Θέματα P4.2 Κατάρτιση P5.1 Έλεγχος	(αρχείο P3.1) (αρχείο P4.2) (αρχείο P5.1)	Όλη η εκμετάλλευση	Επιβλέπων Εργαζόμενοι Παραγωγοί

¹ Αξιολόγηση της συμμόρφωσης της ενέργειας για την ικανοποίηση της απαίτησης της πρώτης στήλης.

² Οι κωδικοί με **bold** αναφέρονται σε έγγραφα που παραμένουν για την εξυπηρέτηση της συγκεκριμένης διαδικασίας, κατά την πρώτη αναγραφή τους (οι επόμενες αναφορές στο ίδιο έγγραφο δεν είναι με **bold**).

³ Όταν το έγγραφο παραπομπής είναι το ίδιο με το έγγραφο καταγραφής (π.χ. οδηγία για συμπλήρωση από τους παραγωγούς) οι δύο τμήροι είναι αναποσπώσιμοι.

5.4. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ – ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑ

5.4.1. Επιδράσεις της γεωργικής δραστηριότητας στο περιβάλλον

Ο επιβλέπων, σε συνεργασία με τον επικεφαλής, συντάσσει σχέδιο διαχείρισης περιβάλλοντος στο οποίο περιλαμβάνεται ο τρόπος για την εκτίμηση ή τη μέτρηση των επιπτώσεων στο περιβάλλον από δραστηριότητες της γεωργικής εκμετάλλευσης, καθώς και τα προβλεπόμενα μέτρα για την αντιμετώπιση των πιο σημαντικών από αυτές.

Οι καλλιεργητές εναρμονίζονται με τις ειδικές δεσμεύσεις κάθε περιοχής, ειδικότερα αυτών που έχουν χαρακτηριστεί οικολογικά ευαίσθητες και η χρήση τους καθορίζεται από ειδικές διαχειριστικές μελέτες του ΥΠΕΧΩΔΕ ή από εθνικά σχέδια δράσης.

Οι καλλιεργητές παίρνουν μέτρα για την προστασία της εκμετάλλευσής τους από εκτός εκμετάλλευσης πηγές ρύπανσης (π.χ. σκόνη από δρόμους μεγάλης κυκλοφορίας ή spray drift από γειτονικές εκμεταλλεύσεις).

Γίνεται προστασία και συντήρηση των αναβαθμίδων επικλινών εδαφών για λόγους προστασίας του τοπίου αλλά και για την αποφυγή διαβρωτικών φαινομένων. Γενικότερα, γίνεται η διατήρηση των παραδοσιακών στοιχείων του αγροτικού τοπίου (π.χ. στέρνες, αλώνια, ξερολιθιές κ.λπ.).

5.4.2. Διατήρηση της άγριας ζωής & Βιοποικιλότητα

Ο επιβλέπων, σε συνεργασία με τους καλλιεργητές και τον επικεφαλής, συμπεριλαμβάνει στο σχέδιο διαχείρισης περιβάλλοντος την πολιτική της εκμετάλλευσης για τη διαχείριση και τη συντήρηση της άγριας ζωής, η οποία υλοποιείται με τρόπο συμβατό προς την αιφορική εμπορική παραγωγή γεωργικών προϊόντων και την ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων στο περιβάλλον.

Επίσης, συμπεριλαμβάνεται στο σχέδιο διαχείρισης περιβάλλοντος ειδικό κεφάλαιο όπου εκτίθεται το σχέδιο διαχείρισης της βιοποικιλότητας.

5.4.3. Μη παραγωγικοί χώροι της γεωργικής εκμετάλλευσης

Η ύπαρξη τέτοιων χώρων στην εκμετάλλευση ή κοινόχρηστων χώρων γύρω από αυτήν (όπως πρανή δρόμων κ.λπ.) – όταν είναι

δυνατή η συμφωνία με τους γείτονες – μεταβάλλονται σε χώρους εμπλουτισμού της τοπικής χλωρίδας και πανίδας με σκοπό, εκτός των άλλων, και την αισθητική αναβάθμιση της εκμετάλλευσης και του περιβάλλοντός της.

Πίνακας 5.4: Σχέδιο διαχείρισης περιβάλλοντος & βιοποικιλότητας

ΝΗΛΕΑΣ		ΣΧΕΔΙΟ MPL11-ΤΕΛΙΚΟ: Διαχείριση Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας	
Υπεύθυνος Σύνταξης		Υπεύθυνος Εγκρισης	
Όνομα: ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ ΦΩΤΗΣ	Όνομα: ΚΟΚΚΙΝΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	Έκδοση:	01
Τίτλος: Επιβλέπων	Τίτλος: Επικεφαλής	Ημερομηνία:	31/03/03
Υπογραφή:	Υπογραφή:	Αναθεώρηση:	Ετησίως
		Σελίδα:	1/2

Πολιτική: Η παραγωγή γεωργικών προϊόντων με την ελάχιστη διατάραξη του περιβάλλοντος

και την βελτίωση των συνθηκών που αυξάνουν την βιοποικιλότητα.

Απαιτήσεις & (Θέματα)	Κωδ.	Ενέργειες-Μετρήσεις-Ελεγκοί ¹	Παραπομπές ²	Καταγραφές ³ στο αρχείο MPL11-ΤΕΛΙΚΟ ⁴	Πεδίο Εφαρμογής	Εμπλεκόμενοι
1 ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ παρ. 4 11.1 του AGRO 2-2	11A.1.1	Μέτρηση/Εκτίμηση των επιπτώσεων της λειτουργίας της εκμετάλλευσης στο περιβάλλον	P3.1 Περιβ. Θέματα P4.7 Κρίσεις	(Αρχείο P3.1) (Αρχείο P4.7)	Όλη η εκμετάλλευση	Επιβλέπων
	11A.1.2	Μέτρα πρόληψης και μέτρα αντιμετώπισης των παραπάνω	MPL03.F03 MPL04.F04 MPL05.F05 MPL07.F01	(Αρχεία των οικείων σχεδίων διαχείρισης)		Επιβλέπων Εργαζόμενοι Παραγωγοί
	11A.1.3	Οικολογική Ευαισθησία της περιοχής της εκμετάλλευσης Και ειδικές δεσμεύσεις	MPL11.F02 Γενική Οδηγία για το περιβάλλον P5.1 Έλεγχος	(Αρχείο P5.1)		Επιβλέπων
2 ΛΕΙΣΙΟΠΟΙΗΣΗ ΜΗ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ παρ. 4.11.3 του AGRO 2-2	11A.2.1	Εξωρατισμός μη παραγωγικών χώρων και αναβάθμιση της αξίας για χλωρίδα/πανίδα – Δημιουργία φυτοφρακτών	MPL12.F02 P5.1 Έλεγχος	(Αρχείο MPL.F02) (Αρχείο P5.1)	Μη παραγωγικοί χώροι	Επιβλέπων Παραγωγοί
3 ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΓΡΙΑ ΖΩΗ παρ. 4.11.2 του AGRO 2-2	11B.3.1	Διατύπωση πολιτικής για την άγρια ζωή στην εκμετάλλευση	P3.1 Περιβ. θέματα MPL11.F01 Εκθεση P2 Πολιτική	(Αρχείο P3.1) (Αρχείο P2)	Όλη η εκμετάλλευση Κάθε αγροτεμάχιο	Επιβλέπων Παραγωγοί Εργαζόμενοι
	11B.3.2	Διατύπωση οδηγιών για υλοποίηση της πολιτικής για την άγρια ζωή	MPL12.F02 Γενική Οδηγία για το περιβάλλον			

¹ Δεκάλογος της σημασίας της ενέργειας για την ικανοποίηση της οικειότητας της πρώτης στήλης

² Η κωδικός με hold αναφέρεται σε έγγραφο που παραγοταν για την ενοποίηση της μεθόδου διαδικασίας, κατά την πρώτη αναγραφή τους (σε επόμενες αναφορές στο ίδιο έγγραφο δεν είναι με hold)

³ Όταν το έγγραφο παραγωγής είναι το ίδιο με το έγγραφο καταγραφής (π.χ. οδηγία για συμπλήρωση από τους παραγωγούς) οι δύο χώροι είναι ενοποιημένοι.

⁴ Αρχείο σε κυρίως θέση: Το έγγραφο βρίσκεται στο αρχείο που αναφέρεται στην περιγραφή, εκτός δηλαδή του τρέχοντος Σχεδίου Διαχείρισης

ΝΗΛΕΑΣ		ΣΧΕΔΙΟ MPL11-ΤΕΛΙΚΟ: Διαχείριση Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας	
Υπεύθυνος Σύνταξης		Υπεύθυνος Εγκρίσης	
Όνομα: ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ ΦΩΤΗΣ	Όνομα: ΚΟΚΚΙΝΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	Έκδοση:	01
Τίτλος: Επιβλέπων	Τίτλος: Επικεφαλής	Ημερομηνία:	31/03/03
Υπογραφή:	Υπογραφή:	Αναθεώρηση:	Ετησίως
		Σελίδα:	2/2

Πολιτική: Η παραγωγή γεωργικών προϊόντων με την ελάχιστη διατάραξη του περιβάλλοντος

και την βελτίωση των

συνθηκών που αυξάνουν την βιοποικιλότητα.

Απαιτήσεις & (Θέματα)	Κωδ.	Ενέργειες-Μετρήσεις-Ελεγχoi ¹	Παραπομπές ²	Καταγραφές ³ στο αρχείο MPL11- ΤΕΛΙΚΟ ⁴	Πεδίο Εφαρμογής	Εμπλεκόμενοι
			P5.1 Έλεγχος	(Αρχείο P5.1)		
4. ΑΛΛΗΛΕΠΙ- ΔΡΑΣΗ ΜΕ ΕΥΡΥΤΕΡΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ (παρ. 4.11.1 του AGRO 2-2)	11B.4.1	Επικοινωνία με γείτονες κλπ στο ευρύτερο περιβάλλον (γειτονικές εκμεταλλεύσεις, χώρους κλπ)	P1.F03 Σκαρίφημα αγροτεμαχίου P4.3 Επικοινωνία MPL07.F05 MPL07.F10 MPL11.F01	(Αρχείο P4.3)	Αγροτεμάχια που έχουν ειδικό πρόβλημα γειτνιάσεων	Επβλέπων, Παραγωγοί
5. ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΣ ΔΙΑΒΡΩΣΗΣ (παρ. 4.11.1 του AGRO 2-2)	11B.5.1	Γενική Οδηγία για τον χειρισμό του Εδαφους	MPL03.F03	(Αρχεία MPL03.F03)	Αγροτεμάχια σε ιδιαίτερα επικλινή εδάφη	
6. ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΗ ΜΕ ΤΟΠΙΟ (παρ. 4.11.1 του AGRO 2-1)	11B.6.1	Μελέτη και Προσαρμογή της γενικής οδηγίας για το περιβάλλον	MPL11.F01 MPL12.F02 P5.1 Έλεγχος	(Αρχεία MPL11.F01) (Αρχείο P5.1)	Όλη η εκμετάλλευση	
7. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΒΙΟΠΟΙΚΙ- ΛΟΓΗΤΑΣ (παρ. 4.11.2 του AGRO 2-2)	11B.7.1	Μελέτη και Προσαρμογή της γενικής οδηγίας για το περιβάλλον	MPL11.F01 MPL12.F02 P5.1 Έλεγχος	(Αρχεία MPL11.F01) (Αρχείο P5.1)	Όλη η εκμετάλλευση	

¹ Αξιολόγηση της σημασίας της ενέργειας για την υλοποίηση της απαίτησης της πρώτης στήλης

² Οι κωδικοί με **bold** αναφέρονται σε έγγραφα που παράγονται για την εξουσιοθέτηση της παρούσας διαδικασίας, κατά την πρώτη αναγραφή τους (οι επόμενες αναφορές στο ίδιο έγγραφο δίνονται με **bold**).

³ Όταν το αρχείο διατίθεται είναι το ίδιο με το έγγραφο καταγραφής (π.χ. οδηγία για συμβόληση) από τους παραγωγούς οι δύο χωροί είναι αντιστοιχημένα.

⁴ Αρχείο σε παρακολούθηση. Το έγγραφο βρίσκεται στο αρχείο που αναφέρεται στην Αιτιολογική, εκτός διότι αυτό που αναφέρεται στην Αιτιολογική.

5.5. ΥΓΕΙΑ, ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ

5.5.1. Κανόνες υγιεινής

Σε κάθε χώρο που γίνεται μόνιμα συσκευασία ή αποθήκευση προϊόντων ή υλικών, λαμβάνονται μέτρα για την αποφυγή ανάπτυξης επιβλαβών οργανισμών. Διατίθενται επαρκείς κάδοι απορριμμάτων και διατηρούνται καθαροί οι χώροι εργασίας στα συσκευαστήρια.

5.5.2. Κατάρτιση

Κάθε εργαζόμενος που χρησιμοποιεί φυτοπροστατευτικά προϊόντα ή/και μηχανήματα, έχει καταρτιστεί για τον ασφαλή χειρισμό τους. Η κατάρτιση που σχετίζεται με θέματα ασφαλείας καταγράφεται. Καταρτίζεται κάποιος από τους ασχολούμενους στην εκμετάλλευση σε θέματα πρώτων βοηθειών, ιδιαίτερα ως προς την αντιμετώπιση ατυχημάτων από φυτοπροστατευτικά προϊόντα. Επίσης έχει συνταχθεί σχέδιο αντιμετώπισης ατυχημάτων. Οι οδηγίες που δίνονται στο σχέδιο είναι πλήρως κατανοητές από τους εργαζόμενους.

5.5.3. Χειρισμός φυτοπροστατευτικών προϊόντων

Η υγεία των χειριστών (σε μόνιμη βάση) των φυτοπροστατευτικών προϊόντων (υπάλληλοι – επαγγελματίες ψεκαστές) παρακολουθείται βάση σχεδίου παρακολούθησης της υγείας των χειριστών φυτοπροστατευτικών προϊόντων, το οποίο συντάσσεται από τον επιβλέποντα σε συνεργασία με τις τοπικές υγειονομικές αρχές (νοσοκομείο, αγροτικό ιατρείο κ.ο.κ.).

5.5.4. Εξοπλισμός και σήμανση χώρων

Υπάρχουν κιτία πρώτων βοηθειών σε μόνιμα, γνωστά σε όλους, σημεία. Στα επικίνδυνα σημεία της γεωργικής εκμετάλλευσης (π.χ. αποθήκη / χώρος φύλαξης των φυτοπροστατευτικών προϊόντων) υπάρχουν ειδικές προειδοποιητικές πινακίδες.

5.5.5. Χρήση του γεωργικού εξοπλισμού

Οι γεωργικοί ελκυστήρες είναι εφοδιασμένοι με προστατευτικές κατασκευές (καμπίνες ασφαλείας, προστατευτικά πλαίσια), ώστε να

μην εκτίθενται σε κίνδυνο οι αγρότες αλλά και να προστατεύονται από θορύβους. Οι καμπίνες ασφαλείας, εφόσον υπάρχουν, συντηρούνται τακτικά. Τα καθίσματα του ελκυστήρα αντικαθίστανται σύμφωνα με τις οδηγίες του κατασκευαστή ή τουλάχιστον κάθε πέντε χρόνια, ώστε να παρέχεται επαρκής προστασία από κραδασμούς. Επίσης, ανοίγματα πηγαδιών, γεωτρήσεων κ.λπ. που βρίσκονται στον ευρύτερο χώρο της γεωργικής εκμετάλλευσης καλύπτονται ώστε να αυξάνεται η ασφάλεια των εργαζομένων.

Πίνακας 5.5: Σχέδιο διαχείρισης υγείας, ασφάλειας & κατάρτισης εργαζομένων

ΝΗΛΕΑΣ		ΣΧΕΔΙΟ MPL12-ΤΕΛΙΚΟ: Διαχείριση Υγείας Ασφάλειας & Κατάρτισης Εργαζομένων					
Υπεύθυνος Σύνταξης		Υπεύθυνος Έγκρισης			Έκδοση:	01	
Όνομα: ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ ΦΩΤΗΣ		Όνομα: ΚΟΚΚΙΝΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ			Ημερομηνία:	31/03/03	
Τίτλος: Επιβλέπων		Τίτλος: Επικεφαλής			Αναθεώρηση:	Ετησίως	
Υπογραφή:		Υπογραφή:			Σελίδα:	1/2	
<i>Πολιτική: Η παραγωγή γεωργικών προϊόντων υπο άριστες συνθήκες υγείας και ασφάλειας των εργαζομένων και υπο καθεστώς συνεχούς σχετικής κατάρτισης.</i>							
Απαιτήσεις & (Θέματα)	Κωδ.	Ενέργειες-Μετρήσεις-Ελεγχοί ¹	Παραπομπές ²	Καταγραφές ³ στο αρχείο MPL12-ΤΕΛΙΚΟ ⁴	Πεδίο Εφαρμογής	Εμπλεκόμενοι	
2. ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑ Παρ. 4.12.2 του ΑΓΡΟ 2-2	12Α.2.1	Κατάρτιση για ασφαλή χρήση φυτοφαρμάκων	1	MPL07.F09	--	--	Επιβλέπων Παραγωγοί Εργαζόμενοι-χειριστές
	12Α.2.2	Γενική οδηγία / κατάρτιση για ασφαλή χειρισμό μηχανημάτων, και καταγραφή της κατάρτισης	2	MPL12.F02 P4.2 Κατάρτιση P5.1 Έλεγχος	(Αρχείο P4.4) (Αρχείο P5.1)	Εξοπλισμός της εκμετάλλευσης	
3. ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ Παρ. 4.12.2 4.12.4 4.12.5 του ΑΓΡΟ 2-2	12Κ.3.1	Σχέδιο αντιμετώπισης ατυχημάτων, με πλήρεις οδηγίες για τους εργαζόμενους	2	MPL12.F02	Ασκήσεις ετοιμότητας	Όλη η εκμετάλλευση	Επιβλέπων Υπεύθυνος παραλαβής Παραγωγοί
	12Α.3.1	Κάλυψη επικίνδυνων σημείων της εκμετάλλευσης		MPL12.F02 P5.1 Έλεγχος	(Αρχείο P5.1)	Αγροτεμάχια που έχουν επικίνδυνα σημεία	
	12Α.3.2	Τοποθέτηση πινακίδων σε επικίνδυνα σημεία		MPL07.F12 MPL12.F02 P5.1 Έλεγχος	(Αρχείο P5.1)		
4. ΥΓΕΙΑ ΧΕΙΡΙΣΤΩΝ (παρ 4.12.3)	12Α.4.1	Παρακολούθηση υγείας χειριστών φυτοφαρμάκων	1	MPL12.F03 P4.3 Επικοινωνία με ιατρικές υπηρεσίες	--	--	Χειριστές φυτοφαρμάκων
4 ΥΓΕΙΑ ΧΕΙΡΙΣΤΩΝ (συνέχεια) (παρ 4.12.3 4.12.2 4.12.4)	12Β.4.1	Διατήρηση μόνιμης επικοινωνίας του επιβλέποντος με τις τοπικές υγειονομικές αρχές	1	MPL07.F09 MPL12.F03 P4.3 Επικοινωνία	(Αρχείο P4.3)	--	Επιβλέπων
	12Β.4.2	Κατάρτιση σε πρώτες βοήθειες, ιδιαίτερα σε σχέση με τα φυτοφάρμακα	1	MPL07.F09 P4.2 Κατάρτιση	(Αρχείο P4.4)	--	Επιβλέπων Εργαζόμενοι Παραγωγοί

¹ Αξιολόγηση της σημασίας της ενέργειας για την ικανοποίηση της απαιτήσης της αρχικής σήλης

² Η κατάσταση με **bold** αναφέρεται σε εργαλεία που διατίθενται για την εξυπηρέτηση της εφαρμογής διαθέσιμα, κατά την πρώτη αναγκαία τους, ως επίσημοι αναφορές στο ίδιο έγγραφο (δηλ. ίδιο με **bold**)

³ Όταν το έγγραφο ποσοτικοποιείται είναι το ίδιο με το έγγραφο καταγραφής (π.χ. οδηγία για συμπλήρωση υπο τους παραγωγούς) οι δύο χρονοί είναι ενδοκοιμημένοι.

⁴ Λογισμικό Πλοήγησης

ΝΗΛΕΑΣ		ΣΧΕΔΙΟ MPL12-ΤΕΛΙΚΟ: Διαχείριση Υγείας Ασφάλειας & Κατάρτισης Εργαζομένων	
Υπεύθυνος Σύνταξης		Υπεύθυνος Εγκρισης	
Όνομα: ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ ΦΩΤΗΣ	Όνομα: ΚΟΚΚΙΝΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	Έκδοση:	01
Τίτλος: Επιβλέπων	Τίτλος: Επικεφαλής	Ημερομηνία:	31/03/03
Υπογραφή:	Υπογραφή:	Αναθεώρηση:	Ετησίως
		Σελίδα:	2/2

Πολιτική: Η παραγωγή γεωργικών προϊόντων υπό άριστες συνθήκες υγείας και ασφάλειας των εργαζομένων και υπο καθεστώδες συνεχούς σχετικής κατάρτισης.

Απαιτήσεις & (Θέματα)	Κωδ.	Ενέργειες-Μετρήσεις-Ελεγχoi ¹	Παραπομπές ²	Καταγραφές ³ στο αρχείο MPL12- ΤΕΛΙΚΟ ⁴	Πεδίο Εφαρμογής	Εμπλεκόμενοι
	12B.4.3	Τοποθέτηση κυτίων Α' Βοηθειών	1	MPL12.F02 P5.1 Έλεγχος	(Αρχείο P5.1)	Καίρια σημεία (να προσδιοριστούν)
5. ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΓΕΩΡΓ. ΕΛΚΥΣΤΗ- ΡΩΝ (παρ. 4.12.5)	12.B.5.1	Συντήρηση προστατευτικών κατασκευών των ελκυστήρων	0	MPL12.F02 P5.1 Έλεγχος	(Αρχείο P5.1)	Ελκυστήρες και παρελκόμενα Επιβλέπων Παραγωγοί που έχουν ελκυστήρες Χειριστές ελκυστήρων
	12.B.5.2	Συντήρηση των καμπίνων ασφαλείας των ελκυστήρων	0	MPL12.F02 P5.1 Έλεγχος	(Αρχείο P5.1)	
	12.B.5.3	Αντικατάσταση καθισμάτων ελκυστήρων, σύμφωνα με τις οδηγίες του κατασκευαστή	0	MPL12.F02 P5.1 Έλεγχος	(Αρχείο P5.1)	

¹ Αξιολόγηση της σημασίας της ενέργειας για την ικανοποίηση της απαίτησης της πρώτης στήλης

² Οι κωδικοί με **bold** αναφέρονται σε έγγραφα που παράγονται για την εξυπηρέτηση της παραγωγής διαδικασίας, κατά την πρώτη αναγραφή τους (οι επόμενες αναφορές στο ίδιο έγγραφο δίνονται με **bold**).

³ Όταν το έγγραφο παραπομπής είναι το ίδιο με το έγγραφο καταγραφής (π.χ. οδηγία για συμπλήρωση από τους παραγωγούς) οι δύο χάρτες είναι ενσωματωμένοι.

⁴ Αρχείο με διερεύνηση: Το έγγραφο βρίσκεται στο αρχείο που αναφέρεται στο:

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- 1) Ανώνυμος (2001) «Η Φυτοπροστασία στην Ολοκληρωμένη Διαχείριση της Παραγωγής» Πρακτικά 3^{ης} Πανελλήνιας Συνάντησης Φυτοπροστασίας.
- 2) Οργανισμός Πιστοποίησης & Επίβλεψης Γεωργικών Προϊόντων Ο.Π.Ε.Γ.Ε.Π. – ΝΠΔ. 01/2000. Κανονισμός πιστοποίησης Συστημάτων Ολοκληρωμένης Διαχείρισης AGROCERT.
- 3) Υπουργείο Γεωργίας 23.12.1999 / 1^η Έκδοση. AGRO 2-1 Πρότυπο πειραματικής εφαρμογής AGROCERT «Διαχείριση Αγροτικού Περιβάλλοντος – Σύστημα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης στη Γεωργική Παραγωγή». Μέρος 1 : Προδιαγραφή.
- 4) Υπουργείο Γεωργίας 23.12.1999 / 1^η Έκδοση. AGRO 2-2 Πρότυπο AGROCERT «Διαχείριση Αγροτικού Περιβάλλοντος – Σύστημα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης στη Γεωργική Παραγωγή» Μέρος 2 : Απαιτήσεις για την εφαρμογή στη φυτική παραγωγή.
- 5) Στέλιος Σαράντης (2002) «Πρωτοπόροι παραγωγοί Υποδειγματική καλλιέργεια». Περιοδικό Ελιά & Ελαιόλαδο, Τεύχος 31.
- 6) Στέλιος Σαράντης (2003) «Ο πρωτοπόρος ΝΗΛΕΑΣ». Περιοδικό Ελιά & Ελαιόλαδο, Τεύχος 37.
- 7) Κωνσταντίνα Τζιά Επίκ. Καθηγήτρια Ε.Μ.Π., Αλέξανδρος Τσιαπούρης Χημικός Μηχανικός Ε.Μ.Π. (1996). «Ανάλυση επικινδυνότητας στα κρίσιμα σημεία ελέγχου (HACCP) στη βιομηχανία τροφίμων». Εκδόσεις Παπασωτηρίου.
- 8) ΕΛΟΤ EN ISO 9000
- 9) ΕΛΟΤ EN ISO 14000

Προσωπικές συνεντεύξεις

- 1) Αγγελόπουλος Φώτης επιβλέπων γεωπόνος του ΝΗΛΕΑ
- 2) Κόκκινος Γεώργιος πρόεδρος του ΝΗΛΕΑ

Απρόσωπες συνεντεύξεις

- 1) ΝΗΛΕΑΣ
- 2) ΚΕΠΠΥΕΛ Καλαμάτας
- 3) Διεύθυνση Γεωργίας Καλαμάτας

INTERNET

- 1) <http://novacert.8m.com/icm.htm>
- 2) <http://iobc-wprs.org>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΣΥΜΒΑΣΗ
2. ΚΩΔΙΚΕΣ ΟΡΘΗΣ ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ
3. ISO 14001
4. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΦΥΤΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
5. AGROCERT
6. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΘΡΕΨΗΣ ΦΥΤΩΝ
7. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ «ΝΗΛΕΑΣ

ΣΥΜΒΑΣΗ

Σήμερα, την 05/07/2002, στην Χώρα Τριφυλλίας, μεταξύ των συμβαλλομένων:

- A) Γεωργίου Κόκκινου ο οποίος έχει οριστεί επικεφαλής της εκμετάλλευσης με την επωνυμία ΝΗΛΕΑΣ αφενός, και του
- B) Της ΡόδαξΑγρο ΕΠΕ, νομίμως εκπροσωπούμενης από τον Γεώργιο Μιχαλόπουλο, κάτοικο Μεταμόρφωσης Αττικής, οδ. Κόττου 48.

Συμφωνήθηκαν και έγιναν αποδεκτά τα παρακάτω:

Ο πρώτος συμβαλλόμενος προσλαμβάνει την ΡόδαξΑγρο ΕΠΕ, προκειμένου να:

Παρέχει υπηρεσίες υποστήριξης στον πρώτο καθώς και στον επιβλέποντα γεωπόνο Φώτη Αγγελόπουλο, που έχει προσληφθεί από την ως άνω εκμετάλλευση για την προετοιμασία της προκειμένου να κάνει αίτηση για επιθεώρηση συμμόρφωσης προς τα πρότυπα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης AGRO 2-1 & AGRO 2-2.

Οι υπηρεσίες αυτές θα είναι υπό μορφήν εγγράφων εισηγήσεων-υποδειγμάτων των εγγράφων που είναι απαραίτητα για την πλήρη τεκμηρίωση της λειτουργίας της εκμετάλλευσης σύμφωνα με τα παραπάνω πρότυπα. Η ολοκλήρωση της παράδοσης των εγγράφων εισηγήσεων-υποδειγμάτων θα έχει ολοκληρωθεί εντός δύο μηνών από την υπογραφή της σύμβασης.

Παράλληλα, ο δεύτερος των συμβαλλομένων αναλαμβάνει να διευκολύνει τον πρώτο για την κατανόηση της δομής της τεκμηρίωσης και για την οριστικοποίηση των -βάσει των υποδειγμάτων- δημιουργούμενων από την εκμετάλλευση εγγράφων, ώστε στην τελική τους μορφή να είναι σαφή, πλήρη και εύχρηστα για την εκμετάλλευση.

Ο δεύτερος των συμβαλλομένων διατηρεί το δικαίωμα της συμμετοχής στις εσωτερικές επιθεωρήσεις της εκμετάλλευσης για έλεγχο της ουσιαστικής τήρησης των προϋποθέσεων συμμόρφωσης του συστήματος διαχείρισής της προς τα πρότυπα.

Αν δηλαδή η εφαρμογή ανταποκρίνεται στο έγγραφο σύστημά της για την τεκμηρίωση αφενός, και στις απαιτήσεις των προτύπων, αφετέρου. Οι παρατηρήσεις της επιθεώρησης θα δίνονται από την ΡόδαξΑγρο στην εκμετάλλευση, γραπτώς. Η συμμόρφωση της εκμετάλλευσης προς τα πρότυπα αποτελεί την προϋπόθεση για την επίτευξη της πιστοποίησης, ως τελικού της σκοπού, για τον οποίο η εκμετάλλευση φέρει την αποκλειστική ευθύνη.

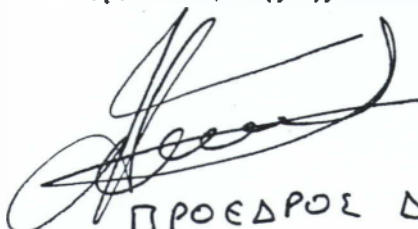
Οι έγγραφες εισηγήσεις και το τελικά διαμορφούμενο έγγραφο σύστημα τεκμηρίωσης αποτελεί πνευματική ιδιοκτησία και των δύο συμβαλλομένων. Δεν είναι κοινοποιησιμο προς τρίτους από έναν εκ των συμβαλλομένων, εν όλω ή εν μέρει, χωρίς την γραπτή άδεια του δεύτερου από τους συμβαλλόμενους.

Η αμοιβή του δευτέρου συμφωνήθηκε στα 8804 ευρώ, καταβλητέα σε τρεις δόσεις, δηλαδή 30% με την υπογραφή της σύμβασης, 35% με την παράδοση των εγγράφων και 35% την 20/03/2003, δηλαδή με την πάροδο 12 μήνου από της σύμβασης. Ο δεύτερος των συμβαλλομένων υποχρεούται να εκδίδει σε κάθε πληρωμή τιμολόγιο παροχής υπηρεσιών σόν ΦΠΑ.

Περιοχή: Χώρα Τριφυλλίας Καλλιέργεια: Ελιά, Παραγωγοί: 55 Εκταση: 2300 στρ.

Οι συμβαλλόμενοι

Γεώργιος Κόκκινος
Α. Επικεφαλής της ΝΗΛΕΑΣ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ Δ.Σ

Γεώργιος Μιχαλόπουλος
Εκπρόσωπος της ΡόδαξΑγρο ΕΠΕ

ΡΟΔΑΞΑΓΡΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ & ΠΟΙΟΤΗΤΑ
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ
ΣΤΗ ΓΕΩΡΓΙΑ Ε.Π.Ε.
1 ΚΟΤΤΟΥ 48 - ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΚ14452
ΑΘΗΝΑ, Ν. ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑΣ - ΑΦΜ: 099000000
ΤΗΛ.: 8210175

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ & ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Αριθ. Πρωτ.: 100949/2478

Πληροφορίες : Γ. Βρανάκη
Τηλέφωνο : 3641417

2/ΕΑ

15886
27-10-2000

ΘΕΜΑ: «Κώδικες Ορθής Γεωργικής Πρακτικής»

ΑΠΟΦΑΣΗ Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Τον Καν. (ΕΚ) 1259/99 «σχετικά με τη θέσπιση κοινών κανόνων για τα καθεστώτα άμεσης στήριξης στα πλαίσια της κοινής γεωργικής πολιτικής»
2. Τον Καν. (ΕΚ) 1257/99 «για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ) και για την τροποποίηση και κατάργηση ορισμένων κανονισμών ».
3. Τον Καν. (ΕΚ) αριθ. 1750/99 «για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1257/1999».
4. Την υπ. αρ. Ε (2000) 2733 απόφαση της Ε.Ε., με την οποία εγκρίνεται το Σχέδιο Αγροτικής Ανάπτυξης (Σ.Α.Α) 2000-2006 της Ελλάδας.

Αποφασίζουμε

1. Οι Κώδικες Ορθής Γεωργικής Πρακτικής (ΚΟΓΠ) αποτελούν τις ελάχιστες περιβαλλοντικές δεσμεύσεις που πρέπει να τηρούν οι παραγωγοί για την ένταξη στα αγροπεριβαλλοντικά προγράμματα του Καν. (ΕΚ) 1257/99 καθώς επίσης αποτελούν τις ελάχιστες δεσμεύσεις του άρθρου 3 του Καν. (ΕΚ) 1259/99 πλην εξαιρέσεων για τις οποίες υπάρχει αναφορά κατωτέρω.

2. Αναλογα με τον τομέα στον οποίο δραστηριοποιούνται οι παραγωγοί υποχρεούνται να εφαρμόζουν τις ακόλουθες γεωργικές πρακτικές:

2.1. ΓΕΩΡΓΙΑ

Γενικές Υποχρεώσεις

Λιπάνσεις

Εφαρμογή της κατάλληλης ποσότητας λιπασμάτων σύμφωνα με τις ανάγκες θρέψης των φυτών όπως προκύπτουν από τα αποτελέσματα εδαφοανάλυσης ή φυλλοδιαγνωστικής. Η ανάλυση πραγματοποιείται κατά αγροτεμάχιο της εκμετάλλευσης και πρέπει να είναι πρόσφατη (μία ανάλυση ανά πενταετία). Οι αναλύσεις γίνονται μόνο από εργαστήρια διαπιστευμένα, με βάση τις προδιαγραφές ISO.

Μεταβατικά μέχρι 31/12/2001 -προκειμένου να δοθεί ο αναγκαίος χρόνος για τη διαπίστευση των εργαστηρίων- ως οδηγός ορθολογικών λιπάνσεων θα είναι τα «Πρακτικά Λίπανσης» ανά Νομό της χώρας. Τα «Πρακτικά Λίπανσης» καθορίζουν ανά καλλιέργεια και τύπο εδάφους τις άριστες ποσότητες θρεπτικών στοιχείων για την κάλυψη των αναγκών θρέψης των καλλιεργειών. Οι ποσότητες που καθορίζονται από τα «Πρακτικά Λίπανσης» είναι οι μέγιστες συνιστώμενες ποσότητες, πέραν των οποίων υπάρχουν υπερλιπάνσεις και δρομολογούνται οι διαδικασίες κυρώσεων.

Η εφαρμογή των λιπασμάτων πρέπει να γίνεται σε δόσεις. Ο χρόνος εφαρμογής πρέπει να προσαρμόζεται στο βιολογικό στάδιο των φυτών με τη μεγαλύτερη ανάγκη σε θρεπτικά στοιχεία.

Στις δενδρώδεις η εφαρμογή θα γίνεται σε 2 τουλάχιστον δόσεις. Στις ετήσιες εαρινές η εφαρμογή θα γίνεται σε 3 τουλάχιστον δόσεις, εκ των οποίων τουλάχιστον οι 2, αφορούν την επιφανειακή λίπανση.

Στα χειμερινά σιτηρά η βασική φθινοπωρινή λίπανση αζώτου θα είναι μηδενική. Οι επιφανειακές λιπάνσεις θα εφαρμόζονται σε 2 τουλάχιστον δόσεις, στο τέλος του χειμώνα και στην αρχή της άνοιξης. Πρέπει να αποφεύγεται η χρήση λιπασμάτων σε απόσταση 2 μέτρων από όχθες υδατινών ογκών (ποταμών, λιμνών, διωρύγων ή καναλιών άρδευσης ή στράγγισης) σε περίπτωση επίπεδης έκτασης και των 6 μέτρων σε παρόχθιες εκτάσεις που παρουσιάζουν σημαντική κλίση (μεγαλύτερη από 8%).

Αρδεύσεις

Εφαρμόζεται το κατάλληλο σύστημα άρδευσης με βάση την κλίση και τον τύπο του εδάφους. Σε ελαφρά πεδινά εδάφη και σε εδάφη με κλίσεις > 6% θα εφαρμόζεται στάγδην άρδευση, εφόσον το είδος της καλλιέργειας το επιτρέπει.

Δεν εφαρμόζονται μεταβατικά κυρώσεις σε όσους διατηρούν διαφορετικά συστήματα άρδευσης από τα συνιστώμενα για τις ανωτέρω κατηγορίες εδαφών, εφόσον τα συστήματα αυτά αποτελούν επενδυτική δαπάνη, η οποία δεν έχει εισέτι αποσβεσθεί. Δεν εγκρίνονται Σχέδια Βελτίωσης εκμεταλλεύσεων εφόσον τα συστήματα άρδευσης δεν ανταποκρίνονται στις περιβαλλοντικές απαιτήσεις της εκμετάλλευσης.

Η συνολική ποσότητα αρδευτικού νερού, ο αριθμός εφαρμογών και η αρδευτική δόση ανά εφαρμογή θα πρέπει να αντιστοιχούν στις ανάγκες των φυτών, τις κλιματικές και εδαφικές συνθήκες. Οι ως άνω αρδευτικές πρακτικές καθορίζονται με απόφαση Νομάρχη.

Κατά τους επιτόπιους ελέγχους διαπιστώνεται αν υπάρχει σε βάθος διήθηση ή/και επιφανειακή απορροή του αρδευτικού νερού και αν τηρούνται οι λοιπές προδιαγραφές των Νομαρχιακών Αποφάσεων.

Φυτοπροστασία

Εφαρμογή των φυτοπροστατευτικών προϊόντων σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, τις οδηγίες του προϊόντος με βάση τις πληροφορίες της ετικέτας (δόση, βλαστικό στάδιο εφαρμογής, ημερομηνία τελευταίας εφαρμογής) και τις πραγματικές ανάγκες των φυτών.

Πρέπει να αποφεύγεται η χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων σε απόσταση 2 μέτρων από όχθες υδάτινων όγκων (ποταμών, λιμνών, διωρύγων ή καναλιών άρδευσης ή στράγγισης) και 1 μέτρου από φυσικούς χώρους, φυτοφρακτές και δάση.

Αμειψισπορά

Πλην εξαιρέσεων που αναφέρονται κατωτέρω οι παραγωγοί θα εφαρμόζουν προγράμματα αμειψισποράς, τα οποία στοχεύουν:

Στη βελτίωση και ορθολογική χρήση του εδάφους.

Στον έλεγχο των ζιζανίων

Στον έλεγχο των πληθυσμών εχθρών και νοσογόνων αιτιών

Στη μείωση της ρύπανσης που προκαλεί η γεωργία

Στην προστασία της χλωρίδας και της πανίδας

Η αμειψισπορά θα πρέπει να εξασφαλίζει τη διαδοχή σε έκαστο αγροτεμάχιο της βασικής καλλιέργειας από καλλιέργεια ή καλλιέργειες αντικατάστασης στα ακόλουθα ποσοστά:

- Σακχαρότευτλα: 40%. Τα σακχαρότευτλα επανέρχονται στο ίδιο αγροτεμάχιο κάθε 4 χρόνια.

- Καπνός, βιομ. Τομάτα, σιτηρά, αραβόσιτος, ηλίανθος, πατάτες, αραχίδα, όρυζα: 20%.

Ειδικά στην περίπτωση της όρυζας, η οποία στη χώρα μας καλλιεργείται σε παθογενή αλατούχα ή και αλκαλιωμένα εδάφη, η ως άνω ρέσμευση συναρτάται από την δυνατότητα των καλλιεργειών αντικατάστασης να προσαρμοσθούν στις συνθήκες παθογένειας.

Για την ένταξη της καλλιέργειας βαμβακιού σε αγροπεριβαλλοντικά προγράμματα οι παραγωγοί θα εφαρμόζουν αμειψισπορά με ποσοστό αντικατάστασης 15% για τις μικρές εκμεταλλεύσεις μέχρι 6Ha και 20% για τις λοιπές εκμεταλλεύσεις. Για την εφαρμογή του άρθρου 3 του Καν 1259/99, το ποσοστό αντικατάστασης θα είναι γενικά μικρότερο, κλιμακούμενο κατά τάξη μεγέθους της καλλιεργούμενης με βαμβάκι έκτασης της εκμετάλλευσης. Οι μικρές εκμεταλλεύσεις μέχρι έκτασης 6Ha θα εξαιρεθούν μεταβατικά από την υποχρέωση αμειψισποράς.

Διαχείριση φυσικού χώρου-βιοποικιλότητας - αγροτικού τοπίου

Μεταξύ αγροτεμαχίων όμορων εκμεταλλεύσεων διατηρείται ακαλλιέργητος χώρος εύρους 1 m. Ο ακαλλιέργητος αυτός χώρος, μπορεί να έχει τη μορφή ακαλλιέργητου περιθωρίου, μιας σειράς δένδρων, ή φυτοφράκτη αποτελούμενου από θάμνους και δένδρα.

Για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας των φυτοφρακτών στα όρια των αγροτεμαχίων δεν επιτρέπεται η εφαρμογή ζιζανιοκτόνων σε απόσταση μικρότερη του 1m από τα όρια των φυτοφρακτών.

Δεν επιτρέπεται η καλλιέργεια εκτάσεων που αποκαλύπτονται από την υποχώρηση της επιφάνειας υδάτινων αποδεκτών (λιμνών, ποταμών κλπ) σε περιπτώσεις παρατεταμένης ανομβρίας ή εντόνου αρνητικού υδατικού ισοζυγίου. Στις περιπτώσεις που υπάρχει νόμιμη άδεια καλλιέργειας των εκτάσεων αυτών, μέχρι την άρση της, η καλλιέργεια θα γίνεται χωρίς χρήση λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων.

Ο θερισμός των σιτηρών πρέπει να σταματά με τη δύση του ηλίου. Δεν επιτρέπεται ο θερισμός τη νύχτα με προβολείς για την προστασία της πανίδας.

Κατεργασία εδάφους-Γεωργικά μηχανήματα -Εξοπλισμοί

Η μηχανική κατεργασία του εδάφους πρέπει να στοχεύει στη βελτίωση της δομής του περιορίζοντας στο ελάχιστο τη συμπίεση και τη διάβρωση.

Στο Σχέδιο Περιβαλλοντικής Διαχείρισης (Σ.Π.Δ.) πρέπει να καταδεικνύεται ότι η επιλογή των γεωργικών μηχανημάτων, των φερόμενων εξοπλισμών, ο αριθμός και ο χρόνος των καλλιεργητικών επεμβάσεων συμβάλει στους παραπάνω στόχους.

Χρήση βαρέως τύπου ελκυστήρων μπορεί να γίνει σε εξαιρετικές περιπτώσεις κατόπιν σχετικής άδειας των Δ/σεων Αγροτικής Ανάπτυξης των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων.

Η συντήρηση, ο έλεγχος και η ρύθμιση των ψεκαστικών μέσων και των λιπασματοδιανομέων θα πρέπει να γίνεται τουλάχιστον μία φορά τον χρόνο.

Κατά τη συντήρηση των ψεκαστικών μέσων ελέγχεται αν τα ακροφύσια (μπεκ) ινπστοιχούν στον τύπο ψεκασμού (ριπιδίου ή κώνου), στον τρόπο κατανομής του ψεκαστικού υγρού (ομοιόμορφη ή με μπεκ αλληλοκάλυψης), στη γωνία ψεκασμού, στην παροχή ψεκαστικού υγρού και στο μέγεθος σταγονιδίων για αποφυγή της διασποράς (drift).

Φθαρμένα ή αποφραγμένα ακροφύσια και τα φίλτρα τους πρέπει να αντικαθίστανται ώστε να εξασφαλίζεται ακρίβεια στην εφαρμογή των σκευασμάτων.

Στους λιπασματοδιανομείς η ρύθμιση θα πρέπει να εξασφαλίζει την ακρίβεια και ομοιομορφία εφαρμογής των λιπασμάτων.

Ειδικές Υποχρεώσεις

Όξινα εδάφη

Ως όξινα εδάφη καθορίζονται τα εδάφη με $pH < 6,5$. Συνήθως τα όξινα εδάφη στη χώρα μας έχουν pH που κυμαίνονται από 4,5-5,5.

Δεν επιτρέπεται η χρήση οξινοποιών τύπων λιπασμάτων, όπως τα αμμωνιακά. Από τα αμμωνιακά κατ' εξαίρεση μπορεί να χρησιμοποιηθεί η ασβεστούχος νιτρική αμμωνία.

Η οξύτητα του εδάφους πρέπει να εξουδετερώνεται με προσθήκη ασβεστούχων ενώσεων (αξείδιο του ασβεστίου, μελάσα κλπ.). Η ελάχιστη δόσμευση των παραγωγών είναι να αυξηθούν κατά 0,5 το αρχικό pH του εδάφους με προσθήκη ασβεστούχων ενώσεων.

Επικλινή εδάφη (κλίση άνω του 6%)

Η άροση και γενικότερα η καλλιέργεια του εδάφους θα γίνεται κατά τις ισοϋψείς. Εναλλακτικά η καλλιέργεια μπορεί να γίνει με τη δημιουργία σταθερών ακαλλιέργητων λωρίδων οι οποίες λειτουργούν σαν ζώνες ανάσχεσης και οι οποίες καλύπτονται από αυτοφυή βλάστηση. Οι ζώνες ανάσχεσης έχουν πλάτους 2-4 μέτρα αναλογα με την κλίση του εδάφους.

Δεν επιτρέπεται η βαθεία άροση πλην εξαιρετικών περιπτώσεων, κατόπιν άδειας της Δ/σης Αγροτικής Ανάπτυξης των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων.

Δεν επιτρέπεται η καύση υπολειμμάτων των καλλιεργειών (καλαμιάς). Ανάλογα με τις τοπικές συνθήκες θα ακολουθείται η εξής διαχείριση:

Βόσκηση της καλαμιάς και ενσωμάτωση στο έδαφος των υπολειμμάτων μετά τη βόσκηση.

- Άμεση ενσωμάτωση στο έδαφος
- Κοπή, κάλυψη του εδάφους με τα υπολείμματα (mulching) και ενσωμάτωσή τους στο έδαφος την επόμενη άνοιξη.

Ευπρόσβλητες ζώνες της Οδηγίας 91/676/ΕΟΚ, ΚΥΑ (ΦΕΚ) 1575/Β/5.8.1999

Στις ζώνες αυτές τηρούνται ειδικοί Κ.Ο.Γ.Π. όπως αυτοί καθορίζονται από τα «Προγράμματα Δράσης» της Οδηγίας.

Οι Γενικοί ΚΟΓΠ καθορίζονται με την Υπουργική Απόφαση υπ αριθμ. 85167/820/6.4.2000 (ΦΕΚ) 477/Β/6.4.2000.

Οι Ειδικοί Κώδικες καθορίζονται με ΚΥΑ ανά ευαίσθητη περιοχή.

Γ. Τ. Ο. Χ. IC

Οικολογικά ευαίσθητες περιοχές

Ως οικολογικά ευαίσθητες περιοχές καθορίζονται οι περιοχές της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ καθώς και κατά περίπτωση οι ζώνες που περιβάλλουν δάση λίμνες δέλτα ποταμών και ακτές που δεν έχουν ενταχθεί στο Δίκτυο NATURA 2000. Η οικολογικά ευαίσθητη ζώνη των ως άνω περιοχών είναι η ζώνη που επεκτείνεται σε απόσταση μέχρι 600 μέτρων από τις όχθες λιμνών, μέχρι 150 μέτρα ένθεν και ένθεν κοίτης ποταμών, μέχρι 1000 μέτρα από την ακτογραμμή προκειμένου για κλειστούς κόλπους, μέχρι 300 μέτρα για τις λοιπές ακτές και μέχρι 500 μέτρα από τα όρια δασών. Οι αποστάσεις καθορίζονται με βάση τους χάρτες 1:5000 της Γεωγραφικής Υπηρεσίας Στρατού.

Στις περιοχές της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ οι Κ.Ο.Γ.Π θα προσαρμόζονται στους συγκεκριμένους στόχους που θα τίθενται από τις Διαχειριστικές Μελέτες της εκάστοτε περιοχής, όταν αυτές εγκριθούν από τις αρμόδιες αρχές. Επίσης στους στόχους των διαχειριστικών μελετών θα προσαρμόζονται και οι στόχοι των αγροπεριβαλλοντικών προγραμμάτων. Τέλος τα όρια των αγροπεριβαλλοντικών προγραμμάτων θα προσαρμοστούν στα όρια των περιοχών της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ όταν αυτά τροποποιηθούν.

Εκτός των γενικών υποχρεώσεων που ως οριζόντιες ισχύουν και για τις οικολογικά ευαίσθητες περιοχές, στις ζώνες Α' (απολύτου προστασίας) των περιοχών του Δικτύου NATURA 2000 ισχύουν οι εξής ειδικές δεσμεύσεις:

- Η καύση των υπολειμμάτων των καλλιεργειών (καλαμιά) δεν επιτρέπεται και στις επίπεδες, χωρίς κλίσεις, επιφάνειες.
- Αυξάνει η ελάχιστη έκταση διατήρησης φυσικού χώρου (ακαλλιέργητες επιφάνειες, φυτοφράκτες, ρυθμιστικές ζώνες) ως ακολούθως:

Στις ζώνες όπου ο ακαλλιέργητος χώρος στα όρια εκμεταλλεύσεων έχει εύρος μέχρι 5 μ, το ελάχιστο εύρος διατήρησης φυτοφρακτε ανέρχεται σε 1,5 μ.

Στις ζώνες όπου ο ακαλλιέργητος χώρος στα όρια των εκμεταλλεύσεων έχει εύρος μέχρι 10μ, το ελάχιστο εύρος διατήρησης φυτοφρακτε ανέρχεται σε 2μ.

Ζώνες εξάντλησης υπόγειου υδροφορέα

Σε ζώνες εξάντλησης του υπόγειου υδροφορέα, στις περιπτώσεις που η εξάντληση οφείλεται αποκλειστικά ή κυρίως στις γεωργικές πρακτικές (άρδευση), οι παραγωγοί οφείλουν να συμβάλλουν στην αποκατάσταση των υδατικών πόρων. Λαμβανομένου υπόψη ότι η εξάντληση των πόρων είναι αποτέλεσμα μακρόχρονης διαδικασίας, η οποία στις συνθήκες της χώρας μας συχνά επιταχύνεται από φυσικά αίτια (ένταση ξηροθερμικών φαινομένων), η αποκατάσταση μέσω εφαρμογής Κ.Ο.Γ.Π. θα πρέπει για λόγους ισοδυναμίας - εφαρμογή της αναλογικότητας στην αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει» - να ακολουθεί τους ίδιους ρυθμούς.

Η ταχεία αποκατάσταση μπορεί και πρέπει να αποτελεί στόχο αγροπεριβαλλοντικών προγραμμάτων ή του Π.Δ.Ε. (έργα αποκατάστασης της προσφοράς νερού και μείωση των απωλειών άρδευσης). Οι Κ.Ο.Γ.Π.

προβλεπουν μείωση της ετήσιας κατανάλωσης αρδευτικού νερού της τάξης του 5-10% ανάλογα με το μέγεθος και το ουθικό εξάντλησης. Η μείωση μπορεί να γίνει με τους εξής τρόπους:

- Αντικατάσταση αρδευόμενης από ξηρική καλλιέργεια.
- Αντικατάσταση αρδευόμενης από λιγότερο υδατοβόρα αρδευόμενη καλλιέργεια.
- Υποάρδευση σε περίπτωση που είναι δυνατή η μέτρηση και ο έλεγχος της κατανάλωσης αρδευτικού νερού (μετρητές).
- Εξοικονόμηση νερού με αντικατάσταση συστημάτων άρδευσης.

2.2. ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ

Γενικές Υποχρεώσεις

Οι παραγωγοί αναλαμβάνουν να τηρούν στις βοσκούμενες εκτάσεις πυκνότητες βόσκησης (Π.Β.) οι οποίες δεν υπερβαίνουν την βοσκοικανότητα, όπως αυτή θα καθορίζεται από αποφάσεις των Δ/νσεων Αγροτικής Ανάπτυξης των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων

Μεταβατικά και μέχρι να ορισθούν οι βοσκοϊκανότητες κατά Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση οι παραγωγοί πρέπει να τηρούν τις ακόλουθες Π.Β.

Πεδινοί βοσκότοποι εκτός μειονεκτικών περιοχών

Βοοτροφία - Χοιροτροφία: Μέγιστη Π.Β.=1,4 ΜΖΚ/Ha. Ελάχιστη Π.Β.=0,6ΜΖΚ/Ha

Αιγοπροβατοτροφία: Μέγιστη Π.Β.=1,4 ΜΖΚ/Ha Ελάχιστη Π.Β.=0,7 ΜΖΚ/Ha

Ημιορεινοί - Ορεινοί βοσκότοποι

Για την καταβολή της εξισωτικής αποζημίωσης, η Π.Β. ορίζεται σε 1 ΜΖΚ/Ha.

Για την ένταξη σε αγροπεριβαλλοντικά προγράμματα οι κτηνοτρόφοι πρέπει να τηρούν τις κάτωθι Π.Β.

Όλες οι κατηγορίες ζώων: Μέγιστη Π.Β.=0,8 ΜΖΚ/Ha. Ελάχιστη Π.Β.= 0,5 ΜΖΚ/Ha

Νησιωτικοί βοσκότοποι

Για την κατανομή της εξισωτικής αποζημίωσης, η Π.Β. ορίζεται σε 1 ΜΖΚ/Ha, με το όριο ότι η έκταση δεν βόσκειται πέραν των 120 ημερών/έτος.

Για την ένταξη σε αγροπεριβαλλοντικά προγράμματα οι κτηνοτρόφοι πρέπει να τηρούν τις κάτωθι Π.Β.

Όλες οι κατηγορίες ζώων: Μέγιστη Π.Β.=0,5 ΜΖΚ/Ha. Ελάχιστη Π.Β.= 0,2 ΜΖΚ/Ha.

Οριακοί και υποβαθμισμένοι βοσκότοποι

- Ως οριακοί θεωρούνται οι έντονα διαβρωμένοι βοσκότοποι, στους οποίους το μητρικό πέτρωμα έχει εμφανισθεί τουλάχιστον στο 30% της επιφάνειας της έκτασης.

- Υποβαθμισμένοι βοσκότοποι θεωρούνται οι ημιεγκαταλελημμένοι βοσκότοποι στους οποίους ανεπιθύμητη ή μη βοσκήσιμη βιομάζα καταλαμβάνει τουλάχιστον το 30% της επιφάνειας της έκτασης.

Η ανεπιθύμητη βλάστηση αποτελείται κυρίως από τα είδη:

Phlomis fruticosa κν. αφάκα

Cistus incanus *Cistus salvifolius* κν. λαδανιά

Pteridium aquilinum κν. φτέρη

Sarcopoterium spinosum κν. αστοιβή

Thymus capitatus κν. θυμάρι

Calicotome villosa κν. ασπάλαθος

Asphodelus aestivus και *Asphodelus fistulosus* κν. ασφόδελος

Stipa bromoides κν. στίπα ή αριστέλα

Spartium junceum κν. σπάρτο

Pistacia lentiscus κν. σχίνος

Chamomila recutita κν. χαμομήλι

Papaver rhoeas κν. παπαρούνα

- Ως υποβαθμισμένοι θεωρούνται επίσης υπερβοσκημένοι στο παρελθόν βοσκότοποι, στους οποίους λόγω διάβρωσης ή/και εξάντλησης της τράπεζας σπόρων εμφανίζουν παραγωγή βιομάζας κατά τουλάχιστον 30% μικρότερη από την τυπική μέση παραγωγή της αντίστοιχης κατηγορίας βοσκοτόπων (πεδινοί, ημιορεινοί κλπ).

Στους οριακούς και υποβαθμισμένους βοσκοτόπους η μέγιστη και ελάχιστη Π.Β είναι κατά 30% μικρότερη της αντίστοιχης Π.Β της γεωγραφικής ζώνης στην οποία υπάγονται.

Τήρηση των αποφάσεων των Νομαρχιών σχετικά με τον χρόνο έναρξης και λήξης της περιόδου βόσκησης, τον χρόνο πρώτης και τελευταίας κοπής του χόρτου καθώς και με τον αριθμό κοπών.

Απαγορεύεται η χρήση φωτιάς για την αναβλάστηση των βοσκοτόπων.

Δεν επιτρέπεται η βόσκηση εκτάσεων για τις οποίες υπάρχουν απαγορεύσεις της Δασικής Νομοθεσίας (καμένες, αναοασσωθείσες κλπ) καθώς και εκτάσεων οι οποίες έχουν ενταχθεί σε αγροπεριβαλλοντικά προγράμματα στα οποία απαγορεύεται η βόσκηση (Μακροχρόνια Πλυσή Εκμετάλλευσης Γεωργικών Γαιών κλπ).

Οι παραγωγοί οφείλουν να τηρούν τους περιορισμούς για το χειρισμό και τη διάθεση των κτηνοτροφικών αποβλήτων που τίθενται από την υφιστάμενη νομοθεσία (Υπουργική Απόφαση 69269/5387- ΦΕΚ 678/Β/25.10.90) σχετικά με την προέγκριση/χώροθέτηση και έγκριση περιβαλλοντικών όρων Αποστάσεις κτηνοτροφικών μονάδων από ευαίσθητες ζώνες (ΦΕΚ 1/Δ/5.1.87) Άδεια ίδρυσης και λειτουργίας (Υπουργική Απόφαση Υ1β/2000 (ΦΕΚ 343/Β/4.5.95).

Δεν επιτρέπεται η αραιοποίηση των ουσιών δύναμει της οδηγίας 96/22/ΕΚ(ΕΛ125) ή ουσιών που επιτρέπονται μεν με βάση την ανωτέρω οδηγία αλλά χρησιμοποιήθηκαν παράνομα. Δεν επιτρέπεται επίσης να ανιχνευθούν κατ εφαρμογή της οδηγίας 96/23/ΕΚ, ούτε να βρεθούν σε οποιαδήποτε μορφή στην εκμετάλλευση απαγορευμένη ουσία ή προϊόν ή επιτρεπόμενη ουσία ή προϊόν που όμως κατέχεται παράνομα δύναμει της οδηγίας 96/22/ΕΚ.

Ειδικές Υποχρεώσεις

Ευπρόσβλητες ζώνες της Οδηγίας 91/676/ΕΟΚ

Στις ζώνες αυτές τηρούνται οι ειδικοί Κ.Ο.Γ.Π. για την κτηνοτροφία, όπως καθορίζονται από τα «Προγράμματα Δράσης» της Οδηγίας καθώς και γενικοί κώδικες της οδηγίας (Υπουργική Απόφαση, 85167/820/6.4.2000, ΦΕΚ 477/Β/6.4.2000).

Επικλινείς εκτάσεις

Δεν επιτρέπεται η βόσκηση στα πρανή των όχθων ποταμών μόνιμης ροής και λιμνών με κλίσεις >40% και σε απόσταση 30m από τις όχθες.

Ζώνες της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ

Οι Π.Β και οι λοιπές κτηνοτροφικές πρακτικές (έναρξη -λήξη βόσκησης κλπ) προσαρμόζονται στους στόχους των Διαχειριστικών Μελετών των περιοχών της Οδηγίας.

Στους υγρούς λειμώνες πρέπει να διατηρείται η ελεύθερη στάθμη του υπόγειου υδάτινου οριζοντα, στο κανονικό κατά περίπτωση και εποχή του έτους, βάθος. Για το 70% τουλάχιστον της διάρκειας του χρόνου η ελεύθερη στάθμη του υπόγειου υδάτινου οριζοντα δεν πρέπει να βρίσκεται χαμηλότερα από 10-50cm ανάλογα με τον τύπο του εδάφους: 20cm για τα αμμώδη και 50cm για τα αργιλώδη. Το υπόλοιπο 30% του χρόνου οι υγροί λειμώνες πρέπει να είναι πλημμυρισμένοι ή τουλάχιστον κορεσμένοι...

3. Με απόφαση του Υπουργού Γεωργίας θα καθορισθούν οι λεπτομέρειες σχετικά με τους ελέγχους και τις κυρώσεις που θα επιβάλλονται για τη μη τήρηση των ΚΟΓΠ.

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΚΗΣ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

[Handwritten signature]
Πουρέντη Χρ

Γ. ΑΝΩΜΕΡΙΤΗΣ

Περιεχόμενα

1	Αντικείμενο.....	1
2	Τυποποιητικές παραπομπές	1
3	Ορισμοί.....	1
4	Απαιτήσεις συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης	3
4.1	Γενικές απαιτήσεις.....	3
4.2	Περιβαλλοντική πολιτική.....	3
4.3	Σχεδιασμός.....	3
4.3.1	Περιβαλλοντικές πλευρές.....	3
4.3.2	Νομικές και άλλες απαιτήσεις	4
4.3.3	Αντικειμενικοί σκοποί και στόχοι	4
4.3.4	Πρόγραμμα(τα) περιβαλλοντικής διαχείρισης.....	4
4.4	Εφαρμογή και λειτουργία	4
4.4.1	Δομή και ευθύνες	4
4.4.2	Εκπαίδευση, ευαισθητοποίηση και ικανότητα.....	4
4.4.3	Επικοινωνία.....	5
4.4.4	Τεκμηρίωση του συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης	5
4.4.5	Έλεγχος εγγράφων	5
4.4.6	Επιχειρησιακός έλεγχος.....	6
4.4.7	Προετοιμασία και ετοιμότητα σε επείγοντα περιστατικά	6
4.5	Έλεγχοι και διορθωτικές ενέργειες	6
4.5.1	Παρακολούθηση και μέτρηση	6
4.5.2	Μη συμμόρφωση, διορθωτική και προληπτική δράση	6
4.5.3	Αρχεία	7
4.5.4	Επιθεώρηση συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης.....	7
4.6	Ανασκόπηση από τη διοίκηση	7
Παραρτήματα		
A	Καθοδήγηση για τη χρήση των προδιαγραφών.....	8
B	Διασυνδέσεις μεταξύ του ISO 14001 και του ISO 9001	15
Γ	Βιβλιογραφία	18

Συστήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης - Προδιαγραφές με καθοδήγηση για τη χρήση τους

1 Αντικείμενο

Αυτό το Διεθνές Πρότυπο καθορίζει απαιτήσεις για ένα σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης, για να μπορέσει ένας οργανισμός να διαμορφώσει πολιτική και αντικειμενικούς σκοπούς, λαμβάνοντας υπόψη νομοθετικές απαιτήσεις και πληροφορίες σχετικά με σημαντικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις. Έχει εφαρμογή στις περιβαλλοντικές πλευρές τις οποίες ο οργανισμός μπορεί να ελέγχει και σε εκείνες στις οποίες αναμένεται να υπάρξει κάποια επίδραση. Το Πρότυπο δεν ορίζει από μόνο του ειδικά κριτήρια περιβαλλοντικής επίδοσης.

Αυτό το Διεθνές Πρότυπο εφαρμόζεται σε κάθε οργανισμό ο οποίος επιθυμεί να :

- α) εφαρμόζει, διατηρεί και βελτιώνει ένα σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης,
- β) διασφαλίζει τον ίδιο για τη συμμόρφωσή του με τη δηλωθείσα περιβαλλοντική του πολιτική,
- γ) αποδεικνύει αυτή τού τη συμμόρφωση σε άλλους,
- δ) ζητήσει πιστοποίηση/καταχώρηση του συστήματος περιβαλλοντικής του διαχείρισης από εξωτερικό οργανισμό,
- ε) πραγματοποιήσει αυτοπροσδιορισμό και αυτοδήλωση συμμόρφωσης προς αυτό το Διεθνές Πρότυπο.

Όλες οι απαιτήσεις σε αυτό το Διεθνές Πρότυπο προορίζονται να ενσωματωθούν σε κάθε σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης. Ο βαθμός εφαρμογής θα εξαρτηθεί από παράγοντες όπως η περιβαλλοντική πολιτική του οργανισμού, η φύση των δραστηριοτήτων του και οι συνθήκες με τις οποίες λειτουργεί. Αυτό το Διεθνές Πρότυπο επίσης παρέχει, στο Παράρτημα Α, καθοδήγηση για τη χρήση του προτύπου.

Σε κάθε χρήση το πεδίο εφαρμογής αυτού του Διεθνούς Προτύπου πρέπει να καθορίζεται σαφώς.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ - Για ευκολία χρήσης, οι υποπαράγραφοι του προτύπου και του Παραρτήματος Α έχουν σχετιζόμενοι αριθμούς, επομένως, για παράδειγμα, η 4.3.3 και η Α.3.3 αναφέρονται και οι δύο σε αντικειμενικούς σκοπούς και στόχους, και η 4.5.4 και η Α.5.4 αναφέρονται και οι δύο σε επιθεώρηση του συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης.

2 Τυποποιητικές παραπομπές

Επί του παρόντος δεν υπάρχουν τυποποιητικές παραπομπές.

3 Ορισμοί

Για τους σκοπούς αυτού του Διεθνούς Προτύπου εφαρμόζονται οι κάτωθι ορισμοί :

3.1 διαρκής βελτίωση

διεργασία προαγωγής του συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης για την επίτευξη βελτιώσεων στη συνολική περιβαλλοντική επίδοση, σε συμφωνία με την περιβαλλοντική πολιτική του οργανισμού.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ - Η διεργασία δεν χρειάζεται να λαμβάνει χώρα σε όλες τις περιοχές των δραστηριοτήτων του οργανισμού ταυτόχρονα.

3.2

περιβάλλον

ο περιβάλλον χώρος στον οποίο λειτουργεί ένας οργανισμός, συμπεριλαμβανομένου του αέρα, του νερού, του εδάφους, των φυσικών πόρων, της χλωρίδας, της πανίδας, των ανθρώπων και της μεταξύ τους σχέσης.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ - Ο περιβάλλον χώρος σε αυτό το κείμενο εκτείνεται από τον εσωτερικό χώρο ενός οργανισμού μέχρι το γήινο σύστημα στο σύνολό του.

3.3

περιβαλλοντική πλευρά

στοιχείο των δραστηριοτήτων, προϊόντων ή υπηρεσιών ενός οργανισμού, το οποίο μπορεί να αλληλεπιδράσει με το περιβάλλον.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ - Σημαντική περιβαλλοντική πλευρά είναι αυτή που έχει ή μπορεί να έχει σημαντική περιβαλλοντική επίπτωση.

3.4

περιβαλλοντική επίπτωση

κάθε μεταβολή στο περιβάλλον, είτε αρνητική είτε θετική, η οποία προκύπτει ως αποτέλεσμα, εν όλω ή εν μέρει, από τις δραστηριότητες, τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες ενός οργανισμού.

3.5

σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης

το μέρος του συνολικού συστήματος διαχείρισης το οποίο συμπεριλαμβάνει οργανωτική δομή, δραστηριότητες σχεδιασμού, ευθύνες, πρακτικές, διαδικασίες, διεργασίες και μέσα για την ανάπτυξη, εφαρμογή, επίτευξη, ανασκόπηση και διατήρηση της περιβαλλοντικής πολιτικής.

3.6

επιθεώρηση συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης

συστηματική και τεκμηριωμένη διεργασία επαλήθευσης μέσω αντικειμενικής λήψης και αξιολόγησης αποδείξεων, για να προσδιοριστεί εάν το σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης ενός οργανισμού συμμορφώνεται προς τα κριτήρια επιθεώρησης του συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης που ορίζονται από τον οργανισμό, καθώς και γνωστοποίηση των αποτελεσμάτων της διεργασίας αυτής στη διοίκηση.

3.7

περιβαλλοντικός αντικειμενικός σκοπός

ο συνολικός περιβαλλοντικός στόχος, που προκύπτει από την περιβαλλοντική πολιτική, τον οποίο ο ίδιος ο οργανισμός θέτει προς επίτευξη, και ο οποίος ποσοτικοποιείται όπου είναι πρακτικά εφικτό.

3.8

περιβαλλοντική επίδοση

μετρήσιμα αποτελέσματα του συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης, τα οποία σχετίζονται με τον έλεγχο των περιβαλλοντικών πλευρών ενός οργανισμού, με βάση την περιβαλλοντική πολιτική, τους αντικειμενικούς σκοπούς και στόχους.

3.9

περιβαλλοντική πολιτική

δήλωση του οργανισμού για τις προθέσεις και αρχές του, σε σχέση με τη συνολική περιβαλλοντική του επίδοση, η οποία παρέχει ένα πλαίσιο για δράση και για τον καθορισμό των περιβαλλοντικών σκοπών και στόχων.

3.10

περιβαλλοντικός στόχος

λεπτομερής απαίτηση επίδοσης, ποσοτικοποιημένη όπου είναι πρακτικά εφικτό, για τον οργανισμό ή τμήματα αυτού, η οποία προκύπτει από τους περιβαλλοντικούς αντικειμενικούς σκοπούς και η οποία χρειάζεται να καθοριστεί και να ικανοποιηθεί προκειμένου να επιτευχθούν οι παραπάνω αντικειμενικοί σκοποί.

3.11

ενδιαφερόμενο μέρος

άτομο ή ομάδα που ενδιαφέρεται ή επηρεάζεται από την περιβαλλοντική επίδοση ενός οργανισμού.

3.12 οργανισμός

εταιρεία, σωματείο, εμπορικός οίκος, επιχείρηση, αρχή ή ίδρυμα, τμήμα ή συνδυασμός αυτών, οιασδήποτε νομικής μορφής, του δημόσιου ή ιδιωτικού τομέα, που έχουν ίδιες λειτουργίες και διοίκηση.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ - Για οργανισμούς με περισσότερες από μία λειτουργικές μονάδες, μία μόνη λειτουργική μονάδα μπορεί να οριστεί ως οργανισμός.

3.13 πρόληψη ρύπανσης

χρήση διεργασιών, πρακτικών, υλικών ή προϊόντων με την οποία αποφεύγεται, ελαττώνεται ή ελέγχεται η ρύπανση και η οποία μπορεί να συμπεριλαμβάνει ανακύκλωση, επεξεργασία, αλλαγές διεργασιών, μηχανισμούς ελέγχου, αποδοτική χρήση μέσων και υποκατάσταση υλικών.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ - Τα δινητικά οφέλη από την πρόληψη της ρύπανσης περιλαμβάνουν τη μείωση των αρνητικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων, βελτιωμένη αποδοτικότητα και μειωμένα κόστη.

4 Απαιτήσεις συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης

4.1 Γενικές απαιτήσεις

Ο οργανισμός πρέπει να καθιερώσει και να διατηρεί ένα σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης, του οποίου οι απαιτήσεις περιγράφονται στο σύνολο της παραγράφου 4.

4.2 Περιβαλλοντική πολιτική

Η ανώτατη διοίκηση πρέπει να καθορίσει την περιβαλλοντική πολιτική του οργανισμού και να εξασφαλίσει ότι

- α) είναι κατάλληλη για τη φύση, το εύρος και τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις των δραστηριοτήτων, προϊόντων ή υπηρεσιών του,
- β) περιλαμβάνει δέσμευση για διαρκή βελτίωση και πρόληψη ρύπανσης,
- γ) περιλαμβάνει δέσμευση για συμμόρφωση προς τη σχετική περιβαλλοντική νομοθεσία και τους κανονισμούς και προς τις άλλες απαιτήσεις τις οποίες ο οργανισμός έχει αποδεχτεί ενυπογράφως,
- δ) παρέχει το πλαίσιο για τον καθορισμό και την ανασκόπηση των περιβαλλοντικών αντικειμενικών σκοπών και στόχων,
- ε) είναι τεκμηριωμένη, εφαρμόζεται, τηρείται και γνωστοποιείται σε όλους τους εργαζόμενους,
- στ) είναι διαθέσιμη στο κοινό.

4.3 Σχεδιασμός

4.3.1 Περιβαλλοντικές πλευρές

Ο οργανισμός πρέπει να καθιερώσει και να διατηρεί διαδικασία (ες) για τον εντοπισμό των περιβαλλοντικών πλευρών των δραστηριοτήτων, προϊόντων ή υπηρεσιών του, τις οποίες μπορεί να ελέγξει και επί των οποίων μπορεί να αναμένεται ότι έχει δυνατότητα παρέμβασης, προκειμένου να προσδιορίσει εκείνες που έχουν ή μπορεί να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον. Ο οργανισμός πρέπει να εξασφαλίσει ότι οι πλευρές που σχετίζονται με αυτές τις σημαντικές επιπτώσεις λαμβάνονται υπόψη κατά τον καθορισμό των περιβαλλοντικών αντικειμενικών του σκοπών.

Ο οργανισμός πρέπει να τηρεί τα ανωτέρω στοιχεία ενήμερα.

4.3.2 Νομικές και άλλες απαιτήσεις

Ο οργανισμός πρέπει να καθιερώσει και να διατηρεί διαδικασία για να εντοπίζει και να έχει πρόσβαση στις νομικές και άλλες απαιτήσεις, που ο οργανισμός έχει ενυπογράφως αποδεχτεί και οι οποίες έχουν εφαρμογή στις περιβαλλοντικές πλευρές των δραστηριοτήτων, προϊόντων ή υπηρεσιών του.

4.3.3 Αντικειμενικοί σκοποί και στόχοι

Ο οργανισμός πρέπει να καθιερώσει και να διατηρεί τεκμηριωμένους περιβαλλοντικούς αντικειμενικούς σκοπούς και στόχους, σε κάθε σχετική λειτουργία και επίπεδο εντός του οργανισμού.

Ο οργανισμός, όταν καθιερώνει και ανασκοπεί τους αντικειμενικούς του σκοπούς, πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις νομικές και άλλες απαιτήσεις, τις σημαντικές περιβαλλοντικές του πλευρές, τις τεχνολογικές του επιλογές και τις οικονομικές, λειτουργικές και επιχειρησιακές του απαιτήσεις, καθώς και τις απόψεις των ενδιαφερομένων μερών.

Οι αντικειμενικοί σκοποί και στόχοι πρέπει να είναι συνεπείς με την περιβαλλοντική πολιτική, συμπεριλαμβανομένης της δέσμευσης για πρόληψη ρύπανσης.

4.3.4 Πρόγραμμα(τα) περιβαλλοντικής διαχείρισης

Ο οργανισμός πρέπει να εγκαταστήσει και να διατηρεί πρόγραμμα(τα) για την επίτευξη των αντικειμενικών του σκοπών και στόχων. Αυτό πρέπει να περιλαμβάνει

- α) ορισμό ευθυνών για την επίτευξη των αντικειμενικών σκοπών και στόχων σε κάθε σχετική λειτουργία και επίπεδο του οργανισμού,
- β) τα μέσα και το χρονικό πλαίσιο, μέσω των οποίων τα παραπάνω πρέπει να επιτευχθούν.

Εάν ένα έργο σχετίζεται με νέες εξελίξεις και νέες ή τροποποιημένες δραστηριότητες, προϊόντα ή υπηρεσίες, το(α) πρόγραμμα(τα) πρέπει να διορθωθεί(ούν) όπου χρειάζεται, ώστε να εξασφαλιστεί ότι η περιβαλλοντική διαχείριση εφαρμόζεται και στα έργα αυτά.

4.4 Εφαρμογή και λειτουργία

4.4.1 Δομή και ευθύνες

Οι ρόλοι, οι ευθύνες και οι αρμοδιότητες πρέπει να καθορίζονται, να τεκμηριώνονται και να γνωστοποιούνται προκειμένου να εξυπηρετήσουν αποτελεσματικά την περιβαλλοντική διαχείριση.

Η διοίκηση πρέπει να εφοδιάσει με μέσα που είναι ουσιώδη για την εφαρμογή και τον έλεγχο του συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης. Τα μέσα συμπεριλαμβάνουν ανθρώπινους πόρους και εξειδικευμένες δεξιότητες, τεχνολογία και οικονομικούς πόρους.

Η ανώτατη διοίκηση του οργανισμού πρέπει να διορίσει ειδικό(ούς) εκπρόσωπο(ους) της διοίκησης ο οποίος, ανεξάρτητα από άλλες ευθύνες, πρέπει να έχει καθορισμένους ρόλους, ευθύνες και αρμοδιότητα για

- α) να εξασφαλίζει ότι οι απαιτήσεις του συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης έχουν καθιερωθεί, εφαρμόζονται και τηρούνται σύμφωνα με αυτό το Διεθνές Πρότυπο,
- β) να δίνει αναφορά στην ανώτατη διοίκηση σχετικά με την επίδοση του συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης, προκειμένου αυτή να προβεί σε ανασκόπηση και βελτίωσή του.

4.4.2 Εκπαίδευση, ευαισθητοποίηση και ικανότητα

Ο οργανισμός πρέπει να προσδιορίζει τις ανάγκες για εκπαίδευση. Πρέπει να απαιτεί όπως όλο το προσωπικό, του οποίου η εργασία μπορεί να επιφέρει σημαντική επίπτωση στο περιβάλλον, λαμβάνει την κατάλληλη εκπαίδευση.

Πρέπει να καθιερώσει και να διατηρεί διαδικασίες για να ενημερώνει και ευαισθητοποιεί τους εργαζόμενους σ' αυτόν ή τα μέλη κάθε σχετικής λειτουργίας και επιπέδου σχετικά με :

- α) τη σπουδαιότητα της συμμόρφωσης προς την περιβαλλοντική πολιτική, τις διαδικασίες και τις απαιτήσεις του συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης,
- β) τις σημαντικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις, φυσικές ή δυνητικές, των δραστηριοτήτων της εργασίας τους και τα περιβαλλοντικά οφέλη από τη βελτιωμένη ατομική επίδοση.
- γ) τους ρόλους τους και τις ευθύνες τους για την επίτευξη της συμμόρφωσης προς την περιβαλλοντική πολιτική, τις διαδικασίες και τις απαιτήσεις του συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που είναι αναγκαίες για την ετοιμότητα και ανταπόκριση σε επείγοντα περιστατικά,
- δ) τις δυνητικές συνέπειες της απόκλισης από τις προκαθορισμένες διαδικασίες λειτουργίας.

Το προσωπικό το οποίο εκτελεί έργο που μπορεί να έχει σημαντικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις πρέπει να είναι ικανό έχοντας αποκτήσει κατάλληλη εκπαίδευση, κατάρτιση ή/και εμπειρία.

4.4.3 Επικοινωνία

Ο οργανισμός πρέπει να καθιερώσει και να διατηρεί διαδικασίες, σε σχέση με τις περιβαλλοντικές του πλευρές και το σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης, για

- α) την εσωτερική επικοινωνία μεταξύ των διαφόρων επιπέδων και λειτουργιών του οργανισμού,
- β) τη λήψη και τεκμηρίωση σχετικής επικοινωνίας από εξωτερικά ενδιαφερόμενα μέρη καθώς και την ανταπόκριση σε αυτή.

Ο οργανισμός πρέπει να εξετάζει τις διεργασίες για την προς τα έξω επικοινωνία επί των σημαντικών περιβαλλοντικών του πλευρών και να καταγράφει σε αρχείο την απόφασή του.

4.4.4 Τεκμηρίωση του συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης

Ο οργανισμός πρέπει να καθιερώσει και να διατηρεί πληροφορίες, σε γραπτή ή σε ηλεκτρονική μορφή, για να

- α) περιγράψει τα κύρια σημεία του συστήματος διαχείρισης και την μεταξύ τους αλληλεπίδραση,
- β) παρέχει κατεύθυνση στη σχετική τεκμηρίωση.

4.4.5 Έλεγχος εγγράφων

Ο οργανισμός πρέπει να καθιερώσει και να διατηρεί διαδικασίες για τον έλεγχο όλων των εγγράφων που απαιτούνται από αυτό το Διεθνές Πρότυπο ώστε να εξασφαλίζει ότι

- α) αυτά μπορεί να εντοπίζονται,
- β) αυτά ανασκοπούνται περιοδικά, αναθεωρούνται όπως είναι απαραίτητο και εγκρίνονται ως προς την επάρκειά τους από εξουσιοδοτημένο προσωπικό,
- γ) οι τρέχουσες εκδόσεις των σχετικών εγγράφων είναι διαθέσιμες σε όλες τις θέσεις, όπου εκτελούνται ουσιώδεις εργασίες για την αποτελεσματική λειτουργία του συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης,
- δ) τα απαρχαιωμένα έγγραφα απομακρύνονται αμέσως από όλα τα σημεία έκδοσης και τα σημεία χρήσης, ή με άλλο τρόπο διασφαλίζεται η μη σκοπούμενη χρήση αυτών,
- ε) σε τυχόν απαρχαιωμένα έγγραφα, τα οποία κρατούνται για σκοπούς νομικούς ή/και διατήρησης γνώσεων, αποδίδεται κατάλληλη ταυτότητα.

Το υλικό της τεκμηρίωσης πρέπει να είναι ευανάγνωστο, χρονολογημένο (με τις ημερομηνίες αναθεώρησης) και εύκολα εντοπίσιμο, να τηρείται με χρονολογική σειρά και να κρατείται για προκαθορισμένη περίοδο. Πρέπει να καθιερωθούν και να τηρούνται διαδικασίες και ευθύνες σχετικά με τη δημιουργία και τροποποίηση των διαφόρων τύπων εγγράφων.

4.4.6 Επιχειρησιακός έλεγχος

Ο οργανισμός πρέπει να εντοπίσει εκείνες τις λειτουργίες και δραστηριότητες, που είναι συνδεδεμένες με τις εντοπισθείσες σημαντικές περιβαλλοντικές πλευρές, σε συμφωνία με την πολιτική, τους αντικειμενικούς του σκοπούς και στόχους. Ο οργανισμός πρέπει να σχεδιάσει τις δραστηριότητες αυτές, συμπεριλαμβανομένης της συντήρησης, προκειμένου να εξασφαλίσει ότι αυτές διεξάγονται κάτω από προκαθορισμένες συνθήκες, μέσω

- α) της καθιέρωσης και τήρησης τεκμηριωμένων διαδικασιών για την κάλυψη καταστάσεων, για τις περιπτώσεις όπου η απουσία τους θα μπορούσε να οδηγήσει σε αποκλίσεις από την περιβαλλοντική πολιτική και τους αντικειμενικούς σκοπούς και στόχους,
- β) του καθορισμού κριτηρίων λειτουργίας στις διαδικασίες,
- γ) της καθιέρωσης και τήρησης διαδικασιών που σχετίζονται με τις εντοπίσιμες σημαντικές περιβαλλοντικές πλευρές των εμπορευμάτων και υπηρεσιών που χρησιμοποιούνται από τον οργανισμό και γνωστοποίησης των σχετικών διαδικασιών και απαιτήσεων στους προμηθευτές και συμβαλλόμενους.

4.4.7 Ετοιμότητα και ανταπόκριση σε επείγοντα περιστατικά

Ο οργανισμός πρέπει να καθιερώνει και να διατηρεί διαδικασίες για τον προσδιορισμό της πιθανότητας εμφάνισης ατυχημάτων και επειγουσών καταστάσεων και αντίδρασης σε αυτά, καθώς και για την πρόληψη και τον περιορισμό των περιβαλλοντικών επιπτώσεων που μπορεί να συνδέονται με αυτές.

Ο οργανισμός πρέπει να ανασκοπεί και να αναθεωρεί, όπου είναι απαραίτητο, τις διαδικασίες προετοιμασίας για επείγοντα περιστατικά και ανταπόκρισης σε αυτά, ιδιαίτερα, μετά από περιστατικά ατυχημάτων ή επειγουσών καταστάσεων.

Ο οργανισμός πρέπει επίσης, όπου είναι πρακτικά εφικτό, να δοκιμάζει περιοδικά αυτές τις διαδικασίες.

4.5 Έλεγχοι και διορθωτικές ενέργειες

4.5.1 Παρακολούθηση και μέτρηση

Ο οργανισμός πρέπει να καθιερώνει και να διατηρεί τεκμηριωμένες διαδικασίες για την παρακολούθηση και μέτρηση, σε τακτική βάση, των βασικών χαρακτηριστικών των λειτουργιών και δραστηριοτήτων του, οι οποίες μπορεί να έχουν σημαντική επίπτωση στο περιβάλλον. Αυτό πρέπει να περιλαμβάνει την καταγραφή των πληροφοριών ώστε να παρακολουθείται η επίδοση, καθώς και σχετικούς λειτουργικούς ελέγχους και συμμόρφωση προς τους αντικειμενικούς σκοπούς και στόχους του οργανισμού.

Ο εξοπλισμός παρακολούθησης πρέπει να διακριβώνεται και να συντηρείται και τα αρχεία της διεργασίας αυτής πρέπει να τηρούνται, σύμφωνα με τις διαδικασίες του οργανισμού.

Ο οργανισμός πρέπει να καθιερώνει και να διατηρεί τεκμηριωμένη διαδικασία για την περιοδική αξιολόγηση της συμμόρφωσης προς τη σχετική περιβαλλοντική νομοθεσία και τους περιβαλλοντικούς κανονισμούς.

4.5.2 Μη συμμόρφωση, διορθωτική και προληπτική δράση

Ο οργανισμός πρέπει να καθιερώνει και να διατηρεί διαδικασίες για τον καθορισμό των ευθυνών και των αρμοδιοτήτων για τον χειρισμό και διερεύνηση της μη συμμόρφωσης, αναλαμβάνοντας δράση για τον περιορισμό τυχόν επιπτώσεων που προκλήθηκαν και για την έναρξη και ολοκλήρωση διορθωτικών και προληπτικών δράσεων.

Κάθε διορθωτική ή προληπτική δράση, που αναλαμβάνεται για την εξάλειψη των αιτιών των πραγματικών ή δυνητικών μη συμμορφώσεων, πρέπει να είναι κατάλληλη για το μέγεθος των προβλημάτων και ανάλογης βαρύτητας με τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις που δημιουργούνται.

Ο οργανισμός πρέπει να εφαρμόζει και να καταγράφει σε αρχείο κάθε αλλαγή στις τεκμηριωμένες διαδικασίες που προκύπτουν από διορθωτικές και προληπτικές δράσεις.

4.5.3 Αρχεία

Ο οργανισμός πρέπει να καθιερώσει και να διατηρεί διαδικασίες για την ταυτοποίηση, διατήρηση και καταστροφή των περιβαλλοντικών αρχείων. Τα αρχεία αυτά πρέπει να περιλαμβάνουν τα αρχεία εκπαίδευσης και τα αποτελέσματα επιθεωρήσεων και ανασκοπήσεων.

Τα περιβαλλοντικά αρχεία πρέπει να είναι ευανάγνωστα, εντοπίσιμα και ιχνηλάσιμα, ως προς την εμπλεκόμενη δραστηριότητα, προϊόν ή υπηρεσία. Τα περιβαλλοντικά αρχεία πρέπει να αποθηκεύονται και να διατηρούνται με τέτοιο τρόπο ώστε να είναι εύκολα ανακτήσιμα και να προστατεύονται από ζημία, φθορά ή απώλεια. Ο χρόνος διατήρησής τους πρέπει να καθορίζεται και να καταγράφεται.

Τα αρχεία πρέπει να διατηρούνται, όπως ταιριάζει στο σύστημα και στον οργανισμό, για να αποδεικνύουν τη συμμόρφωση προς τις απαιτήσεις αυτού του Διεθνούς Προτύπου.

4.5.4 Επιθεώρηση συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης

Ο οργανισμός πρέπει να καθιερώσει και να διατηρεί πρόγραμμα(τα) και διαδικασίες για τη διεξαγωγή περιοδικών επιθεωρήσεων του συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης, προκειμένου να

α) προσδιορίζει εάν το σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης

- 1) συμμορφώνεται ή όχι προς τις σχεδιασθείσες ρυθμίσεις για την περιβαλλοντική διαχείριση, συμπεριλαμβανομένων των απαιτήσεων του παρόντος Διεθνούς Προτύπου, και
- 2) έχει εφαρμοστεί και διατηρείται σωστά ή όχι, και

β) παρέχει στη διοίκηση πληροφορίες για τα αποτελέσματα των επιθεωρήσεων .

Το πρόγραμμα επιθεώρησης του οργανισμού, συμπεριλαμβανομένου κάθε χρονοδιαγράμματος, πρέπει να βασίζεται στην περιβαλλοντική σημασία της συγκεκριμένης δραστηριότητας και στα αποτελέσματα προηγούμενων επιθεωρήσεων. Οι διαδικασίες επιθεώρησης, προκειμένου να είναι άρτιες, πρέπει να καλύπτουν το πεδίο εφαρμογής της επιθεώρησης, τη συχνότητα και τις μεθοδολογίες, καθώς επίσης τις ευθύνες και απαιτήσεις για τη διεξαγωγή των επιθεωρήσεων και τη σύνταξη εκθέσεων για τα αποτελέσματα.

4.6 Ανασκόπηση από τη διοίκηση

Η ανώτατη διοίκηση του οργανισμού πρέπει να ανασκοπεί, σε χρονικά διαστήματα που η ίδια αποφασίζει, το σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης, για να εξασφαλίζει τη συνεχιζόμενη καταλληλότητα, επάρκεια και αποτελεσματικότητα αυτού. Η διεργασία ανασκόπησης από τη διοίκηση πρέπει να εξασφαλίζει ότι έχουν συλλεγεί οι απαραίτητες πληροφορίες που θα επιτρέψουν στη διοίκηση να προβεί στην αξιολόγηση αυτή. Αυτή η ανασκόπηση πρέπει να τεκμηριώνεται.

Η ανασκόπηση από τη διοίκηση πρέπει να θίγει την πιθανή ανάγκη για αλλαγές στην πολιτική, στους αντικειμενικούς σκοπούς και στα άλλα στοιχεία του συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης, υπό το φως των αποτελεσμάτων της επιθεώρησης του συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης, της αλλαγής των συνθηκών και της δέσμευσης για συνεχή βελτίωση.

Παράρτημα Α (πληροφοριακό)

Καθοδήγηση για τη χρήση των προδιαγραφών

Αυτό το παράρτημα δίδει συμπληρωματικές πληροφορίες για τις απαιτήσεις και σκοπό έχει την αποφυγή παρερμηνειών των προδιαγραφών. Αυτό το παράρτημα θίγει μόνο τις απαιτήσεις του συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης που περιέχονται στην παράγραφο 4.

A.1 Γενικές απαιτήσεις

Η εφαρμογή ενός συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης, που περιγράφεται στις προδιαγραφές, αποσκοπεί στο να προκύψει βελτιωμένη περιβαλλοντική επίδοση. Οι προδιαγραφές βασίζονται στην αρχή ότι ο οργανισμός θα ανασκοπεί και θα αξιολογεί περιοδικά το σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισής του, προκειμένου να εντοπίζει ευκαιρίες για βελτιώσεις και να τις υλοποιεί. Βελτιώσεις του συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης του οργανισμού αποσκοπούν στο να προκύπτει περαιτέρω βελτίωση της περιβαλλοντικής επίδοσης.

Το σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης παρέχει μια δομημένη διεργασία για την επίτευξη συνεχούς βελτίωσης, ο βαθμός και η έκταση της οποίας θα προσδιορίζονται από τον οργανισμό υπό το φως οικονομικών και άλλων συνθηκών. Αν και κάποια βελτίωση της περιβαλλοντικής επίδοσης μπορεί να αναμένεται από την υιοθέτηση μιας συστηματικής προσέγγισης, θα πρέπει να γίνει κατανοητό ότι το σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης είναι ένα εργαλείο το οποίο δίδει τη δυνατότητα στον οργανισμό να επιτύχει και να ελέγχει συστηματικά το επίπεδο της περιβαλλοντικής επίδοσης, που ο ίδιος θέτει για τον εαυτό του. Η καθιέρωση και λειτουργία ενός συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης δεν προκαλεί, από μόνη της, απαραίτητα άμεση μείωση των αρνητικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων.

Ο οργανισμός έχει την ελευθερία και ευελιξία να καθορίζει τα όρια του και μπορεί να επιλέξει να εφαρμόζει αυτό το Διεθνές Πρότυπο στο σύνολο του οργανισμού ή σε συγκεκριμένες λειτουργικές μονάδες ή δραστηριότητες του οργανισμού. Εάν αυτό το Διεθνές Πρότυπο εφαρμόζεται σε συγκεκριμένη λειτουργική μονάδα ή δραστηριότητα, πολιτικές και διαδικασίες που αναπτύσσονται από άλλα μέρη του οργανισμού, μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να ικανοποιήσουν τις απαιτήσεις αυτού του Διεθνούς Προτύπου, με την προϋπόθεση ότι αυτές είναι εφαρμόσιμες στη συγκεκριμένη λειτουργική μονάδα ή δραστηριότητα, στην οποία θα εφαρμοστεί το πρότυπο. Το επίπεδο των λεπτομερειών και η πολυπλοκότητα του συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης, η έκταση του υλικού της τεκμηρίωσης και τα μέσα που αφιερώνονται σε αυτό, εξαρτώνται από το μέγεθος του οργανισμού και τη φύση των δραστηριοτήτων του. Αυτή μπορεί να είναι η περίπτωση, ιδιαίτερα των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων.

Η ενσωμάτωση περιβαλλοντικών θεμάτων στο συνολικό σύστημα διαχείρισης μπορεί να συνεισφέρει στην αποτελεσματική εφαρμογή του συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης, καθώς επίσης στην αποδοτικότητα και στην σαφήνεια των ρόλων.

Αυτό το Διεθνές Πρότυπο περιέχει απαιτήσεις συστήματος διαχείρισης, βασισμένες στην κυκλική δυναμική διεργασία του "σχεδιάζω, εφαρμόζω, ελέγχω, ανασκοπώ".

Το σύστημα θα πρέπει να καθιστά ικανό ένα οργανισμό να :

- α) καθιερώνει μια περιβαλλοντική πολιτική κατάλληλη γι'αυτόν,
- β) αναγνωρίζει τις περιβαλλοντικές πλευρές που προκύπτουν από τις προηγούμενες, υπάρχουσες ή σχεδιαζόμενες δραστηριότητες, προϊόντα ή υπηρεσίες του οργανισμού και να προσδιορίζει τις σημαντικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις,
- γ) αναγνωρίζει τις σχετικές νομοθετικές και κανονιστικές απαιτήσεις.

- δ) προσδιορίζει προτεραιότητες και να καθορίζει κατάλληλους περιβαλλοντικούς σκοπούς και στόχους.
- ε) καθιερώνει δομή και πρόγραμμα(τα) για την εφαρμογή της πολιτικής και την επίτευξη των αντικειμενικών σκοπών και στόχων.
- στ) διευκολύνει τις δραστηριότητες σχεδιασμού, ελέγχου, παρακολούθησης, διορθωτικών ενεργειών, επιθεώρησης και ανασκόπησης, ώστε να εξασφαλίζεται τόσο ότι η πολιτική συμμορφώνεται, όσο και ότι το σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης παραμένει κατάλληλο,
- ζ) είναι ικανός να προσαρμόζεται στις μεταβαλλόμενες συνθήκες.

A.2 Περιβαλλοντική πολιτική

Η περιβαλλοντική πολιτική είναι ο οδηγός για την εφαρμογή και βελτίωση του συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης του οργανισμού, έτσι ώστε αυτός να μπορεί να διατηρεί και ενδεχομένως να βελτιώνει την περιβαλλοντική του επίδοση. Η πολιτική συνεπώς θα πρέπει να αντανακλά τη δέσμευση της ανώτατης διοίκησης του οργανισμού για συμμόρφωση με τους εφαρμόσιμους νόμους και για συνεχή βελτίωση. Η πολιτική αποτελεί τη βάση πάνω στην οποία ο οργανισμός καθορίζει τους αντικειμενικούς του σκοπούς και στόχους. Η πολιτική θα πρέπει να είναι επαρκώς σαφής ώστε να μπορεί να γίνεται κατανοητή από κάθε ενδιαφερόμενο μέρος εντός και εκτός του οργανισμού και θα πρέπει να ανασκοπείται περιοδικά και να αναθεωρείται, ώστε να αντανακλά τις αλλαγές των συνθηκών και της πληροφόρησης. Η περιοχή εφαρμογής της πολιτικής θα πρέπει να είναι σαφώς καθορισμένη.

Εάν ο οργανισμός αποτελεί μέρος ευρύτερου οργανισμού, η ανώτατη διοίκηση του οργανισμού θα πρέπει να καθορίσει και να τεκμηριώσει την περιβαλλοντική του πολιτική μέσα στο πλαίσιο της περιβαλλοντικής πολιτικής του ευρύτερου οργανισμού και με τη συγκατάθεση αυτού.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ - Η ανώτατη διοίκηση μπορεί να αποτελείται από ένα άτομο ή από ομάδα ατόμων με εκτελεστικές ειθίκες για τον οργανισμό.

A.3 Σχεδιασμός

A.3.1 Περιβαλλοντικές πλευρές

Η υποπαράγραφος 4.3.1 αποσκοπεί στο να εφοδιάσει τον οργανισμό με μια διεργασία για να εντοπίζει τις σημαντικές περιβαλλοντικές πλευρές με τις οποίες θα πρέπει κατά προτεραιότητα να αντιμετωπίσει το σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης του οργανισμού. Η διεργασία αυτή θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη το κόστος και το χρόνο για την εκπόνηση της ανάλυσης και τη διαθεσιμότητα αξιόπιστων δεδομένων. Στη διεργασία αυτή μπορεί να χρησιμοποιηθούν πληροφορίες που ήδη έχουν αναπτυχθεί για κανονιστικούς ή άλλους σκοπούς. Οι οργανισμοί μπορεί επίσης να λαμβάνουν υπόψη το βαθμό ελέγχου, που μπορεί να ασκήσουν πρακτικά στις υπό εξέταση περιβαλλοντικές πλευρές. Οι οργανισμοί θα πρέπει να προσδιορίζουν ποιες είναι οι περιβαλλοντικές τους πλευρές, λαμβάνοντας υπόψη τα εισερχόμενα και εξερχόμενα που συνδέονται με τις τρέχουσες και τις σχετικές προηγούμενες δραστηριότητες, προϊόντα ή και υπηρεσίες τους.

Ένας οργανισμός χωρίς υφιστάμενο σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης θα πρέπει αρχικά να καθιερώσει την τρέχουσα θέση του, σε σχέση με το περιβάλλον, μέσω μιας ανασκόπησης. Ο σκοπός θα πρέπει να είναι η εξέταση όλων των περιβαλλοντικών πλευρών του οργανισμού σαν βάση για την καθιέρωση του συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης.

Οι οργανισμοί με σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης εν λειτουργία δεν χρειάζεται να πραγματοποιήσουν την παραπάνω ανασκόπηση.

Η ανασκόπηση θα πρέπει να καλύπτει τέσσερις περιοχές κλαδιά :

- α) νομοθετικές και κανονιστικές απαιτήσεις.
- β) προσδιορισμό των σημαντικών περιβαλλοντικών πλευρών.

- γ) εξέταση όλων των υφιστάμενων πρακτικών και διαδικασιών περιβαλλοντικής διαχείρισης.
- δ) αξιολόγηση των ανατροφοδοτούμενων πληροφοριών από τη διερεύνηση προηγούμενων περιστατικών.

Σε όλες τις περιπτώσεις θα πρέπει να εξετάζονται οι κανονικές και οι μη κανονικές λειτουργίες μέσα στον οργανισμό, καθώς και οι δυνητικές καταστάσεις έκτακτης ανάγκης.

Μια κατάλληλη προσέγγιση της ανασκόπησης μπορεί να περιλαμβάνει καταλόγους ελέγχου, συνεντεύξεις, άμεση επιθεώρηση και μέτρηση, αποτελέσματα προηγούμενων επιθεωρήσεων ή άλλων ανασκοπήσεων ανάλογα με τη φύση των δραστηριοτήτων.

Η διεργασία για τον προσδιορισμό των σημαντικών περιβαλλοντικών πλευρών, που συνδέονται με τις δραστηριότητες στις εν λειτουργία μονάδες, θα πρέπει, όπου αρμόζει, να εξετάζει :

- α) εκπομπές στον αέρα,
- β) απορρίψεις στο νερό,
- γ) διαχείριση αποβλήτων,
- δ) μόλυνση του εδάφους,
- ε) χρήση ακατέργαστων υλικών και φυσικών πόρων,
- στ) άλλα τοπικά περιβαλλοντικά και κοινωνικά θέματα.

Η διεργασία αυτή θα πρέπει να εξετάζει τις κανονικές συνθήκες λειτουργίας, τις συνθήκες διακοπής και έναρξης, καθώς επίσης και τις ρεαλιστικές δυνητικές σημαντικές επιπτώσεις που συνδέονται με λογικά προβλέψιμες ή καταστάσεις έκτακτης ανάγκης.

Η διεργασία αποσκοπεί στο να προσδιορίσει σημαντικές περιβαλλοντικές πλευρές που συνδέονται με δραστηριότητες, προϊόντα ή υπηρεσίες και δεν αποσκοπεί να απαιτήσει λεπτομερή αξιολόγηση του κύκλου ζωής. Οι οργανισμοί δεν απαιτείται να αξιολογούν κάθε εισερχόμενο προϊόν, συστατικό ή πρώτη ύλη. Μπορεί να επιλέγουν κατηγορίες δραστηριοτήτων, προϊόντων ή υπηρεσιών για να εντοπίσουν εκείνες τις πλευρές που πιο πιθανά έχουν σημαντική επίπτωση.

Ο έλεγχος και η επιρροή στις περιβαλλοντικές πλευρές των προϊόντων ποικίλουν σημαντικά, ανάλογα με τη θέση του οργανισμού στην αγορά. Ένας εργολάβος ή ένας προμηθευτής του οργανισμού μπορεί να ασκεί συγκριτικά μικρό έλεγχο, ενώ ο οργανισμός, που είναι υπεύθυνος για το σχεδιασμό του προϊόντος, μπορεί να μεταβάλλει σημαντικά τις περιβαλλοντικές πλευρές αλλάζοντας, για παράδειγμα, μια μόνο πρώτη ύλη. Ενώ αναγνωρίζεται ότι οι οργανισμοί μπορεί να έχουν περιορισμένο έλεγχο πάνω στη χρήση και απόρριψη των προϊόντων τους, θα πρέπει να εξετάζουν, όπου είναι πρακτικό, κατάλληλους μηχανισμούς μεταχείρισης και απόρριψης. Η πρόβλεψη αυτή δεν αποσκοπεί στο να αλλάξει ή να αυξήσει τις νομικές υποχρεώσεις ενός οργανισμού.

A.3.2 Νομικές και άλλες απαιτήσεις

Παραδείγματα άλλων απαιτήσεων, τις οποίες ο οργανισμός μπορεί να έχει αποδεχτεί ενυπογράφως, είναι :

- α) κώδικες πρακτικής της βιομηχανίας,
- β) συμφωνίες με δημόσιες αρχές,
- γ) προαιρετικές κατευθυντήριες οδηγίες.

A.3.3 Αντικειμενικοί σκοποί και στόχοι

Οι αντικειμενικοί σκοποί θα πρέπει να είναι εξειδικευμένοι και οι στόχοι, όπου είναι πρακτικό, μετρήσιμοι και όπου είναι κατάλληλο να λαμβάνουν υπόψη προληπτικά μέτρα.

Όταν ένας οργανισμός εξετάζει τις τεχνολογικές του επιλογές, μπορεί να εξετάσει τη χρήση της καλύτερης διαθέσιμης τεχνολογίας, όπου αυτή κρίνεται κατάλληλη, οικονομικά βιώσιμη και αποτελεσματική ως προς το κόστος.

Η αναφορά στις οικονομικές απαιτήσεις του οργανισμού δεν υπονοεί ότι οι οργανισμοί είναι υποχρεωμένοι να κάνουν χρήση μεθοδολογιών υπολογισμού του περιβαλλοντικού κόστους.

A.3.4 Πρόγραμμα(τα) περιβαλλοντικής διαχείρισης

Η δημιουργία και χρήση ενός ή περισσότερων προγραμμάτων είναι στοιχεία κλειδί για την επιτυχή εφαρμογή ενός συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης. Το πρόγραμμα θα πρέπει να περιγράφει πώς θα επιτευχθούν οι αντικειμενικοί σκοποί και στόχοι του οργανισμού και να συμπεριλαμβάνει χρονοδιαγράμματα και το προσωπικό, που είναι υπεύθυνο για την εφαρμογή της περιβαλλοντικής πολιτικής του οργανισμού. Το πρόγραμμα αυτό μπορεί να υποδιαιρεθεί ώστε να θίγει ειδικά στοιχεία των λειτουργιών του οργανισμού. Το πρόγραμμα θα πρέπει να περιλαμβάνει περιβαλλοντική ανασκόπηση των νέων δραστηριοτήτων.

Το πρόγραμμα μπορεί να περιλαμβάνει, όπου είναι κατάλληλο και πρακτικό, εξέταση των σταδίων, προγραμματισμού, σχεδιασμού, παραγωγής, διάθεσης στην αγορά και απόρριψης. Αυτό μπορεί να αναληφθεί και για τις τρέχουσες και για τις νέες δραστηριότητες, προϊόντα ή υπηρεσίες. Για προϊόντα αυτό μπορεί να θίγει : το σχεδιασμό, τα υλικά, τις διεργασίες παραγωγής, τη χρήση και την τελική απόρριψη. Για εγκαταστάσεις ή σημαντικές τροποποιήσεις διεργασιών, αυτό μπορεί να θίγει : τον προγραμματισμό, το σχεδιασμό, την κατασκευή, την αρχική θέση σε λειτουργία, τη λειτουργία και, σε κατάλληλα αποφασιζόμενο από τον οργανισμό χρόνο, τον τερματισμό λειτουργίας.

A.4 Εφαρμογή και λειτουργία

A.4.1 Δομή και ευθύνες

Η επιτυχής εφαρμογή ενός συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης απαιτεί τη δέσμευση όλων των εργαζομένων του οργανισμού. Συνεπώς οι περιβαλλοντικές ευθύνες δεν θα πρέπει να θεωρηθεί ότι περιορίζονται στην περιβαλλοντική λειτουργία, αλλά μπορεί επίσης να περιλαμβάνουν και άλλα τμήματα του οργανισμού, όπως διοίκηση της λειτουργίας ή λειτουργίες προσωπικού άλλες εκτός των περιβαλλοντικών.

Η δέσμευση αυτή θα πρέπει να ξεκινά από τα ανώτατα επίπεδα διοίκησης. Συνεπώς, η ανώτατη διοίκηση θα πρέπει να καθιερώσει την περιβαλλοντική πολιτική του οργανισμού και να εξασφαλίσει ότι εφαρμόζεται το σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης. Σαν μέρος της δέσμευσης αυτής, η ανώτατη διοίκηση θα πρέπει να ορίσει συγκεκριμένο(ους) εκπρόσωπο (ους) της διοίκησης με καθορισμένη ευθύνη και αρμοδιότητα την εφαρμογή του συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης. Σε μεγάλους ή πολύπλοκους οργανισμούς μπορεί να είναι περισσότεροι του ενός εκπρόσωποι, ενώ σε μικρές ή μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεις, οι ευθύνες αυτές μπορεί να αναληφθούν από ένα άτομο. Η ανώτατη διοίκηση θα πρέπει επίσης να εξασφαλίσει ότι παρέχονται κατάλληλα μέσα ώστε να εξασφαλίζονται η εφαρμογή και διατήρηση του συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης. Είναι επίσης σημαντικό οι καθοριστικές ευθύνες για το σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης να καθορίζονται καλά και να γνωστοποιούνται στο σχετικό προσωπικό.

A.4.2 Εκπαίδευση, ευαισθητοποίηση, ικανότητα

Ο οργανισμός θα πρέπει να καθιερώσει και να διατηρεί διαδικασίες για τον προσδιορισμό των αναγκών εκπαίδευσης. Ο οργανισμός θα πρέπει επίσης να απαιτεί από τους συμβαλλόμενους, που εργάζονται για λογαριασμό του, να είναι σε θέση να αποδείξουν ότι το προσωπικό τους έχει την απαιτούμενη εκπαίδευση. Η διοίκηση θα πρέπει να προσδιορίζει το απαραίτητο επίπεδο εμπειρίας, ικανότητας και εκπαίδευσης ώστε να εξασφαλίζεται η επάρκεια του προσωπικού, ειδικότερα εκείνου που εκτελεί εξειδικευμένες λειτουργίες περιβαλλοντικής διαχείρισης.

A.4.3 Επικοινωνίες

Ο οργανισμός θα πρέπει να εφαρμόζει διαδικασία για τη λήψη, τεκμηρίωση και ανταπόκριση σε σχετικές πληροφορίες και αιτήματα από ενδιαφερόμενα μέρη. Η διαδικασία αυτή μπορεί να περιλαμβάνει διάλογο με τα ενδιαφερόμενα μέρη και εξέταση των σχετικών επιφυλάξεών τους. Σε ορισμένες περιπτώσεις, η ανταπόκριση στις επιφυλάξεις των ενδιαφερομένων μερών, μπορεί να περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικά με τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις που συνδέονται με τις λειτουργίες του οργανισμού. Οι διαδικασίες αυτές θα πρέπει επίσης να εξετάζουν την απαραίτητη επικοινωνία με τις δημόσιες αρχές, σχετικά με τη σχεδίαση έκτακτης ανάγκης και με άλλα συναφή θέματα..

A.4.4 Τεκμηρίωση συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης

Ο βαθμός λεπτομέρειας της τεκμηρίωσης θα πρέπει να είναι επαρκής ώστε η τεκμηρίωση να περιγράφει τα κύρια στοιχεία του συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης και την αλληλεπίδραση τους και να κατευθύνει εκεί όπου θα λαμβάνονται πιο λεπτομερείς πληροφορίες, για τη λειτουργία ειδικών τμημάτων του συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης. Η τεκμηρίωση αυτή μπορεί να ενοποιείται με την τεκμηρίωση άλλων συστημάτων που εφαρμόζονται από τον οργανισμό. Δεν χρειάζεται να έχει τη μορφή ξεχωριστού εγχειριδίου.

Η σχετιζόμενη τεκμηρίωση μπορεί να περιλαμβάνει:

- α) πληροφορίες διεργασιών,
- β) οργανογράμματα,
- γ) εσωτερικά πρότυπα και διαδικασίες λειτουργίας,
- δ) σχέδια έκτακτης ανάγκης για την περιοχή της εγκατάστασης.

A.4.5 Έλεγχος εγγράφων

Σκοπός του 4.4.5 είναι να εξασφαλίζει ότι οι οργανισμοί δημιουργούν και τηρούν έγγραφα με τρόπο επαρκή για την εφαρμογή του συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης. Πέρα ταύτα, κύρια επιδίωξη των οργανισμών θα πρέπει να είναι η αποτελεσματική εφαρμογή του συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης και η περιβαλλοντική επίδοση και όχι ένα περίπλοκο σύστημα ελέγχου των εγγράφων.

A.4.6 Επιχειρησιακός έλεγχος

Σε μελλοντική αναθεώρηση μπορεί να περιληφθεί κείμενο στο σημείο αυτό.

A.4.7 Ετοιμότητα και ανταπόκριση σε επείγοντα περιστατικά

Σε μελλοντική αναθεώρηση μπορεί να περιληφθεί κείμενο στο σημείο αυτό.

A.5 Έλεγχος και διορθωτικές ενέργειες

A.5.1 Παρακολούθηση και μέτρηση

Σε μελλοντική αναθεώρηση μπορεί να περιληφθεί κείμενο στο σημείο αυτό.

A.5.2 Μη συμμόρφωση, διορθωτικές και προληπτικές ενέργειες

Κατά την καθιέρωση και τήρηση διαδικασιών για την εξέταση και διόρθωση της μη συμμόρφωσης, ο οργανισμός θα πρέπει να συμπεριλάβει τα παρακάτω βασικά στοιχεία :

- α) προσδιορισμό της αιτίας της μη συμμόρφωσης,
- β) προσδιορισμό και εφαρμογή της απαραίτητης διορθωτικής ενέργειας,
- γ) εφαρμογή ή τροποποίηση των ελέγχων που είναι απαραίτητοι για την αποφυγή επανάληψης της μη συμμόρφωσης,
- δ) καταγραφή σε αρχείο κάθε αλλαγής στις γραπτές διαδικασίες, που προκύπτει από τη διορθωτική ενέργεια.

Ανάλογα με την κατάσταση, αυτό μπορεί να επιτευχθεί γρήγορα και με ελάχιστη επίσημη σχεδίαση, ή μπορεί να είναι μια πιο περίπλοκη και μακράς διάρκειας δραστηριότητα. Η συνδεόμενη τεκμηρίωση θα πρέπει να είναι κατάλληλη για το επίπεδο της διορθωτικής ενέργειας.

A.5.3 Αρχεία

Οι διαδικασίες για την ταυτοποίηση, διατήρηση και καταστροφή των αρχείων θα πρέπει να εστιάζονται σε εκείνα που χρειάζονται για την εφαρμογή και λειτουργία του συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης και για την καταγραφή του βαθμού στον οποίο ικανοποιούνται οι προγραμματισμένοι αντικειμενικοί σκοποί και στόχοι.

Τα περιβαλλοντικά αρχεία μπορεί να περιλαμβάνουν:

- α) πληροφορίες για τους εφαρμόσιμους περιβαλλοντικούς νόμους ή άλλες απαιτήσεις,
- β) αρχεία παραπόνων,
- γ) αρχεία εκπαίδευσης,
- δ) πληροφορίες για τις διεργασίες,
- ε) πληροφορίες για τα προϊόντα,
- στ) αρχεία ελέγχου, συντήρησης και διακρίβωσης,
- ζ) πληροφορίες για τους εν ενεργεία συμβαλλόμενους και προμηθευτές,
- η) εκθέσεις περιστατικών,
- θ) πληροφορίες για την ετοιμότητα και ανταπόκριση σε επείγοντα περιστατικά,
- ι) πληροφορίες για τις σημαντικές περιβαλλοντικές πλευρές,
- ια) αποτελέσματα επιθεωρήσεων,
- ιβ) ανασκοπήσεις από τη διοίκηση.

Θα πρέπει να λαμβάνεται κατάλληλη μέριμνα για τις εμπιστευτικές πληροφορίες που αφορούν την επιχείρηση.

A.5.4 Επιθεώρηση του συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης

Το πρόγραμμα και οι διαδικασίες επιθεώρησης θα πρέπει να καλύπτουν:

- α) τις δραστηριότητες και περιοχές που πρέπει να εξετάζονται στις επιθεωρήσεις,
- β) τη συχνότητα των επιθεωρήσεων,
- γ) τις ευθύνες που συνδέονται με τη διαχείριση και διεξαγωγή των επιθεωρήσεων,
- δ) τη γνωστοποίηση των αποτελεσμάτων της επιθεώρησης,
- ε) την ικανότητα των επιθεωρητών,
- στ) πώς θα διεξάγονται οι επιθεωρήσεις.

Οι επιθεωρήσεις μπορεί να εκτελούνται από προσωπικό του οργανισμού ή/και από εξωτερικούς συνεργάτες που επιλέγονται από τον οργανισμό. Σε κάθε περίπτωση, τα πρόσωπα που διεξάγουν την επιθεώρηση θα πρέπει να είναι σε θέση να την πραγματοποιούν αμερόληπτα και αντικειμενικά.

A.6 Ανασκόπηση από τη διοίκηση

Η διοίκηση του οργανισμού, προκειμένου να εξασφαλίσει τη διαρκή βελτίωση, την καταλληλότητα και την αποτελεσματικότητα του συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης και συνεπώς την επίδοσή του, θα πρέπει να ανασκοπεί και να αξιολογεί το σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης σε προκαθορισμένα διαστήματα. Το αντικείμενο

της ανασκόπησης πρέπει να είναι πλήρες, αν και δεν είναι απαραίτητο να ανασκοπούνται σε μια φορά όλα τα στοιχεία του συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης και η διεργασία ανασκόπησης μπορεί να διεξαχθεί σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα.

Η ανασκόπηση της πολιτικής, των αντικειμενικών σκοπών και διαδικασιών θα πρέπει να διεξάγεται από εκείνο το επίπεδο της διοίκησης που τα καθόρισε.

Οι ανασκοπήσεις θα πρέπει να περιλαμβάνουν

- α) αποτελέσματα επιθεωρήσεων,
- β) το βαθμό στον οποίο έχουν ικανοποιηθεί οι αντικειμενικοί σκοποί και στόχοι,
- γ) τη συνεχιζόμενη καταλληλότητα του συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης, σε σχέση με τις μεταβαλλόμενες συνθήκες και τις πληροφορίες,
- δ) επιφυλάξεις των σχετικών ενδιαφερομένων μερών.

Οι παρατηρήσεις, τα συμπεράσματα και οι συστάσεις θα πρέπει να τεκμηριώνονται για τις απαραίτητες ενέργειες.

ΝΗΛΕΑΣ	ΣΧΕΔΙΟ MPL 09: ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΦΥΤΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ	Έκδοση:	1^η
Επιβλέπων: ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ Φ.	MPL07.F09: Ασφαλής Χειρισμός των Φυτοφαρμάκων B. Οδηγίες σε περίπτωση Ατυχήματος με Φυτοφάρμακα	Ημερομηνία:	22/7/02
Υπογραφή:		Σελίδα:	2/4
Συντάκτης: ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ Φ.	Υπογραφή _____		
Ημερομηνία / /			

ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΠΟΥ ΦΥΤΟΦΑΡΜΑΚΑ ΕΙΝΑΙ ΚΟΝΤΑ ΣΕ ΕΣΤΙΑ ΠΥΡΚΑΙΑΣ

- 1. ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΑ: ΔΙΑΤΗΡΕΙΤΕ ΤΑ ΦΥΤΟΦΑΡΜΑΚΑ ΜΑΚΡΥΑ ΑΠΟ ΚΙΝΔΥΝΟ ΠΥΡΚΑΙΑΣ (ΜΑΚΡΥΑ ΑΠΟ ΣΗΜΕΙΑ ΜΕ ΦΛΟΓΑ, ΗΛΕΚΤΡΟΣΥΓΚΟΛΛΗΣΗ, ΕΥΦΛΕΚΤΑ ΥΛΙΚΑ).**
- 2. ΑΠΟΜΑΚΡΥΝΕΤΕ ΤΑ ΑΜΕΣΩΣ, ΕΦΟΣΟΝ ΜΠΟΡΕΙΤΕ (ΧΩΡΙΣ ΝΑ ΡΙΨΟΚΙΝΔΥΝΕΨΕΤΕ)**
- 3. ΑΛΛΙΩΣ, ΕΝΗΜΕΡΩΣΤΕ ΤΗΝ ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΗ ΓΙΑ ΤΟ ΕΙΔΟΣ ΤΩΝ ΦΥΤΟΦΑΡΜΑΚΩΝ ΠΟΥ ΚΙΝΔΥΝΕΥΟΥΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΥΡΚΑΙΑ.**
- 4. ΜΗΝ ΕΚΤΙΘΕΣΤΕ -ΟΥΤΕ ΝΑ ΑΦΗΣΕΤΕ ΑΛΛΟΥΣ ΝΑ ΕΚΤΕΘΟΥΝ- ΣΤΟΥΣ ΚΑΠΝΟΥΣ ΑΠΟ ΦΥΤΟΦΑΡΜΑΚΑ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΠΑΡΕΙ ΦΩΤΙΑ ΚΟΝΤΡΑ.**
- 5. ΔΙΑΤΗΡΕΙΤΕ ΠΑΝΤΑ ΕΝΑ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ ΤΩΝ ΕΙΔΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΟΣΟΤΗΤΩΝ ΤΩΝ ΦΥΤΟΦΑΡΜΑΚΩΝ ΚΑΙ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ ΠΟΥ ΒΡΙΣΚΟΝΤΑΙ ΜΕΣΑ ΣΤΗΝ ΑΠΟΘΗΚΗ**
- 6. ΕΧΕΤΕ ΚΟΝΤΑ ΣΤΗΝ ΠΟΡΤΑ ΤΗΣ ΑΠΟΘΗΚΗΣ ΕΝΑ ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΗΡΑ (ΓΟΜΩΜΕΝΟ ΠΡΟΣΦΑΤΑ) 10-12 ΚΙΛΩΝ, ΤΥΠΟΥ ΑΦΡΟΥ (POLYFOAM).**

ΝΗΛΕΑΣ	ΣΧΕΔΙΟ MRL 09: ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΦΥΤΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ	Έκδοση:	1 ^η
Επιβλέπων: ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ Φ. Υπογραφή:	MRL07.F09: Ασφαλής Χειρισμός των Φυτοφαρμάκων B. Οδηγίες σε περίπτωση Ατυχήματος με Φυτοφάρμακα	Ημερομηνία:	22/07/02
Συντάκτης: ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ Φ.	Υπογραφή _____	Σελίδα:	2/4

ΑΝ ΔΗΛΗΤΗΡΙΑΣΤΕΙ ΚΑΠΟΙΟΣ ΑΠΟ ΦΥΤΟΦΑΡΜΑΚΟ

**ΑΠΟΜΑΚΡΥΝΕΤΕ ΑΜΕΣΩΣ ΤΟ ΘΥΜΑ ΑΠΟ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΜΕ ΤΟ ΦΥΤΟΦΑΡΜΑΚΟ
ΤΟΠΟΘΕΤΕΙΣΤΕ ΤΟΝ ΣΕ ΜΕΡΟΣ ΠΟΥ ΕΧΕΙ ΚΑΘΑΡΟ ΑΕΡΑ ΜΕΧΡΙ ΝΑ ΕΡΘΕΙ ΒΟΗΘΕΙΑ**

ΕΙΔΟΠΟΙΕΙΣΤΕ ΑΜΕΣΩΣ ΤΟΝ ΓΙΑΤΡΟ (ΔΙΑΛΕΞΤΕ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΙΝΑΚΑ ΤΗΛΕΦΩΝΩΝ)

ΑΝ ΑΡΓΕΙ, ΤΗΛΕΦΩΝΗΣΤΕ ΣΤΟ ΚΕΝΤΡΟ ΔΗΛΗΤΗΡΙΑΣΕΩΝ, ΤΗΛ. 01 77 93 777

ΕΙΔΟΠΟΙΕΙΣΤΕ ΑΜΕΣΩΣ ΤΟΝ ΓΕΩΠΟΝΟ: ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟ ΦΩΤΗ ΣΤΟ ΤΗΛ : 0763031904

**ΒΡΕΙΤΕ ΤΟ ΦΥΤΟΦΑΡΜΑΚΟ ΠΟΥ ΠΡΟΚΑΛΕΣΕ ΤΗΝ ΔΗΛΗΤΗΡΙΑΣΗ ΚΑΙ ΚΡΑΤΕΙΣΤΕ
ΤΟ ΚΟΥΤΙ ή ΤΗΝ ΕΤΙΚΕΤΑ ΤΟΥ, ΓΙΑ ΝΑ ΤΗΝ ΔΟΥΝ ΟΙ ΓΙΑΤΡΟΙ**

**ΓΙΑ ΝΑ ΕΙΣΑΣΤΕ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΜΕΝΟΙ ΚΑΛΥΤΕΡΑ ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΠΡΟΣΕΚΤΙΚΑ ΤΙΣ «ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΠΑΡΟΧΗ ΠΡΩΤΩΝ ΒΟΗΘΕΙΩΝ ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΔΗΛΗΤΗΡΙΑΣΕΩΝ ΑΠΟ ΦΥΤΟΦΑΡΜΑΚΑ» ΤΟΥ ΠΑΣΕΒΙΓΕ**

ΝΗΛΕΑΣ	ΣΧΕΔΙΟ MRL 09: ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΦΥΤΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ	Έκδοση:	1^η
Επιβλέπων: ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ Φ. Υπογραφή:	MRL07.F09: Ασφαλής Χειρισμός των Φυτοφαρμάκων B. Οδηγίες σε περίπτωση Ατυχήματος με Φυτοφάρμακα	Ημερομηνία:	22/07/02
Συντάκτης: ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ Φ.	Υπογραφή _____	Σελίδα:	2/4

ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΣΦΑΛΗ ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΤΩΝ ΦΥΤΟΦΑΡΜΑΚΩΝ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΕΙΤΕ ΑΝΟΙΚΤΑ ΔΟΧΕΙΑ (Π.Χ. ΤΕΛΑΡΑ) ή ΚΑΛΥΤΕΡΑ ΜΕ ΣΤΕΓΑΝΟ ΠΑΤΟ

ΑΝ ΚΑΤΑ ΛΑΘΟΣ ΧΥΘΕΙ ΤΟ ΦΥΤΟΦΑΡΜΑΚΟ

- 1. ΦΟΡΕΣΤΕ ΓΑΝΤΙΑ, ΤΗΝ ΚΙΤΡΙΝΗ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΙΚΗ ΠΟΔΙΑ και ΜΑΣΚΑ (για ΣΚΟΝΕΣ).**
- 2. ΦΡΟΝΤΙΣΤΕ ΝΑ ΑΕΡΙΖΕΤΑΙ ΚΑΛΑ ΤΟ ΣΗΜΕΙΟ ΠΟΥ ΘΑ ΚΑΘΑΡΙΣΕΤΕ.**
- 3. ΑΝ ΤΟ ΦΥΤΟΦΑΡΜΑΚΟ ΕΙΝΑΙ ΥΓΡΟ, ΡΙΞΤΕ ΠΑΝΩ ΤΟΥ ΧΩΜΑ ΝΑ ΤΟ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΕΙ**
- 4. ΒΟΥΡΤΣΙΣΤΕ ΤΟ ΧΩΜΑ ΜΕ ΤΗ ΣΚΟΥΠΑ (Να απορροφήσει πιο καλά) ΚΑΙ...**
- 5. ΜΑΖΕΨΤΕ ΤΟ ΜΕΤΑ ΜΕ ΦΤΥΑΡΙ Η ΜΕ ΦΑΡΑΣΙ.**
- 6. ΣΦΟΥΓΓΑΡΙΣΤΕ ΚΑΛΑ ΜΕ ΝΕΡΟ ΚΑΙ ΥΓΡΟ ΣΑΠΟΥΝΙ (Για τα πιάτα) ΜΟΛΙΣ ΤΕΛΕΙΩΣΕΤΕ**
- 7. ΑΦΗΣΤΕ ΤΟΝ ΧΩΡΟ ΝΑ ΑΕΡΙΣΤΕΙ ΠΟΛΥ ΚΑΛΑ, ΚΑΙ ΓΙΑ ΠΟΛΥ ΩΡΑ (2-5 ΩΡΕΣ)**
- 8. ΘΑΨΤΕ ΤΟ ΧΩΜΑ ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΑΤΕ, ΣΤΗΝ ΑΚΡΗ ΕΝΟΣ ΧΩΡΑΦΙΟΥ ή ΔΙΑΣΚΟΡΙΨΤΕ ΤΟ ΣΤΟ ΧΩΡΑΦΙ (ΑΝ ΔΕΝ ΗΤΑΝ ΖΙΖΑΝΙΟΚΤΟΝΟ ΑΥΤΟ ΠΟΥ ΧΥΘΗΚΕ)**

ΝΗΛΕΑΣ	ΣΧΕΔΙΟ MPL 09: ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΦΥΤΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ	Έκδοση:	1^η
Επιβλέπων: ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ Φ.	MPL07.F09: Ασφαλής Χειρισμός των Φυτοφαρμάκων Γ. Τηλέφωνα ανάγκης σε περίπτωση ατυχήματος	Ημερομηνία:	22/07/02
Υπογραφή:		Σελίδα:	3/4
Συντάκτης: _____	Υπογραφή _____	Ημερομηνία ___ / ___ / ___	
<u>ΤΗΛΕΦΩΝΑ ΑΜΕΣΗΣ ΑΝΑΓΚΗΣ</u>			
ΕΠΙΚΕΦΑΛΗΣ: ΚΟΚΚΙΝΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ		0763032550	
ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ: ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ ΦΩΤΗΣ		0763031904	
ΚΕΝΤΡΟ ΔΗΛΗΤΗΡΙΑΣΕΩΝ 01 77.93.777		ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ 0721046000	
ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΓΙΑΤΡΟΣ 0763031262		ΚΕΝΤΡΟ ΥΓΕΙΑΣ ΠΥΛΟΥ 0723023333	
ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ 0763022199		ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ 0763031222	
ΆΛΛΑ ΧΡΗΣΙΜΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ: _____			

ΝΗΛΕΑΣ		ΣΧΕΔΙΟ MPL 07: Διαχείριση Φυτοπροστασίας	
Υπεύθυνος Σύνταξης		Παράρτημα 11: Υπόδειγμα εντύπου	Εκδοση: 01
Επιβλέπων: ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ Φ. Υπογραφή:	MPL07.F12: Κανόνες για την καλή λειτουργία των Μέσων Εφαρμογής των Φυτοφαρμάκων	Ημερομηνία:	22/07/02
		Σελίδα:	1/1
Συντάκτης: _____	Παραγωγός _____	Ημερομηνία Γνωστοποίησης	
Υπογραφή _____	Υπογραφή _____	/ /	
Σύσταση Ενέργειας	Μέθοδος Ενέργειας	Παρατηρήσεις	
1. Χρησιμοποίηση συνεργείου για έλεγχο, ρύθμιση & συντήρηση	Επιλογή συνεργείου κατάλληλα εξοπλισμένου, και αν είναι δυνατόν πιστοποιημένου		
2. Συντήρηση από τους ίδιους τους παραγωγούς	Να ακολουθούνται οι οδηγίες του κατασκευαστή για την συντήρηση.		
3. Έλεγχος των μπέκ πριν από τον ψεκασμό	Να ελέγχεται η καλή κατάσταση των μπέκ (βούλωμα) η κατανομή του ψεκαστικού υγρού, το μέγεθος των σταγονιδίων.		
4. Έλεγχος της ομοιομορφίας του ψεκασμού	Να ελέγχεται η καταλληλότητα των μπέκ, βάσει της οδηγίας του επιβλέποντος. Αντικατάσταση των φθαρμένων μπέκ. ΠΟΤΕ ΞΕΒΟΥΛΩΜΑ ΜΕ ΤΟ ΣΤΟΜΑ		
5. Έλεγχος του ψεκαστικού ή άλλου μέσου εφαρμογής	Πλήρης έλεγχος τουλάχιστον μια φορά τον χρόνο, με βεβαίωση/πιστοποίηση	Προσθήκη της σκάφης υποδοχής φυτοφαρμάκων	
6. Πρόληψη/Αντιμετώπιση μεγάλης διαφυγής του φυτοφαρμάκου (Κίνδυνος για τον χειριστή, την καλλιέργεια και το περιβάλλον) Π.χ αν τρέχει το βυτίο, σπάσουν λάστιχα κλπ.	<ul style="list-style-type: none"> ΠΑΡΤΕ ΠΛΗΡΗ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΠΡΙΝ ΕΠΙΧΕΙΡΙΣΤΕ ΝΑ ΔΙΟΡΘΩΣΤΕ ΤΗΝ ΒΛΑΒΗ ΑΜΕΣΩΣ ΜΕΤΑ ΕΙΔΟΠΟΙΕΙΣΤΕ ΤΟΝ ΕΠΙΒΛΕΠΟΝΤΑ ΓΙΑ ΝΑ ΛΑΒΕΙ ΤΑ ΜΕΤΡΑ ΔΙΟΡΘΩΣΗΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΕΙΔΟΠΟΙΕΙΣΤΕ ΥΠΕΥΘΥΝΑ ΤΟΥΣ ΠΕΡΙΟΙΚΟΥΣ/ΓΕΙΤΟΝΕΣ ΚΑΙ ΠΕΡΑΣΤΙΚΟΥΣ ΝΑ ΜΗΝ ΠΛΗΣΙΑΣΟΥΝ ΑΠΡΟΣΕΚΤΑ ΤΟ ΣΗΜΕΙΟ ΔΙΑΡΡΟΗΣ ΤΟΥ ΦΥΤΟΦΑΡΜΑΚΟΥ 		

ΝΗΛΕΑΣ	ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΣΧΕΔΙΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ	MP07: Σχέδιο Διαχείρισης Φυτοπροστασίας	
Υπεύθυνος Σύνταξης	MP07-F10: Κανόνες για την ασφαλή Αποθήκευση (και Απόρριψη) των Φυτοφαρμάκων & Λιπασμάτων	Έκδοση:	01
Επιβλέπων: ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ Φ.		Ημερομηνία:	22/7/02
Υπογραφή:		Σελίδα:	1/1

Σύσταση Ενέργειας	Μέθοδος Ενέργειας	Παρατηρήσεις
1. Ασφαλής φύλαξη των φυτοφαρμάκων.	<ul style="list-style-type: none"> • Αποθήκευση ΠΑΝΤΑ στην αρχική τους συσκευασία (δες και MPL07.09) • Φύλαξη χωριστά απο τρόφιμα, σπόρους, λιπάσματα, ζωοτροφές (όπως λέει η ετικέτα) ιδιαίτερα για τα πτητικά ζιζανιοκτόνα (θα σας πει ο επιβλεπων ποιά είναι αυτά). • Σήμανση κινδύνου του χώρου των φυτοφαρμάκων, σε εμφανές σημείο (έξω απο την πόρτα) • Χώρος που κλειδώνει, όπου μπαίνουν μόνο όσοι ξέρουν να φυλαχτούν (όχι άσχετοι, παιδιά) 	<p>Σήμανση θέσης για τα φυτοφάρμακα.</p> <p>Χωριστή σήμανση για τα λιπάσματα</p>
2. Φύλαξη ώστε να διατηρούνται καλά	<ul style="list-style-type: none"> • Χώρος αεριζόμενος, χωρίς κίνδυνο απο ακραίες θερμοκρασίες και έντονο ήλιο. • Ράφια απο μη απορροφητικό υλικό. Τα υγρά σε χαμηλότερα ράφια απο τις σκόνες/στερεά. • Σκεπάζετε τα λιπάσματα σε ξηρό, καθαρό χώρο, σκεπασμένα με πλαστικό. 	
3. Πρακτικές ευκολίες	<ul style="list-style-type: none"> • Καλός φωτισμός του χώρου. Ξεχώρισμα των φυτοφαρμάκων κατά καλλιέργεια (αν γίνεται) • Οι οδηγίες και τα τηλέφωνα έκτακτης ανάγκης (MPL07.09) να είναι σε προσιτό σημείο 	
4. Ασφάλεια για το περιβάλλον	<p>Στεγανό δάπεδο ή καλυμμένο με πολύ πριονίδι, για να μην ξεφύγουν υγρά στο περιβάλλον.</p> <p>Αποθήκευση λιπασμάτων σε χώρους που δεν κινδυνεύουν τα επιφανειακά νερά.</p>	Μην αποθηκεύετε μεγάλες ποσότητες
5. Πρόληψη/Αντιμετώπιση πυρκαϊάς στην αποθήκη των φυτοφαρμάκων και λιπασμάτων.	<ul style="list-style-type: none"> • Αποθηκεύετε τα λιπάσματα χωριστά απο τα φυτοφάρμακα, με χωριστή σήμανση • Αποφεύγετε την αποθήκευση εύφλεκτων φυτοφαρμάκων (γαλακτωματοποιησιμα σκευάσματα) σε μεγάλη ποσότητα. • Εχετε έναν -συνεχώς γομωμένο- πυροσβεστήρα έξω απο την πόρτα της αποθήκης. • Ειδοποιείτε αμέσως την πυροσβεστική και τον επιβλέποντα 	

ΝΗΛΕΑΣ	ΣΧΕΔΙΟ MPL 09: ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΦΥΤΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ	Έκδοση:	1η
Επιβλέπων: ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ Φ. Υπογραφή:	MPL07.F09: Ασφαλής Χειρισμός των Φυτοφαρμάκων Α. Γενικές Οδηγίες	Ημερομηνία:	22/07/02
		Σελίδα:	1/4
Συντάκτης: ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ ΦΩΤΗΣ	Υπογραφή _____		
<p>Α. Βασικοί κανόνες</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Όσο περισσότερο ΧΡΟΝΟ κρατάει η έκθεση στα φυτοφάρμακα τόσο πιο αυστηρά μέτρα προστασίας πρέπει να παίρνουμε. 2. Η μεγαλύτερη προσοχή χρειάζεται όταν χειριζόμαστε το ΠΥΚΝΟ σκεύασμα (π.χ. όταν αδειάζουμε το μπουκάλι στο βυτίο). 3. Όταν δεν ξέρουμε αν περνάει το ΔΕΡΜΑ το φυτοφάρμακο, ή όχι, πρέπει να μην αφήνουμε το δέρμα μας να εκτεθεί καθόλου. 4. Η προστασία της αναπνοής με μάσκες που έχουν ειδικά φίλτρα είναι απαραίτητη για εκείνα τα φυτοφάρμακα που κάνουν ΑΤΜΟΥΣ. 5. Ποτέ, μα ποτέ δεν επιτρέπεται να βάζουμε φυτοφάρμακο σε άλλο δοχείο (π.χ. μπουκάλι, κουτί) από αυτό που έχει την ετικέτα του. 6. Χρησιμοποιούμε πάντα, ΚΑΘΑΡΑ μέσα ατομικής προστασίας (φόρμα, γάντια κλπ). Τα φυλάμε χωριστά από τα φυτοφάρμακα. 7. Αν αισθανθούμε αδιαθεσία, απομακρυνόμαστε ΑΜΕΣΩΣ από τον χώρο με τα φυτοφάρμακα και ζητάμε βοήθεια. 			
<p>Β. Κανόνες για την αραίωση</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Φοράμε α) ΠΡΟΣΩΠΙΑΔΑ (για τις πιτσίλες), β) ΕΙΔΙΚΗ ΠΟΔΙΑ, γ) ΓΑΝΤΙΑ, δ) ΜΠΟΤΕΣ ή ΓΑΛΟΤΣΕΣ 2. Αν πέσει επάνω μας πυκνό φυτοφάρμακο ή πιτσίλες κατά το ανακάτεμα, πλενόμαστε ΑΜΕΣΩΣ (έχουμε αρκετό καθαρό νερό μαζί μας;) 3. Αν παίρνουμε νερό από το δίκτυο ύδρευσης πρέπει να βάλουμε οπωσδήποτε βαλβίδα αντεπιστροφής (αλλιώς κινδυνεύει το χωριό) 4. Τα άδεια μπουκάλια, κουτιά σακούλες, από τα φυτοφάρμακα, τα ξεπλένουμε τρεις φορές με το νερό του βυτίου, και τα συγκεντρώνουμε σε ένα βαρέλι με τρυπημένο πάτο γύρω-γύρω, για να τα κάψουμε, μόλις δοθεί η δυνατότητα (π.χ. κάθε 6-10 μήνες). 5. Τα ξεπλύματα και περισσεύματα ψεκαστικού διαλύματος τα απορρίπτουμε σε λάκκο μέσα στο χωράφι (όχι όμως συνέχεια στον ίδιο) 			
<p>Γ. Κανόνες για τον ψεκασμό με τουρμπίνα</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Φοράμε ΜΑΣΚΑ (χάρτινη), ΦΟΡΜΑ (βαμβακερή) και ΓΑΝΤΙΑ (αν το φάρμακο περνάει γρήγορα το δέρμα) ΚΑΠΕΛΟ, καθώς και ΠΡΟΣΩΠΙΑΔΑ & ΑΔΙΑΒΡΟΧΟ (όταν έχει λίγο αέρα) 2. Ψεκάζουμε όταν δεν φυσάει (κατά προτίμηση νωρίς το πρωί). Αν φυσάει (λίγο) ψεκάζουμε πάντα κόντρα στον αέρα. 3. Δεν ψεκάζουμε συνεχόμενα τις γειτονικές γραμμές (ιδιαίτερα αν επικρατεί πλήρης άπνοια και είναι πυκνή η φυτεία) 4. Όταν διακόψουμε ή τελειώσουμε, σαπουνίζουμε τα χέρια (μαζί με τα γάντια) βγάζουμε μετά τα γάντια, και ξεπλένουμε μύτη και στόμα με καθαρό νερό (έχουμε αρκετό καθαρό νερό μαζί μας;). Τότε μόνο μπορούμε να φάμε ή να καπνίσουμε. 			

ΠΕΔΙΑ ΠΡΩΤΟΠΟΙΗΣΗΣ

Πιστοποίηση σύμφωνα με κανονισμούς και οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- Προϊόντα Βιολογικής Γεωργίας και Κτηνοτροφίας
KAN (ΕΟΚ) 2092/91, ΚΑΝ (Ε.Ε) 1804/99
- Προϊόντα Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης (Π.Ο.Π)
Προϊόντα Προστατευόμενης Γεωγραφικής Ένδειξης (Π.Γ.Ε.)
KAN (ΕΟΚ) 2081/92
- Ειδικά Παραδοσιακά Προϊόντα Εγγυημένα (Ε.Π.Π.Ε) - Ιδιότυπα
KAN (ΕΟΚ) 2082/92
- Προϊόντα Ειδικών Πτηνοτροφικών Εκτροφών
KAN (ΕΟΚ) 1538/91, ΚΑΝ (ΕΟΚ) 1274/91
- Προαιρετική Επισήμανση Βοείου Κρέατος & Βόειο Κρέας Ποιότητας
KAN (ΕΟΚ) 1760/00, ΚΑΝ (ΕΟΚ) 1720/97
- Μη Γενετικώς Τροποποιημένα Γεωργικά Προϊόντα
Οδηγία 90/220/ΕΟΚ

Πιστοποίηση σύμφωνα με εθνικά πρότυπα & προδιαγραφές ποιότητας

- Σύστημα Ανάλυσης Κινδύνων & Κρίσιμων Σημείων Ελέγχου (HACCP)
AGRO 1-1 & 1-2
- Σύστημα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης στη Φυτική Παραγωγή
AGRO 2-1 & 2-2
- Σύστημα Διαχείρισης για τη Διασφάλιση της Ποιότητας του Χοιρινού Κρέατος
AGRO 3-1 & 3-2 & 3-3 & 3-4
- Σύστημα Διαχείρισης για τη Διασφάλιση Ποιότητας Προϊόντων Ιχθυοκαλλιέργειας
AGRO 4-1 & 4-2
- Εθνικά Συστήματα Πιστοποίησης και Προστασίας Ορεινών και Νησιωτικών Προϊόντων & Προϊόντων Προστατευόμενων Περιοχών

AGROCERT®

Οργανισμός Πιστοποίησης & Επίβλεψης Γεωργικών Προϊόντων

Ο.Π.Ε.Γ.Ε.Π. - ΝΓΠΔ

Κατάλογος Κόστους Πιστοποίησης Συστημάτων Ολοκληρωμένης Διαχείρισης

1. Στα παραπάνω ποσά δεν περιλαμβάνονται τα έξοδα μετακίνησης. Για τη μετακίνηση θα επιλέγεται το προσαφρότερο μέσο μεταφοράς.
2. Τα ποσά που αναφέρονται είναι σε δρχ. και δεν περιλαμβάνουν Φ.Π.Α.
3. Ο Τρόπος Πληρωμής καθορίζεται στον εκάστοτε ισχύοντα Κανονισμό Πιστοποίησης του AGROCERT.
4. Το κόστος Αξιολόγησης Επιβλέποντος επιβαρύνει αποκλειστικά τον ίδιο.

Έκδοση/Τροποποίηση :	1-Ιαν
Ημερομηνία Έκδοσης :	25.01.2000
Υπεύθυνος Έγκρισης :	Διοικητικό Συμβούλιο AGROCERT
Υπεύθυνος Σύνταξης :	ΓΒΑ
Ελεγχόμενο Αντίγραφο	№ :
Μη Ελεγχόμενο Αντίγραφο	

AGROCERT

Οργανισμός Πιστοποίησης & Επίβλεψης Γεωργικών Προϊόντων

Ο.Π.Ε.Γ.Ε.Π. - ΝΠΙΔ

Κατάλογος Κόστους Πιστοποίησης Συστημάτων Ολοκληρωμένης Διαχείρισης

Συνολικό Κόστος Πιστοποίησης			
Αρχικό Κόστος Πιστοποίησης + Ετήσιο Κόστος Πιστοποίησης + Κόστος Επιθεωρήσεων			
Στρέμματα	Αρχικό Κόστος Πιστοποίησης		Ετήσιο Κόστος Πιστοποίησης
ως 50	75.000 Δρχ.	220.10 Ευρώ	40.000 Δρχ. 117.38 Ευρώ
51-200	150.000 Δρχ.	440.20 Ευρώ	70.000 Δρχ. 205.42 Ευρώ
201-1000	250.000 Δρχ.	733.67 Ευρώ	150.000 Δρχ. 440.20 Ευρώ
1001-2000	400.000 Δρχ.	1173.88 Ευρώ	200.000 Δρχ. 586.94 Ευρώ
πάνω από 2000	500.000 Δρχ.	1467.35 Ευρώ	250.000 Δρχ. 733.67 Ευρώ
Κόστος Επιθεωρήσεων :			
(Προκαταρκτικές Επισκέψεις Αξιολόγησης, Επιθεωρήσεις Αξιολόγησης, Επιθεωρήσεις Επιτήρησης, Επανοληπτικές Επιθεωρήσεις Αξιολόγησης, Ειδικές Επιθεωρήσεις)			
Προετοιμασία Επιθεωρήσεων		Ομάδα Επιθεώρησης (κόστος ανά άτομο και ημέρα)	
Επιθεώρηση αξιολόγησης	60.000 Δρχ. 176.08 Ευρώ	Επικεφαλής Επιθεωρητής	50.000 Δρχ. 146.73 Ευρώ
Λοιπές Επιθεωρήσεις	30.000 Δρχ. 88.04 Ευρώ	Εμπειρογνώμονας	40.000 Δρχ. 117.38 Ευρώ
		Επιθεωρητής	40.000 Δρχ. 117.38 Ευρώ
		Βοηθός Επιθεωρητή	20.000 Δρχ. 58.69 Ευρώ
		Εκπαιδευόμενος Επιθεωρητής	20.000 Δρχ. 58.69 Ευρώ
		Εξόδα διαμονής και διατροφής	20.000 Δρχ. 58.69 Ευρώ
Κόστος Αξιολόγησης Επιβλέποντος :		25.000 Δρχ. 73.36 Ευρώ	

Μητρώο Πιστοποιημένων Επιχειρήσεων

Ενημέρωση : 20.03.2003

Ολοκληρωμένη διαχείριση στη Φυτική Παραγωγή

α/α	Επωνυμία-Ελληνικά	Δ/ση	Επικεφαλής	Επ.βλέπων	Πεδίο Πιστοποίησης	Στρέμματα	Αγροτεμάχια	Παραγωγή	Πρότυπα	Πιστοποιητικό (Κωδικός)	Ημ/να Πιστ/κού	Λήξη Πιστ/κού
12	ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΤΣΑΝΤΑΛΗΣ Α.Ε	ΑΓΙΟΣ ΠΑΥΛΟΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ, Τ.Κ. 63080	ΑΓΓΕΛΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ	ΙΩΑΝΝΗΣ ΝΟΛΑΣ	ΟΙΝΟΠΟΙΗΣΙΜΑ ΣΤΑΦΥΛΙΑ	684,45	62	31	AGRO 2-1 & AGRO 2-2	2/011-0607.00/2.0	30.10.2002	03.09.2004
13	Α.Σ. ΞΕΧΑΣΜΕΝΗΣ	ΞΕΧΑΣΜΕΝΗ ΔΗΜΟΥ ΑΝΤΙΓΟΝΙΔΩΝ, Τ.Κ. 59100, ΞΕΧΑΣΜΕΝΗ ΗΜΑΘΙΑΣ	ΘΩΜΑΣ ΚΥΡΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ	ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΒΑΚΑΜΗΣ	ΡΟΔΑΚΙΝΑ ΓΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ	2.054	369	145	AGRO 2-1 & AGRO 2-2	2/008-1274.00/1.0	30.08.2001	29.08.2004
14	ΖΕΥΣ ΑΚΤΙΝΙΔΙΑ Α.Ε	ΚΑΡΙΤΣΑ, Τ.Κ. 60100 ΚΑΤΕΡΙΝΗ	ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΑΝΩΣΗΣ	ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΑΝΩΣΗΣ	ΑΚΤΙΝΙΔΙΑ	1.370,70	192	135	AGRO 2-1 & AGRO 2-2	0414-2/001.99/1.0	23.01.2000	22.01.2003
15	Α.Σ.Ε.Π.Ο.Π. ΒΕΛΒΕΝΤΟΥ "Η ΕΝΩΣΗ" ΣΥΝ.Π.Ε.	ΒΕΛΒΕΝΤΟ ΚΟΖΑΝΗΣ, Τ.Κ. 50400	ΝΕΣΤΩΡ ΦΥΛΑΧΤΕΣ	ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΡΟΥΚΑ	ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΑ ΡΟΔΑΚΙΝΑ ΚΑΙ ΝΕΚΤΑΡΙΝΙΑ	4.880 στρ/επιτραπέζια ροδάκινα, 750 στρ/νεκταρίνια (Σύνολο 5.630)	1.640	322	AGRO 2-1 & AGRO 2-2	2/029-1621.02/1.0	09.10.2002	08.10.2005
16	Α.Σ.Ο "ΔΗΜΗΤΡΑ"	ΑΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, Τ.Κ. 59100, ΒΕΡΟΙΑ	ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΖΙΔΑΣ	ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΘΕΟΧΑΡΟΠΟΥΛΟΣ	ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΑ ΡΟΔΑΚΙΝΑ ΚΑΙ ΝΕΚΤΑΡΙΝΙΑ, ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΡΟΔΑΚΙΝΑ	1.201,7 στρ/επιτραπέζια ροδάκινα, 280,7 στρ/νεκταρίνια, 1.073,2 στρ/βιομηχ. ροδάκινα (Σύνολο 2555,6)	321 στρ. ροδάκινα, 84 νεκταρίνια, 240 βιομηχ. ροδάκινα	150 στρ. ροδάκινα, 125 βιομηχ. ροδάκινα, 61 νεκταρίνια	AGRO 2-1 & AGRO 2-2	2/015-1898.02/1.0	09.10.2002	08.10.2005
17	ΟΜΑΔΑ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΣΤΑΦΥΛΙΩΝ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑΣ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΚΑΡΥΑΝΗΣ ΚΑΙ ΠΛΑΤΑΝΟΤΟΠΟΥ "ΜΕΓΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ"	ΚΑΡΥΑΝΗ, Δ. ΟΡΦΑΝΟΥ, Τ.Κ. 64008	ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΜΠΛΟΥΧΟΣ	ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΤΑΧΤΑΤΣΙΔΗΣ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΩΝ ΣΤΑΦΥΛΙΩΝ	1.676,80	159	72	AGRO 2-1 & AGRO 2-2	2/030-1664.02/1.0	30.10.2002	29.10.2005
18	ΕΝΩΣΗ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ "ΟΜΑΔΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΣΕΡΚΟ"	ΜΕΡΑΡΧΙΑΣ 80, Τ.Κ. 62125 ΣΕΡΡΕΣ	ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΒΑΒΑΛΙΔΗΣ	ΦΟΙΒΗ ΛΕΓΑΚΗ	ΤΟΜΑΤΑ ΓΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ	208,5	10	4	AGRO 2-1 & AGRO 2-2	2/020-1442.01/1.0	30.08.2001	29.08.2004
19	ΚΤΗΜΑ ΓΕΡΟΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΟΙΝΟΠΟΙΙΑ Α.Ε.Β.Ε	ΕΠΑΝΟΜΗ, Τ.Κ. 57500, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΕΡΟΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΑΡΙΑΝΟΣ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΟΙΝΟΠΟΙΗΣΙΜΩΝ ΣΤΑΦΥΛΙΩΝ	315	50	1	AGRO 2-1 & AGRO 2-2	2/031-1708.02/1.0	09.10.2002	08.10.2005
20	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΤΟΜΑΤΑΣ "ΑΕΙΦΩΡΟΣ ΓΕΩΡΓΙΑ"	ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΥ 43, Τ.Κ. 62121, ΣΕΡΡΕΣ	ΜΙΧΑΗΛ ΠΑΠΑΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ	ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΛΑΤΣΙΔΗΣ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΤΟΜΑΤΑΣ ΓΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ	751,875	36	31	AGRO 2-1 & AGRO 2-2	2/032-1769.02/1.0	30.10.2002	29.10.2005

Ολοκληρωμένη Διαχείριση στη Φυτική Παραγωγή

Ενημέρωση : 20.03.2003

α/α	Επωνυμία-Ελληνικά	Δ/ση	Επικεφαλής	Επώνυμο	Πεδίο Πιστοποίησης	Στρέμματα	Αγροτεμάχια	Παραγωγή	Πρότυπο	Πιστοποιητικό (Κωδ. κός)	Ημ/νία Πιστ/κού	Λήξη Πιστ/κού
1	ΜΑΥΡΙΔΗΣ-ΑΓΓΟΥΡΙΑ ΘΕΡΜΟΚΗΠΙΟΥ	ΡΙΖΑΡΙ, Ν. ΠΕΛΛΑΣ, Τ.Κ. 58200	ΑΒΡΑΑΜ ΜΑΥΡΙΔΗΣ	ΣΔΡΑΚΑΣ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ	ΑΓΓΟΥΡΙΑ ΘΕΡΜΟΚΗΠΙΟΥ	2.935	1	1	AGRO 2-1 & AGRO 2-2	2/018-1375.01/1.0	29.03.2002	28.03.2005
2	ΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΟΠΩΡΟΚΗΠΕΥΤΙΚΩΝ ΡΑΧΗΣ	ΡΑΧΗ, ΔΗΜΟΣ ΠΕΤΡΑΣ ΠΕΡΙΑΣ, Τ.Κ. 60100	ΚΩΝ/ΝΟΣ ΜΠΙΛΙΑΣ	ΚΑΤΣΑΜΑΓΚΑΣ ΤΑΣΙΑΡΧΗΣ	ΚΕΡΑΣΙΑ	368,54	83	41	AGRO 2-1 & AGRO 2-2	2/024-0823.02/1.0	21.05.2002	20.05.2005
3	ΜΑΡΩΝΙΑ ΑΕ	ΑΓΙΟΣ ΠΑΥΛΟΣ, ΧΑΛΚΙΔΙΚΗ, Τ.Κ. 63080	ΑΓΓΕΛΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ	ΙΩΑΝΝΗΣ ΝΟΛΑΣ	ΟΙΝΟΠΟΙΗΣΙΜΑ ΣΤΑΦΥΛΙΑ	629,3	51	9	AGRO 2-1 & AGRO 2-2	2/002-0606.00/1.0	19.09.2002	18.09.2005
4	Κ.Α.Σ.Ο. ΚΥΡΡΟΣ "KIRRROS FRUIT"	8ο ΧΛΜ ΓΛΑΝΤΙΣΣΩΝ-ΑΡΑΒΗΣΣΟΥ, Τ.Κ. 58100	ΗΛΙΑΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ	ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ ΑΟΥΡΣΑΛΙΔΗΣ	ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΑ ΝΕΚΤΑΡΙΝΙΑ ΚΑΙ ΡΟΔΑΚΙΝΑ, ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΡΟΔΑΚΙΝΑ	4.145,90	580	152	AGRO 2-1 & AGRO 2-2	2/004-1228.00/1.0	09.10.2002	08.10.2005
5	Ε Α Σ ΑΛΜΩΠΙΑΣ	ΚΥΠΡΟΥ 11, ΑΡΙΔΑΙΑ, Τ.Κ. 58400, Ν. ΠΕΛΛΑΣ	ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΠΗΤΑΝΙΔΗΣ	ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΤΣΕΛΕΜΠΗΣ	ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ ΡΟΔΑΚΙΝΟ	4.089.212	1296	291	AGRO 2-1 & AGRO 2-2	2/033-1824.02/1.0	09.10.2002	08.10.2005
6	ΑΣ ΒΕΛΒΕΝΤΟΥ "Η ΔΗΜΗΤΡΑ"	ΒΕΛΒΕΝΤΟ ΚΟΖΑΝΗΣ, Τ.Κ. 50400	ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΑΧΟΥΛΑΣ	ΚΩΝ/ΝΟΣ ΜΠΑΛΑΤΣΙΟΣ	ΡΟΔΑΚΙΝΑ ΓΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ & ΝΕΚΤΑΡΙΝΙΑ	1250 ροδόκινο, 341 νεκταρίνο (Σύνολο 1591)	468	89	AGRO 2-1 & AGRO 2-2	2/037-2142.02/1.0	30.10.2002	29.10.2005
7	ΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΚΗΠΕΥΤΙΚΩΝ ΚΟΥΝΤΟΥΡΑΣ	ΚΟΥΝΤΟΥΡΑ, ΔΗΜΟΣ ΠΕΛΕΚΑΝΟΥ, Τ.Κ. 73001, ΧΑΝΙΑ	ΜΙΧΑΗΛ ΑΛΥΠΖΑΚΗΣ	ΕΥΘΥΜΙΟΣ ΤΖΙΟΥΡΑΣ	ΤΟΜΑΤΑ ΘΕΡΜΟΚΗΠΙΟΥ	350,546	268	64	AGRO 2-1 & AGRO 2-2	2/023-0311.02/1.0	09.05.2002	08.05.2005
8	ΑΣ ΝΑΟΥΣΑΣ	ΑΓΡΑ 5, ΚΟΠΑΝΟΣ ΑΝΘΕΜΙΩΝ, Τ.Κ. 59200, ΝΑΟΥΣΑ	ΚΩΝ/ΝΟΣ ΤΑΜΠΑΚΑΡΗΣ	ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΒΑΚΑΜΗΣ	ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΑ ΡΟΔΑΚΙΝΑ ΚΑΙ ΝΕΚΤΑΡΙΝΙΑ, ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΡΟΔΑΚΙΝΑ	2.846	425	166	AGRO 2-1 & AGRO 2-2	2/010-1276.00/1.0	04.07.2001	03.07.2004
9	ΑΣ ΒΕΡΟΙΑΣ "VENUS"	ΣΙΔ. ΣΤΑΘΜΟΣ ΒΕΡΟΙΑΣ, ΒΕΡΟΙΑ, Τ.Κ. 59100	ΘΕΟΛΟΓΗΣ ΚΑΡΑΛΙΔΡΟΣ	ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΒΑΚΑΜΗΣ	ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΑ ΡΟΔΑΚΙΝΑ ΚΑΙ ΝΕΚΤΑΡΙΝΙΑ, ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΡΟΔΑΚΙΝΑ	3.727,9 στρ/βιομ. ροδόκινα, 723,6 στρ/ροδόκινα, 397,1 στρ/νεκταρίνι (Σύνολο 4.848,6)	500 βιομ. ροδόκινα, 500 επιτραπέζια ροδόκινα, 75 νεκταρίνι (Σύνολο 689)	355	AGRO 2-1 & AGRO 2-2	2/009-1275.00/2.0	30.10.2002 (επέκταση πεδίου)	29.08.2004
10	ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ Α.Σ.Ο. ΑΛ.Μ.ΜΕ	ΚΟΥΛΟΥΡΑ ΗΜΑΘΙΑΣ, Τ.Κ. 59100, ΒΕΡΟΙΑ	ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΝΝΑΚΑΚΗΣ	ΚΩΝ/ΝΟΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ	ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΑ ΡΟΔΑΚΙΝΑ ΚΑΙ ΝΕΚΤΑΡΙΝΙΑ, ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΡΟΔΑΚΙΝΑ	23.276,63	6003	1164	AGRO 2-1 & AGRO 2-2	2/012-0423.01/1.0	04.09.2001	03.09.2004
11	ΟΜΑΔΑ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΕΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΒΕΡΟΙΑΣ	ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ 37, Τ.Κ. 59100, ΒΕΡΟΙΑ	ΑΝΤΩΝΗΣ ΚΑΓΚΕΛΙΔΗΣ	ΔΡΟΣΙΑ ΠΚΙΛΟΠΟΥΛΟΥ	ΡΟΔΑΚΙΝΑ ΓΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ	5.073	1.118	581	AGRO 2-1 & AGRO 2-2	2/005-1255.00/1.0	09.10.2002	08.10.2005

edia

VETERIN A.B.E.E

ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΒΑΜΒΑΚΙΟΥ ΠΡΟΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗ Α) ΣΠΟΡΟΥ ΣΠΟΡΑΣ ΒΑΜΒΑΚΙΟΥ & Β) ΙΝΑΣ ΒΑΜΒΑΚΙΟΥ ΤΩΝ ΠΟΙΚΙΛΙΩΝ SANDRA & ΙΛΕΚΤΡΑ

Έκδοση πιστοποιητικού: 04-11-2003

Πρότυπο: AGRO 2.1 & AGRO 2.2

Κωδικός NACE: 01

ΓΗ ΘΕΩΝ

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΕΛΑΙΩΝ ΓΙΑ ΛΑΔΙ

Έκδοση πιστοποιητικού: 06-02-2003

Πρότυπο: AGRO 2.1 & AGRO 2.2

Κωδικός NACE: 01

ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΚΟΙΝΗΣ ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ ΤΥΧΕΡΟΥ ΕΒΡΟΥ

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΣΠΑΡΑΓΓΙΩΝ

Έκδοση πιστοποιητικού: 17-01-2003

Πρότυπο: AGRO 2.1 & AGRO 2.2

Κωδικός NACE: 01

Σ.Ε.Π.Ο. ΒΡΥΤΤΩΝ-ΠΕΛΛΑΣ

ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΚΕΡΑΣΙΩΝ

Έκδοση πιστοποιητικού: 08-08-2002

Πρότυπο: AGRO 2.1 & AGRO 2.2

Κωδικός NACE: 01

Ν.ΔΟΥΡΟΣ - Ι.ΛΑΓΓΑΣ Ο.Ε.

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΩΝ ΕΛΙΩΝ

Έκδοση πιστοποιητικού: 12-11-2001

Πρότυπο: AGRO 2.1 & AGRO 2.2

Κωδικός NACE: 01

ΕΝΩΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΚΑΤΩ ΑΗ ΓΙΑΝΝΗ

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΣΥΜΠΥΡΗΝΩΝ ΡΟΔΑΚΙΝΩΝ & ΒΕΡΥΚΟΚΩΝ

Έκδοση πιστοποιητικού: 28-09-2001

Πρότυπο: AGRO 2.1 & AGRO 2.2

Κωδικός NACE: 01

ΖΕΥΣ ΑΚΤΙΝΙΔΙΑ Α.Ε.

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΑΚΤΙΝΙΔΙΩΝ

Έκδοση πιστοποιητικού: 27-07-2001

Πρότυπο: AGRO 2.1 & AGRO 2.2

Κωδικός NACE: 01

Ολοκληρωμένη διαχείριση στη Φυτική Παραγωγή

α/α	Επωνυμία-Ελληνικό	Δ/ση	Επικοινωνία	Επ.βλάτων	Πεδίο Πιστοποίησης	Στρέμματα	Αγροτεμάχια	Παραγωγή	Πρότυπα	Πιστοποιητικό (Κωδικός)	Ημερία Πιστ/κού	Λήξη Πιστ/κού
21	Α.Σ. ΟΡΓΑΝΟΚΗΛΕΥΤΙΚΩΝ ΝΗΣΙΟΥ	Μ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ 57, Τ.Κ. 59300, ΝΗΣΙ ΗΜΑΘΙΑΣ	ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗΣ	ΛΑΖΑΡΟΣ ΛΑΖΟΣ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΑΧΛΑΔΙΩΝ ΓΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ	637,3	66	49	AGRO 2-1 & AGRO 2-2	2/017-1311.01/1.0	30.08.2001	29.08.2004
22	ΕΚΚΟΚΩΣΤΗΡΙΑ ΒΑΜΒΑΚΟΣ ΘΗΒΩΝ ΑΒΕΕ	4ο ΧΛΜ. ΘΗΒΑΣ-ΛΙΒΑΔΕΙΑΣ, ΘΗΒΑ, ΒΟΙΩΤΙΑ, Τ.Κ. 32200	ΛΟΥΚΑΣ ΚΑΛΑΜΠΟΚΑΣ	ΚΩΝ/ΝΟΣ ΜΠΙΛΙΑΤΣΙΟΣ	ΒΑΜΒΑΚΙ	6.281,50	153	63	AGRO 2-1 & AGRO 2-2	2/032-2182.02/1.0	18.12.2002	17.12.2005
23	ΑΓΡΟΚΗΤΗΜΑ ΜΗΝΤΣΙΟΥΔΗ	ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΡΟΜΥΛΙΑΣ 14, Τ.Κ. 57100, ΚΟΥΦΑΛΙΑ, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΜΗΝΤΣΙΟΥΔΗΣ	ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΤΣΑΜΗΤΡΟΣ	ΥΔΡΟΠΟΝΙΚΕΣ ΤΟΜΑΤΕΣ, ΠΙΠΕΡΙΕΣ, ΜΕΛΙΤΖΑΝΕΣ, ΑΓΓΟΥΡΙΑ	9,45	12	4	AGRO 2-1 & AGRO 2-2	2/026-1397.02/1.0	04.02.2003	03.02.2006
24	Α.Σ. ΡΟΔΟΧΩΡΙΟΥ	ΡΟΔΟΧΩΡΙ ΝΑΟΥΣΑΣ, ΗΜΑΘΙΑ, Τ.Κ. 59200	ΧΡΗΣΤΟΦΟΡΟΣ ΙΑΣΟΝΙΔΗΣ (ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΔΣ)	ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΧΑΤΖΗΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ	ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΜΗΛΙΑΣ	1.641,43	375	114	AGRO 2-1 & AGRO 2-2	2/028-1452.02/1.0	28.01.2003	27.01.2006
25	ΚΥΡΒΑΣ ΑΕ	3ο ΧΛΜ ΙΕΡΑΠΕΤΡΑΣ-ΓΡΑΛΥΓΙΑΣ, ΙΕΡΑΠΕΤΡΑ ΛΑΣΙΘΙΟΥ, ΚΡΗΤΗ, Τ.Κ. 72200	ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΝΕΙΑΤΑΚΗΣ (ΠΡΟΕΔΡΟΣ)	ΜΑΡΙΑ-ΑΝΝΑ ΠΑΠΑΔΑΚΗ	ΤΟΜΑΤΑ, ΠΙΠΕΡΙΑ	Τομάτα: 28,9, Πιπεριά: 25,4	Τομάτα: 12, Πιπεριά: 12	Τομάτα: 9, Πιπεριά: 10	AGRO 2-1 & AGRO 2-2	2/025-1291.02/1.0	28.01.2003	27.01.2006
26	ΕΝΩΣΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ "Η ΕΥΑΜΠΕΛΟΣ"	ΑΡΧΑΝΕΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ, ΚΡΗΤΗ, Τ.Κ. 70100	ΔΑΚΑΝΑΛΗΣ ΜΙΧΑΗΛΙ	ΦΟΙΒΗ ΛΕΓΑΚΗ	ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΑ & ΟΙΝΟΠΟΙΗΣΙΜΩΝ ΣΤΑΦΥΛΙΩΝ	187		17	AGRO 2-1 & AGRO 2-2	ΑΝΑΚΛΗΣΗ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟΥ από 9.10.2002		
26	ΕΑΣ ΛΑΡΙΣΑΣ-ΤΥΡΝΑΒΟΥ-ΑΓΙΑΣ	ΧΑΤΖΗΜΙΧΑΛΗ 81, ΛΑΡΙΣΑ, Τ.Κ. 41334	ΤΗΛΕΜΑΧΟΣ ΠΕΠΟΥΛΑΣ	ΦΟΙΒΗ ΛΕΓΑΚΗ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΤΟΜΑΤΑΣ ΓΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ	2.700		90	AGRO 2-1 & AGRO 2-2	ΑΝΑΚΛΗΣΗ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟΥ από 4 7 2002		

ΝΗΛΕΑΣ	ΣΧΕΔΙΟ MPL05: Διαχείριση Θρέψης Φυτών		
Υπεύθυνος Σύνταξης	Παράρτημα 1: Υπόδειγμα Εντύπου F02	Έκδοση:	01
Επιβλέπων: ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ Φ.	Οδηγία και Πρόγραμμα Δειγματοληψίας Εδάφους και Φύλλων για Προσδιορισμό των Αναγκών των Φυτών σε Θρεπτικά Συστατικά.	Ημερομηνία:	01/12/02
Υπογραφή:		Σελίδα:	1/2

Συντάκτης: ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ ΦΩΤΗΣ Παραγωγός: _____ Αγροτεμάχιο: _____
Υπογραφή: _____ Υπογραφή: _____ Ημερομηνία Γνωστοποίησης: ___/___/___

Σύσταση Ενέργειας	Μέθοδος Ενέργειας (Συμπληρώστε στο πίσω μέρος της σελίδας αν δεν φτάνει ο χώρος)
Δειγματοληψία εδάφους και φύλλων για προσδιορισμό αναγκών των φυτών σε θρεπτικά συστατικά	<p>Εδαφος: Συλλογή 3 δειγμάτων, περίπου 2 κιλών το καθένα, απο τυχαίες θέσεις του αγροτεμαχίου (καλό είναι να σηματοδοτούν) απο βάθος 5-50 εκ. και απο σημεία ευρισκόμενα σε απόσταση 1-1,5 μέτρων απο τον κορμό των δένδρων, επί της γραμμής. Τα επιμέρους δείγματα αναμιγνύονται καλά και λαμβάνονται 1-2 τελικά υπο-δείγματα βάρους το καθένα περίπου 2 κιλών. Κάθε ένα απο τα δείγματα αυτά αριθμείται με τον αριθμό του αγροτεμαχίου και τοποθετείται σε 1 σακούλα, αριθμημένη με τον ίδιο αριθμό. (Τα δείγματα είναι 2 αν πρόκειται να σταλούν σε 2 εργαστήρια).</p> <p>Φύλλα: Συλλογή 1 δείγματος απο 5-10 δένδρα επιλεγμένα τυχαία (καλό είναι να σηματοδοτούν μετά την δειγματοληψία). Το σύνολο του δείγματος τοποθετείται σε 1 σακούλα αριθμημένη με τον αριθμό του αγροτεμαχίου. Αν πρόκειται να σταλούν σε 2 εργαστήρια, το δείγμα διαιρείται στην μέση, ως ανω για το έδαφος. Βάρος δείγματος περίπου 300 γρ.</p>

Εφαρμογή: Ημερομηνία Δειγματοληψίας ___/___/2002, απο τον Παραγωγό / Άλλον δειγματοληπτή Ημερομηνία αποστολής στον επιβλέποντα: ___/___/2002 Ο παραγωγός (υπογραφή) _____	Τα δείγματα διατηρήθηκαν σε θερμοκρασία ___ C, μέχρι να σταλούν, στις (ημερομηνία) ___/___/2002 στο Εργαστήριο του Αγροτικού Ινστιτούτου ΦΙΛΙΑΤΡΩΝ για ανάλυση: Στοιχείων, ιχνοστοιχείων, ηλεκτρικής αγωγιμότητας, οργανικής ουσίας, μηχανικής σύστασης, ΡΗ.
---	---

ΤΡΟΠΟΣ ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΨΙΑΣ ΦΥΛΛΩΝ ΕΛΙΑΣ

Φυτικό τμήμα : Φύλλα, ώριμα, υγιή, κανονικού μεγέθους μαζί με τους μίσχους τους. Αποφεύγονται φύλλα που έχουν παραμορφώσεις από προσβολές ή καπνιά. Η λήψη των φύλλων γίνεται από την περιφέρεια της κόμης των δένδρων και σταυρωτά από 4 διαφορετικά σημεία.

Στάδιο ανάπτυξης : Τα φύλλα συλλέγονται από το μέσο, νεαρών, μη καρποφόρων βλαστών, δηλαδή ηλικίας 5-8 μηνών.

Αριθμός δένδρων : 10

Συνολικός αριθμός φύλλων : 100-150 (10-15 φύλλα/δένδρο).

Χρόνος δειγματοληψίας : Δύο είναι οι κατάλληλες εποχές για δειγματοληψία στην ελιά:

α) 6-8 εβδομάδες μετά την πλήρη άνθηση κατά την περίοδο ξυλοποίησης του πυρήνα, δηλαδή περίπου κατά τον Ιούλιο-Αύγουστο.

β) κατά την περίοδο του χειμερινού ληθάργου δηλαδή Οκτώβριο-Ιανουάριο.

Εάν στο χωράφι υπάρχουν και δένδρα άλλης ποικιλίας ή δένδρα σε διαφορετική θρεπτική κατάσταση, από αυτά λαμβάνεται ξεχωριστό δείγμα.

Αν έχει γίνει **διαφυλλική λίπανση**, τα φύλλα πρέπει να πλένονται αμέσως μετά τη συλλογή τους και να αφήνονται να στεγνώσουν καλά. Ταυτόχρονα θα πρέπει να ενημερώνεται το Εργαστήριο για το χρόνο εφαρμογής της διαφυλλικής λίπανσης και το είδος του σκευάσματος.

Τα δείγματα τοποθετούνται σε **καθαρές χάρτινες σακούλες** και στέλνονται χωρίς καθυστέρηση στο Εργαστήριο για ανάλυση.

**ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
ΔΗΜΟΥ ΦΙΛΙΑΤΡΩΝ**

ΑΓΡΟΚΗΠΙΟ 243 00 ΦΙΛΙΑΤΡΑ
ΤΗΛ - ΦΑΞ (0761) 33 555

ΟΔΗΓΙΕΣ ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΨΙΑΣ ΕΔΑΦΟΥΣ

Σκοπός της δειγματοληψίας είναι να αποκτηθεί ένα δείγμα χώματος που να είναι όσο το δυνατόν πιο αντιπροσωπευτικό του χωραφιού.

Διαδικασία δειγματοληψίας

Για την επίτευξη αυτού του στόχου εργαζόμαστε ως εξής:

- Ελέγχουμε τα χαρακτηριστικά του εδάφους που φαίνονται με το μάτι (χρώμα, σύσταση, κλίση, φυσική βλάστηση) και με βάση αυτά το χωράφι χωρίζεται σε ομοιόμορφες ζώνες εδάφους.
- Τα δείγματα παίρνονται όταν το χωράφι είναι στο ρώγγο του.
- Σε δενδρώδεις καλλιέργειες η δειγματοληψία γίνεται κάτω από την κόμη των δένδρων ενώ σε κηπευτικές από τη γραμμή φύτευσης.
- Για τη δειγματοληψία αποφεύγονται μη χαρακτηριστικές περιοχές, όπως: κοντά σε δρόμους, τα σύνορα του χωραφιού, περιοχές που νεροκρατούν, σαμάρια, σημεία με πρόσφατη λίπανση, κ.α.. Η δειγματοληψία θα πρέπει να γίνεται σε απόσταση τουλάχιστον 2 μέτρων από τις παραπάνω θέσεις.
- Από κάθε ομοιόμορφη ζώνη παίρνουμε 2 - 3 δείγματα εδάφους ανά στρέμμα (για κάθε 10 στρέμματα 20 - 30 δείγματα) από θέσεις που απέχουν μεταξύ τους 25 - 50 μέτρα.

Το δείγμα το παίρνουμε ως εξής:

- Απορρίπτουμε την επιφανειακή στρώση (χορτάρια, υπολείμματα φύλλων, κλπ.)
- Ανοίγουμε ένα λάκκο με το επιθυμητό βάθος.
- Από μια πλευρά του λάκκου και με κατεύθυνση από κάτω προς τα πάνω παίρνουμε μια φέτα χώματος.
- Το χώμα που μαζέψαμε το απλώνουμε σ' ένα καθαρό φύλλο πλαστικού, σπάζουμε τους σβώλους και ανακατεύουμε καλά.
- Αν το δείγμα είναι πολύ υγρό το απλώνουμε σε ένα καθαρό φύλλο πλαστικού σε σκιερό και προστατευμένο μέρος για 2 - 3 ημέρες.
- Από το μείγμα που θα προκύψει παίρνουμε ένα τελικό δείγμα βάρους 1 - 1,5 κιλών.
- Τοποθετούμε το τελικό δείγμα σε καινούργια πλαστική σακούλα που θα προσκομισθεί ή θα σταλεί στο Εργαστήριο για ανάλυση
- Όταν το δείγμα στέλνεται στο Εργαστήριο, σ' ένα χαρτί που συνοδεύει το δείγμα, σημειώνουμε: ονοματεπώνυμο, τηλέφωνο επικοινωνίας ημερομηνία, περιοχή, έκταση χωραφιού, βάθος δειγματοληψίας, καλλιέργεια, λιπάνσεις που έχουν γίνει την τελευταία καλλιεργητική περίοδο, προβλήματα που παρατηρούνται και ότι άλλες

παρατηρήσεις θεωρούμε ότι χρειάζονται. Ταυτόχρονα ενημερώνουμε τηλεφωνικά το Εργαστήριο για την αποστολή του δείγματος.

Βάθος δειγματοληψίας

Σε χωράφια που δεν εμφανίζουν κατά βάθος διαφορετικές στρώσεις εδάφους:

- Για κηπευτικές και λαχανοκομικές καλλιέργειες, θερμοκηπιακές ή υπαίθριες παίρνουμε δείγματα από βάθος 0 - 30 εκατοστά.
- Για δένδρωδεις καλλιέργειες και αμπέλια παίρνουμε χωριστά δείγματα από βάθη 0 - 40 και 40 - 80 εκατοστά.
- Για προσδιορισμό αναγκών σε ασβέστιο παίρνουμε δείγμα από βάθος 0 - 15 εκατοστά.
- Για καλλιέργειες σε σαμάρια παίρνουμε δείγματα από τα σαμάρια (το ύψος των σαμαριών συνυπολογίζεται στο βάθος της δειγματοληψίας).

Σε χωράφια που εμφανίζουν διαφορετικές στρώσεις κατά βάθος παίρνονται δείγματα ξεχωριστά από κάθε στρώση και τοποθετούνται σε χωριστές σακούλες

Χρόνος δειγματοληψίας

Δειγματοληψία μπορεί να γίνει σ' οποιαδήποτε εποχή του χρόνου, κατά προτίμηση το Φθινόπωρο μετά την πρώτη βροχή για τις χειμερινές καλλιέργειες και νωρίς την Άνοιξη για τις ανοιξιότικες.

Αποφεύγονται περίοδοι μετά από έντονες βροχοπτώσεις, καλλιεργητικές φροντίδες και όχι νωρίτερα των 3 μηνών από την τελευταία λίπανση.

Για θερμοκηπιακές καλλιέργειες η δειγματοληψία γίνεται στην αρχή κάθε καλλιεργητικής περιόδου και ενδιάμεσα αν παραστεί ανάγκη σε συνδυασμό με ανάλυση φύλλων.

Σε αμμώδη εδάφη και ιδιαίτερα εκεί που οι βροχοπτώσεις και οι προσθήκες νερού με άρδευση είναι μεγάλες, ανάλυση εδάφους θα πρέπει να γίνεται κάθε χρόνο και μερικές φορές και συχνότερα.

Σε επαναληπτικές αναλύσεις θα πρέπει να παίρνουμε δείγματα από τις ίδιες περίπου θέσεις.

Για λεπτομέρειες ή διευκρινήσεις μπορείτε να επικοινωνείτε με το Αγροτικό Ινστιτούτο του Δήμου Φιλιατρών.

ΟΠ ΝΗΛΕΑΣ	Εγχειρίδιο Διαδικασιών Ολοκληρωμένης Διαχείρισης	RA05 ΤΡΟΠΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΣΚΟΠΟΙ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ
RA05-F05: Πολιτική, Σκοποί και Στόχοι		
Έκδοση: 01	Ημερομηνία: 15-01-03	Αναθεώρηση: Σελ. 1 / 1

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ " ΝΗΛΕΑΣ"

- Τα μέλη της *Οπ Ο Νηλέας* **δεσμεύονται** να τηρούν τους νόμους του κράτους που αφορούν την προστασία του περιβάλλοντος, σχετικά με την άσκηση της ελαιοκαλλιέργειας.
- Τα μέλη της ομάδας επίσης, δεσμεύονται να ακολουθούν πιστά τους θεσμοθετημένους κανονισμούς που σχετίζονται με την άσκηση της γεωργικής δραστηριότητας, καθώς επίσης και τους κανονισμούς του πιστοποιητικού φορέα
- Επίσης τα μέλη της ομάδας δεσμεύονται να ακολουθούν πιστά τις προδιαγραφές που έχουν τεθεί για την παραγωγή ελαιόλαδου με στόχο την **άριστη ποιότητα**
- Ρητή δέσμευση των μελών της ΟΠ είναι η τήρηση όλων των απαιτήσεων που αφορούν το περιβάλλον σχετικά με την καλλιέργεια της ελιάς και προέρχονται από τους ΟΤΑ.
- Η διοίκηση της *ΟΠ ο Νηλέας* **δεσμεύεται** να βρίσκεται σε επαφή με όλες τις αρμόδιες υπηρεσίες, προκειμένου να ενημερώνεται για τους νόμους που αφορούν το περιβάλλον, και στη συνέχεια να ενημερώνει τα μέλη εγγράφως ή προφορικά.
- Η διοίκηση της *ΟΠ ο Νηλέας* **δεσμεύεται** να βρίσκεται σε διαρκή επικοινωνία με τις αρμόδιες υπηρεσίες και τον πιστοποιητικό φορέα, ώστε ο τρόπος παραγωγής να είναι σύμφωνος με την ισχύουσα νομοθεσία και το ελαιόλαδο που παράγεται να είναι σύμφωνα με τις προδιαγραφές που έχουν τεθεί με στόχο την άριστη ποιότητα. Ευθύνη της Διοίκησης είναι να ενημερώνει τα μέλη της ομάδας για τις απαιτήσεις αυτές.
- Η διοίκηση **δεσμεύεται** να διερευνά τα περιβαντολογικά ζητήματα, να γνωρίζει τις περιβαλλοντικές ισορροπίες στις περιοχές που εφαρμόζεται η ολοκληρωμένη διαχείριση, να ενημερώνει τα μέλη και να παίρνει μέτρα ώστε να προλαμβάνεται η μόλυνση του περιβάλλοντος.
- Τα μέλη της *ΟΠ ο Νηλέας* οφείλουν να συνεργάζονται και να καταβάλουν προσπάθεια ώστε η **βελτίωση** όσον αφορά το **περιβάλλον** και την **ποιότητα** του ελαιόλαδου να είναι **συνεχής**.

Ο επιβλέπων

Ο επικεφαλής

Αγγελόπουλος Φώτης

Κόκκινος Γεώργιος

*Το παρόν έγγραφο αποτελεί πνευματική ιδιοκτησία της «ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ» και δεν πρέπει να φωτοτυπηθεί.
Αντίγραφα διατίθενται μόνο με την άδεια του επικεφαλής της.*